

**UCHWAŁA NR XLI/223/22
RADY GMINY SŁAWOBORZE**

z dnia 10 lutego 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834), art. 16b ust. 1, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 1 i 66) Rada Gminy Sławoborze uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022 – 2030, której treść stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sławoborze.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Kuźma

Załącznik do uchwały Nr XLI/223/22
Rady Gminy Sławoborze
z dnia 10 lutego 2022 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030

WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH

raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	6
1. Metodologia opracowania Strategii.....	8
2. Podstawy prawne	11
3. Spójność z dokumentami strategicznymi.....	15
3.1. Dokumenty europejskie.....	15
3.2. Dokumenty krajowe.....	17
3.3. Dokumenty regionalne.....	18
4. Diagnoza problemów społecznych	19
II. Charakterystyka Gminy Sławoborze	32
POŁOŻENIE	32
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	34
RYNEK PRACY I SYTUACJA GOSPODARCZA.....	37
EDUKACJA I WYCHOWANIE.....	42
KULTURA, SPORT I REKREACJA	45
OPIEKA ZDROWOTNA	47
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	48
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH.....	49
POMOC SPOŁECZNA	51
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	59
III. Diagnoza problemów społecznych	60
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	60
<i>Struktura badanej próby.....</i>	60
<i>Problem alkoholowy.....</i>	64
<i>Problem nikotynowy.....</i>	71
<i>Problem narkotykowy</i>	75
<i>Problem przemocy.....</i>	79
<i>Hazard.....</i>	87
<i>Korzystanie z Internetu.....</i>	89
<i>Działania profilaktyczne.....</i>	92

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

<i>Rynek pracy</i>	99
<i>Wykluczenie społeczne</i>	103
<i>Niepełnosprawność</i>	107
<i>Osoby starsze</i>	110
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	114
<i>Wpływ pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną</i>	116
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	120
<i>Struktura badanej próby</i>	120
<i>Problem alkoholowy</i>	122
<i>Problem nikotynowy</i>	127
<i>Problem narkotykowy</i>	132
<i>Problem przemocy</i>	138
<i>Korzystanie z Internetu</i>	148
<i>Uczestnictwo w grach hazardowych</i>	154
<i>Działania profilaktyczne</i>	157
<i>Wpływ pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną</i>	160
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD NAUCZYCIELI	163
<i>Struktura badanej próby</i>	163
<i>Problemy społeczne wśród uczniów z perspektywy nauczycieli</i>	164
<i>Zażywanie substancji psychoaktywnych przez uczniów z perspektywy nauczycieli</i> .	165
<i>Problem przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy wśród uczniów w opinii nauczycieli</i>	169
<i>Korzystanie z urządzeń elektronicznych przez uczniów z perspektywy nauczycieli</i> .	173
<i>Wiedza i opinia nauczycieli w zakresie występujących wśród młodzieży problemów uzależnień oraz prowadzonych działań profilaktycznych</i>	173
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	178
<i>Struktura badanej próby</i>	178
<i>Problem uzależnień z perspektywy sprzedawców</i>	179
IV. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Sławoborze	189
1. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	189
2. WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	199
3. ZDROWIE PSYCHICZNE	203

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

4.	PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	206
5.	PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOC W RODZINIE	217
6.	AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW	225
7.	PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	230
8.	WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA	237
9.	PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI.....	242
V.	SWOT	244
VI.	Część programowa	247
1.	Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	248
2.	Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	249
3.	Ramy finansowe Strategii	268
4.	System wdrażania Strategii.....	270
5.	System aktualizacji Strategii.....	271
6.	Komunikacja społeczna i promocja Strategii	272
7.	Monitoring i ewaluacja	273
VII.	Wnioski i podsumowanie	277
VIII.	Bibliografia	279
IX.	Spis rysunków, tabel i wykresów	280
1.	Spis rysunków	280
2.	Spis tabel.....	280
3.	Spis wykresów	285

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykaz skrótów:

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOKiB – Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

KPP – Komenda Powiatowa Policji

MŚP – Sektor małych i średnich przedsiębiorstw

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy

UG – Urząd Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I. Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do transformacji starych oraz powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów ekonomii społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030 WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- ❖ wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- ❖ wsparcie osób niepełnosprawnych,
- ❖ zdrowie psychiczne,
- ❖ profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- ❖ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- ❖ aktywność i integracja społeczna seniorów,
- ❖ promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- ❖ wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- ❖ problem przestępczości.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom Gminy Sławoborze dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

1. Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć Gminę do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego jej obrazu w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- planowanie strategiczne (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań Gminy, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- planowanie taktyczne (średniookresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;
- planowanie operacyjne (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych³.

³ R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN., s. 224-225.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja Gminy w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, czy Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału Gminy w poszczególnych aspektach lokalnej polityki społecznej. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemów i głównych potrzeb jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych, trendów społecznych oraz wniosków z przeprowadzonych na terenie Gminy badań społecznych. Na tym etapie ocenie poddane zostaje również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.
2.	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji wskazanych w niej celów, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

3.	Diagnoza problemów społecznych	Przedstawienie wyników badań wśród uczniów, dorosłych mieszkańców, nauczycieli oraz sprzedawców napojów alkoholowych.
4.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wyszczególnienie głównych obszarów problemowych występujących w Gminie. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę, zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
5.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Elementem Strategii jest także określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła, ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość, mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i NGO do odpowiedniego wspierania oraz wzmocnienia potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne i kreowanie działań nazywa się partycypacją społeczną, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia lokalne oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do pełniejszego wykorzystania jej potencjału.

2. Podstawy prawne

Opracowanie całościowej, spójnej i wieloletniej koncepcji rozwiązywania problemów społecznych danej gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą jurystyczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, który w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 794 z późn. zm.), stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*⁴.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
(Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1038).

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 794 z późn. zm.).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 159 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1162),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 952),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1162),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

**AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU
UZALEŻNIENIOM**

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(Dz. U. z 2021 r. poz. 41 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 711),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

**AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA
SOCJALNEGO**

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 4 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
5. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085),
6. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11),
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.),
9. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023,
10. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”
(Dz. U. z 2018 r. poz. 1061).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 38 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
(Dz. U. z 2021 r. poz. 305),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości
(Dz. U. z 2021 r. poz. 217).

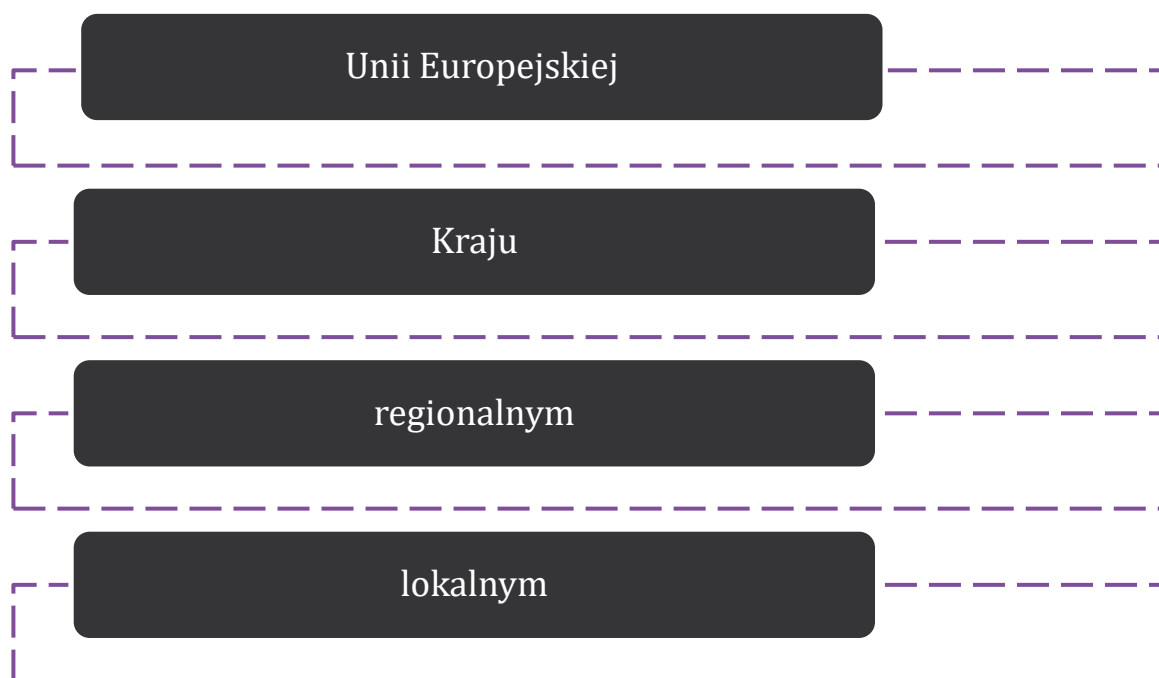
AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 159),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji
(t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
(Dz. U. z 2020 r. poz. 322 z późn. zm.).

3. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie:

Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

3.1. Dokumenty europejskie

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- *„Unia innowacji”* – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- *„Młodość w drodze”* – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- *„Europejska agenda cyfrowa”* – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- *„Europa efektywnie korzystająca z zasobów”* – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- *„Polityka przemysłowa w erze globalizacji”* – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- *„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”* – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- *„Europejski program walki z ubóstwem”* – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

⁵ Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

3.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)** – celem głównym projektowanych działań rozwojowych jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Odbywać się to będzie poprzez skoncentrowanie działań o charakterze prawnym, instytucjonalnym i inwestycyjnym na trzech celach:
 1. trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną;
 2. rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
 3. skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁶.

W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:

1. Wzrost zatrudnienia.
 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
 5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:

1. Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,
 2. Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,
 3. Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.
- **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020** uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki. Program obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.
- **Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku, Ekonomia solidarności społecznej**, którego celem jest wzrost zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zintensyfikowanie współpracy podmiotów i instrumentów świadczących usługi społeczne. Działania przewidziane w KPRES zostały ujęte w 4 obszarach tematycznych:
1. Solidarna wspólnota lokalna,
 2. Solidarny rynek pracy,
 3. Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna,
 4. Solidarne społeczeństwo.

3.3. Dokumenty regionalne

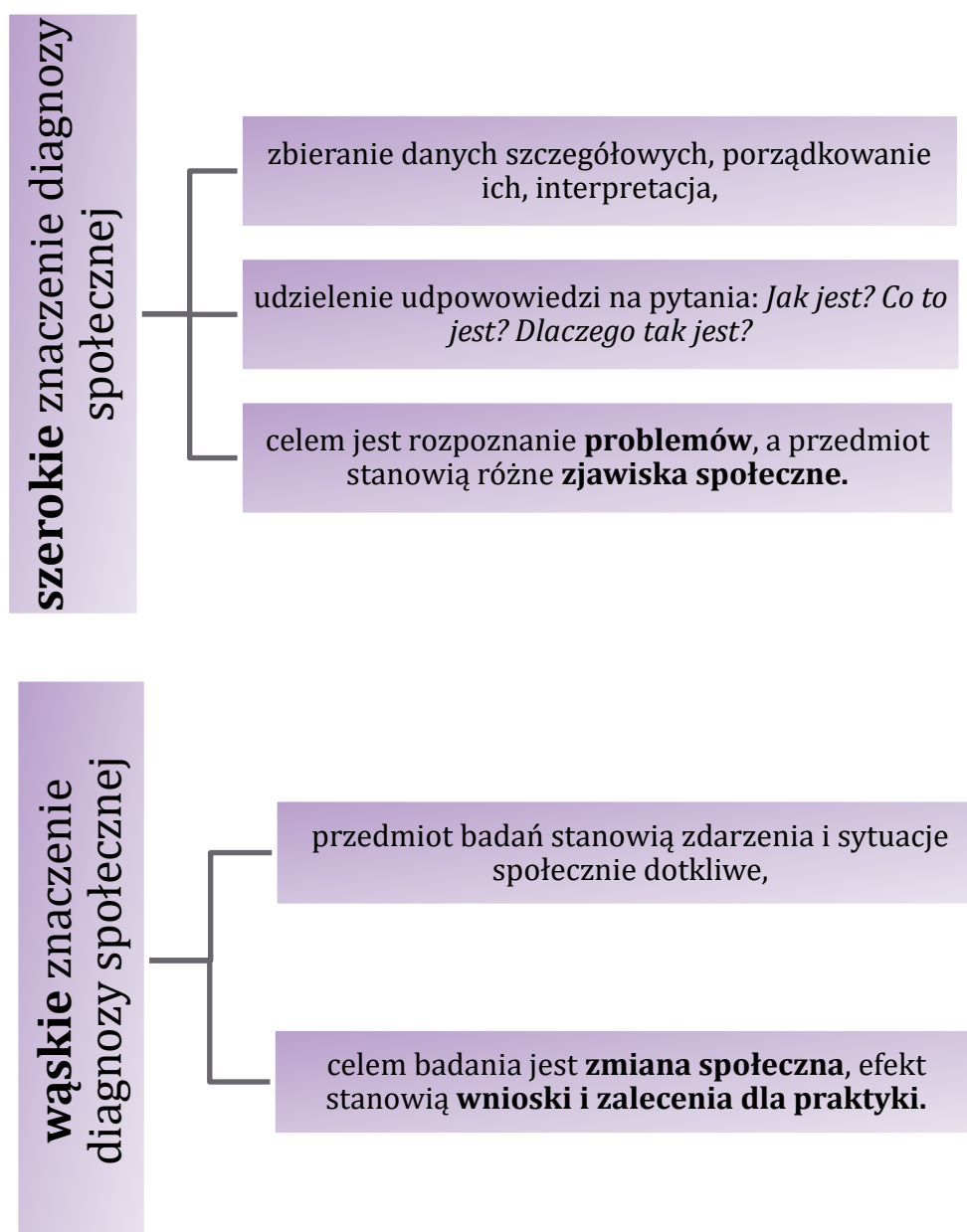
Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze są: Strategia Rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 oraz Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku.

4. Diagnoza problemów społecznych

Czynnikiem determinującym podejmowanie wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza problemów społecznych występujących w danym społeczeństwie. Stanowi ona niezbędny element poprawnie zaplanowanego, a następnie systematycznie wdrażanego procesu korzystnych przemian.

Termin **diagnoza społeczna** używany jest w szerszym jak i w węższym znaczeniu:

Źródło: B. Szatur-Jaworska, *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Diagnozę społeczną przeprowadza się w celu:

- identyfikacji przyczyn wywołujących sytuacje problemowe,
- rozpoznania wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi,
- wskazanie skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym,
- wyróżnienie regionalnych, lokalnych uwarunkowań problemów społecznych,
- analizy podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia,
- analizy proponowanych rozwiązań przez politykę społeczną regionu.

Jej rzetelne przeprowadzenie stanowi fundament do planowania i wdrażania programów służących rozwiązywaniu problemów społecznych występujących na danym obszarze. Wiedza, którą dostarcza diagnoza pozwala na odpowiednią alokację zasobów w programach – z tego względu jakość wykonanej diagnozy jest znacząca dla tworzenia właściwych i adekwatnych do potrzeb działań w społeczeństwie.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wśród typów *diagnozy społecznej* wyróżnia się:

**DIAGNOZA
KLASYFIKACYJNA**

Przyporządkowuje obserwowane zjawiska i cechy szerszym klasom społecznym, odpowiada na pytanie: z jakiego typu problemem mamy do czynienia.

DIAGNOZA GENETYCZNA

Poszukuje przyczyn danego stanu rzeczy.

DIAGNOZA ZNACZENIA

Określa wpływ badanych zjawisk na funkcjonowanie całego systemu.

DIAGNOZA FAZY

Służy ustaleniu etapu badanego procesu oraz określeniu jego dynamiki.

**DIAGNOZA
PROGNOSTYCZNA**

Służy przewidywaniu dalszych zmian badanego stanu rzeczy.

Źródło: B. Szatur-Jaworska, Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej

METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH

Niniejsza diagnoza realizowana na zlecenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławoborzu ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród jej mieszkańców.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- rozpoznania problemów społecznych występujących wśród dzieci, młodzieży, nauczycieli, dorosłych mieszkańców Gminy oraz sprzedawców napojów alkoholowych,
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu występujących problemów społecznych,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

PROBLEMATYKA BADANIA

Poniżej zaprezentowane zostały problemy społeczne, do których odnosił się zakres prac badawczych.

PROBLEM ALKOHOLOWY (ALKOHOLIZM) – według WHO to *„wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”*⁷. Alkoholizm ściśle wiąże się z negatywnymi zjawiskami społecznymi takimi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, czy zachowania kryminalne. Problem alkoholowy wśród współczesnych społeczeństw jest problemem o bardzo szerokim zasięgu, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w poniższej diagnozie.

PROBLEM NARKOTYKOWY (NARKOMANIA) – według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: *„stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”*⁸. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, a także skala zjawiska wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży szkolnej na terenie Gminy.

PROBLEM NIKOTYNOWY (NIKOTYNIZM) – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia, dostępności papierosów dla uczniów na terenie Gminy, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży.

⁷ Pilch T., *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, str. 92.

⁸ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050).

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE – Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne formalnie potwierdziło istnienie uzależnień/nałogów behawioralnych w maju 2013 poprzez opublikowanie piątej rewizji klasyfikacji DSM i włączenie zaburzenia uprawiania hazardu do kategorii zaburzeń i nałogów.

PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE – przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: *„Przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

PROBLEM PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ – WHO określa przemoc jako *„użycie z rozmysłem siły lub groźenie nią, przeciw sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, co prowadzi do zranienia, śmierci, lub szkody psychicznej, a także do zaburzeń rozwojowych i upośledzenia społecznego”*⁹. Nowym problemem, który pojawia się coraz częściej wśród polskich uczniów to zjawisko cyberbullyingu lub inaczej mówiąc cyberprzemocy. Poniższa tabela przedstawia różne sposoby rozumienia cech charakterystycznych dla systematycznej przemocy rówieśniczej w szkole i jej cyfrowego odpowiednika.

⁹ *Przemoc i agresja w szkołach w Europie – sposoby przeciwdziałania*, Polskie Biuro Eurydice, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2007.

Tabela 2. Dręczenie szkolne i cyberbullying - różne rozumienie właściwości dręczenia w tradycyjnym dręczeniu i cyberbullyingu

Kryterium wyróżniające	Tradycyjny bullying	Cyberbullying
Powtarzalność	Wynika z wielokrotnego działania sprawców.	Może wynikać z cech samego materiału zamieszczonego w Internecie, który jest albo wielokrotnie kopiowany, albo długotrwale obecny; w obu tych przypadkach ofiara doświadcza powtarzalnej wiktymizacji.
Nierównowaga sił	Wynika z przewagi ilościowej, fizycznej lub psychologicznej sprawcy bądź sprawców.	Może wynikać z większych kompetencji sprawców w zakresie obsługi nowych technologii komunikacyjnych.
Intencjonalność	Jest operacjonalizowana najczęściej jako świadoma chęć skrzywdzenia ofiary.	Część badań wskazuje, że ze względu na cechy komunikacji zapośredniczonej (m.in. redukcja sygnałów niewerbalnych) niektórzy sprawcy nieświadomie krzywdzą ofiary.

Źródło: J. Pyżalski, *Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży*

Warto poznać przykłady agresji elektronicznej, z którą borykają się uczniowie szkół. Obejmuje ona następujące formy:

- flaming – agresywna wymiana zdań, np. na czacie lub w ramach grupy dyskusyjnej,
- prześladowanie (ang. *harassment*) – regularne przesyłanie nieprzyjemnych wiadomości do ofiary za pomocą elektronicznych kanałów komunikacji,
- kradzież tożsamości (ang. *impersonation*) – podszywanie się pod ofiarę,
- upublicznianie tajemnic (ang. *outing*) – udostępnianie prywatnych materiałów ofiary (np. zdjęcia),
- śledzenie (ang. *cyberstalking*) – inwigilacja ofiary i nękanie jej niechcianymi komunikatami,
- Happy Slapping – prowokowanie lub atakowanie innej osoby i dokumentowanie wydarzenia w postaci zdjęć lub filmu oraz upublicznienie nagrań lub zdjęć w Internecie,
- poniżenie (ang. *denigration*) – upublicznienie poniżających, nieprawdziwych informacji lub materiałów na temat ofiary,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

- wykluczenie (ang. *exclusion*) – celowe usunięcie z listy kontaktów internetowych lub niedopuszczenie do niej ofiary,
- agresja techniczna – działania przeciwko sprzętowi komputerowemu ofiary bardziej niż przeciwko samej ofierze¹⁰.

WPŁYW PANDEMII COVID-19 NA KONDYCJĘ PSYCHICZNĄ – pandemia COVID-19 i wywołana nią sytuacja kryzysowa może doprowadzić do pojawienia się stresu, który może mieć negatywny wpływ na zdrowie psychiczne Polaków. Znaczna część społeczeństwa przyznaje, iż odczuwa więcej stresu niż przed pandemią oraz dostrzega pogorszenie swojego stanu psychicznego. Istnieje także wyraźna korelacja pomiędzy częstotliwością sięgania po używki, a pogarszającym się zdrowiem psychicznym wynikającym z dominującymi stanami stresu i lęku zarówno wśród młodzieży jak i dorosłych¹¹.

RYNEK PRACY – bezrobotny to osoba niezatrudniona i nie wykonująca innej pracy zarobkowej zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie, nie ucząca się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania rejonowym urzędzie pracy. Bezrobocie ściśle wiąże się z innymi poważnymi kwestiami społecznymi np. alkoholizmem, ubóstwem, czy obniżeniem standardu życia całej rodziny, stąd poświęciliśmy część naszej diagnozy na ten jakże ważny temat.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ – do głównych problemów osób niepełnosprawnych należałoby zaliczyć niski poziom aktywności zawodowej, problemy z utrzymaniem z utrzymaniem zdobytego zatrudnienia, izolację społeczną, która jest konsekwencją braku samodzielności i konieczności pomocy innych osób, a także bariery architektoniczne, transportowe, które utrudniają poruszanie się. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, w Polsce było 3 457 tys. osób z potwierdzeniem prawnym niepełnosprawności.

¹⁰ Pyżalski J., *Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży*, s. 126-128.

¹¹ <https://www.wolterskluwer.com/pl>

UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE – wykluczenie społeczne i ubóstwo to ważne problemy współczesnego świata. Wykluczenie społeczne jest powiązane w sposób istotny z występowaniem ubóstwa, choć nie jest z nim równoznaczne. Osoby wykluczone nie muszą być ubogie, natomiast osoby ubogie nie muszą być wykluczone.

WYBÓR METOD I TECHNIK BADAWCZYCH

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców Gminy Sławoborze na temat problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej, rówieśniczej, cyberprzemocy, uzależnienia od Internetu, hazardu oraz profilaktyki. Badaniu została także poddana opinia dotycząca rynku pracy, wykluczenia społecznego, bezpieczeństwa publicznego, wpływu pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną, a także rozpoznanie problemów osób starszych i z niepełnosprawnościami. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród czterech grup społecznych: dorosłych mieszkańców Gminy, uczniów, nauczycieli oraz sprzedawców napojów alkoholowych. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

Przez *metodę badawczą* rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do którego się świadomie zmierza¹². Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Wszystko zależy od tego jakich danych potrzebujemy. Badacze jakościowi szukają odpowiedzi na pytania „jak?”, „dlaczego?”, skupiając się na pojedynczych jednostkach lub małych grupach. Badania te mają na celu zrozumienie głębszych przyczyn zachowań ludzi. Z racji tego, że obejmują niewielką liczbę badanych, wyników nie można uogólniać do całej populacji. Metody badań ilościowych posługują się głównie liczbami i odpowiadają na pytania „ile?” i „jak często?”. Ten typ badań przeprowadzany jest na większą skalę, niż w metodach jakościowych, a jego wyniki można przekładać na populację¹³.

Badania wśród uczniów, nauczycieli, dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców napojów alkoholowych zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową. Wśród

¹² Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

¹³ Przewłocka J., *CAWI- specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju*, s. 97.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

uczniów, nauczycieli oraz dorosłych mieszkańców zostały przeprowadzone za pomocą techniki **CAWI** (*Computer Assisted Web Interviews*). Technika ta polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

Badania wśród sprzedawców napojów alkoholowych zostały wykonane za pomocą techniki **CATI** (*Computer-Assisted Telephone Interviewing*), która jest bardzo często wykorzystywana w badaniach rynkowych ze względu na krótki czas zbierania danych. Polega na przeprowadzeniu ankiety poprzez rozmowę telefoniczną z respondentem.

Przed przystąpieniem do ankietowania uczniów, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

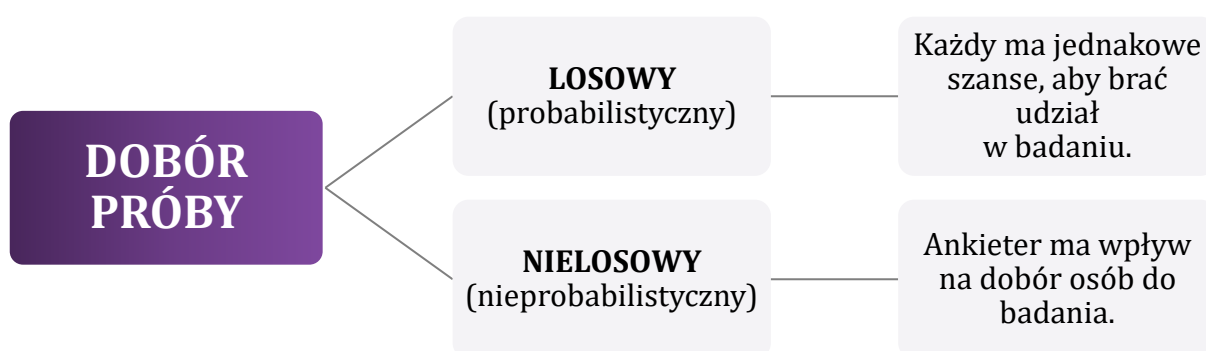

W badaniach zastosowano *triangulację technik badawczych*. Triangulacja pozwala na uzyskanie bardziej wiarygodnych i pogłębionych wniosków. Pojęcie to zostało po raz pierwszy zdefiniowane przez Normana Denzina. Definiuje ją jako połączenie metodologii w badaniu jakiegoś zjawiska.

DOBÓR PRÓBY

Najczęściej badana przez nas zbiorowość jest zbyt liczna, aby zbadać jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, powinniśmy kierować się tym, jaki jest cel naszych badań. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy Sławoborze oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania były przeprowadzane w październiku 2021 roku i wzięło w nich udział łącznie **116** osób. Poniższa tabela przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej.

PRÓBA BADAWCZA			
Dorośli mieszkańcy	Nauczyciele	Uczniowie	Sprzedawcy napojów alkoholowych
N = 45	N = 10	N = 55	N = 6

NARZĘDZIA BADAWCZE

Badacze, którzy zajmują się tworzeniem narzędzi badawczych rozróżniają dwa typy kwestionariusza:

- kwestionariusz ankiety, czyli gotowy formularz z pytaniami skierowanymi do respondentów; to właśnie ten typ kwestionariusza wykorzystywany jest przez naszą firmę w prowadzonych badaniach,
- kwestionariusz wywiadu składa się ze schematu pytań zadawanych przez ankietera, który wcześniej ma zaplanowaną ich formę i kolejność.

Kwestionariusz ankiety można podzielić na 3 części:

1. część adresowo-tytułowa - umieszcza się ją na pierwszej stronie naszej ankiety, gdzie wyszczególnione są takie kwestie jak: nazwa ośrodka badawczego, tytuł kwestionariusza oraz szczegółowe instrukcje dla naszego respondenta,
2. część merytoryczna - zawarte są w niej nasze pytania dotyczące zagadnienia, które badamy,
3. część metryczkowa - zawarte są w niej dane dotyczące respondenta, są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania; informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 3%).

ETYKA PROWADZONYCH BADAŃ

Podczas prowadzenia badań społecznych wyróżnia się kilka podstawowych reguł, jakimi powinien kierować się badacz, aby nasze badania były prowadzone w sposób etyczny. Wśród nich wymienia się między innymi:

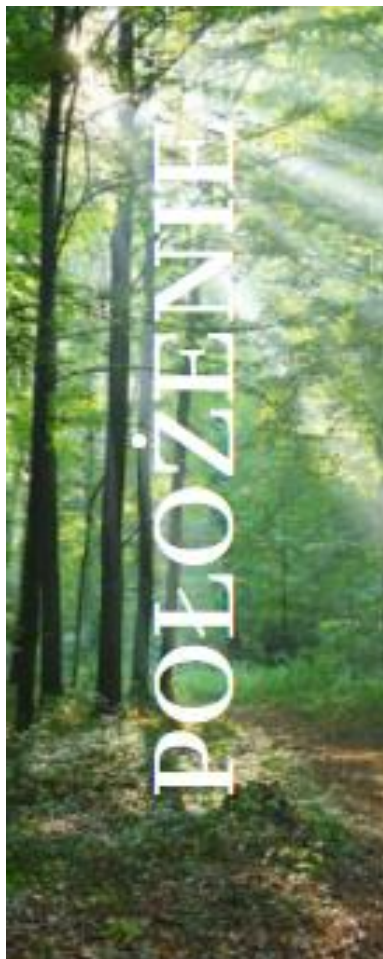
- świadomą zgodę respondenta, który ma pełną wiedzę, co do charakteru swojego uczestnictwa w badaniu,
- unikanie wprowadzania w błąd respondentów,
- zagwarantowanie badanym poufności oraz uszanowania ich prywatności,
- niedopuszczenie do sytuacji celowych pominięć i manipulacji w trakcie zbierania i analizy danych,
- podmiotowe traktowanie badanych osób,
- nieszkodzenie w żaden sposób badanym,
- jasne i precyzyjne informowanie badanych o korzyściach i obciążeniach¹⁴.

Badane przez nas osoby wypełniały ankietę samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostawali informowani o pełnej anonimowości badania, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania arkusza ankiety, co sprawiło, że nasz badania prowadzone były w sposób etyczny.

¹⁴ Babbie E., *Badania społeczne w praktyce*, s. 515-519.

II. Charakterystyka Gminy Sławoborze

Gmina Sławoborze to gmina wiejska położona w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie świdwińskim. Jej siedzibą jest miejscowość Sławoborze, której partnerem jest niemieckie miasteczko Loiching. Powierzchnia Gminy obejmuje 188,70 km², co stanowi 17,3% obszaru powiatu. Graniczy ona z następującymi gminami: Rąbino i Świdwin (powiat świdwiński), Białogard i Karlino (powiat białogardzki), Gościno i Rymań (powiat kołobrzeski) oraz Resko (powiat łobeski). Tereny leśne zajmują 47% obszaru charakteryzowanej jednostki terytorialnej, z kolei grunty rolne stanowią 46% jej powierzchni. Geograficznie Gmina położona jest na Wysoczyźnie Łobeskiej oraz Równinie Białogardzkiej. Wschodnią część Gminy porasta Puszcza Koszalińska, a część jej zachodniej granicy wyznacza dostępna dla kajaków rzeka Mołstowa, z kolei bezpośrednio przez jej obszar przepływa Pokrzywnica.

Sieć osadniczą Gminy tworzy 14 sołectw: Biały Zdrój, Ciechnowo, Jastrzębniki, Krzecko, Mysłowice, Poradz, Pawalice, Rokosowo, Sidłowo, Sławoborze, Słowieńsko, Słowenkowo, Międzyrzecze oraz Ślepce.

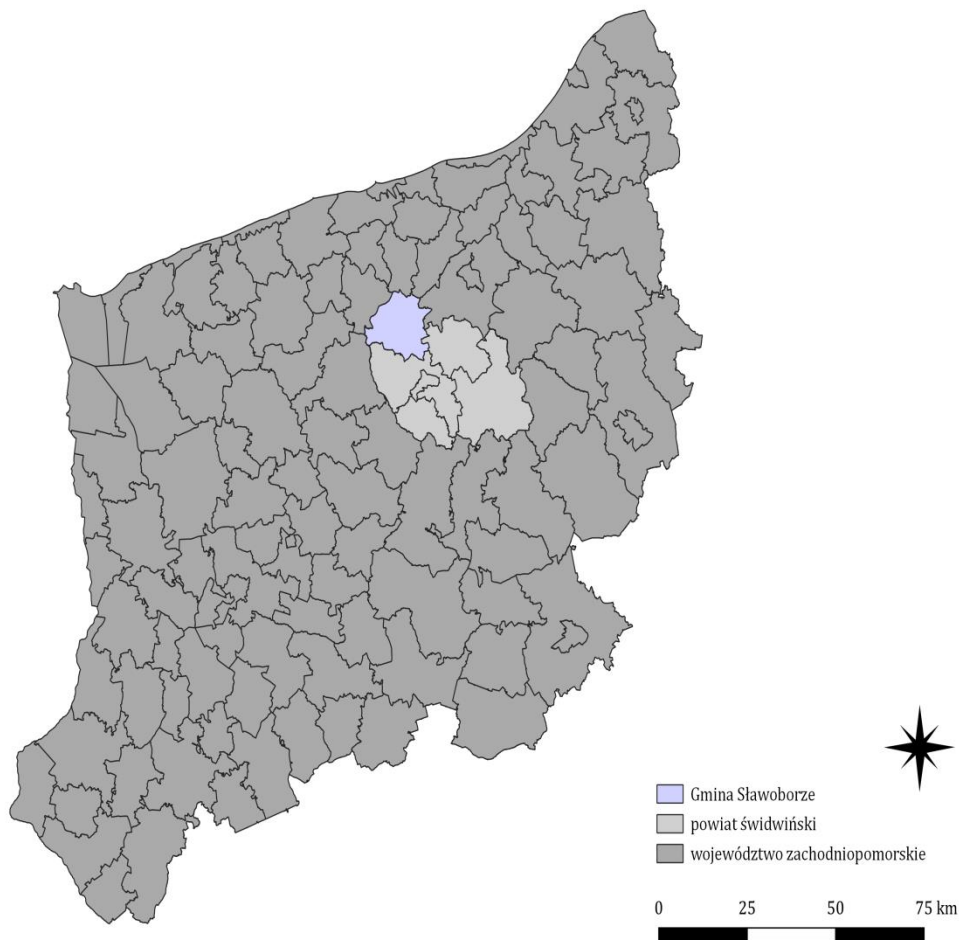
Wśród istotnych walorów Gminy Sławoborze należy także wyszczególnić jej lokalizację – charakteryzowana jednostka terytorialna znajduje się w odległości 15 km od siedziby powiatu – Świdwina, 33 km od Kołobrzegu, a 28 km od Białogardu.

Gmina Sławoborze posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg pozwalającą na komunikację z sąsiednimi gminami czy też powiatami (przez jej teren przebiega trasa nr 162 łącząca Sławoborze z drogą krajową nr 6 i Świdwinem).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Rysunek 1. Położenie Gminy Sławoborze na tle powiatu świdwińskiego i województwa zachodniopomorskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

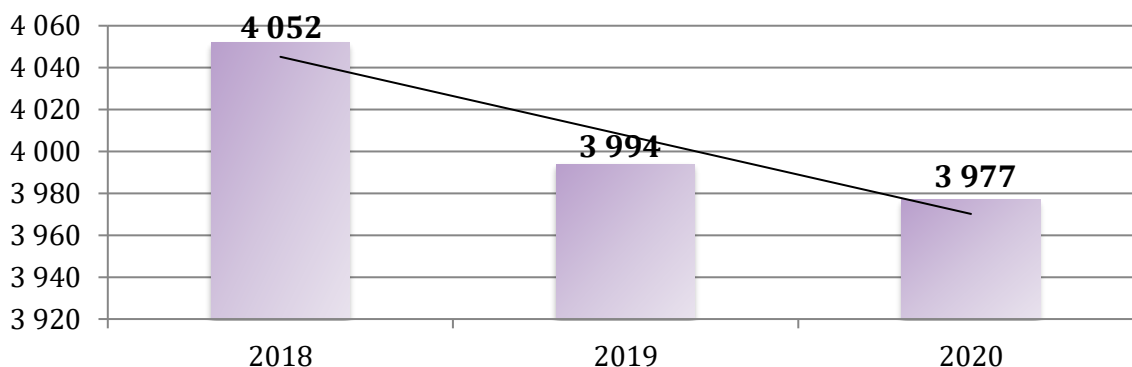

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie *struktury demograficznej* stanowiącej rezultat procesów demograficznych w przeszłości, a która determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Przez pojęcie struktury demograficznej rozumie się podział całej populacji według grup wiekowych, płci, stanu cywilnego, wykonywanych zawodów, wykształcenia oraz miejsca zamieszkania.

Gminę Sławoborze zamieszkuje **3 977** osób (stan na 31.12.2020 roku). Na przestrzeni ostatnich omawianych lat, tj. 2018-2020, liczba mieszkańców uległa zmniejszeniu, co obrazuje naniesiona na poniższy wykres linia trendu. W stosunku do roku 2018 widoczny jest spadek ludności kształtujący się na poziomie 1,9%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Sławoborze w

latach 2018-2020

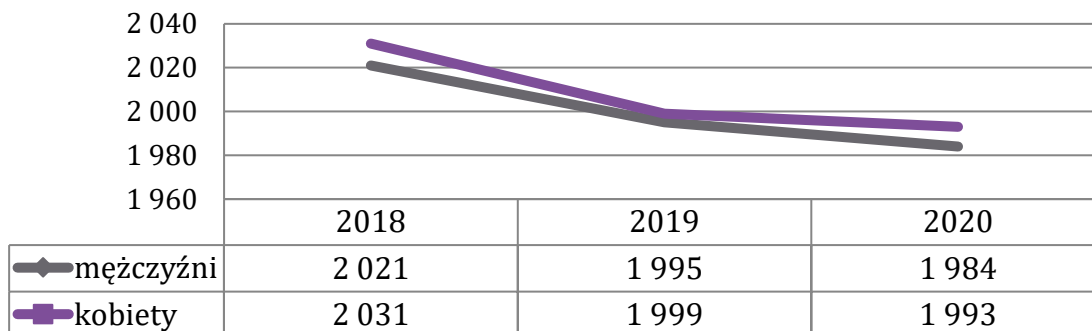

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących Gminę Sławoborze była w 2020 roku zbliżona do liczby kobiet – stanowiły one 50% ogólnej liczby ludności (1 993 kobiety), tak samo jak mężczyźni (1 984 mężczyzn). *Współczynnik feminizacji* w Gminie wynosił 100, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 100 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Gminę Sławoborze na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest *przyrost naturalny*, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W Gminie Sławoborze w 2020 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na poziomie **-8,53** co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował niższą wartość niż w powiecie świdwińskim (-5,65) i całym województwie zachodniopomorskim (-4,31).

Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w porównaniu do powiatu świdwińskiego i województwa zachodniopomorskiego na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	Gmina Sławoborze	-4,92	-11,40	-8,53
2	powiat świdwiński	-3,56	-5,17	-5,65
3	województwo zachodniopomorskie	-1,86	-2,27	-4,31

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w Gminie Sławoborze według ekonomicznych grup wieku w roku 2020 przedstawiała się następująco:

- **18,1%** osób było w wieku przedprodukcyjnym – 17 lat i mniej;
- **61,8%** mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- **20,2%** stanowili mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym (dla mężczyzn to 65 lat i więcej, a dla kobiet powyżej 60 lat).

Poniższa tabela prezentuje *ekonomiczne grupy wieku* w Gminie Sławoborze. Na przestrzeni lat 2018-2020 dostrzegalny jest wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku produkcyjnym zmniejszył się, natomiast odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym ulegał wahaniom. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w 2020

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

roku prezentował się nieco odmiennie od wskaźników w całym województwie zachodniopomorskim, gdzie osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,2%, w wieku produkcyjnym – 59,5%, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 23,2%.

Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	wiek przedprodukcyjny	18,2	17,7	18,1
2	wiek produkcyjny	63,0	62,8	61,8
3	wiek poprodukcyjny	18,8	19,5	20,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2020 roku *saldo migracji wewnętrznych* na 1000 ludności wyniosło w Gminie Sławoborze 3,0, natomiast *saldo migracji zagranicznych* 0,25. W odniesieniu do 2018 roku wskaźnik salda migracji wewnętrznych uległ zwiększeniu. Jednocześnie dostrzec można, że saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności było w Gminie wyższe niż w całym województwie i powiecie.

Tabela 5. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych na 1000 ludności w Gminie Sławoborze w porównaniu do powiatu świdwińskiego oraz województwa zachodniopomorskiego w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie		2018	2019	2020
1	Gmina Sławoborze	saldo migracji wewnętrznych	-7,9	-1,2	3,0
		saldo migracji zagranicznych	0,25	0,50	0,25
2	powiat świdwiński	saldo migracji wewnętrznych	-5,2	-5,3	-2,7
		saldo migracji zagranicznych	0,25	0,04	0,13
3	województwo zachodniopomorskie	saldo migracji wewnętrznych	-0,6	-0,5	-0,4
		saldo migracji zagranicznych	-0,04	0,09	0,09

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

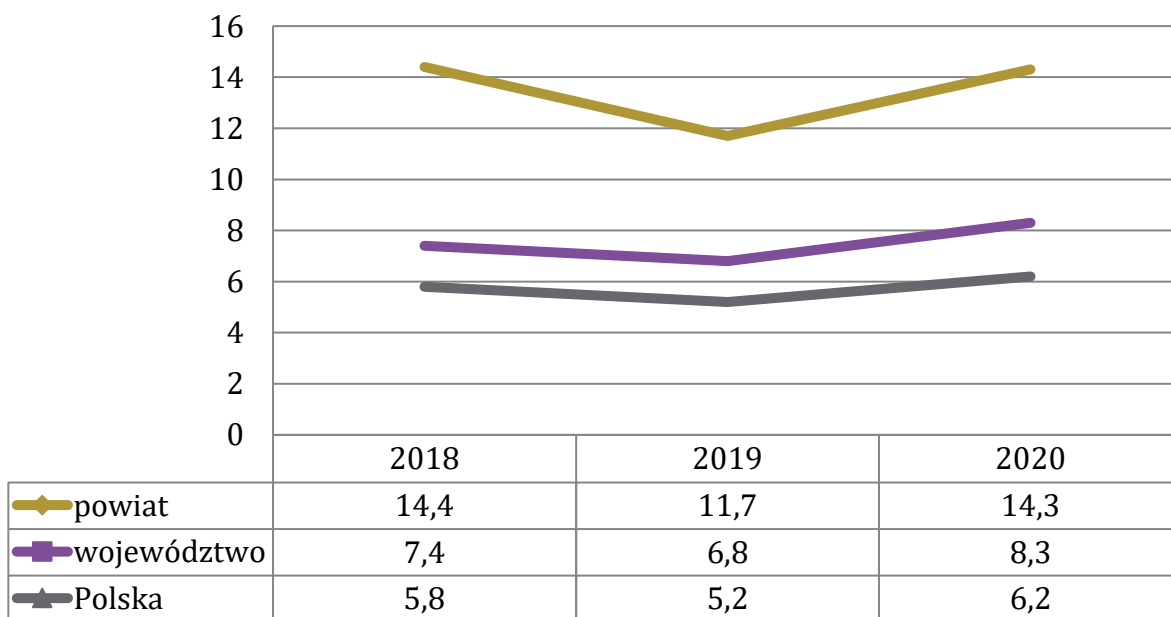

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest *stopa bezrobocia rejestrowanego*, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji). Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie świebodzińskim.

W 2020 roku wynosiła ona **14,3%**, a więc była znacznie wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie zachodniopomorskim i całej Polsce. W porównaniu do 2019 roku stopa bezrobocia w powiecie świebodzińskim uległa zwiększeniu, podobnie jak miało to miejsce w całym kraju, co stanowi konsekwencję pandemii COVID-19. Szczegółowe dane

w tym zakresie prezentuje wykres nr 3.

Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie świebodzińskim na przestrzeni lat 2018-2020 w porównaniu do województwa zachodniopomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

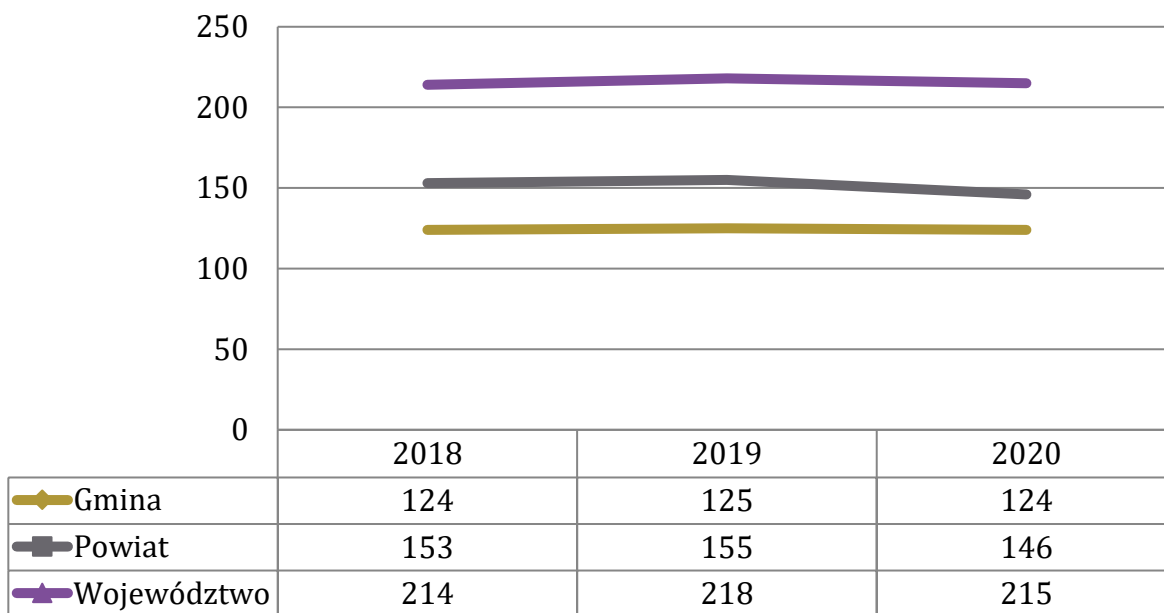
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2020 rok, w Gminie Sławoborze na 1000 mieszkańców pracowały **124** osoby¹⁵. Liczba osób pracujących na 1000 ludności była w Gminie niższa niż w całym powiecie świdwińskim (146) oraz województwie zachodniopomorskim (215).

Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Gminie Sławoborze w porównaniu do powiatu świdwińskiego oraz całej Polski na przestrzeni lat 2018-2020

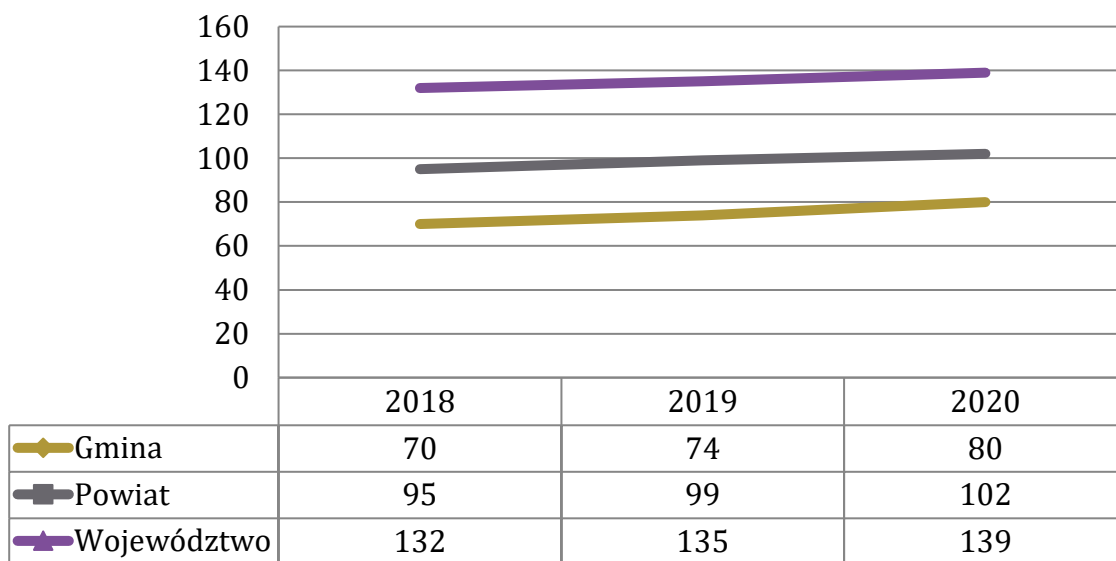
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba *podmiotów gospodarczych* funkcjonujących na danym terenie. W Gminie Sławoborze na koniec 2020 roku w rejestrze REGON na 1000 ludności zarejestrowanych było łącznie **80** podmiotów gospodarki narodowej. Na przestrzeni lat 2018-2020 wskaźnik ten ulegał systematycznemu wzrostowi. Jednocześnie można zauważyć, że był on niższy niż na terenie całego powiatu (102) oraz województwa (139).

¹⁵ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w Gminie Sławoborze w porównaniu do powiatu świdwińskiego i całej Polski w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z poniższą tabelą, w 2020 roku prywatna działalność gospodarcza w Gminie koncentrowała się głównie na budownictwie (66 podmiotów). Ważnymi sekcjami były również: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle (58 podmiotów), działalność związana z przetwórstwem przemysłowym (32 podmioty) oraz z transportem i gospodarką magazynową (21 podmiotów). Najmniej zarejestrowanych było natomiast działalności związanych z obsługą rynku nieruchomości, z dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami, rekultywacją, a także prowadzących działania w zakresie kultury, rozrywki i rekreacji (po 1 podmiocie). Z kolei na terenie Gminy nie funkcjonowały w omawianym roku podmioty działające w branży górnictwa i wydobywania.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Tabela 6. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w Gminie Sławoborze (stan na koniec 2020 roku)

Lp.	sekcja	liczba
1	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – sekcja G	58
2	budownictwo – sekcja F	66
3	transport i gospodarka magazynowa – sekcja H	21
4	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – sekcja M	13
5	przetwórstwo przemysłowe –sekcja C	32
6	pozostała działalność usługowa – sekcja S, T, U	
7	informacja i komunikacja – sekcja J	2
8	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – sekcja N	7
9	edukacja – sekcja P	7
10	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi –sekcja I	6
11	opieka zdrowotna i pomoc społeczna – sekcja Q	13
12	działalność finansowa i ubezpieczeniowa – sekcja K	6
13	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości – sekcja L	1
14	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo – sekcja A	18
15	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – sekcja R	1
16	górnictwo i wydobywanie – sekcja B	0
17	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją – sekcja E	1
18	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – sekcja D	10

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w Gminie Sławoborze według klas wielkości w przedmiotowym roku stanowiły mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – ich stan na koniec 2020 roku wynosił **307**. Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników było w Gminie **10**. Działalność prowadziły również **2** średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy Sławoborze według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku)

307 mikro
przedsiębiorstw

10 małych
przedsiębiorstw

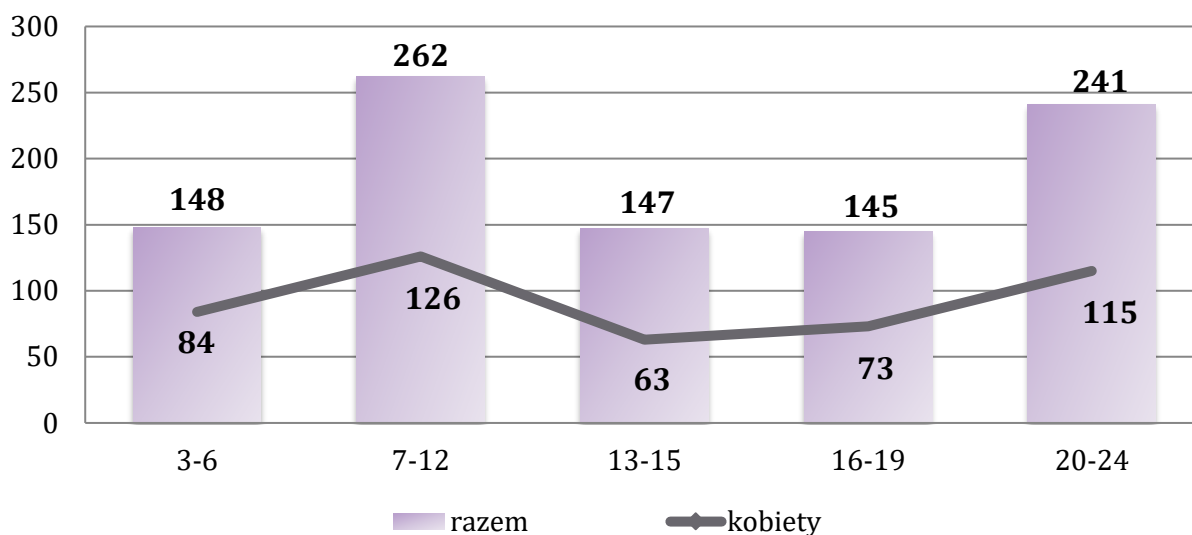
2 średnie
przedsiębiorstwa

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W wieku *potencjalnej nauki* (3-24 lata) w 2020 roku było **943** mieszkańców Gminy Sławoborze, w tym 49% stanowiły kobiety. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (262 osoby). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (241 osób), natomiast na trzecim mające od 3 do 6 lat (148 osób). Najmniej liczną edukacyjną grupą ludności w omawianym roku stanowili mieszkańcy Gminy będący w wieku 16-19 lat (145 osób). Z analizy niniejszych danych z podziałem na płeć wynika, że najwięcej kobiet w przedmiotowym roku miało 7-12 lat (126 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje wykres nr 6.

Wykres 6. Ludność Gminy Sławoborze według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na terenie Gminy w 2020 roku funkcjonował Zespół Placówek Specjalnych, a także Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Sławoborzu, w strukturach której działalność prowadził punkt przedszkolny „Bajkowa Kraina”.

W roku szkolnym 2020/2021 do Zespołu Placówek Specjalnych uczęszczali uczniowie, którzy zgodnie z posiadanym orzeczeniem wydanym przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną korzystali z dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb metod i form kształcenia, takich jak np. zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze, nauczanie specjalne i indywidualne, czy wczesne wspomaganie rozwoju.

W omawianym roku szkolnym w 13 oddziałach Szkoły Podstawowej nr 1 naukę podejmowało 278 uczniów. Do 2 oddziałów zerowych uczęszczało 52 dzieci, natomiast edukację przedszkolną pobierało w 2 oddziałach przedszkolnych 48 adeptów. Łączna liczba uczniów w omawianym roku wynosiła **378**.

Na terenie Gminy Sławoborze do dnia 31.08.2020 r. działalność prowadziło również Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.

W przedmiotowym roku szkolnym na terenie Gminy działalności nie prowadził natomiast żaden **żłobek**, czy **klub dziecięcy**.

Tabela 7. Liczba uczniów uczęszczających do poszczególnych oddziałów Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 w Sławoborzu

	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba nauczycieli
Szkoła Podstawowa	13	278	25
oddziały zerowe	2	52	2
Punkt przedszkolny „Bajkowa Kraina”	2	48	4
razem	17	378	33

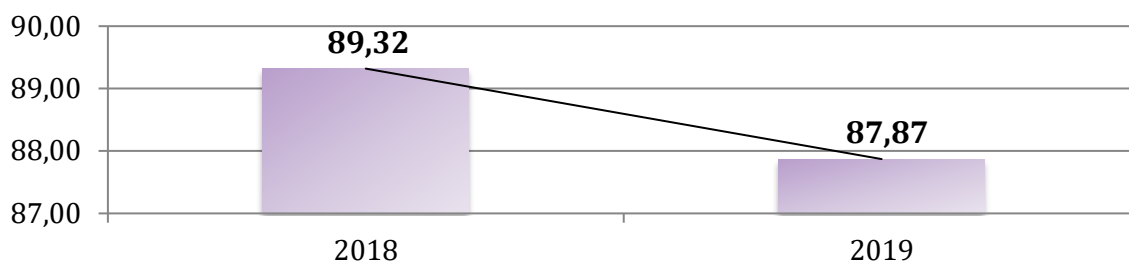
Źródło: Raport o stanie Gminy Sławoborze za 2020 rok

Jednostki oświatowe podejmowały wielopłaszczyznową współpracę z Urzędem Gminy, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Ośrodkiem Kultury i Biblioteką Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, GKRPA oraz Komendą Powiatową Policji.

Współczynnik *skolaryzacji netto*, definiowany jako relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W 2019 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie **87,87%**, co oznacza, że w stosunku do poprzedniego roku uległ zmniejszeniu.

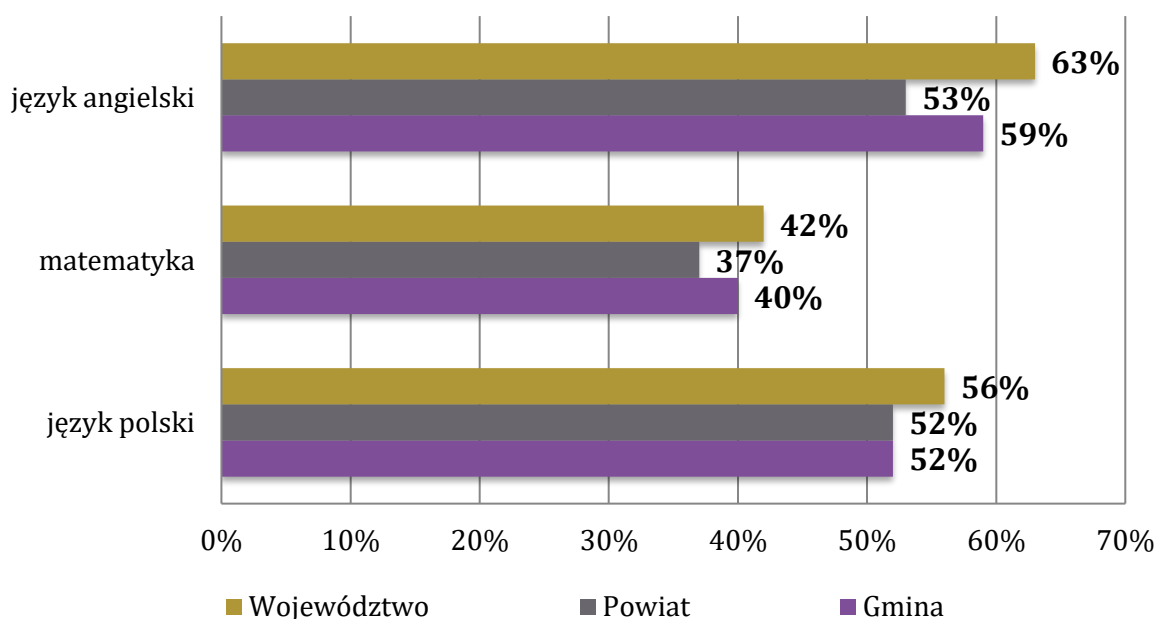
Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie Gminy Sławoborze w latach 2018-2019 (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z Gminy Sławoborze, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu i województwa. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Gminy osiągnęli słabsze wyniki z każdej części egzaminacyjnej w porównaniu do uczniów z całego województwa zachodniopomorskiego, natomiast lepsze rezultaty uzyskali w przypadku egzaminu z języka angielskiego i matematyki w porównaniu do absolwentów szkół podstawowych z powiatu świdwińskiego. Ósmoklasiści z Gminy największą ilość punktów zdobyli z języka angielskiego, natomiast najmniejszą z matematyki.

Wykres 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu Gminy Sławoborze, powiatu świdwińskiego i województwa zachodniopomorskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Działalnością polegającą na organizacji i współorganizacji wydarzeń kulturalnych oraz promocją Gminy zajmuje się *Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Sławoborzu*. Szeroko zakrojona współpraca ze stowarzyszeniami, fundacjami oraz przedsiębiorcami – mi, działającymi w dziedzinie turystyki, sportu i kultury oraz wspólnie podejmowane działania rozwijają i zaspokajają potrzeby kulturalne mieszkańców. Ponadto upowszechniają i promują kulturę na terenie Gminy zgodnie z założeniami polityki Państwa i samorządu regionalnego.

Edukacja kulturalna wśród mieszkańców polega na ich współdziałaniu w różnorodnych przedsięwzięciach kulturalnych inicjowanych przez podmioty odpowiedzialne, które odbywają się cyklicznie lub okolicznościowo. Uczestnictwo mieszkańców w kulturze odbywa się także poprzez organizowane warsztaty grupowe oraz indywidualne, które rozbudzają ich pasje, uzdolnienia i zainteresowania.

Wśród *wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych* adresowanych do mieszkańców, organizowanych w 2020 roku wymienić należy:

- ❖ Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- ❖ zajęcia organizowane w ramach ferii zimowych,
- ❖ konkursy plastyczne, przeglądy taneczne, muzyczne i recytatorskie, turnieje, wernisaże, wystawy rękodzieł,
- ❖ maratony taneczne i fitness,
- ❖ Mikołajki dla najmłodszych,
- ❖ Sławoborski Targ Świąteczny, a w 2019 roku odbył się ponadto Sławoborski Jarmark Bożonarodzeniowy.

Do szczegółowego zakresu działania Biblioteki należy: gromadzenie, opracowywanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu, udostępnianie zbiorów bibliotecznych na

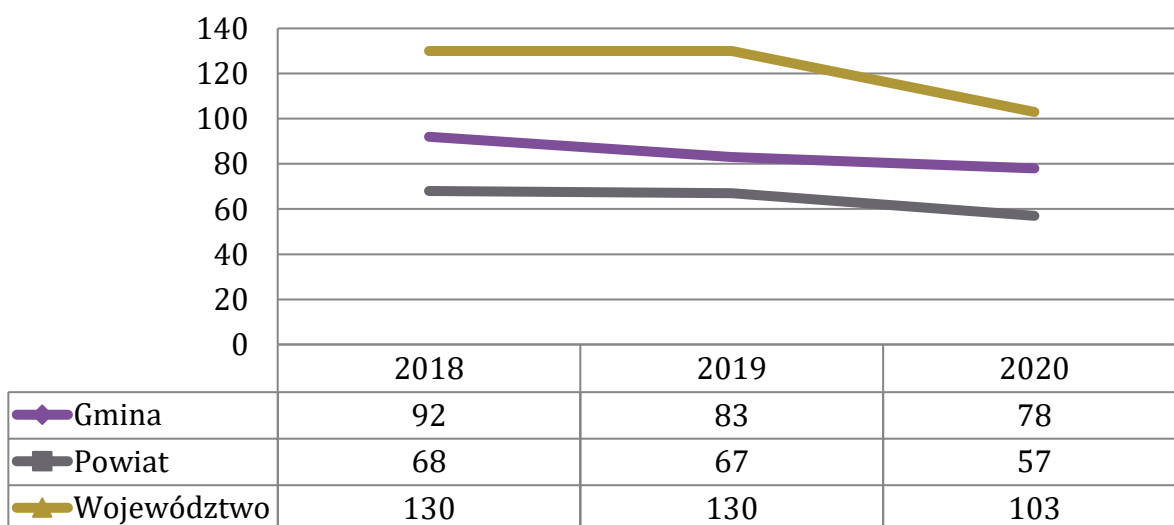

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych, prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej, popularyzacja książki i czytelnictwa, współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa, doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.

Poniższy wykres prezentuje liczbę czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w Gminie Sławoborze w porównaniu do powiatu świdwińskiego oraz województwa zachodniopomorskiego w latach 2018-2020. Na podstawie danych statystycznych widzimy, że wskaźnik ten przyjmował w 2020 roku niższą wartość niż w całym województwie, a jednocześnie był większy niż w powiecie świdwińskim. Warto zaznaczyć, iż w Gminie zaobserwować można trend spadkowy w zakresie liczby czytelników na 1000 ludności.

Wykres 9. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w Gminie Sławoborze, powiecie świdwińskim oraz województwie zachodniopomorskim w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej zlokalizowanej na terenie Gminy Sławoborze należą boiska sportowe przy szkołach podstawowych, boisko piłkarskie, place zabaw oraz siłownie na świeżym powietrzu.

Klubem sportowym reprezentującym Sławoborze jest GLKS Pomorzanie Sławoborze.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Podstawowa opieka zdrowotna przysługuje każdemu, kto jest ubezpieczony na NFZ. Celem POZ jest sprawowanie kompleksowej opieki nad stanem pacjenta. Jest to pierwszy punkt kontaktu z lekarzem POZ. Podstawowa opieka zdrowotna daje możliwość skorzystania ze świadczeń zdrowotnych, profilaktycznych, leczniczych, diagnostycznych, pielęgnacyjnych czy rehabilitacji.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców Gminy usługi świadczą **2 przychodnie**: Niepubliczna Przychodnia Medycyny Rodzinnej – Jacek Firmanty, a także przychodnia Eskulap w Sławoborzu,

W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono **4,7** porady w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest mniejszą wartością w stosunku do całego powiatu (5,4).

Na terenie Gminy funkcjonuje jedna apteka zlokalizowana w Sławoborzu.

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Gminie Sławoborze w porównaniu do powiatu świdwińskiego w 2020 roku

Lp.	wyszczególnienie	Powiat	Gmina
1	porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	5,4	4,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. W Gminie Sławoborze o bezpieczeństwo i porządek dbają policjanci dzielnicowi z Komendy Powiatowej Policji w Świdwinie. Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewniają jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku¹⁶. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”¹⁷. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹⁸.

Na obszarze Gminy Sławoborze funkcjonują organizacje pozarządowe, które prowadzą działalność na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich między innymi:

- Sławoborski Klub Morsów,
- Stowarzyszenie Emerytów „Optymiści”,
- Stowarzyszenie na Rzecz Inicjatyw Społecznych „Kariatyda”,
- Stowarzyszenie Oldbojów Piłki Nożnej.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Rocznym Programie Współpracy Gminy Sławoborze z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, którego celem

¹⁶ <https://poradnik.ngo.pl/>

¹⁷ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

¹⁸ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

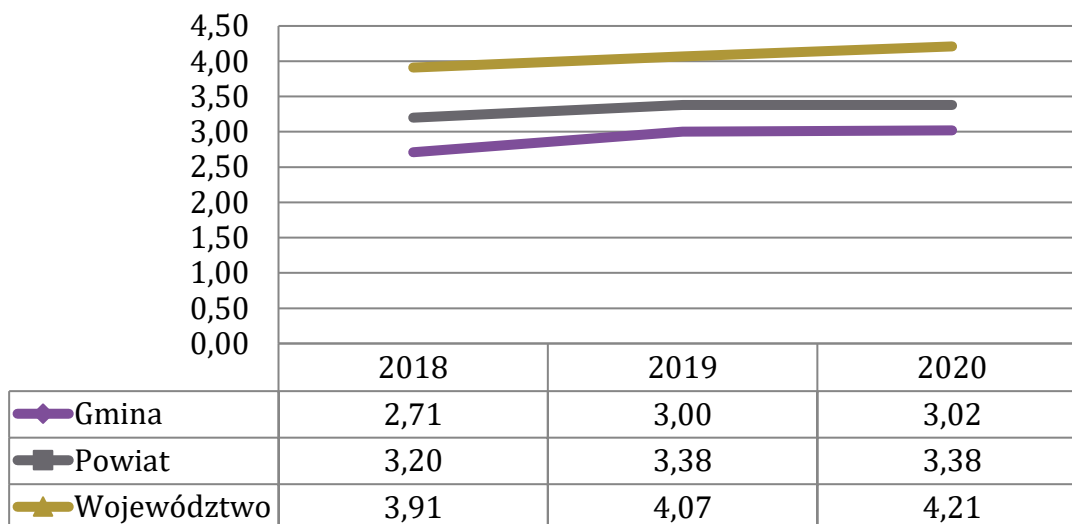

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

głównym jest „zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy Sławoborze oraz wzmacnianie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Gminą, a organizacjami pozarządowymi”¹⁹. Współdziałanie Gminy z organizacjami pozarządowymi w 2020 roku miało charakter współpracy finansowej oraz pozafinansowej obejmującej sfery pożytku publicznego z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu.

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w Gminie Sławoborze w 2020 roku wyniósł **3,02** i tym samym był wyższy od wartości, które przyjmował w 2018 i 2019 roku. Jednakże w odniesieniu do danych wojewódzkich i powiatowych wskaźnik ten na przestrzeni analizowanych lat przyjmował niższe wartości.

Wykres 10. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w Gminie Sławoborze, powiecie świdwińskim i województwie zachodniopomorskim na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, jednostek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów.

¹⁹ Roczny Program Rocznym Programie Współpracy Gminy Sławoborze z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2020 rok

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Sławoborze jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadania Ośrodka z zakresu ustawy o pomocy społecznej polegają w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
 2. pracy socjalnej;
 3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
 4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
 5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej należą:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
2. sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
13. dożywianie dzieci;
14. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
15. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
16. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
18. utworzenie i utrzymanie ośrodka, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do zadań własnych gminy należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych na terenie Gminy należy:

1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

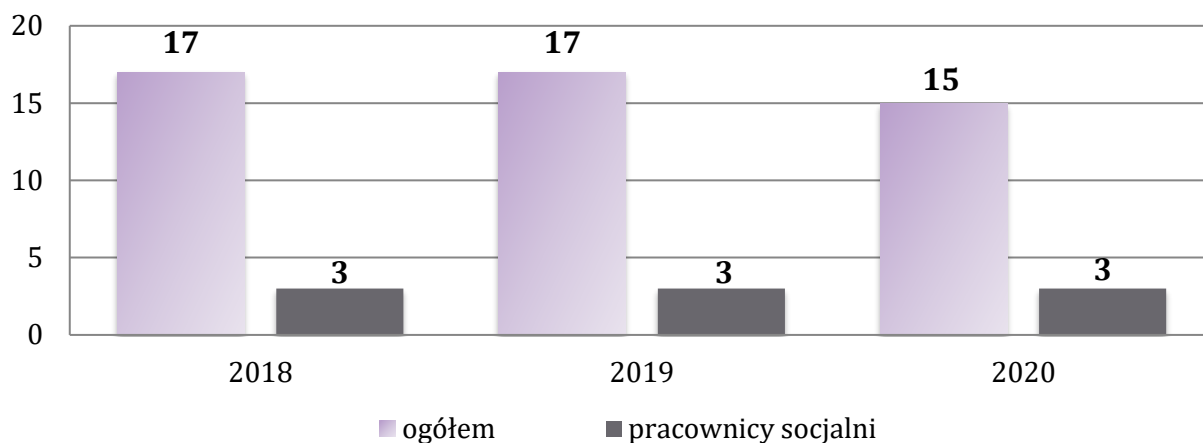

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. GOPS realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

W 2020 roku kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławoborzu składała się z **15** pracowników, w tym **3** pracowników socjalnych. Liczba pracowników zatrudnionych w GOPS w na przestrzeni lat 2018-2020 uległa zmniejszeniu.

Wykres 11. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławoborzu na przestrzeni lat 2018-2020

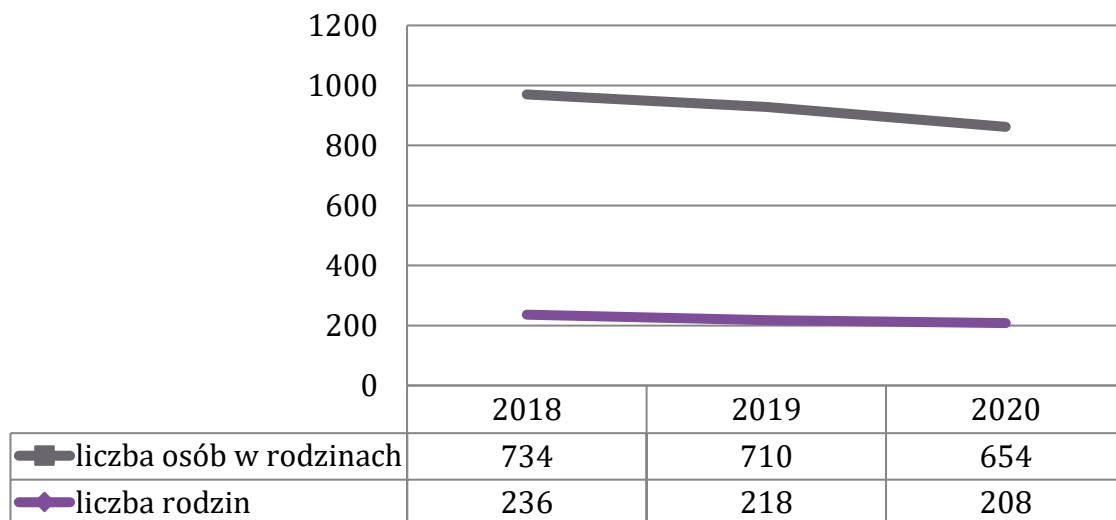

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Sławoborze uległa zmniejszeniu. W 2020 roku z pomocy skorzystało **208 rodzin** – to o 5% mniej niż w roku ubiegłym, a o 12% mniej niż w roku 2018. W stosunku do 2018 roku zmniejszyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Dynamikę zmian obrazuje zastosowany liniowy rodzaj wykresu.

Wykres 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Sławoborze w latach 2018-2020

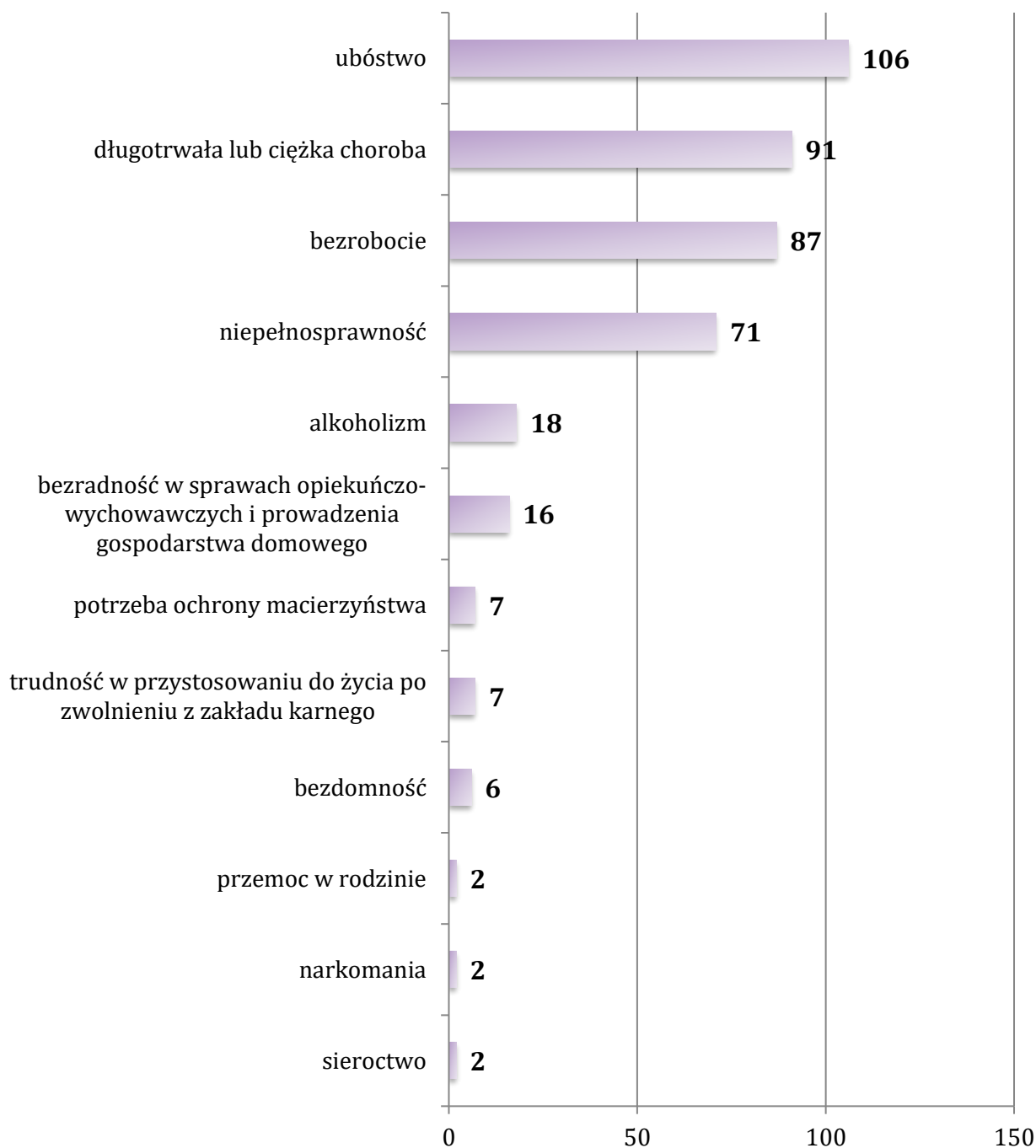

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w Gminie Sławoborze było **ubóstwo** – z tego powodu pomoc otrzymało 106 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znalazła się długotrwała lub ciężka choroba (91 rodzin), natomiast na trzecim – bezrobocie (87 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajdowała się także niepełnosprawność (71 rodzin).

Wykres 13. Powody udzielania świadczeń w 2020 roku (liczba rodzin)

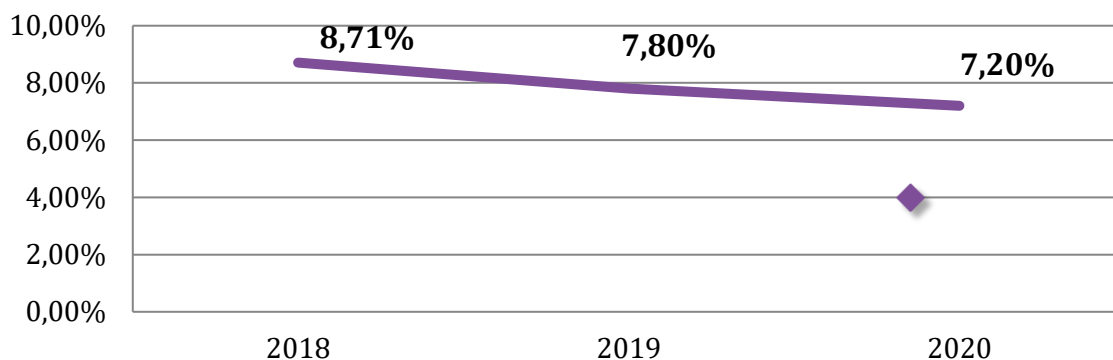

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako *wskaźnik deprivacji lokalnej*. Na przestrzeni lat 2018-2020 wartość tego wskaźnika uległa zmniejszeniu. W 2020 roku wyniosła **7,20%**, w 2019 roku – 7,80%, natomiast w 2018 roku – 8,71%. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 14. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone **175** mieszkańcom Gminy Sławoborze, natomiast świadczenie niepieniężne – 126. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba osób, które otrzymały zarówno świadczenia niepieniężne jak i pieniężne uległa zmniejszeniu. Dane statystyczne w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2020

Lp.	pleć	2018	2019	2020
1	świadczenie pieniężne	192	180	175
2	świadczenie niepieniężne	186	159	126

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Osoby *długotrwale korzystające z pomocy społecznej* to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie uległa zmniejszeniu. W porównaniu do 2018 roku kiedy to wynosiła 209, w 2020 roku zmniejszyła się do **146** (spadek na poziomie 30%). Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2020 roku nie są znaczące.

Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020

Lp.	pleć	2018	2019	2020
1	kobiety	100	92	71
2	mężczyźni	109	92	75
3	ogółem	209	184	146

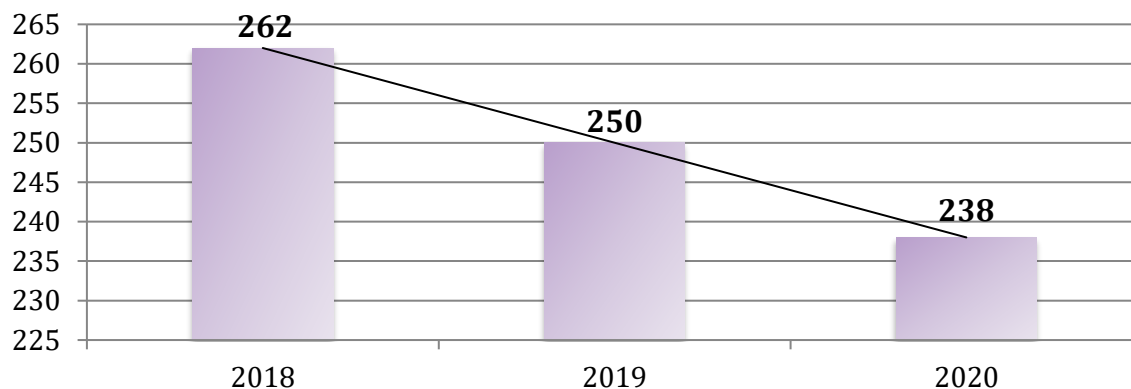
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin, z którymi przeprowadzono *wywiady środowiskowe* w okresie ostatnich trzech lat. W 2020 roku zrealizowano je ze **238** rodzinami, w 2019 roku – z 250, a w 2018 roku – z 262. Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin uległa zmniejszeniu. Dynamikę zmian obrazuje naniesiona linia trendu.

Wykres 15. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Poniżej przedstawione zostały *zasoby instytucjonalne* w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie Gminy Sławoborze. Należą do nich:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- jednostki oświatowe,
- dzielnicowi działający w ramach Komendy Powiatowej Policji,
- Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka,
- światlice wiejskie,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. Diagnoza problemów społecznych

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień od alkoholu, papierosów, e-papierosów, narkotyków i Internetu wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze, a także skala zjawiska przemocy, hazardu, wykluczenia społecznego, ubóstwa, problemów osób starszych oraz z niepełnosprawnością. Zbadaniu poddana została ponadto opinia respondentów na temat działań profilaktycznych podejmowanych przez instytucje działające na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, kwestie związane z rynkiem pracy, poziomem bezpieczeństwa na terenie Gminy, a także wpływu pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Sławoborze wzięło udział 45 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one aż 87% ogółu.

87%
kobiet

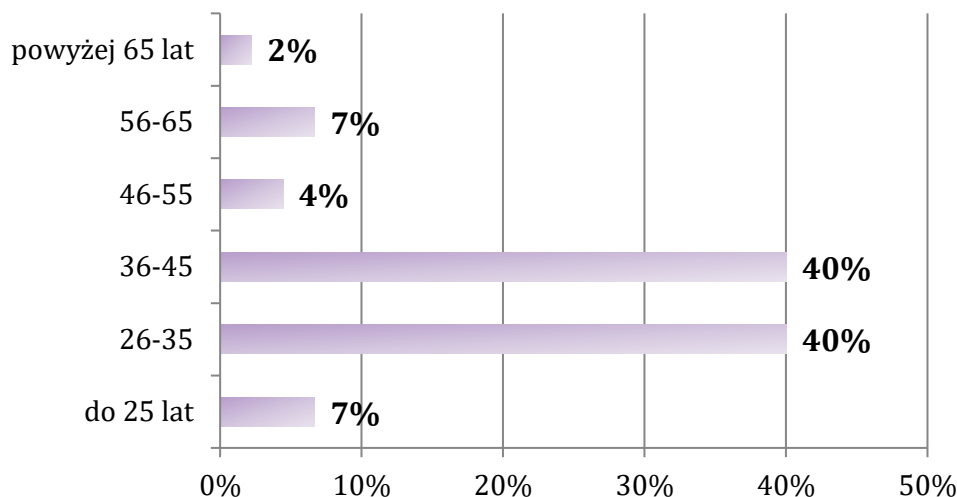
13%
mężczyzn

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

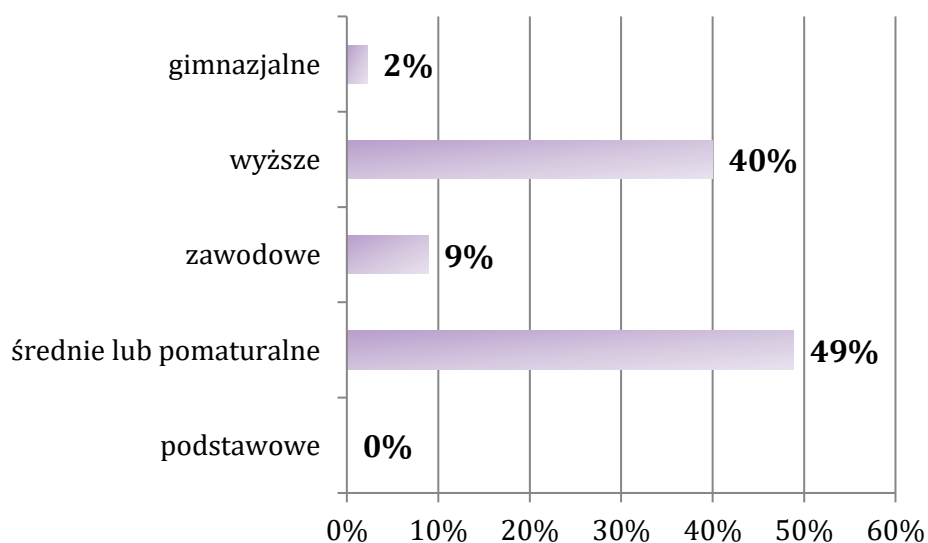
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli mocno zróżnicowani pod względem wieku. Najlichnieszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat oraz 26-35 lat (po 40%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 46-55 lat (4%), 56-65 lat (7%), respondenci przed 25 rokiem życia (7%), a także osoby powyżej 65 lat (2%).

Wykres 16. Wiek: N=45

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem średnim lub pomaturalnym (49%). 40% kwestionariuszy ankiet wypełniły osoby z wykształceniem wyższym, 9% z wykształceniem zawodowym, natomiast 2% ankietowanych zakończyło swoją edukację na poziomie gimnazjalnym.

Wykres 17. Wykształcenie: N=45

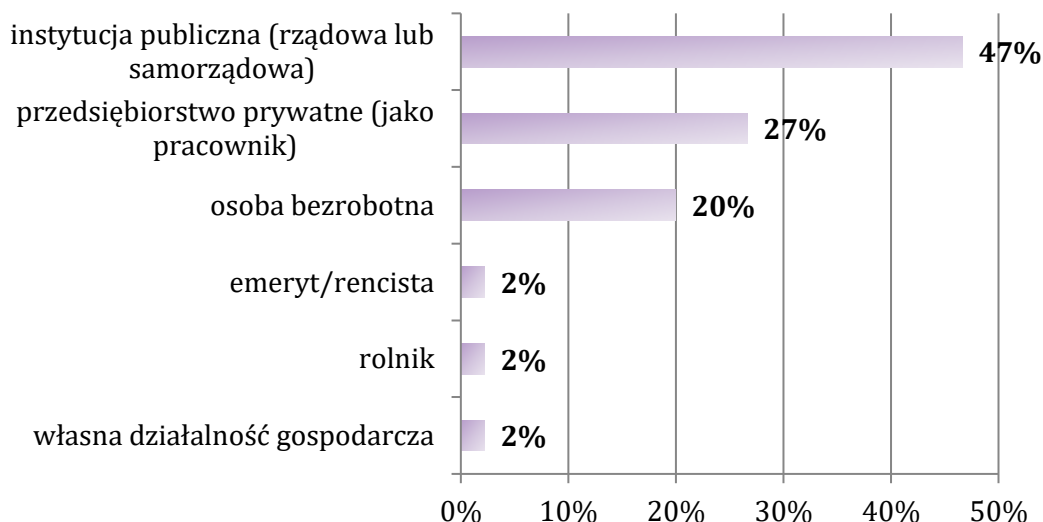

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

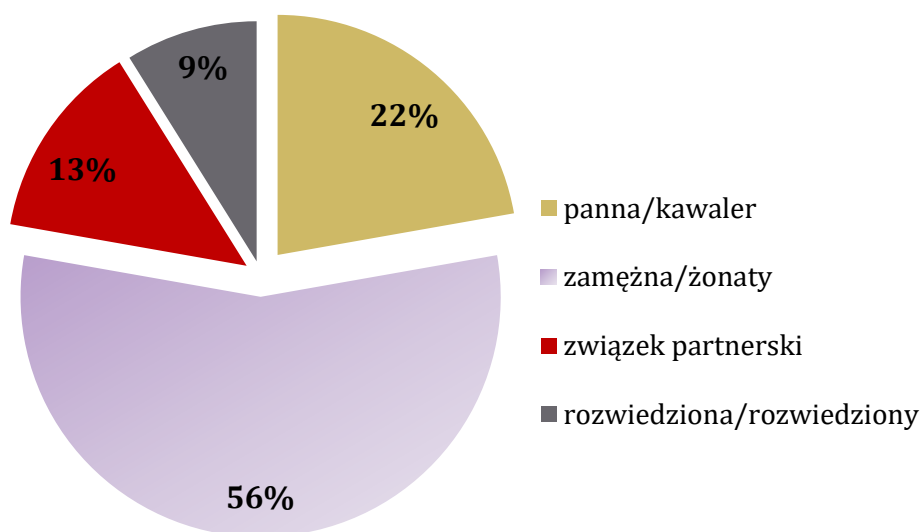
W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie Gminy Sławoborze, wzięły udział zarówno osoby zatrudnione w instytucji publicznej - rządowej lub samorządowej (47%), przedsiębiorstwie prywatnym (27%), osoby bezrobotne (20%), będące na emeryturze/rencie, prowadzące własną działalność gospodarczą oraz zatrudnione w sektorze rolnictwa (po 2%).

Wykres 18. Miejsce zatrudnienia: N=45

Stan cywilny osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco: większość respondentów było zamężnych/żonatych (56%), średnio co piąty badany był panną lub kawalerem (22%), natomiast 13% stanowiły osoby będące w związku partnerskim. Ponadto w badaniu wzięło udział także 9% respondentów będących po rozwodzie.

Wykres 19. Stan cywilny: N=45

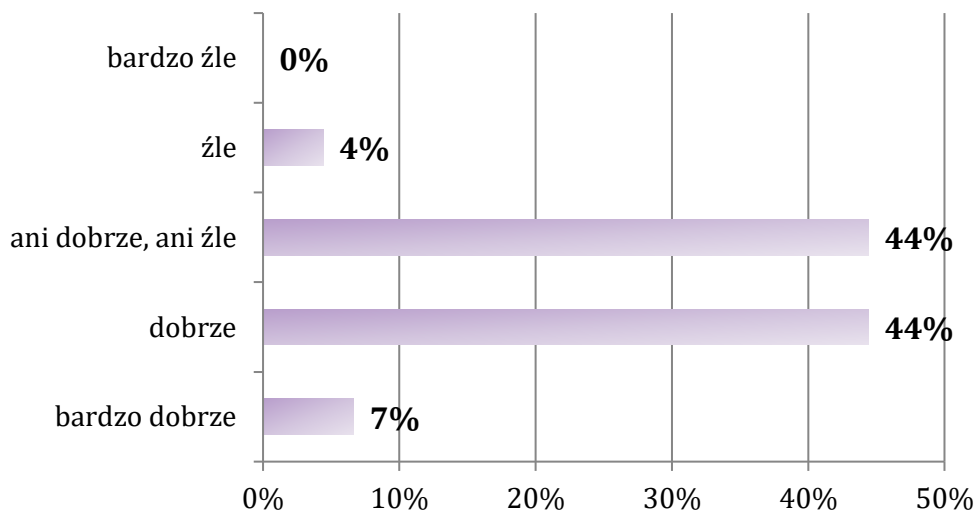

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Analiza sytuacji materialnej badanej grupy pokazuje, że połowa dorosłych mieszkańców Gminy jest z niej zadowolona – 44% ocenia ją dobrze, a 7% bardzo dobrze. 44% określiło swoją sytuację materialną jako ani dobrą, ani złą, natomiast posiadanie złej sytuacji materialnej dotyczyło 4% respondentów.

Wykres 20. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną? N=45

Problem alkoholowy

Nadużywanie alkoholu staje się coraz większym problemem i wyraźnie zmienia swoje oblicze – częściej niż kiedykolwiek wcześniej sięgają po niego kobiety, a liczne kampanie reklamowe napojów alkoholowych spowodowały, iż alkohol, a zwłaszcza piwo, czyli z pozoru niegroźny napój, jest istotnym elementem życia towarzyskiego. Według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w naszym kraju żyje około 800 tysięcy osób uzależnionych od alkoholu, co stanowi około 2% całej populacji. Do osób pijących szkodliwie zaliczyć można natomiast 2-2,5 miliona osób, tj. 5-7% populacji²⁰. Co niepokojące, na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest wzrost średniego spożycia alkoholu przeliczanego w litrach na jednego mieszkańca. Osoby nadużywające alkoholu oprócz tego, że sami narażeni są na różnego rodzaju problemy, stwarzają zagrożenie dla innych osób. Ze względu na skalę, jak i obserwowane negatywne konsekwencje, alkoholizm uznaje się w Polsce za problem społeczny. Oprócz skutków związanych ze sferą zdrowia fizycznego i psychicznego, nadużywanie i uzależnienie od alkoholu niesie za sobą również inne konsekwencje, które ponoszą nie tylko same osoby pijące, ale także osoby w ich otoczeniu. Wśród negatywnych następstw spożywania alkoholu, jego nadużywania i uzależnienia w sferze społecznej wymienić można: cierpienie rodzin, wykluczenie społeczne, negatywny wpływ na wychowanie dzieci, problemy osób dorastających w rodzinach alkoholowych, cierpienie ofiar wypadków drogowych i przestępstw, zaburzone relacje społeczne, obniżenie jakości i wydajności pracy, czy też destrukcyjny wpływ alkoholu na rozwój dziecka w okresie prenatalnym. Konsekwencje problemu alkoholowego są wieloaspektowe, mają szeroki zasięg i wymagają podejmowania systemowych, interdyscyplinarnych działań zaradczych, skierowanych na czynniki ryzyka tkwiące zarówno w samej jednostce, jak i w jej otoczeniu społecznym²¹.

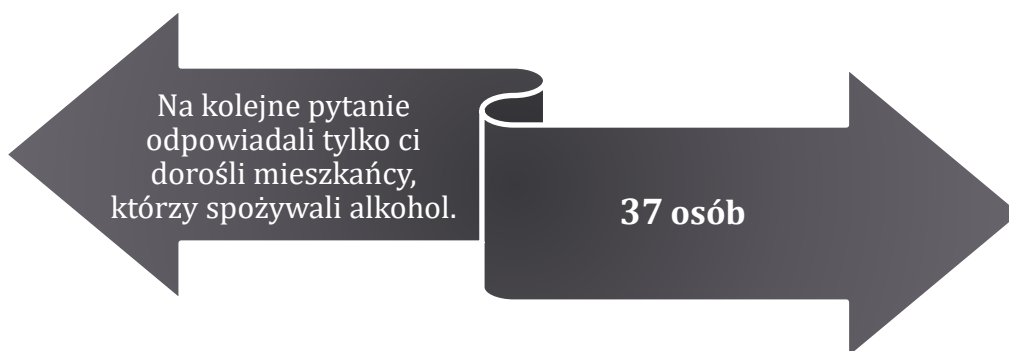
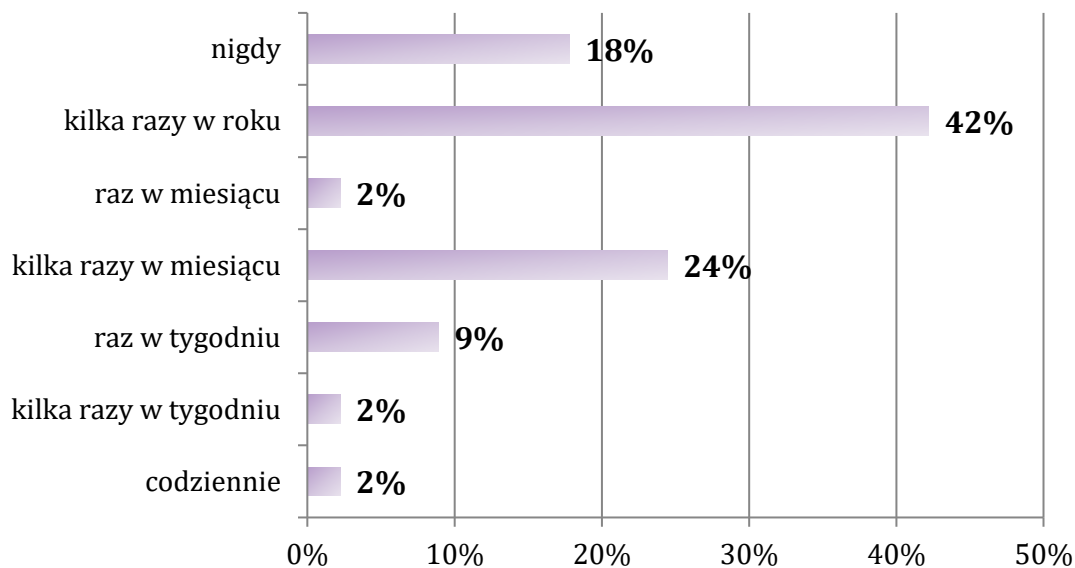
Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Możemy zauważyć, iż do codziennego picia przyznało się 2% mieszkańców, kolejne 2% sięga po alkohol kilka razy w tygodniu, 9% respondentów – raz w tygodniu, 24% – kilka razy w miesiącu, 2% – raz w miesiącu, natomiast 42% – kilka razy w roku. Abstynencję zadeklarowało 18% mieszkańców.

²⁰ <http://www.parpa.pl/index.php/33-analazy-badania-raporty/132-statystyki>

²¹ Włodarczyk E., *Społeczne konsekwencje problemu alkoholowego w Polsce*, Pedagogika Społeczna 2018, Nr 2 (68), str. 241-251.

Wykres 21. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=45

Następne pytanie zadane respondentom dotyczyło rodzajów napojów alkoholowych, które dorośli mieszkańcy piją najczęściej. Możemy zauważyć dosyć zróżnicowany rozkład odpowiedzi. Najwięcej ankietowanych sięga po wino (17 osób tj. 46%), piwo (14 osób, tj. 38%) oraz po whisky i wódkę (po 10 osób, tj. 27%). Nieco mniej popularne w wyborze dorosłych mieszkańców są: likiery (4 osoby, tj. 11%), nalewki (3 osoby, tj. 8%) oraz alkohol własnej roboty (2 osoby, tj. 5%). Wśród innych odpowiedzi 1 respondent (3%) wymienił *drinki*.

Tabela 10. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej? N=37

Odpowiedź	%	Liczba odp.
wino	46%	17
piwo	38%	14
wódka	27%	10
whisky	27%	10
likiery	11%	4
nalewki	8%	3
alkohol własnej roboty	5%	2
inne	3%	1
alkohol spoza legalnego źródła	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Poniższa tabela przedstawia ilość porcji alkoholu wypijanych przez ankietowanych w ciągu całego dnia, w którym go spożywają. Większość respondentów deklaruje, że w dniu, w którym sięga po alkohol wypija 1–2 porcji tego napoju (23 osoby, tj. 64%). Mniejsza część mieszkańców wskazała na 3–4 porcje (8 osób, tj. 22%) oraz 5-7 porcji (4 osoby, tj. 11%). Jednokrotna odpowiedź padła na 8–10 porcji (3%).

Tabela 11. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml). N=37

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1-2	64%	23
3-4	22%	8
5-7	11%	4
8-10	3%	1
11-13 i więcej	0%	0

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że większość mieszkańców nigdy nie pracowało w stanie nietrzeźwości (32 osoby, tj. 86%). Do takiego zachowania przyznało się 5 badanych (13%), wśród których 3 ankietowanych (8%) stwierdziło, że miało to miejsce raz, a 2 osobom (5%) zdarzało się to sporadycznie.

Tabela 12. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu? N=37

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>nigdy mi się to nie zdarzyło</i>	86%	32
<i>raz mi się to zdarzyło</i>	8%	3
<i>zdarza mi się to sporadycznie</i>	5%	2
<i>zdarza mi się to często</i>	0%	0

Kolejną analizowaną w Diagnozie kwestią było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Większość respondentów zadeklarowało, że nigdy nie kierowało pojazdem w stanie nietrzeźwości (36 osób, tj. 97%), natomiast 1 badany przyznał, iż zdarza mu się to sporadycznie (3%).

Tabela 13. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu? N=37

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>nigdy mi się to nie zdarzyło</i>	97%	36
<i>raz mi się to zdarzyło</i>	0%	0
<i>zdarza mi się to sporadycznie</i>	3%	1
<i>zdarza mi się to często</i>	0%	0

Do częstszego sięgania po alkohol w trakcie pandemii COVID-19 przyznało się 4 respondentów tj. 11%.

Tabela 14. Czy podczas obecnej sytuacji epidemiologicznej (pandemia COVID-19) spożywa Pan/i większe ilości alkoholu niż przedtem? N=37

Odpowiedź	%	Liczba odp.
zdecydowanie tak	3%	1
raczej tak	8%	3
raczej nie	22%	8
zdecydowanie nie	65%	24
trudno powiedzieć	3%	1

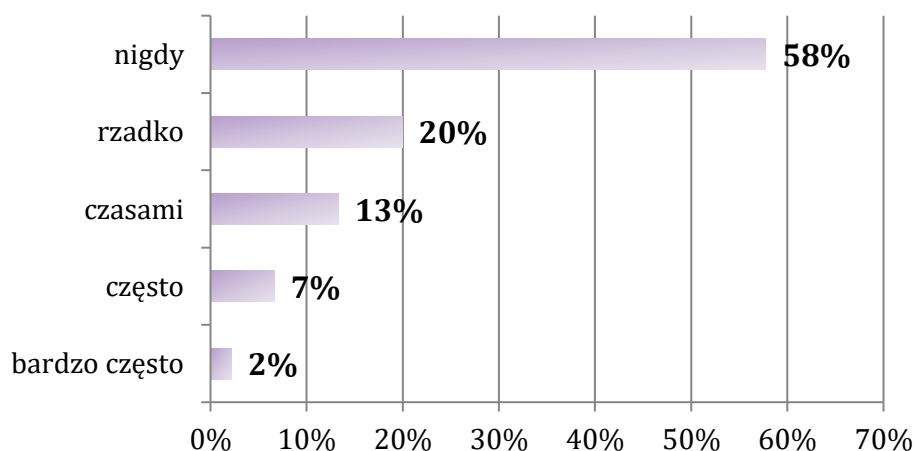

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Gminie Sławoborze. Jak wynika z zebranych danych, 42% respondentów było świadkiem prowadzenia pojazdu przez osoby nietrzeźwe na terenie swojej miejscowości w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. 20% badanych wskazało na odpowiedź „rzadko”, 13% stwierdziło, że było tego świadkiem czasami, 7% – często, a 2% – bardzo często.

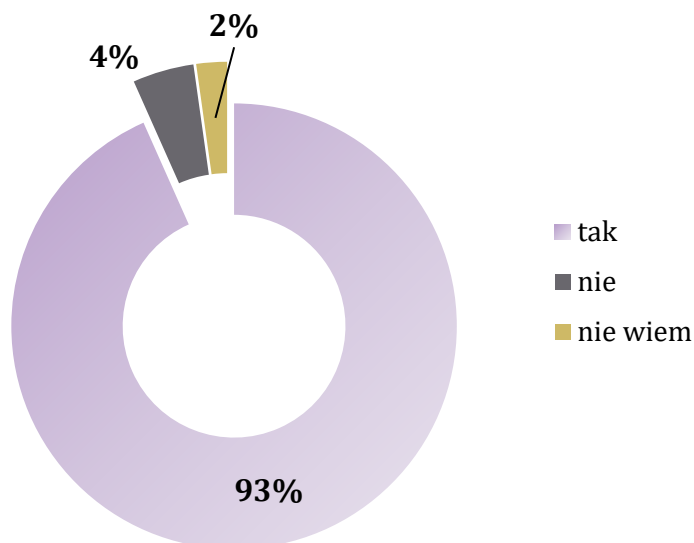
Wykres 22. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? N=45

W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród niektórych mieszkańców Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie. Odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło 2% badanych, natomiast 4% jednoznacznie stwierdziło, że picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka.

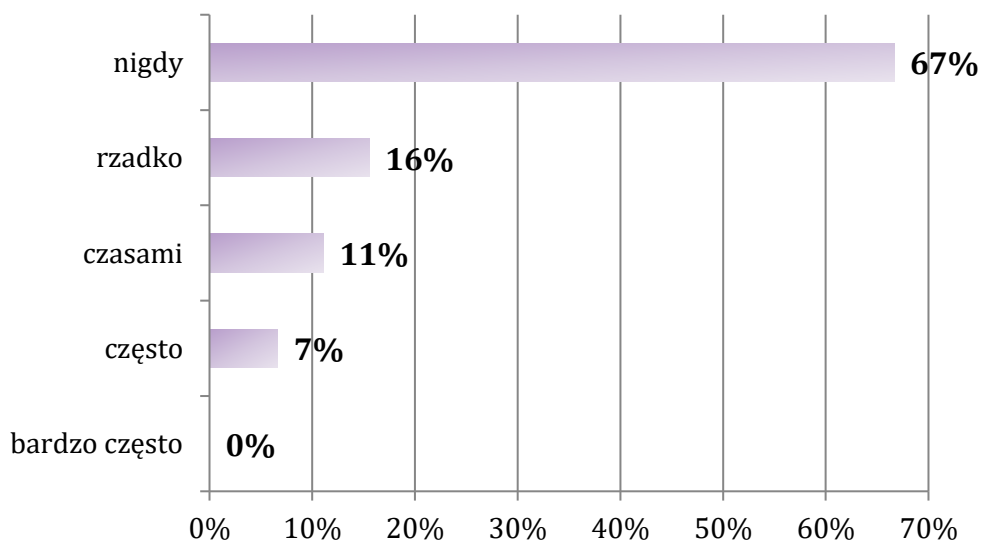

Wykres 23. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka? N=45

Respondenci zostali również poproszeni o określenie, czy zauważyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy na terenie swojej miejscowości, kobiety w ciąży spożywające alkohol. Do bycia tego świadkiem przyznało się 33% respondentów, w tym 16% było obserwatorem takiej sytuacji rzadko, 11% – czasami, a 7% – często.

Wykres 24. Jak często w ostatnich 12 miesięcy widział/a Pan/i na terenie gminy kobiety w ciąży spożywające alkohol? N=45

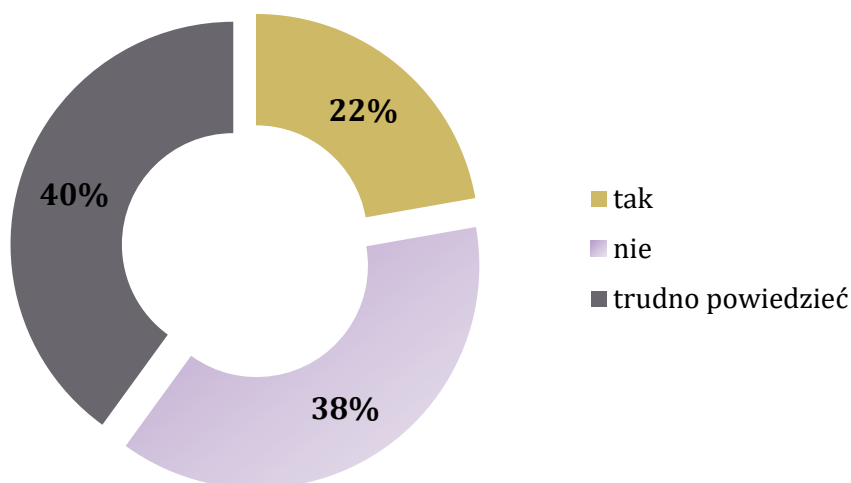

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W jednym z pytań poprosiliśmy respondentów o wyrażenie swojej opinii dotyczącej ewentualnego ograniczenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych znajdujących się na terenie Gminy. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że: za ograniczeniem ilości punktów jest 22% badanych, 38% jest przeciwnego zdania, natomiast 40% zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 25. Czy według Pana/i na terenie Gminy należy ograniczyć ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych? N=45

Problem nikotynowy

Sięganie po wyroby nikotynowe jest jednym z najistotniejszych przyczyn problemów zdrowotnych. Choć w dobie obecnych kampanii profilaktycznych dotyczących szkodliwości palenia tytoniu, nadal znaczna część społeczeństwa deklaruje uzależnienie od palenia papierosów. Do negatywnych konsekwencji zdrowotnych, które powstają w wyniku sięgania po wyroby tytoniowe zaliczyć można choroby układu sercowo-naczyniowego, oddechowego oraz zwiększone ryzyko wystąpienia nowotworów. Według szacunków Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w konsekwencji palenia papierosów co roku umiera ponad 7 milionów ludzi na całym świecie²². W Polsce w 2016 roku z tego powodu zmarło aż 66 tys. osób, co stanowiło 17% wszystkich zgonów²³. Wyniki badań dotyczące aktualnej sytuacji w zakresie palenia tytoniu w Polsce, przeprowadzone przez Centrum Badań Opinii Społecznej w 2019 roku pokazują, iż po papierosy regularnie sięga co piąty Polak²⁴. Pomimo stopniowo zmniejszającej się w ostatnich latach liczby palaczy papierosów, problem ten nadal stanowi powszechne i wymagające podejmowania działań zapobiegawczych zjawisko. Konieczna jest zatem realizacja systematycznych zadań w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia ograniczających popularność palenia tytoniu.

Drugi z analizowanych w Diagnozie obszarów, miał na celu zweryfikowanie skali palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze. Spośród wszystkich badanych osób, papierosy pali 31%, przy czym 4% sięga po nie kilka razy w roku, 7% – kilka razy w tygodniu, natomiast 20% - codziennie.

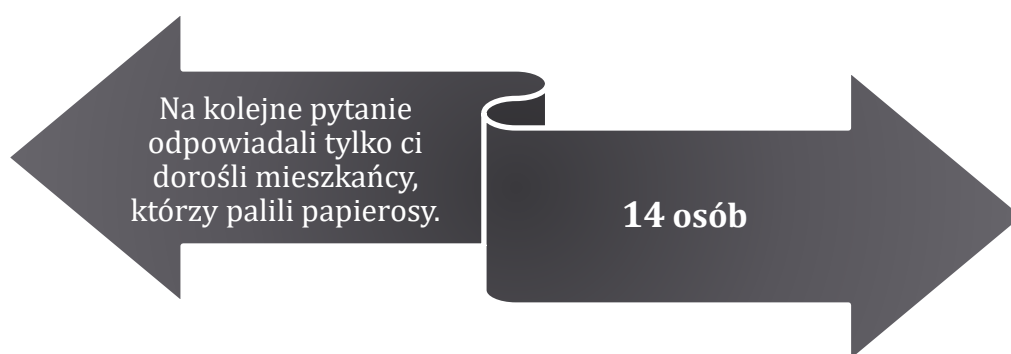
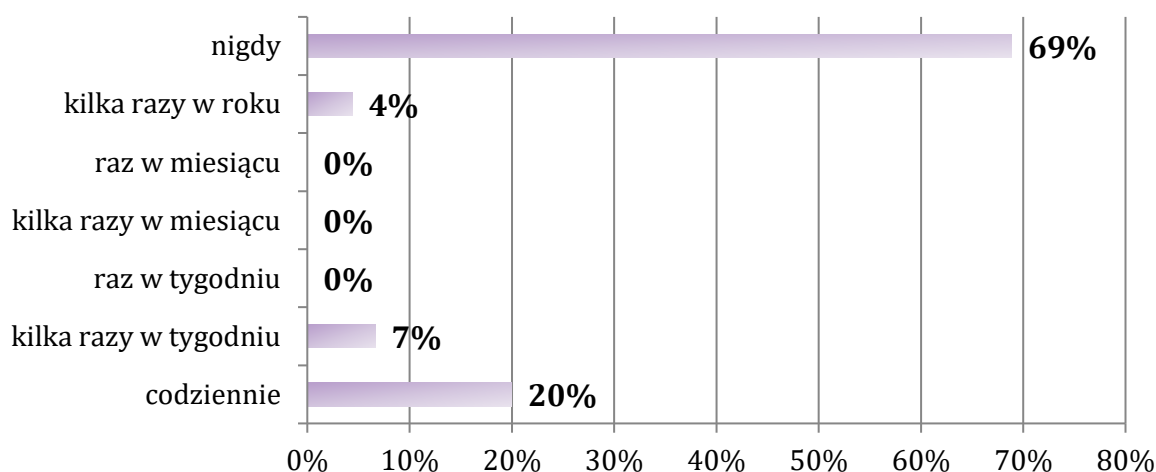
²² WHO report on the global tobacco epidemic: monitoring tobacco use and prevention policies, World Health Organization, Geneva 2017.

²³ Zgliczyński, W. S., *Palenie tytoniu w Polsce*, Biuro Analiz Sejmowych 2017, nr 14(237).

²⁴ CBOS, *Palenie papierosów*, Komunikat z badań 2019, Nr 104/2019.

Wykres 26. Jak często pali Pan/i papierosy? N=45

W tabeli poniżej przedstawiona została ilość dziennie wypalanych przez dorosłych mieszkańców sztuk papierosów. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że 3 osoby (21%) nie wie ile dziennie papierosów wypala, ponieważ nie liczy ich ilości, a 1 osoba (7%) nie wie, ponieważ nie pali codziennie. 4 respondentów (29%) deklaruje, iż sięga po papierosa mniej niż 5 razy w ciągu dnia, a 6 ankietowanych wypala dziennie od 6 do 15 sztuk (43%).

Tabela 15. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala? N=14

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>trudno powiedzieć, nie palę codziennie</i>	7%	1
<i>poniżej 5 sztuk</i>	29%	4
<i>6-15 sztuk</i>	43%	6
<i>16-25 sztuk</i>	0%	0
<i>nie wiem, nie liczę</i>	21%	3

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniższa tabela prezentuje rozkład odpowiedzi mieszkańców na pytanie o próby rzucenia przez nich palenia. Z zebranych danych wynika, że zerwać z nałogiem próbowało 7 osób (54%), w tym 4 respondentów raz (31%), a 3 osoby wiele razy (23%).

Tabela 16. Czy próbował/a Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie? N=14

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>nigdy nie próbowałem/am</i>	46%	7
<i>nie, ale zamierzam spróbować</i>	0%	0
<i>tak, raz, ale nie udało mi się</i>	31%	4
<i>tak, wiele razy, ale nie udało mi się</i>	23%	3

Do częstszego sięgania po papierosy podczas trwającej pandemii COVID-19 przyznało się 2 respondentów (14%).

Tabela 17. Czy podczas obecnej sytuacji epidemiologicznej (pandemia COVID-19) pali Pan/i większe ilości papierosów niż przedtem? N=14

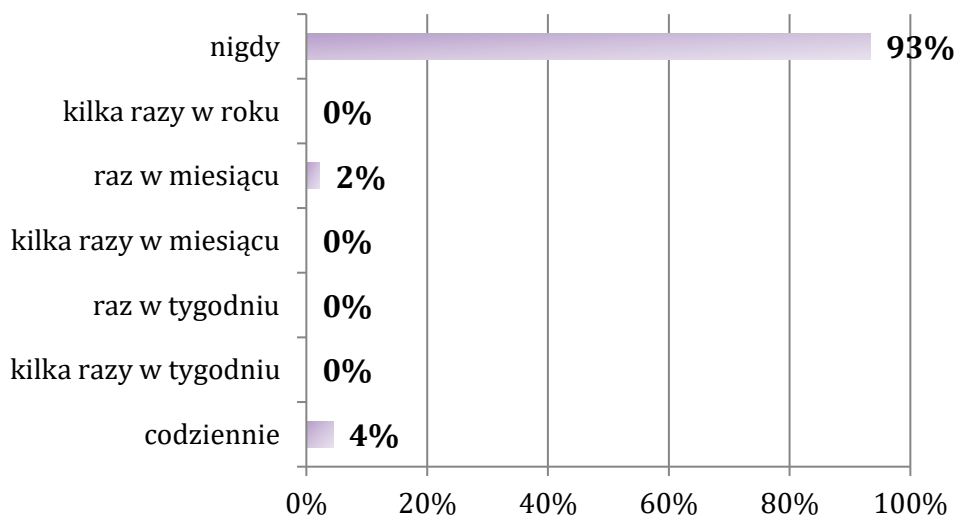
Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>zdecydowanie tak</i>	7%	1
<i>raczej tak</i>	7%	1
<i>raczej nie</i>	50%	7
<i>zdecydowanie nie</i>	29%	4
<i>trudno powiedzieć</i>	7%	1

Kolejne pytanie zadane respondentom dotyczyło palenia elektronicznych papierosów. Zebrany materiał badawczy wykazał, że e-papierosy pali 6% dorosłych mieszkańców, w tym 2% - raz w miesiącu, natomiast 4% - codziennie.

Wykres 27. Jak często pali Pan/i e-papierosy? N=45

Problem narkotykowy

Narkomania podobnie do alkoholizmu jest chorobą wywołaną emocjami, dlatego mówi się o niej, iż jest chorobą duszy. Jest to choroba braku zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka: miłości, poczucia bezpieczeństwa, akceptacji. Problem narkomanii stanowi duże zagrożenie, degradująco wpływa zarówno na zdrowie fizyczne, psychiczne, jak i relacje społeczne. Wiąże się z wysokimi kosztami poniesionymi nie tylko przez samą jednostkę uzależnioną, ale także całe społeczeństwo. Pomimo tego, że zażywanie narkotyków i dopalaczy jest w Polsce o wiele mniej rozpowszechnione niż picie napojów alkoholowych, zjawisko to wciąż stanowi poważny problem. Według badań przeprowadzonych w 2018 roku odsetek osób w wieku 15-34 lata używających narkotyków w ciągu ostatniego roku wyniósł 10,4%, przy czym najczęściej stosowaną nielegalną substancją psychoaktywną okazała się marihuana²⁵. Wśród negatywnych skutków wywołanych narkomanią wymienia się zarówno szkody zdrowotne, jak i społeczne, między innymi osłabienie i rozpad więzi rodzinnych, wykluczenie społeczne, utrata zdolności do samodzielnego i odpowiedzialnego funkcjonowania, czy też konflikty z prawem. Zagrożeniem są również nowe substancje psychoaktywne, tzw. dopalacze. Ze względu na wysoką toksyczność oraz zmieniający się, nieznaną skład, ich jednokrotne zażycie może doprowadzić do nieodwracalnych skutków zdrowotnych, a nawet śmierci. Jak wynika z raportu Głównego Inspektora Sanitarnego, w 2018 roku zarejestrowanych zostało 4 260 przypadków interwencji medycznych związanych z zatruciem/podejrzeniem zatrucia nowymi substancjami psychoaktywnymi²⁶. Biorąc pod uwagę ryzyko szkód, konsekwencji prawnych, zdrowotnych oraz społecznych związanych z używaniem narkotyków i dopalaczy, konieczne jest realizowanie działań w obszarze profilaktyki, leczenia, rehabilitacji, ograniczania szkód zdrowotnych i reintegracji społecznej osób uzależnionych, a także systematyczne prowadzenie badań i monitoringu używania substancji psychoaktywnych.

²⁵ Raport o stanie narkomanii w Polsce 2019, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2018.

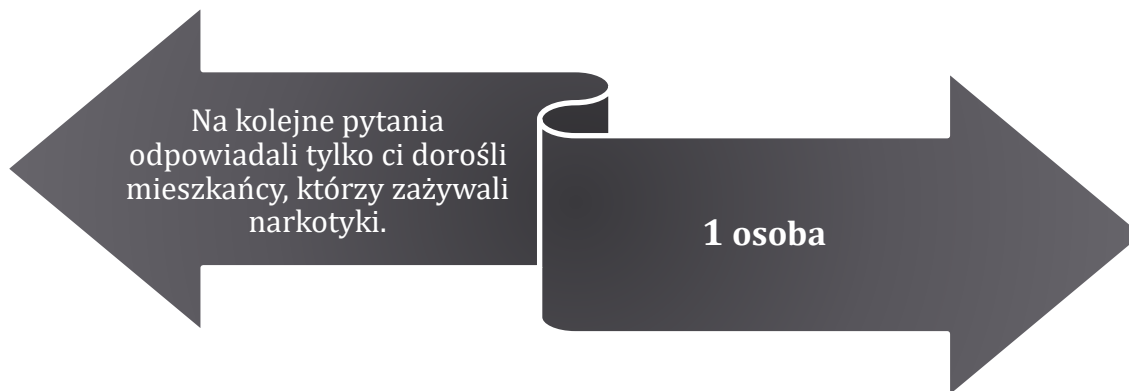
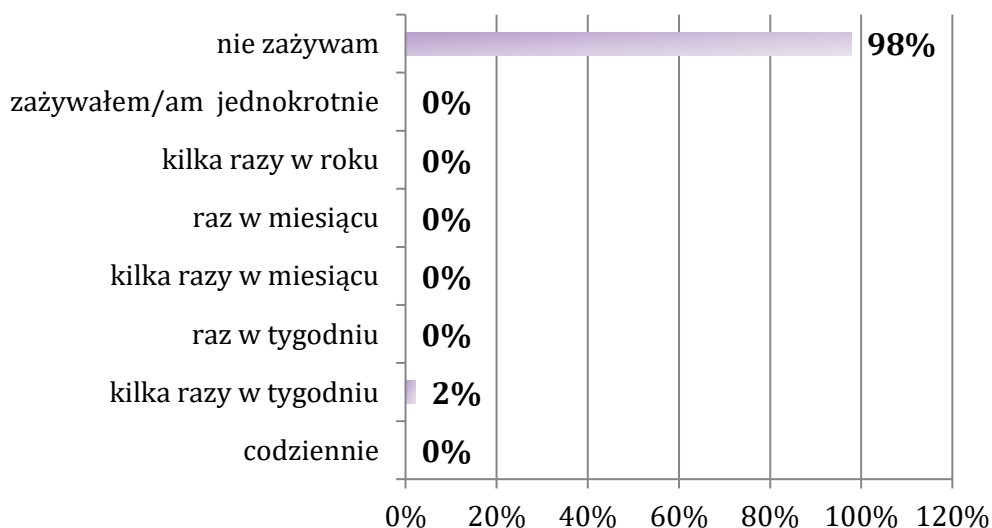
²⁶ Raport Głównego Inspektora Sanitarnego: Nowe narkotyki w Polsce 2017-2018, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Warszawa.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali spożywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Gminy. Sięgnięcie po tego typu substancje zadeklarowało 2% badanych, którzy sięgają po nie kilka razy w tygodniu.

Wykres 28. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=45

Respondent, który przyznał, że sięgał po substancje psychoaktywne wskazał, iż zażywał *amfetaminę*, *LSD* oraz *mefedron*. Badany w trakcie pandemii COVID-19 częściej sięgał po środki psychoaktywne, a w wyniku ich zażywania *nie doznał żadnych przykrych następstw*.

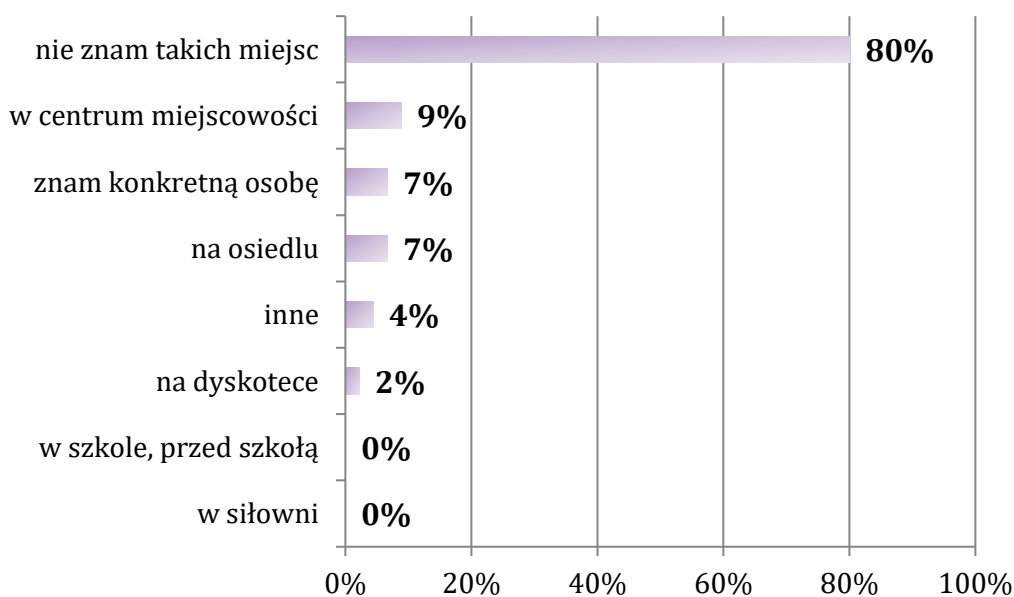

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Respondentom zostało zadane pytanie również o znajomość konkretnych miejsc na terenie swojej miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Badania wykazały, że część ankietowanych deklaruje znajomość takich miejsc (20%). Największy odsetek respondentów wskazało na centrum miejscowości (9%), osiedle oraz znajomość konkretnej osoby (po 7%). 2% wskazań dotyczyło dyskoteki, natomiast wśród innych odpowiedzi respondenci wymienili *plac zabaw i przystanek autobusowy* (4%).

Wykres 29. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=45

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

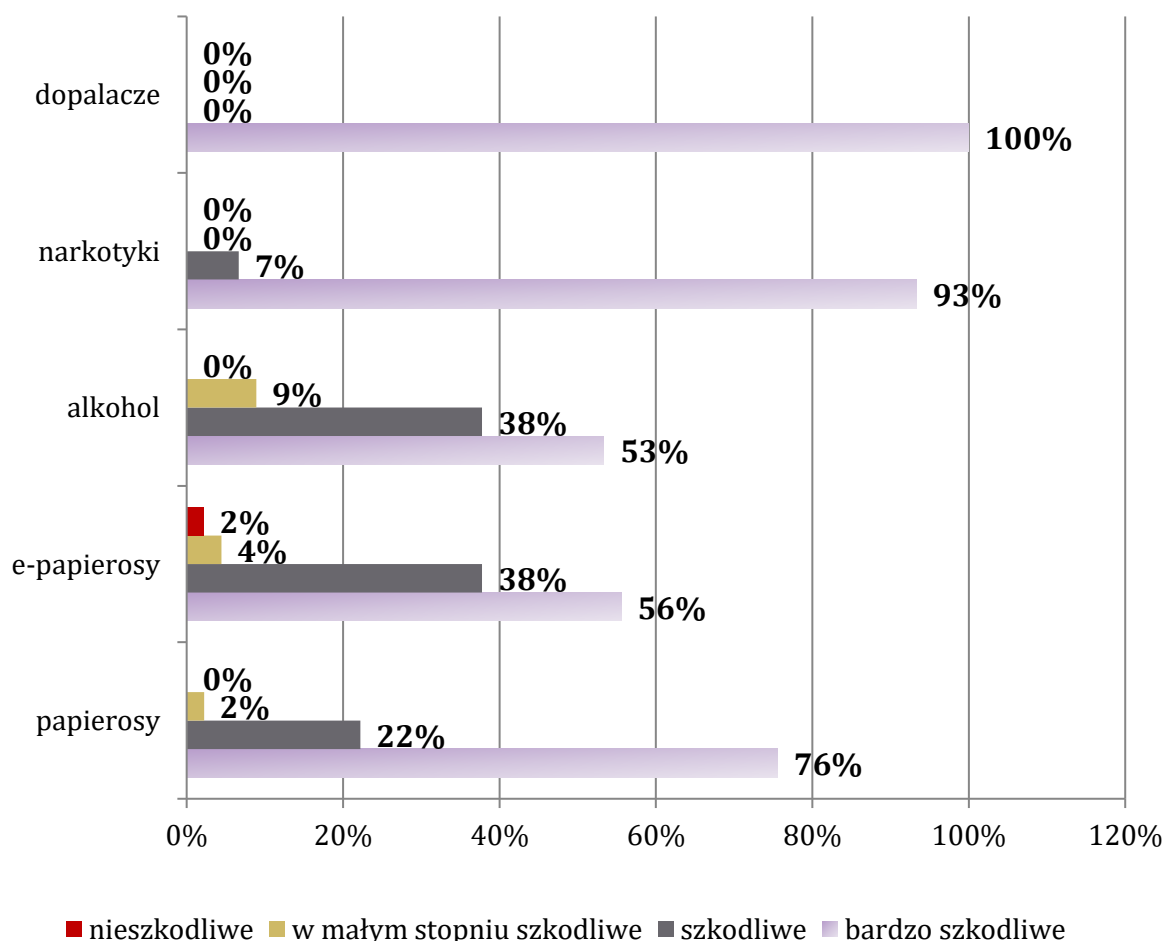

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Opinia respondentów dotycząca szkodliwości dla zdrowia dopalaczy, narkotyków, alkoholu, e-papierosów i papierosów przedstawia się następująco:

- szkodliwość dopalaczy i narkotyków dostrzega 100% respondentów;
- ze szkodliwości alkoholu zdaje sobie sprawę 91%, a o jego niewielkiej szkodliwości przekonanie ma 9%;
- e-papierosy są szkodliwe dla 94% badanych mieszkańców, o ich niskiej szkodliwości przekonanie ma 4%, a o nieszkodliwości – 2%;
- szkodliwość papierosów dostrzega 98% respondentów, natomiast za mało szkodliwe uznaje je 2%.

Wykres 30. Jak ocenia Pan/i szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? N=45

Problem przemocy

Przemoc jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody. Może przybierać różne formy. Wyróżnia się przemoc fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną i zaniedbanie. Skutki przemocy są dla osób jej doznających długotrwałe i istotnie wpływają na ich codzienne funkcjonowanie. Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem ten dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy w rodzinie gromadzonych przez policję, w 2019 roku ogólna liczba osób doznających przemocy kształtowała się na poziomie 88 032²⁷. O skali problemu przemocy świadczą również badania przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich, że co trzeci respondent zna osobiście w swoim otoczeniu/sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszał lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy wobec kobiet. Przypadki przemocy wobec mężczyzn zna natomiast co piąty ankietowany. Z deklaracji osób biorących udział w badaniu wynika, że odsetek osób doświadczających przemocy w ciągu całego swojego życia kształtował się na poziomie 24,7%²⁸. Przemoc w rodzinie stanowi jeden z poważniejszych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować więc priorytetowe miejsce wśród zadań realizowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

²⁷ <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

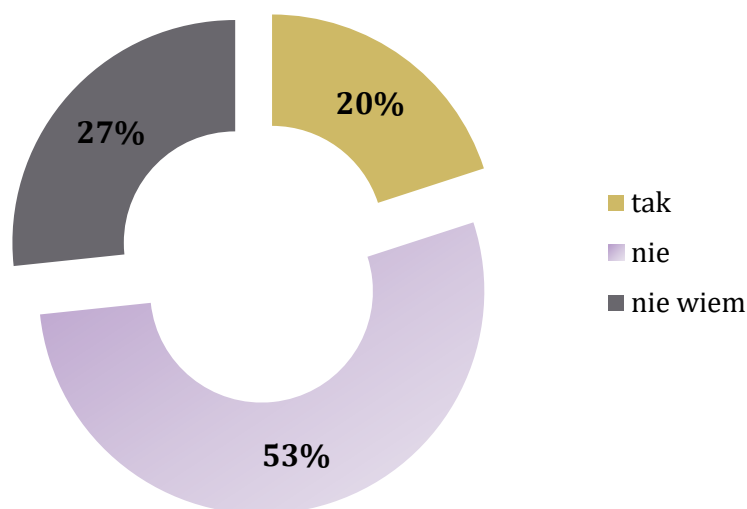
²⁸ Miedzik M., Godlewska-Szurkowska J., *Badania porównawcze oraz diagnoza skali występowania przemocy w rodzinie wśród osób dorosłych i dzieci, z podziałem na poszczególne formy przemocy wraz z opisem charakterystyki ofiar przemocy i sprawców. Raport cząstkowy, wyniki badań PSDB dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2014.*

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze. Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 20% badanych.

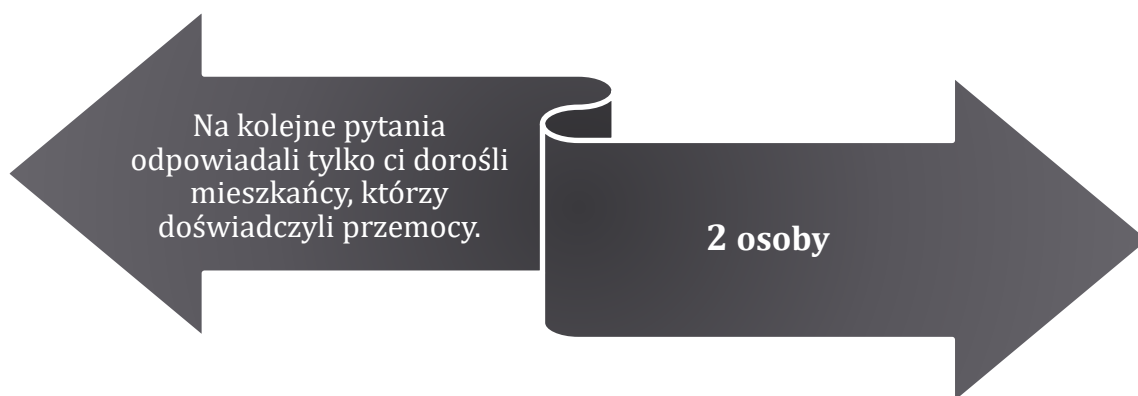
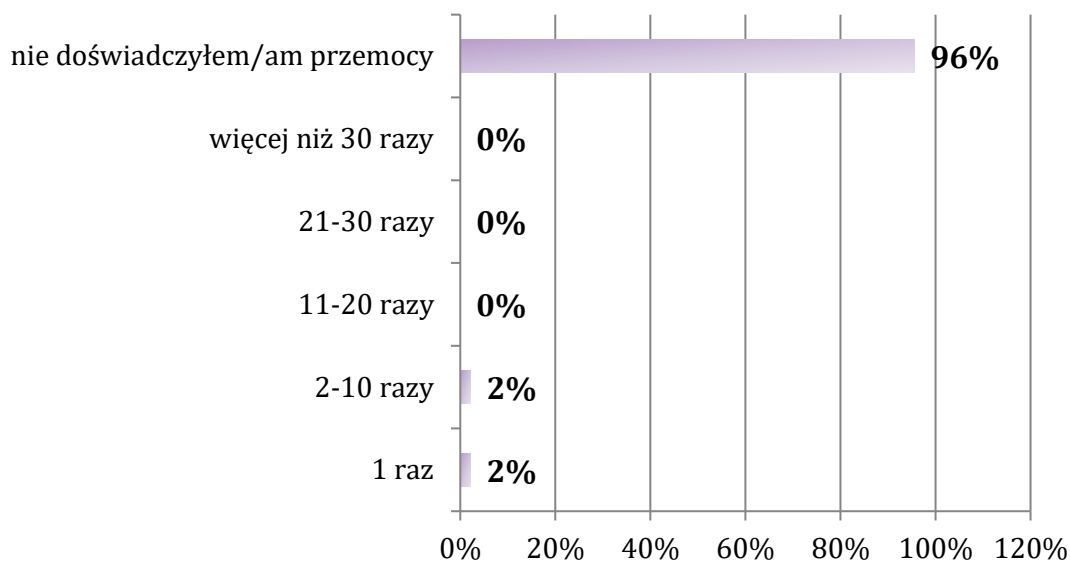
Wykres 31. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu? N=45

Skala problemu przemocy w Gminie Sławoborze została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, jak często zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Z zebranych danych wynika, że w tym okresie przemocy doznało 4% mieszkańców, wśród których 2% stanowią badani, którym sytuacja taka zdarzyła się od 2 do 10 razy, a kolejnym 2% jednokrotnie.

Wykres 32. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=45

Wszyscy respondenci, którzy zadeklarowali doświadczenie przemocy, przyznali iż doznali *przemocy psychicznej*, natomiast 1 osoba wskazała na *przemoc ekonomiczną*. Badani zostali zapytani o to, kto stosował wobec nich przemoc – jednokrotne wskazanie dotyczyło *pracodawcy, dziecka/dzieci, nieznanego oraz męża/żony*. Ankietowani doświadczyli przemocy w *domu* oraz w *pracy* (po 1 odpowiedzi). Jeden z respondentów wskazał, iż w *trakcie pandemii COVID-19 doświadczał przemocy częściej niż przedtem*.

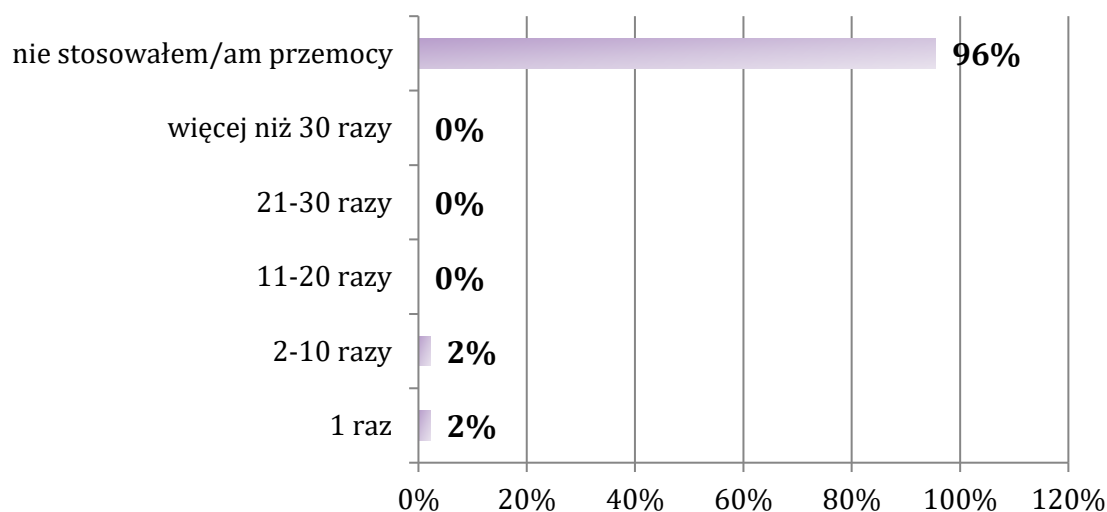

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do stosowania przemocy przyznała się taka sama część badanych, jak w przypadku doznawania przemocy – na pytanie „czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby” twierdzącej odpowiedzi udzieliło 4% ankietowanych, w tym 2% stwierdziło, iż miało to miejsce 1 raz, a kolejne 2% wskazało na odpowiedź 2-10 razy.

Wykres 33. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=45

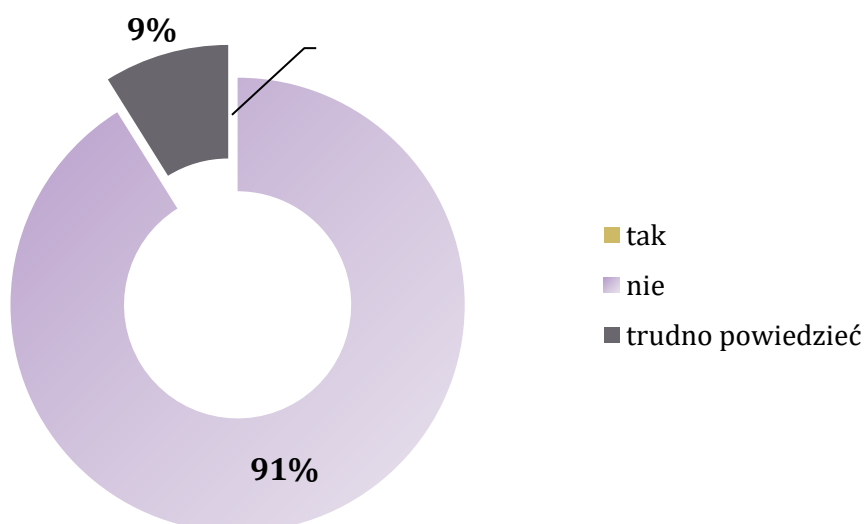
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wszyscy respondenci, którzy zadeklarowali stosowanie przemocy, przyznali, że stosowali *przemoc psychiczną*, natomiast 1 osoba wskazała na *przemoc fizyczną*. Ankietowani stosowali przemoc wobec *rodziców, dziecka/dzieci oraz męża/żony* (po 1 wskazaniu).

Odpowiedzi respondentów na następane pytanie pokazują aktualną skalę przemocy występującej wśród rodzin na terenie Gminy Sławoborze. Jak wynika z uzyskanych danych, przemoc domowa nie dotyczy żadnego z dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu. Jednakże wśród respondentów znalazły się osoby, które miały trudność w jednoznacznym określeniu, czy w ich domu występuje ten problem – stanowiły one 9% ogółu.

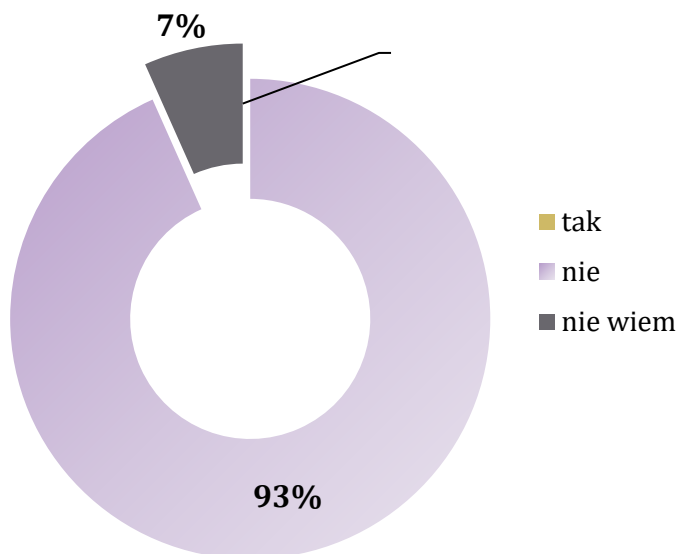
Wykres 34. Czy w Pana/i domu występuje problem przemocy? N=45

Kolejną analizowaną w Diagnozie kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że części respondentów nie ma na ten temat wiedzy (7%). Jednocześnie negatywnie ocenia tego typu zachowanie 93% mieszkańców.

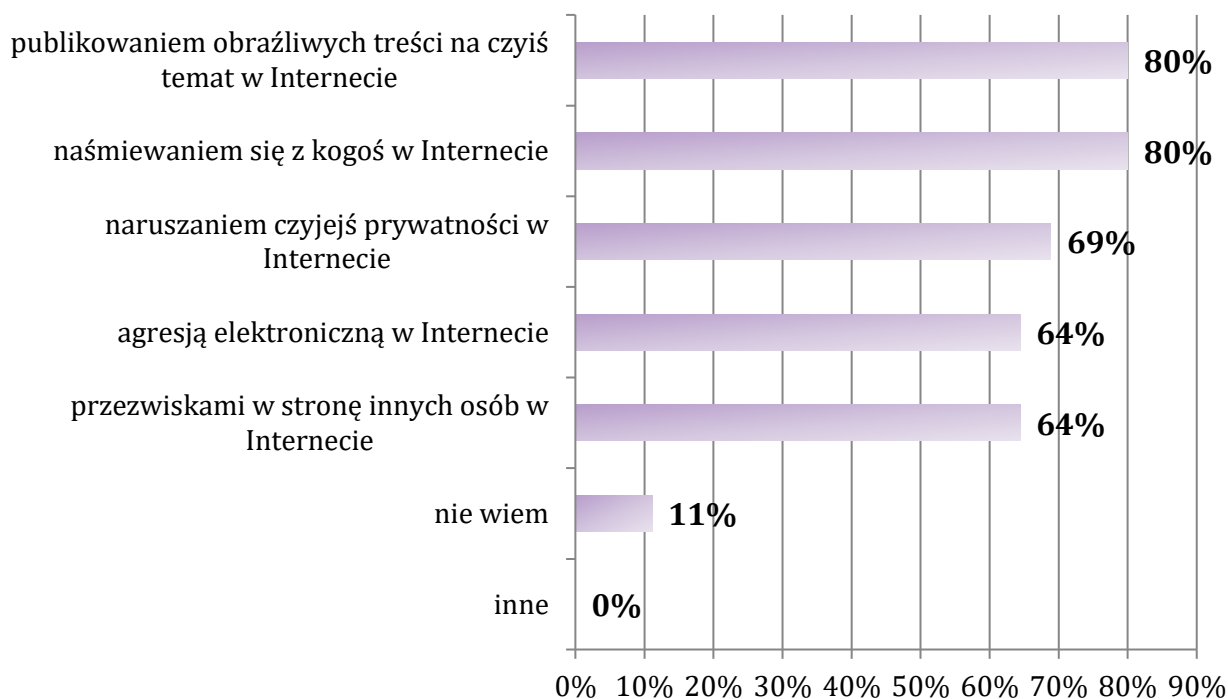
Wykres 35. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=45

Aby określić wiedzę mieszkańców Gminy na temat cyberprzemocy, respondentom zostało zadane pytanie, czym według nich jest zjawisko. Wśród najczęściej wskazywanych odpowiedzi znalazło się publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat w Internecie oraz naśmiewanie się z kogoś w sieci (po 80%). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na naruszanie prywatności w Internecie (69%), agresję elektroniczną oraz przezwiska w stronę innych osób w sieci (po 64%).

Wykres 36. Czym według Pana/i jest cyberprzemoc? N=45

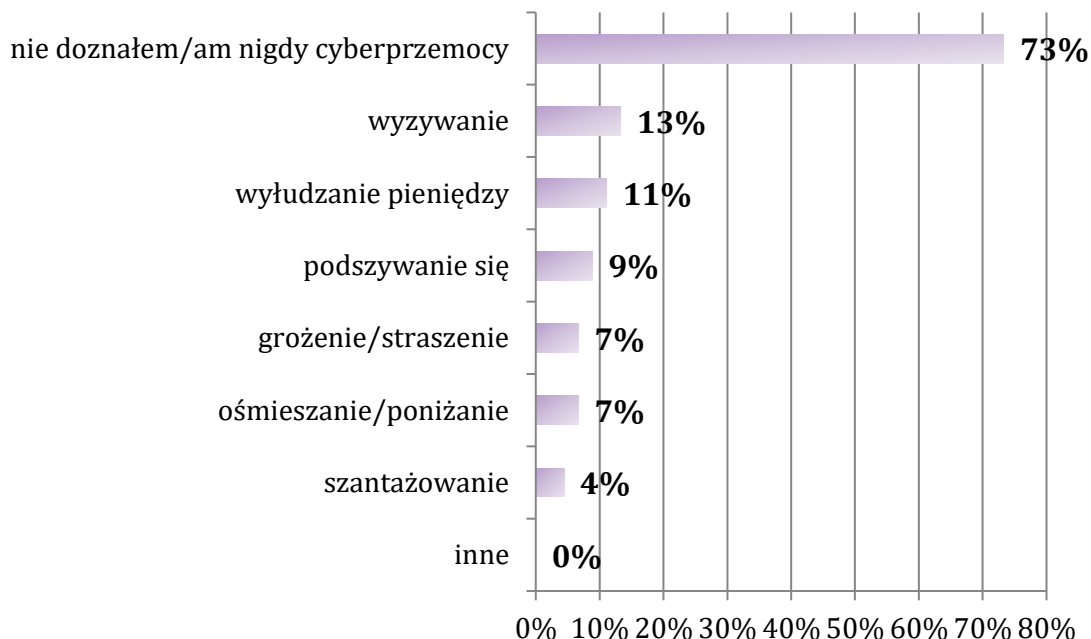

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Odsetek dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze deklarujących doświadczenie jakiejś formy cyberprzemocy kształtuje się na poziomie 27%. Wśród tej grupy osób większość stwierdziła, że doznała wyzywania (13%) oraz wyłudzenia pieniędzy (11%). W dalszej kolejności respondenci wskazywali na podszywanie się (9%), grożenie/straszenie, ośmieszanie/poniżanie (po 7%), a także na szantażowanie (4%).

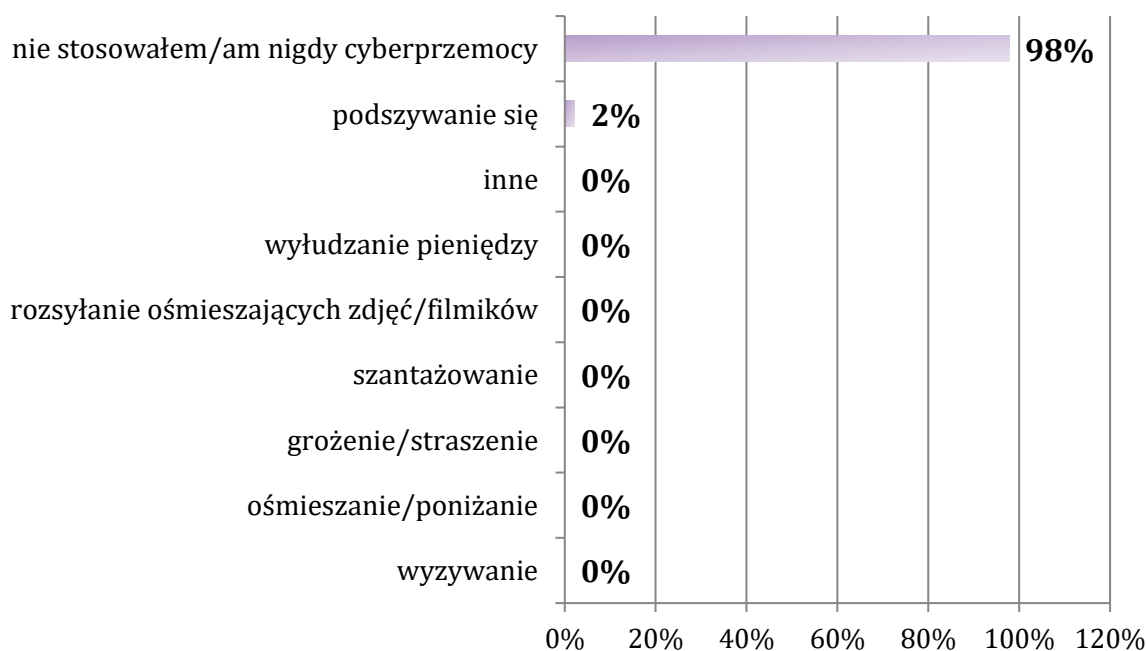
Wykres 37. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy? N=45

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Respondenci zostali zapytani również o to, czy kiedykolwiek sami stosowali którąś z form cyberprzemocy. Zaledwie 2% badanych wskazało na podszycanie się.

Wykres 38. Czy stosował/a Pan/i kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy? N=45

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Hazard

Hazard, podobnie jak inne uzależnienia, niesie za sobą poważne konsekwencje zdrowotne i społeczne. Jest źródłem licznych problemów, a zaburzenia związane z uprawianiem hazardu są powiązane ze znacznym upośledzeniem zdolności jednostki do funkcjonowania społecznego i zawodowego. Do częstych konsekwencji problemowego uprawiania hazardu należą znaczne straty finansowe, zadłużenia, problemy zawodowe, utrata pracy, wysoki wskaźnik problemów emocjonalnych i zdrowotnych (depresja, bezsennaść, problemy z alkoholem, zaburzenia nastroju), znaczny wskaźnik załamania relacji małżeńskich i rodzinnych, a także podwyższony poziom samobójstw – około 20% osób mających problemy tego typu popełnia samobójstwo. Wśród przyczyn podejmowania gier hazardowych dominują motywy finansowe oraz rozrywkowe. Występują różne formy aktywności hazardowej: loterie, gry w karty, gry na automatach, zdrapki, zakłady, spekulacje na giełdzie, itd. Dzięki łatwemu i szybkiemu dostępowi, w ostatnim czasie na popularności zyskują również kasyna on-line, które oferują takie same gry, jak w kasynach rzeczywistych, a są bardziej dostępne, zapewniają anonimowość oraz brak ograniczeń czasowych²⁹. Wraz ze wzrostem dostępności gier hazardowych rośnie też liczba osób uprawiających hazard. Jak podaje CBOS, 37,1% Polaków powyżej 15 roku życia gra w gry na pieniądze. W stosunku do 2015 roku, oznacza to wzrost o 3 pp. Najwięcej osób, które grają codziennie lub kilka razy w tygodniu jest wśród grających w gry Totalizatora Sportowego – 2,6%. Wśród często podejmowanych gier na pieniądze znalazły się również zdrapki – 0,7%. Jak wynika z przeprowadzonych badań ogólnopolskich w ciągu ostatnich pięciu lat zwiększył się nieco odsetek Polaków grających na pieniądze, zmniejszyła się natomiast częstość tego rodzaju praktyk³⁰. Biorąc pod uwagę znaczne rozpowszechnienie grania w gry za pieniądze, konieczne jest stałe diagnozowanie zjawiska oraz organizowanie systematycznych działań profilaktycznych w tym zakresie.

²⁹ Grzegorzewska I., Cierpiałkowska L., *Uzależnienia behawioralne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018.

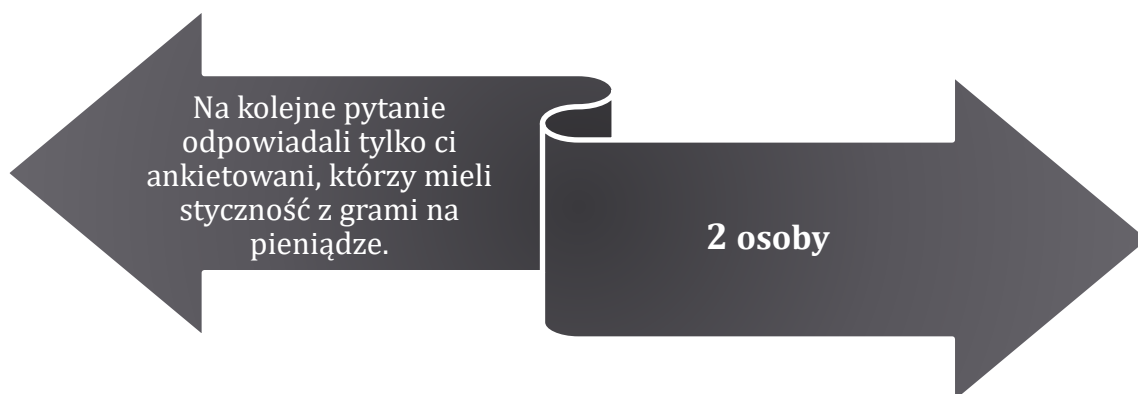
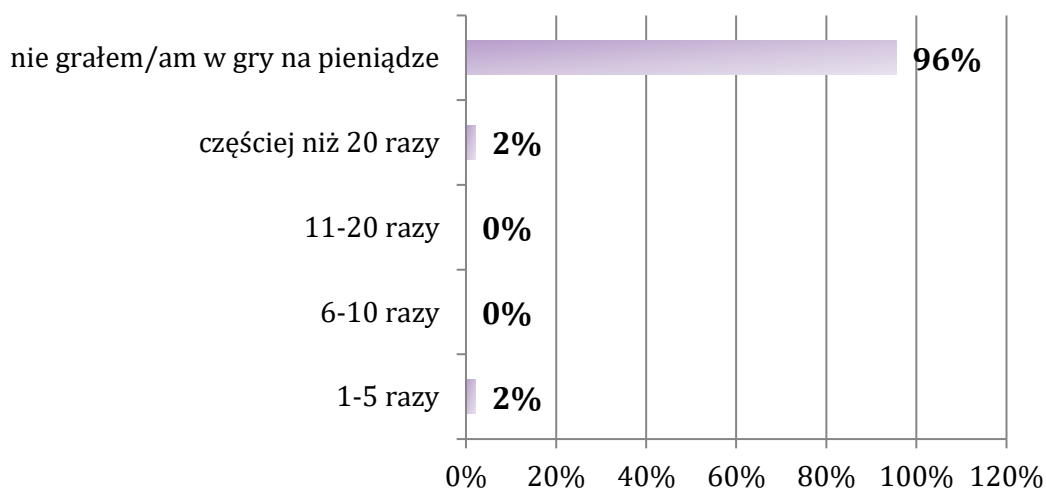
³⁰ *Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019: raport z badań*, Centrum Badania Opinii Społecznej, Warszawa 2019.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych przez mieszkańców Gminy, respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy grali w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczeńność z takimi grami miało 4% ankietowanych, wśród których 2% grało częściej niż 20 razy, a kolejne 2% od 1 do 5 razy.

Wykres 39. Jak często grał/a Pan/i lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=45

Respondenci, którzy przyznali, że w ciągu ostatniego roku grali lub obstawiali gry na pieniądze zostali zapytani, czy doświadczyli w związku z tym przykrych konsekwencji. Żaden z ankietowanych *nie wskazał* na doznanie któregoś z wymienionych w kafeterii odpowiedzi problemów.

Korzystanie z Internetu

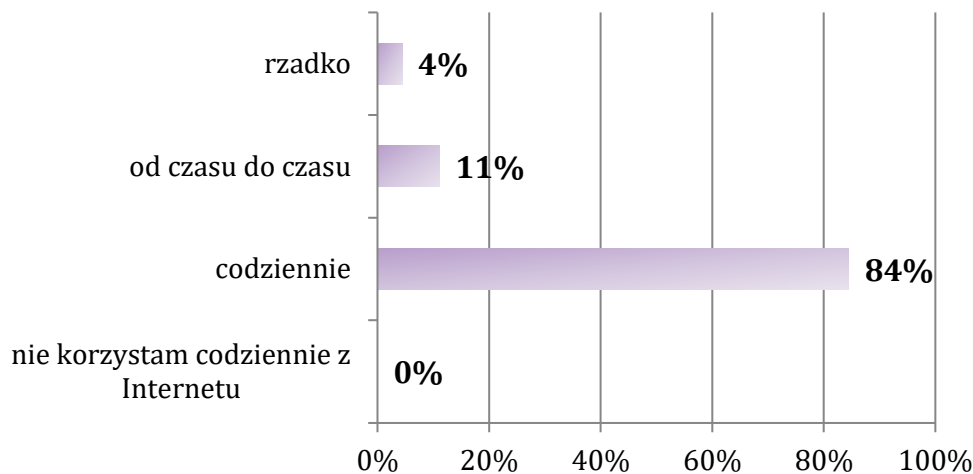
Nałogowe korzystanie z nowych mediów, wśród których wymienia się Internet, telewizję, gry, telefony komórkowe jest stosunkowo nowym zjawiskiem, jednak przyjmującym coraz większe rozmiary. Wiąże się, tak samo jak uzależnienia od substancji psychoaktywnych, z wieloma negatywnymi konsekwencjami zarówno w obszarze zdrowia fizycznego, jak i psychicznego. Realizowane badania ogólnopolskie pokazują, że na przestrzeni lat wzrasta odsetek osób korzystających z Internetu – w 2012 deklarowało to 61,4%, natomiast w 2018 roku – 74,2%, a więc blisko trzy czwarte Polaków. Problem z uzależnieniem od Internetu według testu przejawiało w 2019 roku 0,03% badanej populacji, co stanowi 0,04% korzystających z sieci. Liczba osób zagrożonych uzależnieniem od Internetu kształtuje się natomiast na poziomie 1,4%, co stanowi 1,9% korzystających z Internetu. Jak wynika z raportu „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych” opracowanego przez Centrum Badania Opinii Społecznej: „Konto w portalach społecznościowych ma obecnie mniej więcej połowa badanych, jednak wśród najmłodszych – niemal wszyscy. Należy przypuszczać, że w przyszłości, wraz ze starzeniem się obecnie najmłodszych kohort wiekowych, uczestnictwo w mediach społecznościowych może stać się powszechne”³¹. Ze względu na postępujący rozwój technologii oraz zajmujące znaczną część czasu korzystanie z urządzeń elektronicznych, zjawisko to powinno zostać objęte stałym monitoringiem oraz systematycznymi działaniami profilaktycznymi.

Kolejny blok pytań miał na celu sprawdzenie w jaki sposób oraz jak często mieszkańcy Gminy Sławoborze korzystają z Internetu, nie wliczając w to godzin pracy. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż swój czas poświęcają na to wszyscy mieszkańcy Gminy. 84% badanych robi to codziennie, 11% – od czasu do czasu, a 4% – rzadko.

³¹ Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019: raport z badań, Centrum Badania Opinii Społecznej, Warszawa 2019.

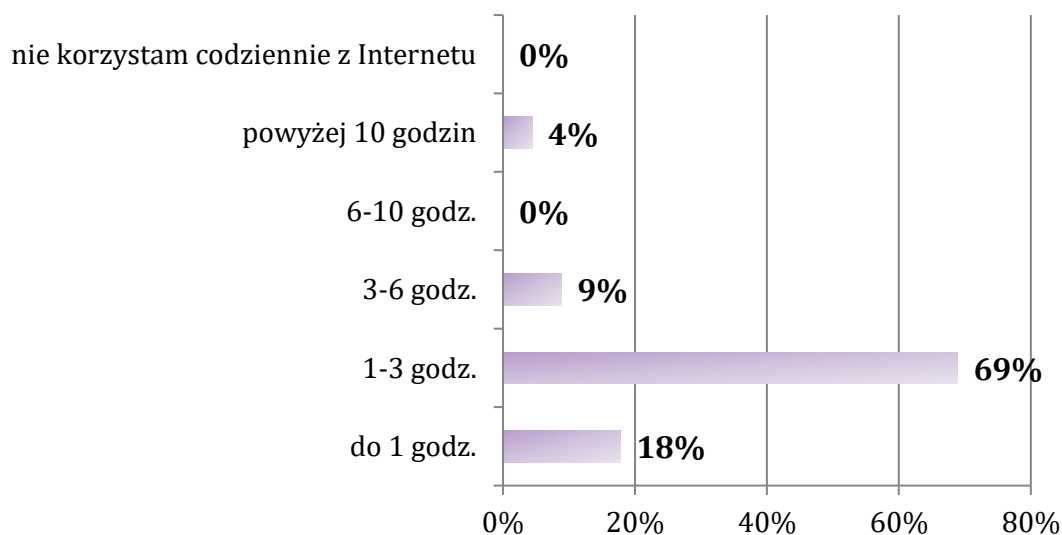

Wykres 40. Jak często korzysta Pan/i z Internetu (nie wliczając w to godzin pracy)? N=45

Zadaliśmy respondentom pytanie również o to, ile czasu w ciągu dnia spędzają na korzystaniu z Internetu. Największa liczba respondentów, tj. 69% wskazała na 1-3 godzin, 18% poświęca na to do 1 godziny dziennie, a 9% – 3-6 godzin. Bardzo duże ilości czasu – powyżej 10 godzin – poświęca na korzystanie z Internetu 4% badanych.

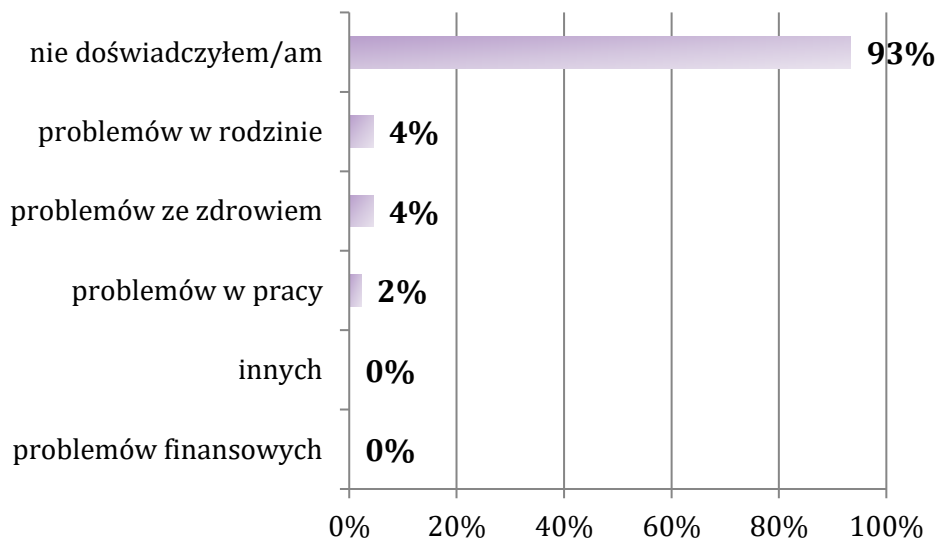
Wykres 41. Ile czasu w ciągu dnia poświęca Pan/i na korzystanie z Internetu (nie wliczając w to godzin pracy) N=45

Większość mieszkańców Gminy nie doświadczyło problemów w związku z korzystaniem z Internetu. Natomiast wśród tych ankietowanych, którzy doznali konsekwencji wynikających z korzystania z sieci, kolejno po 4% respondentów doświadczyło problemów w rodzinie oraz problemów ze zdrowiem, natomiast 2% problemów w pracy.

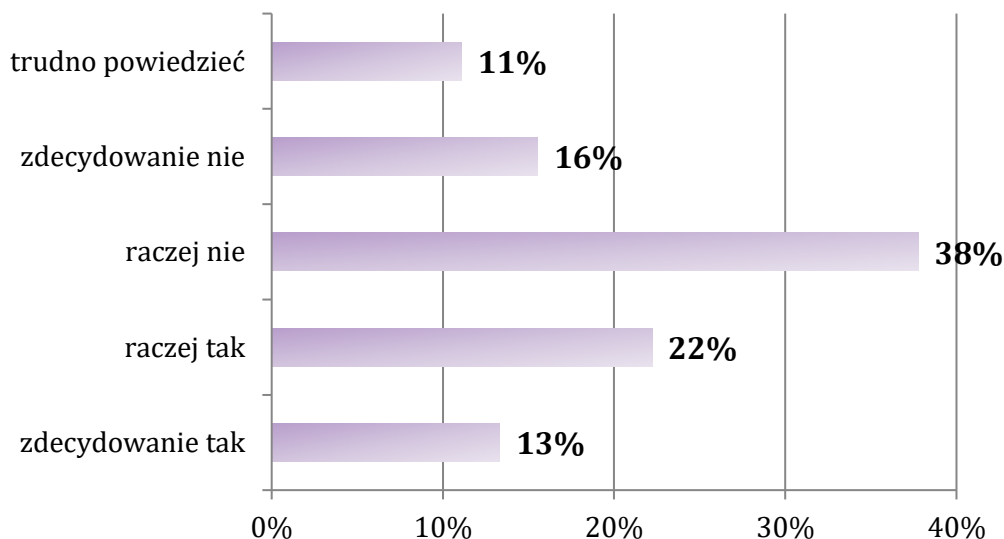
Wykres 42. Czy w związku z korzystaniem z Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i: N=45

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Do częstszego korzystania z Internetu podczas trwającej pandemii COVID-19 przyznał się co trzeci respondent, tj. 35%.

Wykres 43. Czy podczas obecnej sytuacji epidemiologicznej (pandemia COVID-19) poświęca Pan/i na korzystanie z Internetu więcej czasu niż przedtem (z wyłączeniem pracy zdalnej)? N=45

Działania profilaktyczne

Jak wynika ze statystyk Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii dotyczących wydatkowania środków finansowych na realizację zadań związanych z profilaktyką uzależnień, samorządy często realizują nieskuteczne strategie profilaktyczne, które nie przynoszą żadnych efektów. Według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych „w 2018 roku aż 46 318 078.30 zł zostało wydane na jednorazowe festyny i inne imprezy plenerowe, spektakle profilaktyczne, imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp.), czyli działania, które nie pełnią funkcji profilaktycznej, o nieznannej skuteczności, a o części z nich wręcz wiadomo, że nie są efektywne”³². Do czynników wzmacniających jakość profilaktyki należą: obowiązujący system prawny, współpraca pomiędzy samorządem a placówkami realizującymi programy profilaktyczne poprzez finansowe wspieranie programów profilaktycznych oraz rozwój kadr zajmujących się profilaktyką (szkolenia, superwizje), monitorowanie sytuacji epidemiologicznej związanej z używaniem substancji psychoaktywnych, diagnozowanie problemu przemocy, a także zwiększenie czasu przeznaczanego na działania profilaktyczne w placówkach oświatowych. Szczególnie ważne jest, aby wszystkie podmioty zaangażowane w realizację zadań profilaktycznych stworzyły spójny system, opierający się na trzech poziomach: centralnym, wojewódzkim i gminnym³³. Skuteczność działań profilaktycznych będzie większa w przypadku realizacji modelu profilaktyki zintegrowanej opartej na: współpracy na poziomie instytucjonalnym i wspólnotowym, dbałości o wzorce i spójny przekaz, przede wszystkim ze strony rodziny i szkoły, wypracowaniu autonomicznych dla danego środowiska lokalnego strategii i metod oddziaływań profilaktycznych, które będą stosowane systematycznie, konsekwentnie i długookresowo oraz doskonaleniu kompetencji wychowawczych i organizacyjnych twórców, a także realizatorów działań profilaktycznych³⁴.

³² Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 roku, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 2019.

³³ Pietrzak S., Sukcesy i wyzwania w implementacji dobrej profilaktyki, Świat Problemów.

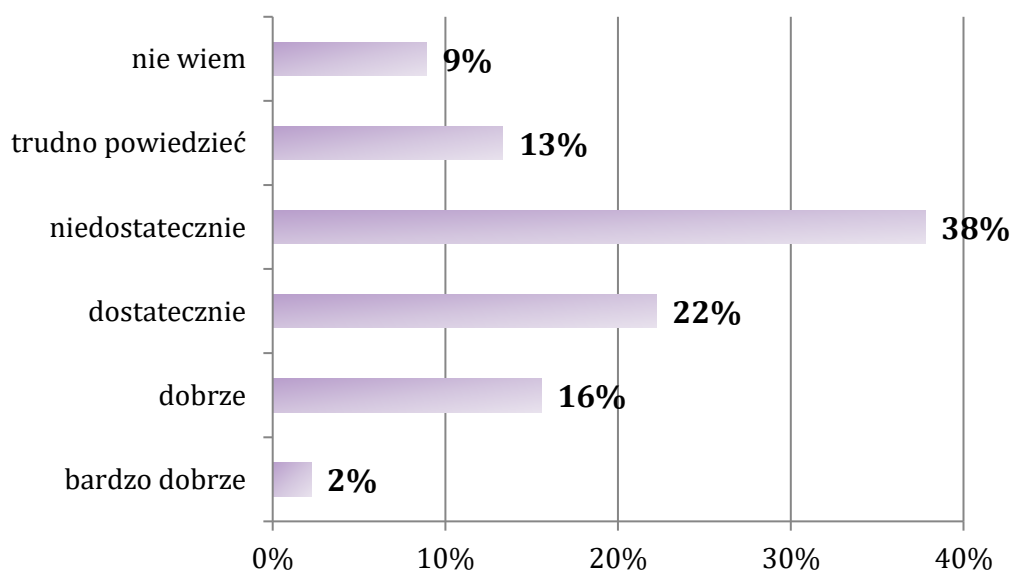
³⁴ Kmiecik-Jusięga K., Profilaktyka zachowań ryzykownych w środowisku lokalnym, [w:] Tradycje i perspektywy optymalizowania profilaktyki społecznej oraz resocjalizacji, red. D. Kowalczyk, A. Szecówka, P. Kwiatkowski, Wrocław 2015, s. 293.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W pierwszym pytaniu bloku tematycznego dotyczącego działań profilaktycznych, respondenci zostali poproszeni o ocenę stopnia zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców. Możemy zauważyć, że zaledwie 2% ankietowanych uważa, iż działania prowadzone są bardzo dobrze, zdaniem 16% - dobrze, 22% respondentów ocenia poczynania w tym zakresie jako dostateczne, a 13% mieszkańców miało trudność w odpowiedzi na to pytanie. Stopień zaangażowania władz lokalnych niedostatecznie ocenia aż 38% badanych. Pozostali respondenci stwierdzili, że nie mają na ten temat wiedzy (9%).

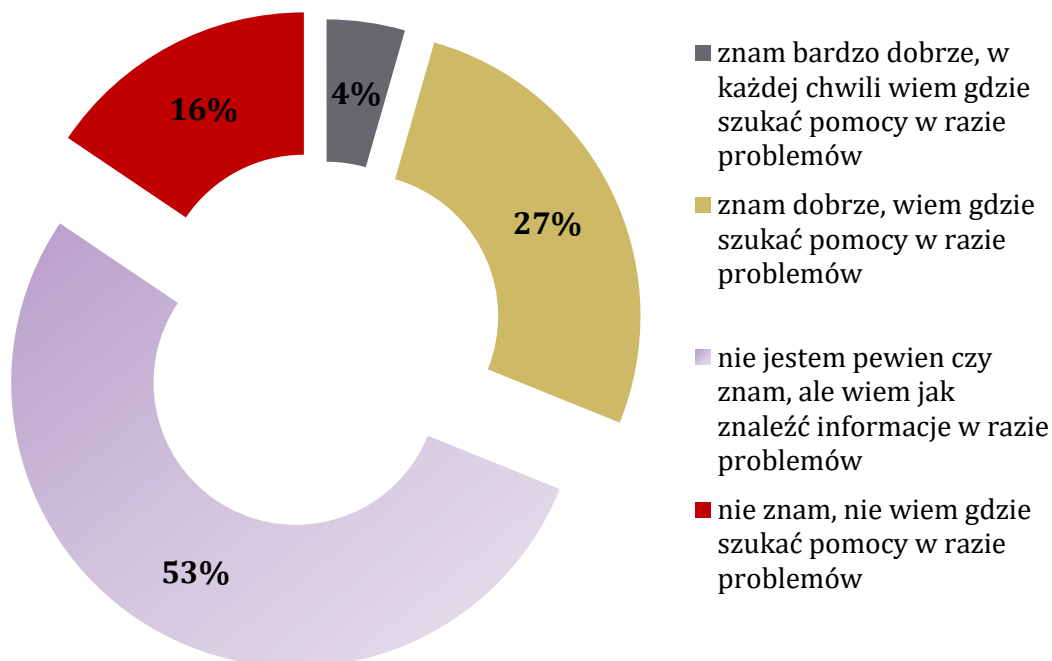
Wykres 44. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców? N=45

W kwestii znajomości danych kontaktowych do instytucji, gdzie można się zgłosić w razie problemów wyniki kształtują się na zróżnicowanym poziomie. 53% mieszkańców biorących udział w badaniu nie jest pewnych, czy zna takie dane kontaktowe, ale wie gdzie znaleźć informacje na ten temat, 27% zna dobrze tego typu dane i wie gdzie szukać pomocy, a 4% w każdej chwili ma do nich dostęp. 16% badanych stwierdziło, że nie zna adresów, ani telefonów do miejsc, w których można uzyskać pomoc i nie wie gdzie ich szukać.

Wykres 45. Wykres 25. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów? N=45

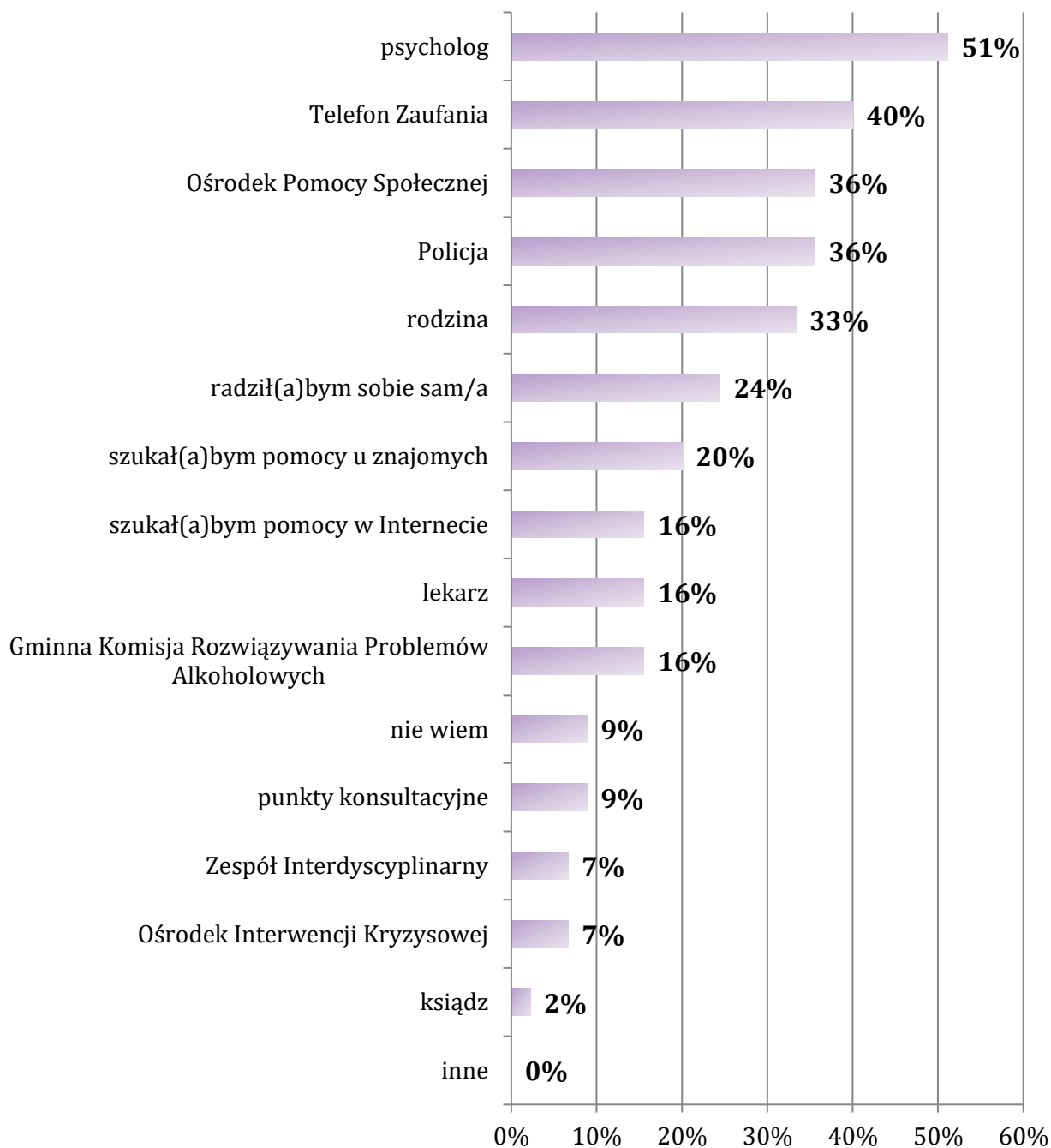

W ankiecie pojawiło się również pytanie o miejsca/osoby, do których mieszkańcy zgłosiliby się w przypadku problemu uzależnień lub przemocy w rodzinie. Jak wynika z prezentowanych danych, większość badanych udałoby się po pomoc do psychologa (51%), Telefonu Zaufania (40%) oraz udałoby się do Ośrodka Pomocy Społecznej i na Policję (po 36%). Z kolei co czwarty respondent radziłby sobie w takiej sytuacji sam (24%).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 46. Do kogo zwrócił(a)by się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie? N=45

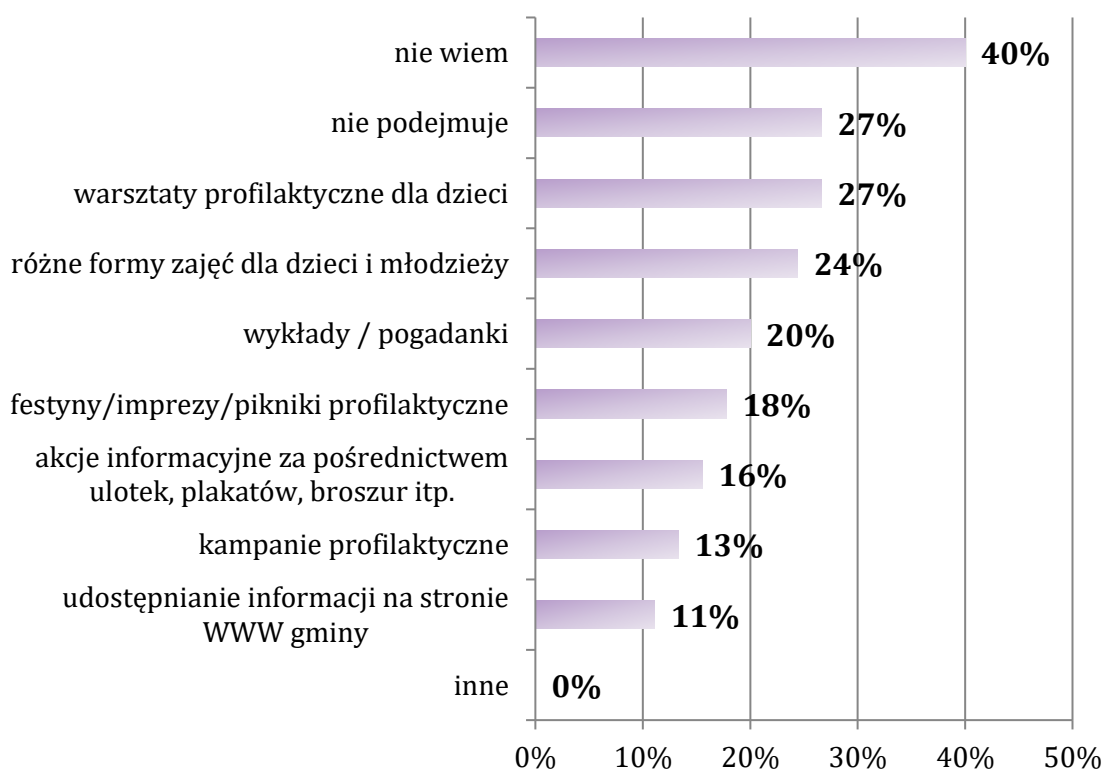
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Analizując wyniki uzyskane w trakcie badania mieszkańców pod kątem działań podejmowanych przez Gminę w celu ograniczenia popytu na zażywanie narkotyków i dopalaczy, możemy zauważyć, że najwięcej respondentów nie ma na ten temat żadnej wiedzy (40%), a spora część uważa także, że Gmina nie podejmuje takich działań (27%). Wśród najczęściej deklarowanych odpowiedzi znalazły się warsztaty profilaktyczne dla dzieci (27%), różne formy zajęć dla dzieci i młodzieży (24%), a także wykłady/pogadanki (20%).

Wykres 47. Jakie działania według Pana/i podejmuje Gmina, aby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków lub dopalaczy? N=45

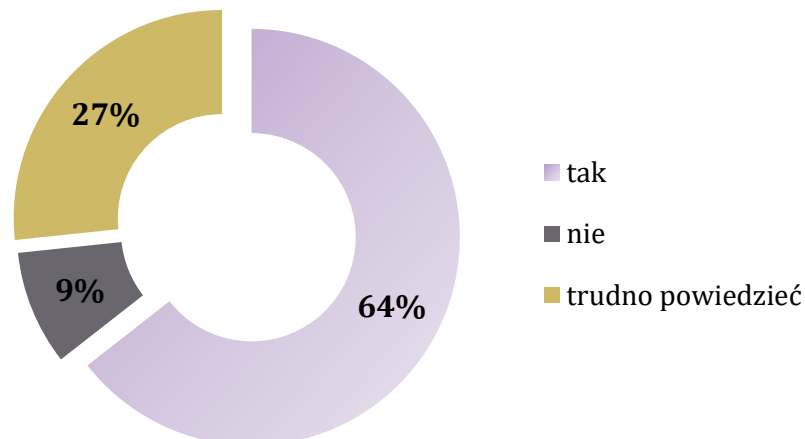

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej kolejności respondenci zostali zapytani, czy wiedzą gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia lub przemocy. Pozytywne jest to, że ponad połowa respondentów ma wiedzę na ten temat (64%), jednak należy podkreślić, że znaczna część badanych miała trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie (27%).

Wykres 48. Czy wie Pan/i gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia lub przemocy? N=45

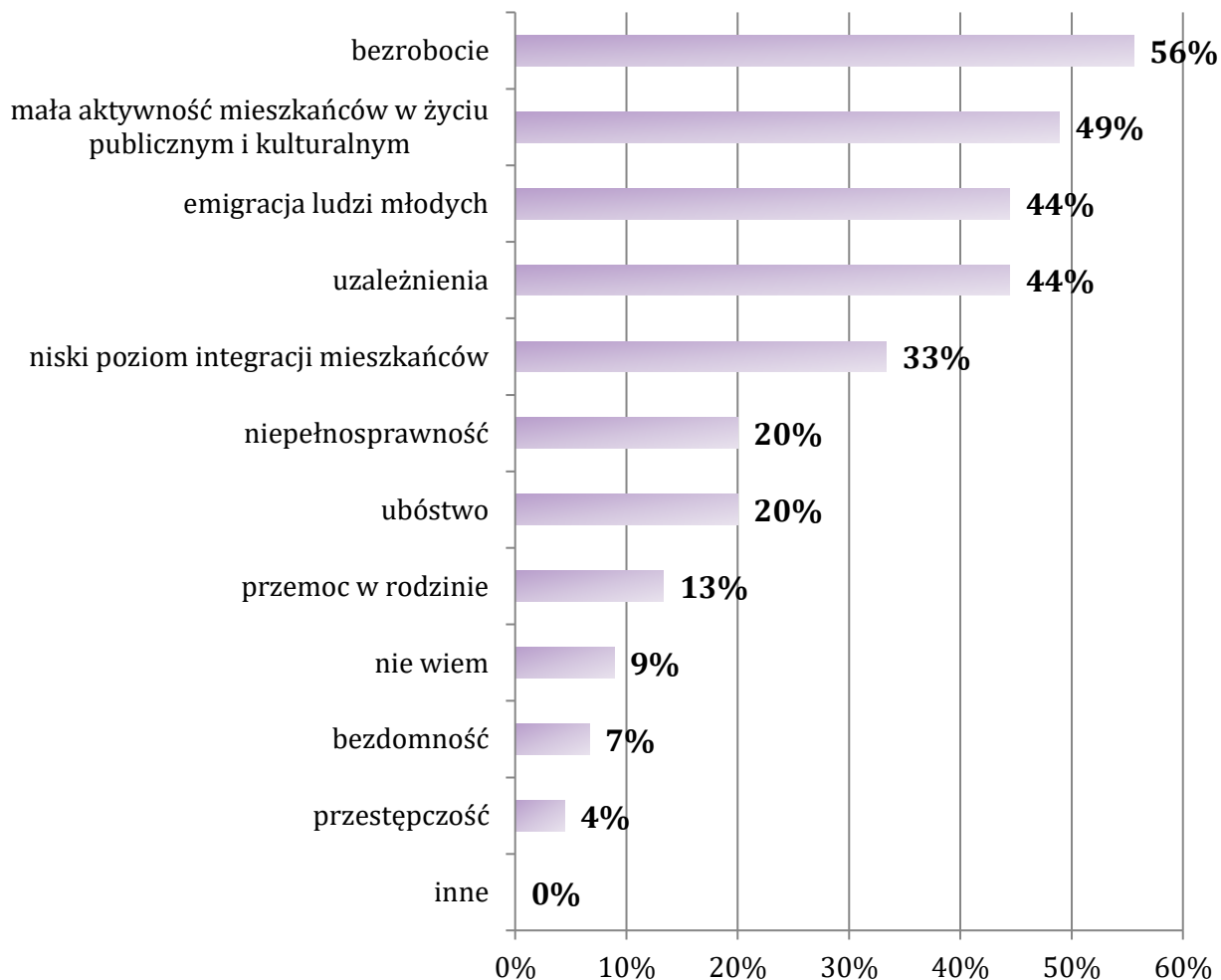

Mieszkańcy zostali także poproszeni o wskazanie najważniejszych ich zdaniem problemów społecznych występujących na terenie Gminy. Najczęściej respondenci wskazywali: bezrobocie (56%), małą aktywność mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym (49%), emigrację ludzi młodych oraz problemy uzależnień (po 44%). Najmniejszy odsetek wskazań padł na problem bezdomności (7%) oraz przestępczości (4%).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

**Wykres 49. Jakie są Pana/i zdaniem najważniejsze problemy społeczne Gminy?
N=45**

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Rynek pracy

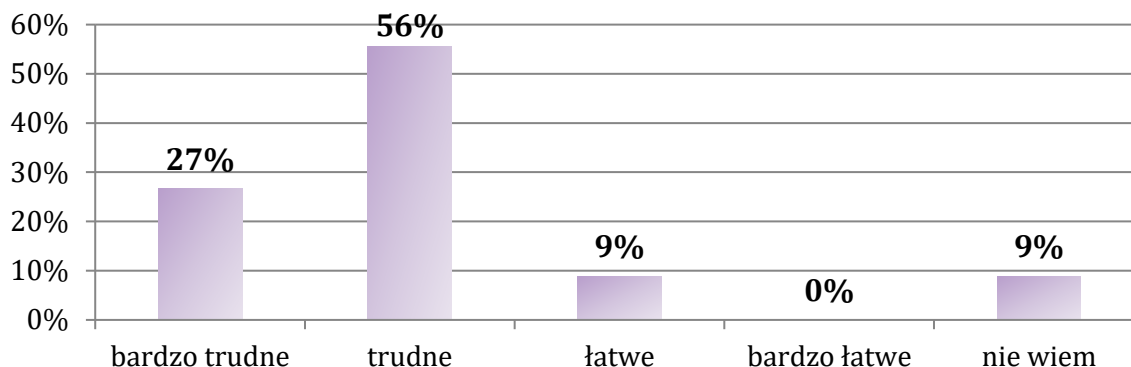
W 2020 roku w urzędach pracy zarejestrowało się 1046,4 tys. osób (w tym 561,6 tys. kobiet). Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2020 roku wyniosła 6,2% cywilnej ludności aktywnej zawodowo i była o 0,01 pp. wyższa niż w III kwartale 2020 roku, natomiast w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego roku była wyższa o 1,0 pp. W omawianym roku utrzymywało się bardzo duże zróżnicowanie bezrobocia. Najwyższą stopę odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (10,1%), podkarpackim (9,1%), kujawsko-pomorskim (8,9%) i świętokrzyskim (8,5%). Z kolei najniższa stopa bezrobocia występowała w województwie wielkopolskim (3,7%), śląskim (4,9%), mazowieckim (5,2%) oraz małopolskim (5,3%). W 2020 roku bezrobocie nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych – odsetek osób w wieku 25-24 lata w ogólnej licznie bezrobotnych wyniósł 27,1%. Analizując problem bezrobocia z podziałem na płeć można zauważyć, że bezrobotne kobiety charakteryzowały się odmienną strukturą niż mężczyźni, ponieważ 58,2% kobiet pozostających bez pracy posiadało wykształcenie wyższe i średnie, podczas gdy odsetek mężczyzn o tym poziomie wykształcenia wyniósł 38,0%.³⁵

W niniejszym bloku tematycznym została poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców Gminy. Celem było zbadanie opinii respondentów na temat rynku pracy, szans na znalezienie zatrudnienia oraz form wsparcia na jakie mogą liczyć. W pierwszym pytaniu badani mieli określić, czy znalezienie nowej pracy na terenie Gminy sprawi im trudności. Tylko 9% mieszkańców uważa, że znalezienie nowej pracy na terenie Gminy Sławoborze jest łatwe. Ponad połowa respondentów wskazała na odpowiedź „trudne” (56%), a co trzeci badany uznał to za bardzo trudne (27%).

³⁵ Bezrobocie rejestrowane I-IV kwartał 2020 r. GUS, Warszawa 2021

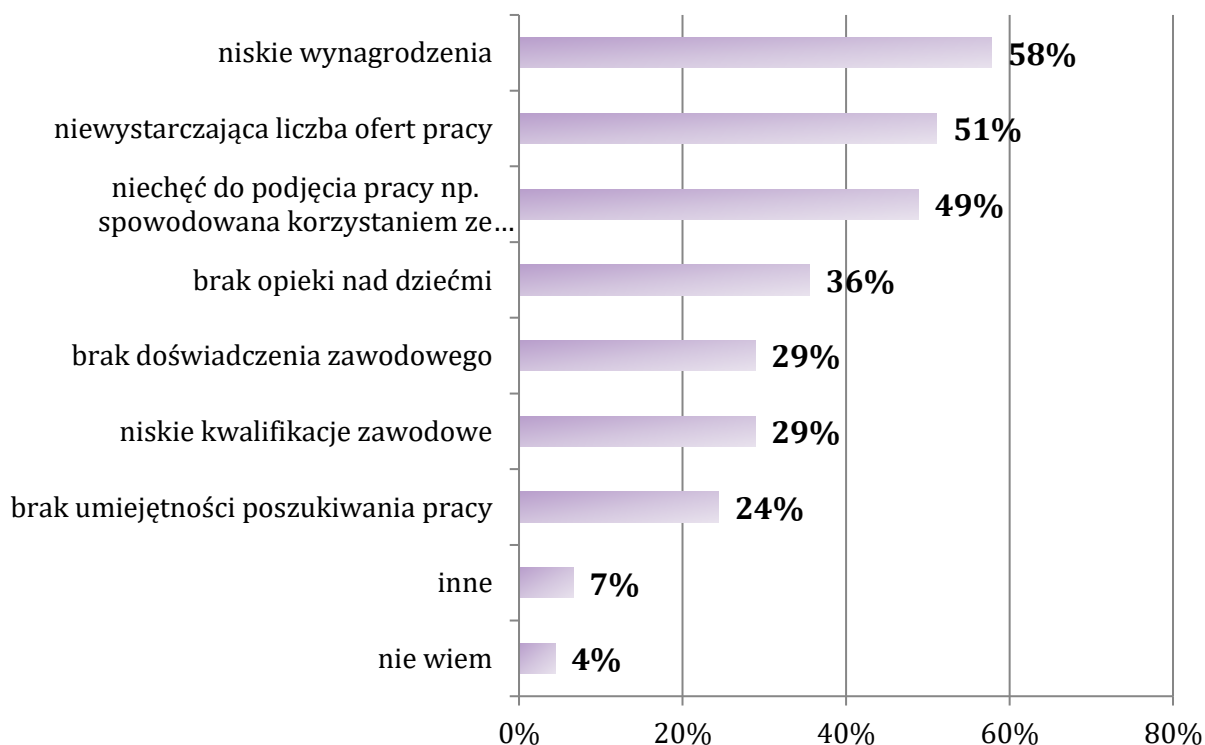

**Wykres 50. Czy Pana/i zdaniem znalezienie nowej pracy na terenie Gminy jest:
N=45**

W dalszej kolejności poprosiliśmy badanych mieszkańców o wskazanie głównych powodów bezrobocia w Gminie. Wśród najczęściej wybieranych powodów znalazło się kolejno: niskie wynagrodzenia (58%), niewystarczająca liczba ofert pracy (51%), niechęć do podjęcia pracy np. spowodowana korzystaniem ze świadczeń pomocy społecznej (49%). Najmniejsza liczba odpowiedzi padła na brak umiejętności poszukiwania pracy (24%). Wśród innych odpowiedzi respondenci wskazali *zatrudnienie bez umowy o pracę, brak ofert pracy dla osób dobrze wykształconych, a także brak chęci przyjmowania do pracy osób młodych.*

Wykres 51. Jaki według Pana/i jest główny powód bezrobocia w Gminie? N=45

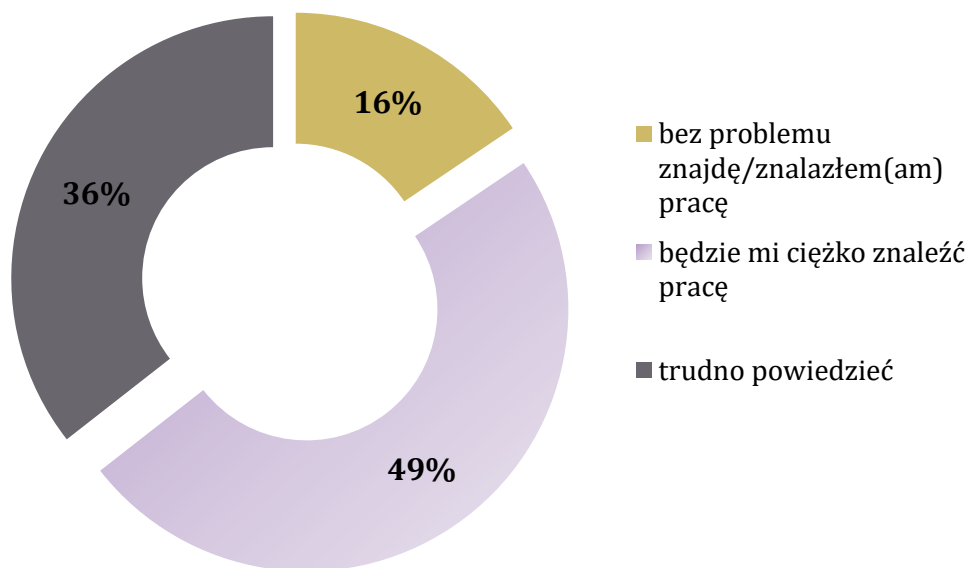
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W następnym pytaniu mieszkańcy Gminy dokonali oceny swoich szans na rynku pracy. Z materiału badawczego wynika, że aż 49% ankietowanych źle ocenia swoje szanse twierdząc, że ciężko będzie znaleźć im zatrudnienie. 16% badanych odpowiedziało, że bez problemu znajdzie pracę, a co trzecia osoba nie potrafiła jednoznacznie określić swoich szans na rynku pracy (36%).

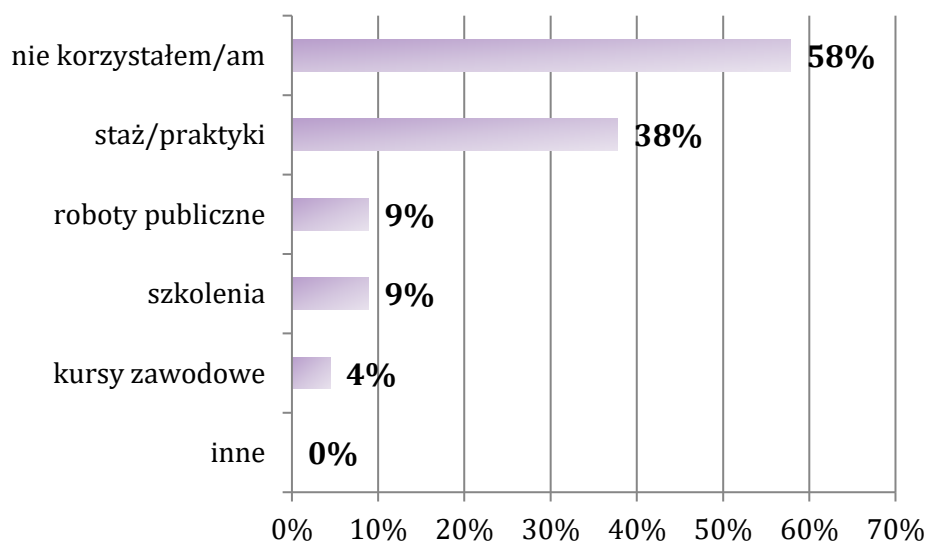
Wykres 52. Jak ocenia Pan/i swoje szanse na rynku pracy? N=45

W ostatnim pytaniu, badana populacja mieszkańców miała określić z jakich form aktywizacji zawodowej korzystała do tej pory. Jak wynika z analizy materiału badawczego, 38% brało udział w stażu/praktykach, kolejno po 9% uczestniczyło w robotach publicznych i szkoleniach, natomiast 4% ankietowanych brało udział w kursach zawodowych. Większość badanych jednak nie korzystała z żadnej formy aktywizacji zawodowej (58%).

Wykres 53. Z jakich form aktywizacji zawodowej proponowanej przez Urząd Pracy korzystał/a Pan/i do tej pory? N=45

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Wykluczenie społeczne

Wykluczenie społeczne dotyczy osób, rodzin lub grup ludności, które:

- *żyją w niekorzystnych warunkach ekonomicznych (bieda, ubóstwo materialne);*
- *zostają dotknięte niekorzystnymi procesami społecznymi, wynikającymi z masowych i dynamicznych zmian rozwojowych, np. dezindustrializacji, kryzysów, gwałtownego upadku branż czy regionów;*
- *nie zostały wyposażone w kapitał życiowy umożliwiający im zdobycie normalnej pozycji społecznej, odpowiedniego poziomu kwalifikacji, wejście na rynek pracy lub założenie rodziny, co dodatkowo utrudnia dostosowywanie się do zmieniających się warunków społecznych i ekonomicznych;*
- *nie mają dostępu do odpowiednich instytucji pozwalających na wyposażenie w kapitał życiowy, jego rozwój i pomnażanie, co wynika z niedorozwoju tych instytucji spowodowanego brakiem priorytetów, brakiem środków publicznych, niską efektywnością funkcjonowania; doświadczają przejawów dyskryminacji, zarówno wskutek niedorozwoju właściwego ustawodawstwa, jak i kulturowych uprzedzeń oraz stereotypów;*
- *mają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych zasobów społecznych ze względu na zaistnienie niesprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby albo innych cech indywidualnych;*
- *są przedmiotem niszczącego działania innych osób, np. przemocy, szantażu, indoktrynacji³⁶*

Wykluczenie społeczne jest powiązane w sposób istotny z występowaniem ubóstwa. choć nie jest z nim równoznaczne. Osoby wykluczone nie muszą być ubogie, natomiast osoby ubogie nie muszą być wykluczone. W 2020 roku odnotowano wzrost odsetka osób skrajnie ubogich z ok. 4% osób w 2019 roku do ok. 5% przy wyraźnym spadku poziomu wydatku gospodarstw domowych.

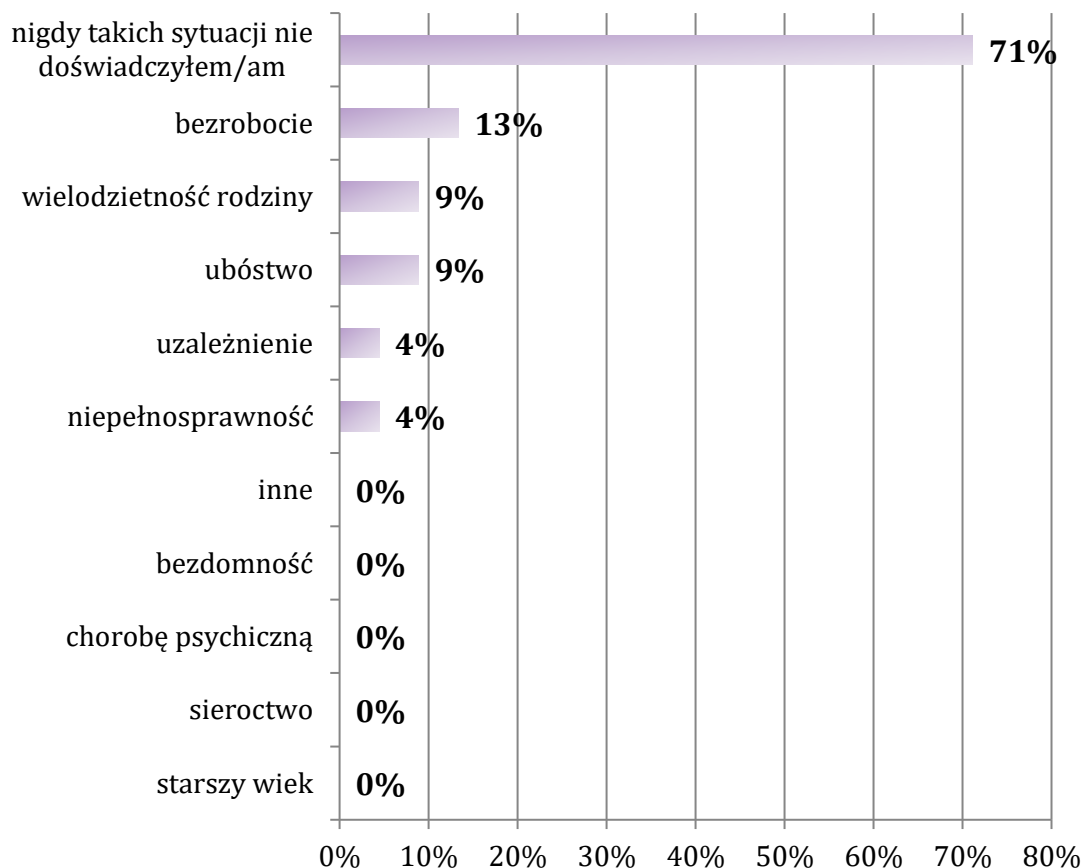
³⁶ Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski – jest dokumentem przygotowanym przez Zespół Zadaniowy do Spraw Reintegracji Społecznej, któremu przewodniczył Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – Jerzy Hausner.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Z analizy materiału badawczego wynika, że 29% respondentów doświadczyło w swoim życiu odrzucenia społecznego. Respondenci wskazywali, iż doznali go kolejno ze względu na: bezrobocie (13%), wielodzietność rodziny i ubóstwo (po 9%), uzależnienie oraz niepełnosprawność (po 4%).

Wykres 54. Czy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na: N=45

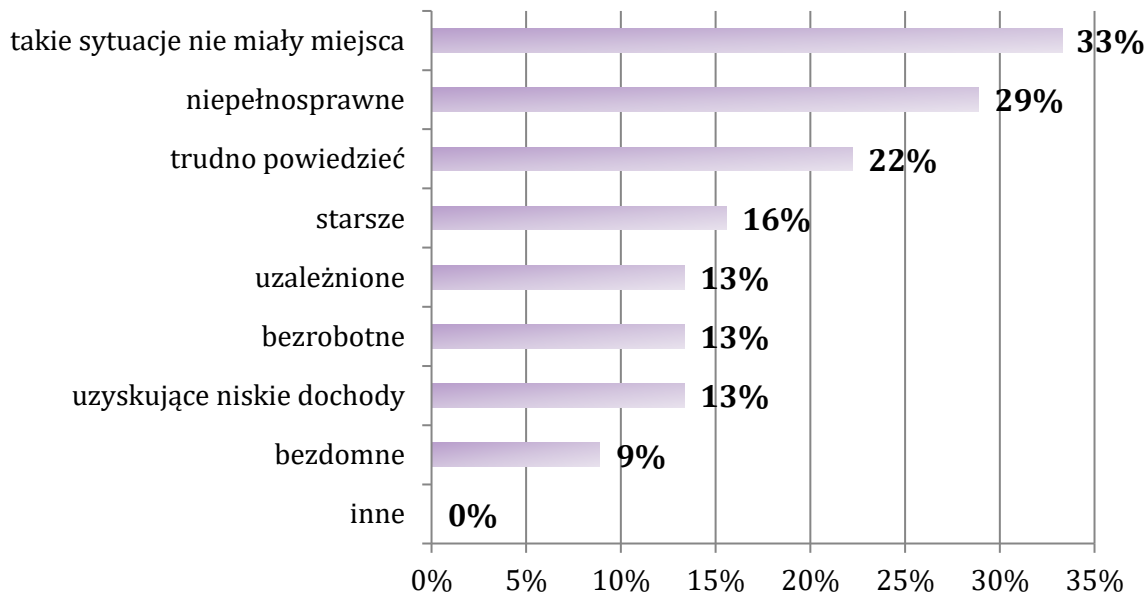

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli odnieść się do stwierdzenia, czy w ich środowisku są osoby, które z powodu swojej sytuacji życiowej doznały wykluczenia społecznego. 33% ankietowanych odpowiedziało, że takie sytuacje nie miały miejsca, a 22% miało trudności w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie. Średnio co trzeci mieszkaniec Gminy zna w swoim środowisku osobę z niepełnosprawnością, która doznała z tego powodu odrzucenia, 16% – osobę starszą, kolejno po 13% – osobę uzależnioną, bezrobotną oraz uzyskującą niskie dochody. 9% odpowiedzi padło z kolei na osobę bezdomną.

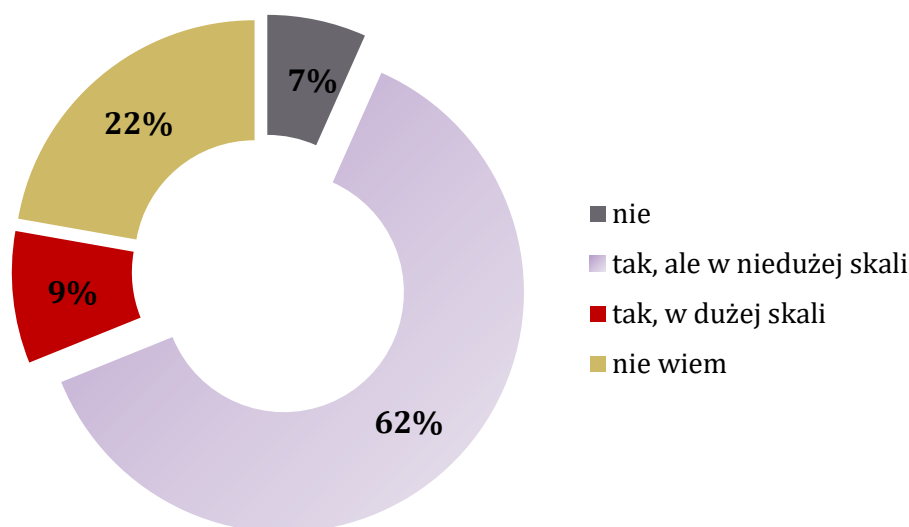
Wykres 55. Czy w Pana/i środowisku, któreś z niżej wymienionych osób, doznały z powodu swojej sytuacji życiowej wykluczenia/odrzućenia ze społeczności lokalnej? N=45

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli określić, czy problem ubóstwa występuje w ich Gminie. Jak wynika z badań ankietowanych, ponad połowa mieszkańców uważa, że problem ubóstwa występuje w niedużej skali (62%), a 9% ankietowanych uważa, że ubóstwo występuje w dużej skali. W opinii 7% mieszkańców ubóstwo w Gminie nie występuje. Z kolei 22% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 56. Czy problem ubóstwa jest obecny w Pana/i Gminie? N=45

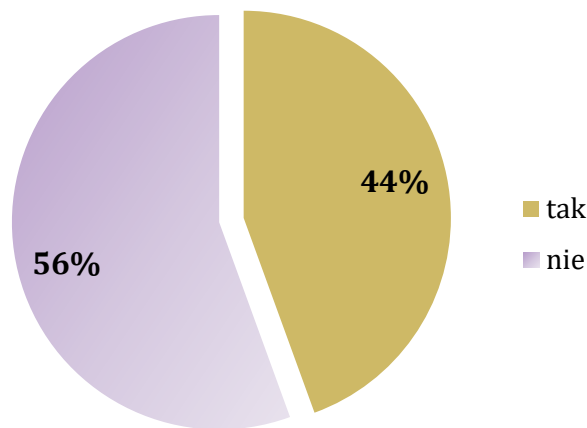

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

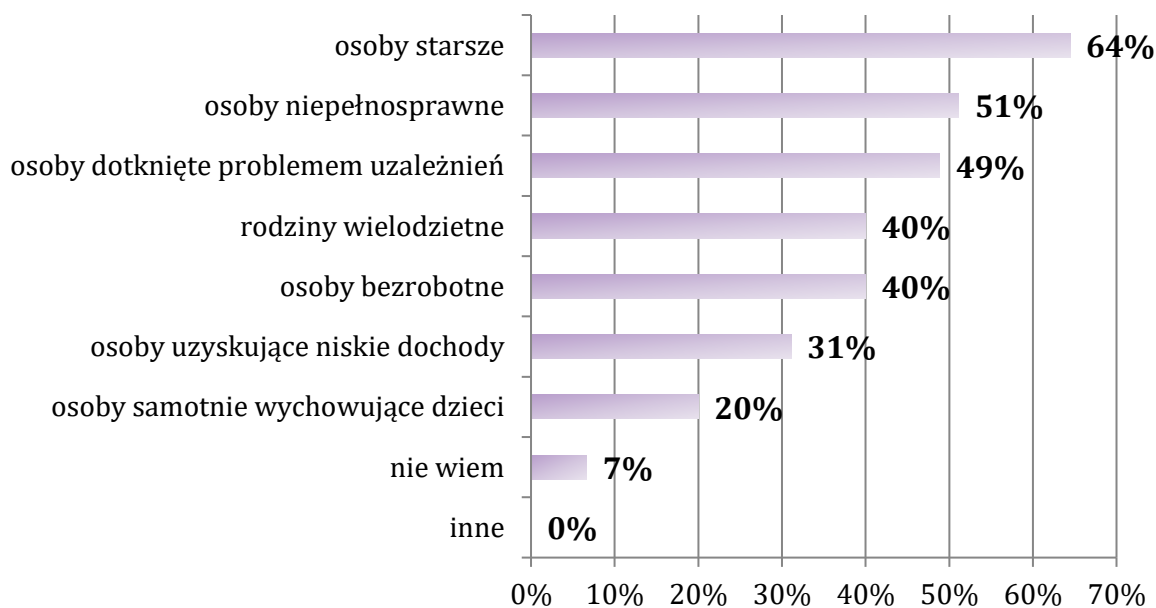
Następnie mieszkańcy Gminy Sławoborze zostali zapytani o to, czy kiedykolwiek osobiście doświadczyli ubóstwa. Twierdzącej odpowiedzi na to pytanie udzielił co 2 ankietowany (44%).

Wykres 57. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa kiedykolwiek w życiu? N=45

Ostatnie pytanie dotyczyło tego, kto zdaniem respondentów jest najbardziej zagrożony ubóstwem na terenie Gminy Sławoborze. Badani najczęściej wskazywali kolejno na osoby starsze (64%), osoby z niepełnosprawnościami (51%), dotknięte problemem uzależnień (49%) oraz kolejno rodziny wielodzietne oraz osoby bezrobotne (po 40%).

Wykres 58. Kto według Pana/i jest najbardziej zagrożony ubóstwem w Gminie? N=45

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Niepełnosprawność

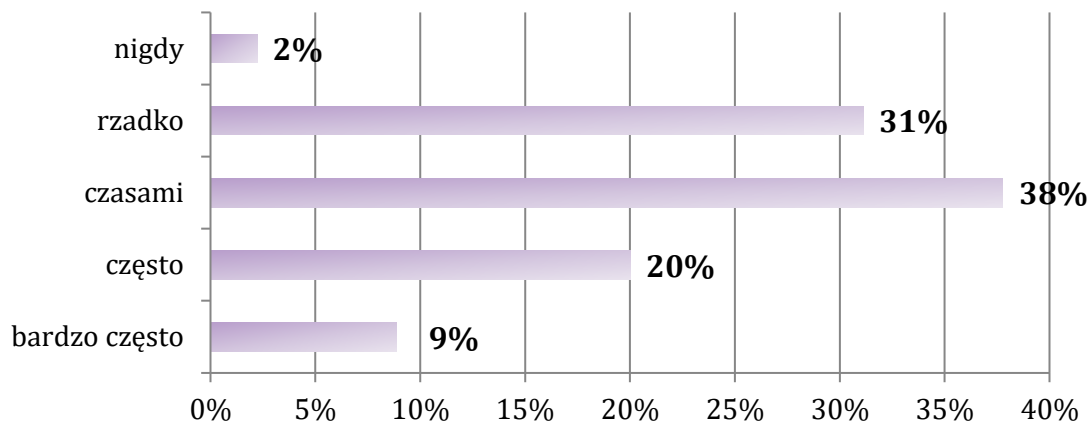
Dla potrzeb Diagnozy wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Diagnozie wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie. Według danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w grudniu 2018 roku w Polsce było 2,5 mln osób, pobierających świadczenia emerytalno-rentowe i/lub ubezpieczonych przez płatników składek, które posiadały orzeczenie o niepełnosprawności (wydane przez zespół ds. orzekania o niepełnosprawności) lub orzeczenie o niezdolności do pracy (wydane przez ZUS). Pod względem płci w badanej zbiorowości osób z orzeczeniem nieznacznie przeważali mężczyźni, którzy stanowili 55,4%. Biorąc pod uwagę wiek w zbiorze osób niepełnosprawnych lub niezdolnych do pracy najczęściej występowały mężczyźni w wieku 63 lat. Najwięcej kobiet z orzeczeniem o niepełnosprawności lub niezdolności do pracy było w wieku 59 lat, 58 lat oraz 60 lat. Najwyższa wartość wskaźnika liczby osób z orzeczeniem na 10 tys. ludności wystąpiła w województwie lubuskim (933), zaś najmniej w województwie opolskim (466)³⁷.

W pierwszej kolejności respondenci zostali zapytani o to jak często spotykają osoby z niepełnosprawnościami na terenie Gminy. Największy odsetek badanych (38%) odpowiedział, że czasami, 31% – rzadko, 20% – często, a 9% – bardzo często. Natomiast 2% mieszkańców Gminy nigdy nie spotkało na jej terenie osoby z niepełnosprawnościami.

³⁷ Osoby niepełnosprawne w 2018 roku, GUS.

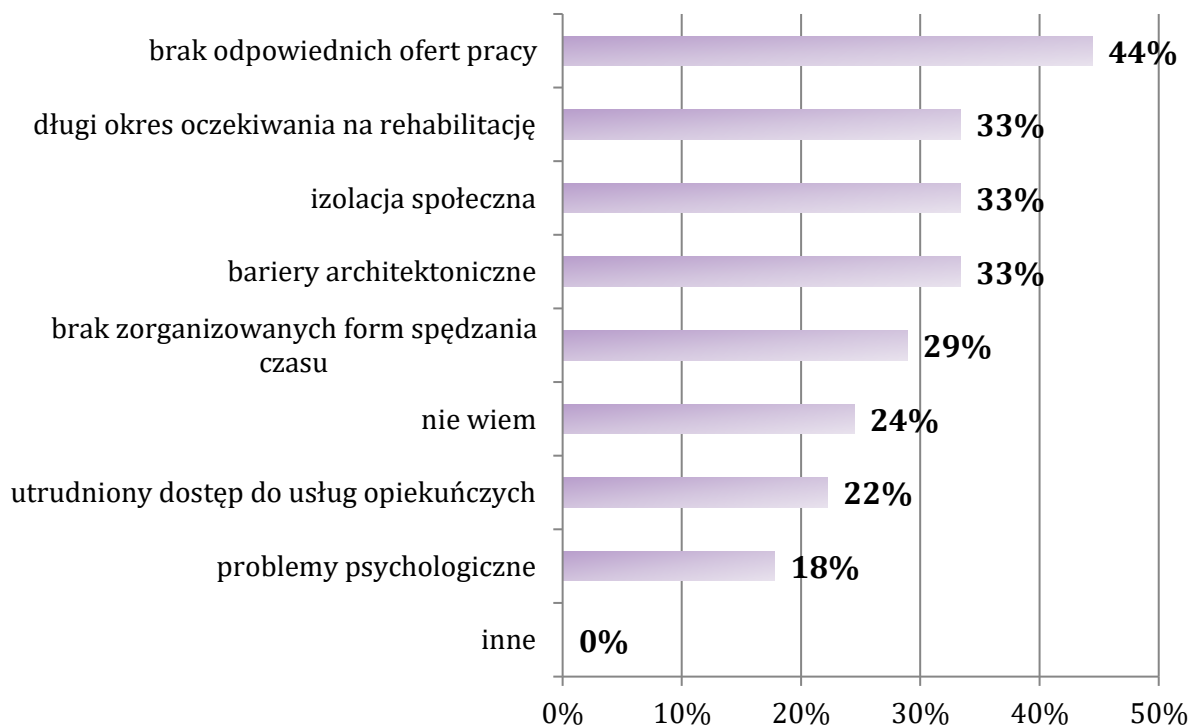

Wykres 59. Jak często spotyka Pan/i na terenie Gminy osoby niepełnosprawne?
N=45

Następnie ankietowani mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie najczęstszych problemów dotyczących niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Sławoborze. Największy odsetek ankietowanych wskazał kolejno na: brak odpowiednich ofert pracy (44%), długi okres oczekiwania na rehabilitację, izolację społeczną oraz bariery architektoniczne (po 33%).

Wykres 60. Jakie problemy najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne w Pani/a Gminie? N=45

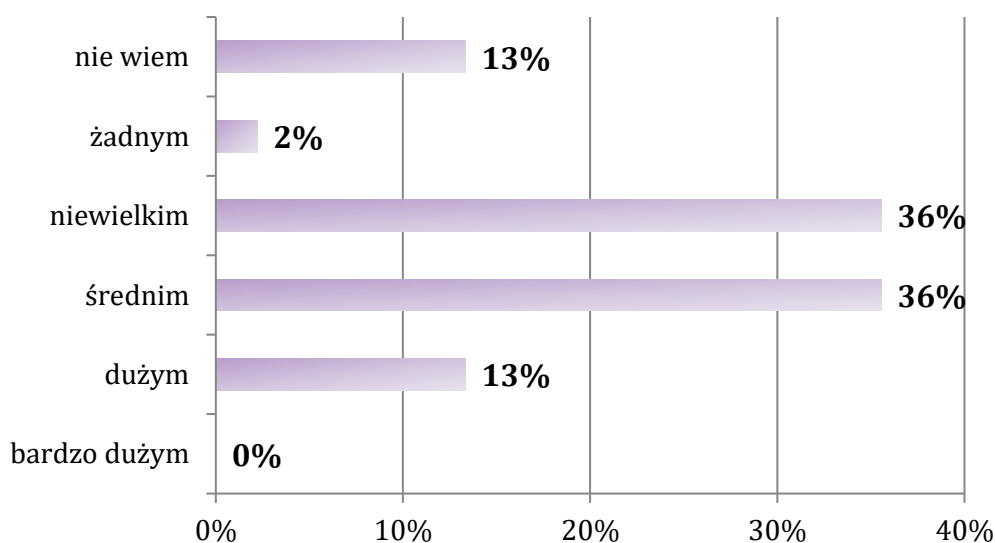
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W kolejnym pytaniu ankietowani mieli ocenić stopień dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób z niepełnosprawnościami. 36% badanych uważa, że jest ona średnio dostosowana do osób niepełnosprawnych, a w opinii kolejnych 36% respondentów jej stopień dostosowania jest niewielki. Z kolei 2% ankietowanych oceniło go jako żaden. Odmiennie zdanie posiada 13% mieszkańców, oceniających stopień dostosowania jako duży. Co ósmy badany zadeklarował brak wiedzy w tym temacie (13%).

Wykres 61. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób niepełnosprawnych tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=45

Osoby starsze

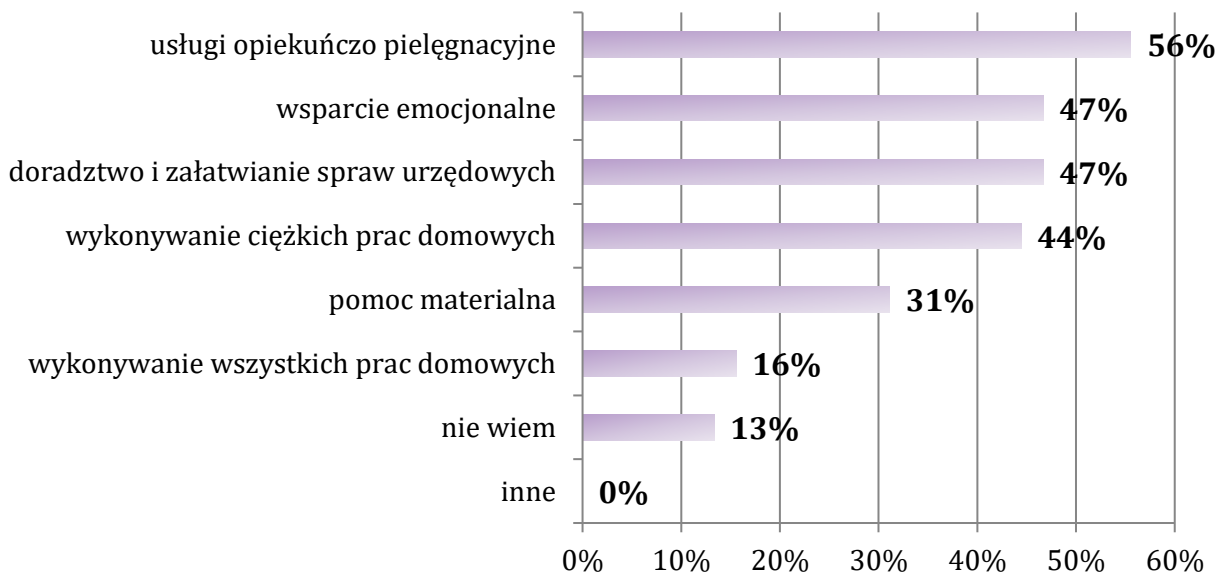
Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej. Należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. W ostatnich latach obserwuje się nasilający się proces starzenia się społeczeństwa. Udział osób starszych w populacji mieszkańców Polski systematycznie rośnie. Na koniec 2019 roku liczba osób w wieku 60 lat i więcej przekroczyła 9,7 mln i w stosunku do roku wcześniejszego zwiększyła się o 2,1%. Odsetek osób starszych w populacji Polski osiągnął poziom 25,3%. Według prognozy GUS, liczba ludności w wieku 60 lat i więcej w Polsce w roku 2030 wzrośnie do poziomu 10,8 mln, a w 2050 roku wyniesie 13,7 mln. Osoby te będą stanowiły około 40% ogółu ludności. Starzenie się społeczeństwa obserwowane jest z różnym natężeniem w poszczególnych województwach. W 2019 roku najwyższym odsetkiem osób w wieku 60 lat i więcej charakteryzowało się województwo łódzkie (27,8%), natomiast najniższym – małopolskie (23,5%)³⁸.

W pierwszej kolejności ankietowali zostali poproszeni o wskazanie głównych potrzeb seniorów w środowisku lokalnym respondentów. W pierwszej kolejności badani wskazali usługi opiekuńczo–pielęgnacyjne (56%), wsparcie emocjonalne oraz doradztwo i załatwianie spraw urzędowych (po 47%), a także wykonywanie ciężkich prac domowych (44%). Co trzeci ankietowany wskazał na pomoc materialną. Najmniejsza liczba odpowiedzi padła na wykonywanie wszystkich prac domowych (16%).

³⁸ Sytuacja osób starszych w Polsce w 2019 roku, GUS.

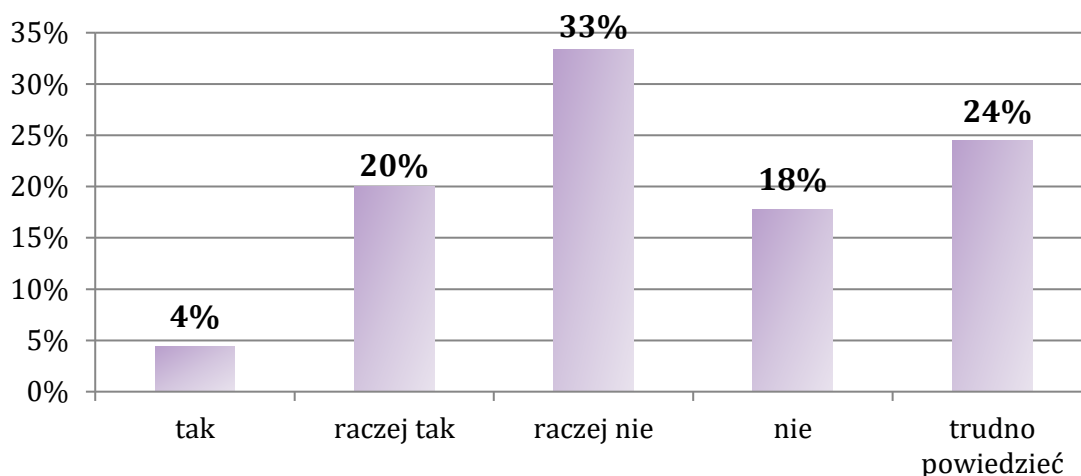
Wykres 62. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym? N=45

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu dotyczącym niniejszego bloku tematycznego, mieszkańcy Gminy Sławoborze mieli ocenić, czy oferta pomocy osobom starszym tj. opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze jest w Gminie wystarczająca. 33% badanych jest zdania, że oferowana pomoc osobom starszym jest raczej niewystarczająca, a 18% uważa, że nie wystarcza. Tylko 4% twierdzi, że oferta pomocowa skierowana do najstarszych osób jest w pełni wystarczająca, natomiast 20% uważa, że jest raczej wystarczająca. Co czwarty mieszkaniec nie potrafił określić swojego stanowiska w tej sprawie.

Wykres 63. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w Gminie? N=45

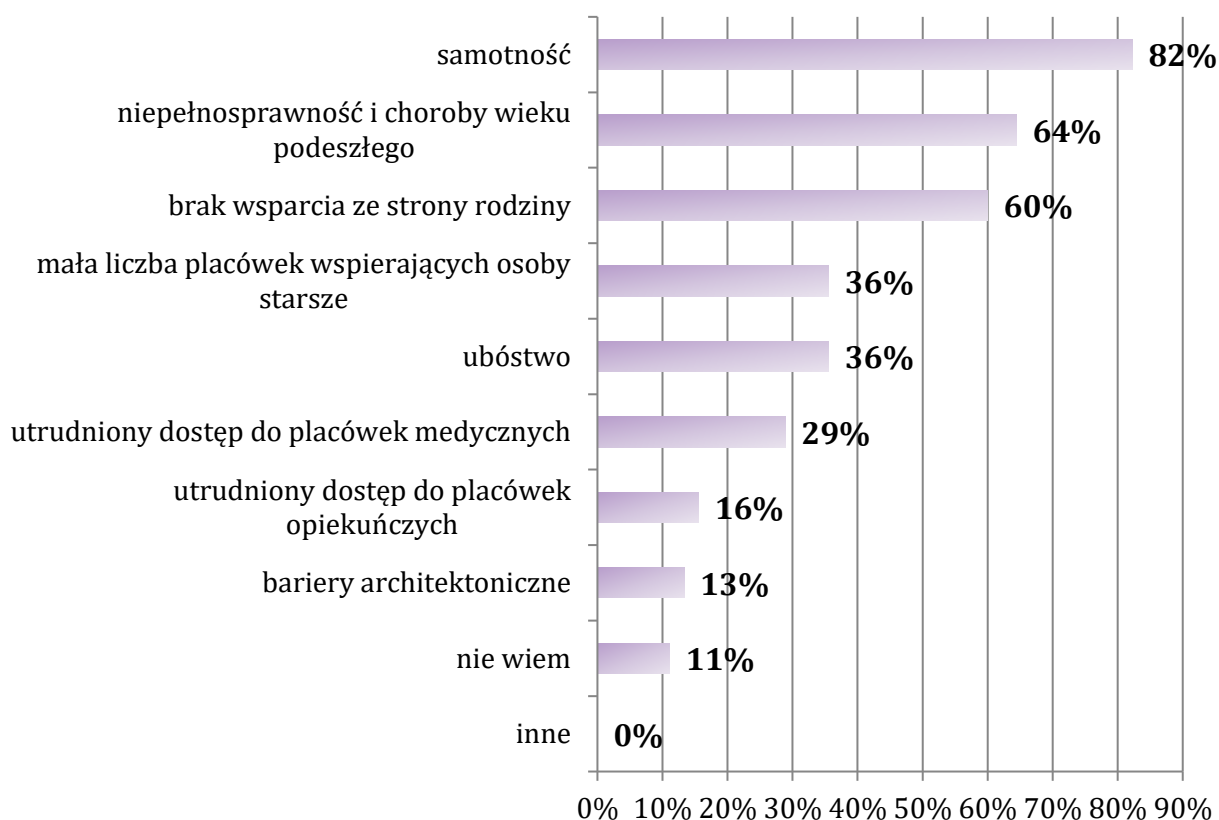

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Respondenci wśród dominujących problemów dotyczących osoby starsze wskazali kolejno na samotność (82%), niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (64%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (60%). W dalszej kolejności odpowiedzi badanych dotyczyły małej liczby placówek wspierających osoby starsze, ubóstwo (po 36%), utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych (16%) oraz bariery architektoniczne (13%).

Wykres 64. Jakie problemy według Pana/i dotyczą najczęściej osoby starsze?
N=45

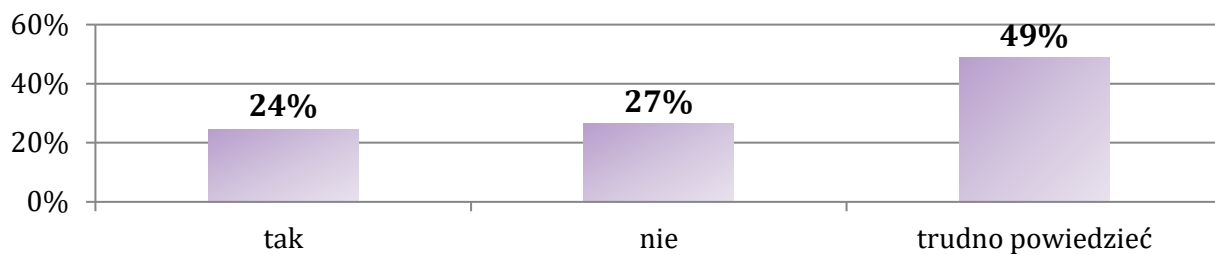

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ostatnie pytanie w niniejszym obszarze dotyczyło marginalizacji osób starszych na terenie Gminy Sławoborze. Twierdzenie to jest prawdziwe w opinii 24% badanych,

Wykres 65. Czy w Pana/i opinii osoby starsze w Państwa Gminie są marginalizowane? N=45

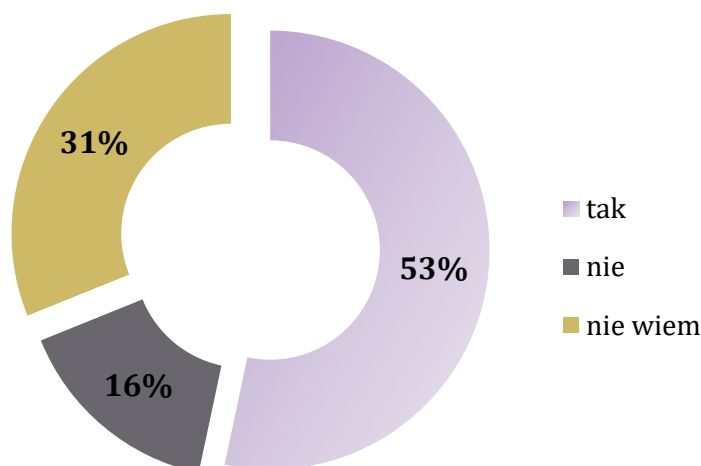

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. Według badań CBOS „Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenia przestępczością” z 2018 roku wskaźniki poczucia bezpieczeństwa uległy nieznacznemu pogorszeniu, ale nadal zdecydowana większość Polaków uważa, że Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie. Większość badanych nie obawia się, że może stać się ofiarą przestępstwa, jednak połowa wyraża obawę o bezpieczeństwo członków swojej rodziny. Co piąty badany deklaruje, że w ciągu ostatnich pięciu lat padła ofiarą jakiegoś przestępstwa. Odsetki osób, które doświadczyły kradzieży, włamania, pobicia, napaści lub innego przestępstwa, są niemal takie same jak w 2017 roku³⁹.

W celu oceny poczucia bezpieczeństwa występującego wśród mieszkańców Gminy Sławoborze, ankietowani zostali zapytani o to, czy oceniają swoją okolicę jako bezpieczną. Większość respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie (53%). Odmienne zdanie w tym aspekcie posiada 16% mieszkańców Gminy, a co trzeci ankietowany nie potrafił udzielić odpowiedzi.

Wykres 66. Czy ocenia Pan/i swoją okolicę jako bezpieczną? N=45

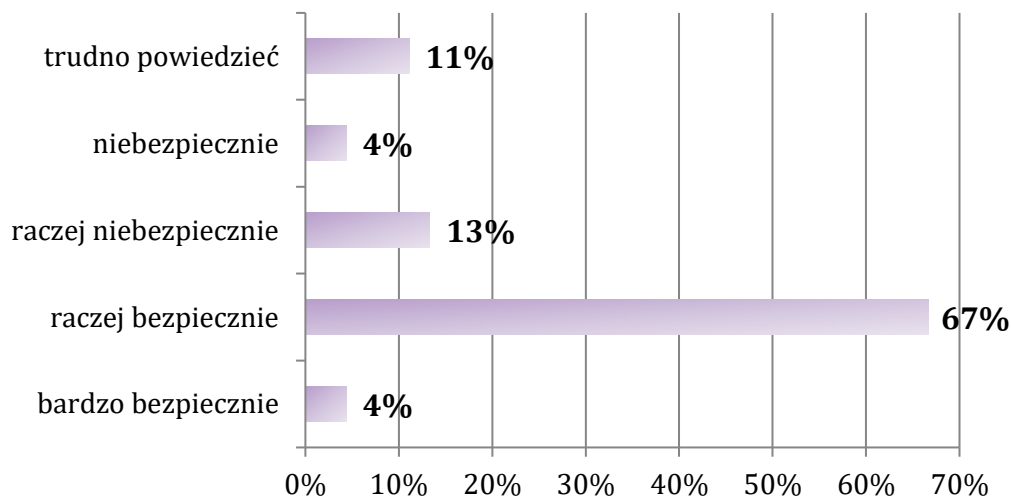
³⁹ „Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenia przestępczością”, CBOS 2018.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Następnie ankietowanym zadane zostało pytanie, czy czują się bezpiecznie spacerując w swojej okolicy po zmroku. Wypowiedzi badanych są następujące: 67% osób czuje się raczej bezpiecznie, a 4% bardzo bezpiecznie. Kolejne 4% respondentów uważa, że ich w okolicy jest niebezpiecznie, a 13%, że raczej niebezpiecznie. Trudność w odpowiedzi na to pytanie miało 11% ankietowanych.

Wykres 67. Czy czuje się Pan/i bezpiecznie spacerując w swojej okolicy po zmroku? N=45

Wpływ pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną

Pandemia COVID-19 stworzyła niezwykłą sytuację dla ludzi na całym świecie. Rozpowszechnienie się wirusa SARS-CoV-2 spowodowało, iż wszystkie społeczności stały się zarówno świadkami, jak i uczestnikami największego do tej pory socjo-ekonomiczno-politycznego, a nader wszystko psychologicznego eksperymentu. W krótkim czasie normalne życie, do którego ludzie byli przyzwyczajeni, uległo drastycznej i nieoczekiwanej zmianie, co niewątpliwie ma konsekwencje dla dobrego samopoczucia psychicznego i fizycznego⁴⁰. Z badań przeprowadzonych przez UCE RESEARCH i SYNO Poland wynika, że ponad 42% Polaków zauważyło pogorszenie swojego zdrowia psychicznego w związku z pandemią. Znaczna część ankietowanych przyznała, iż ma trudności w zapanowaniu nad własnymi emocjami, odczuwaj więcej stresu, a jakość ich snu znacznie spadła. Niepokojące wyniki dotyczą także korelacji pomiędzy stosowaniem środków psychoaktywnych w postaci alkoholu i środków uspakajających – badani przyznali, iż podczas I i II fali pandemii COVID-19 częściej niż zwykle posiłkowali się tego rodzaju substancjami, by poradzić sobie z lękiem i niepokojem. Opisanie powyżej wyniki badań mogą wskazywać, iż polskie społeczeństwo może mieć do czynienia z nowym problemem społecznym, jakim jest tzw. pandemia depresji⁴¹.

Kolejna część raportu stanowi próbę oszacowania skali wpływu pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze. Opinie respondentów na temat swojej obecnej sytuacji są następujące:

- ze stwierdzeniem „Obecna sytuacja jest dla mnie źródłem nerwów” zgadza się 29% respondentów, odmienne zdanie posiada na ten temat 51% ankietowanych;
- uważa, że jest obecnie spokojny/zrelaksowany 40% badanych (suma odpowiedzi „raczej tak” oraz „zdecydowanie tak”), odmienne zdanie posiada 28% respondentów, trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie miało 31% ankietowanych;
- martwi się o swoje zdrowie 42% badanych, natomiast nie odczuwa o niego lęku 31% respondentów;

⁴⁰ Schippers M. (2020), „For the greater good? The devastating ripple effects of the lockdown measures”, SSRN

⁴¹ Puls Medycyny (2021), „Ponad 42 proc. Polaków zauważa u siebie pogorszenie zdrowia psychicznego w związku z pandemią”, Nr 3/2021

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

- największa liczba ankietowanych zgodziła się ze stwierdzeniem „*Martwię się o zdrowie członków mojej rodziny*” – twierdzącej odpowiedzi udzieliło w sumie 60% badanych, przeciwnego zdania było 20% respondentów.

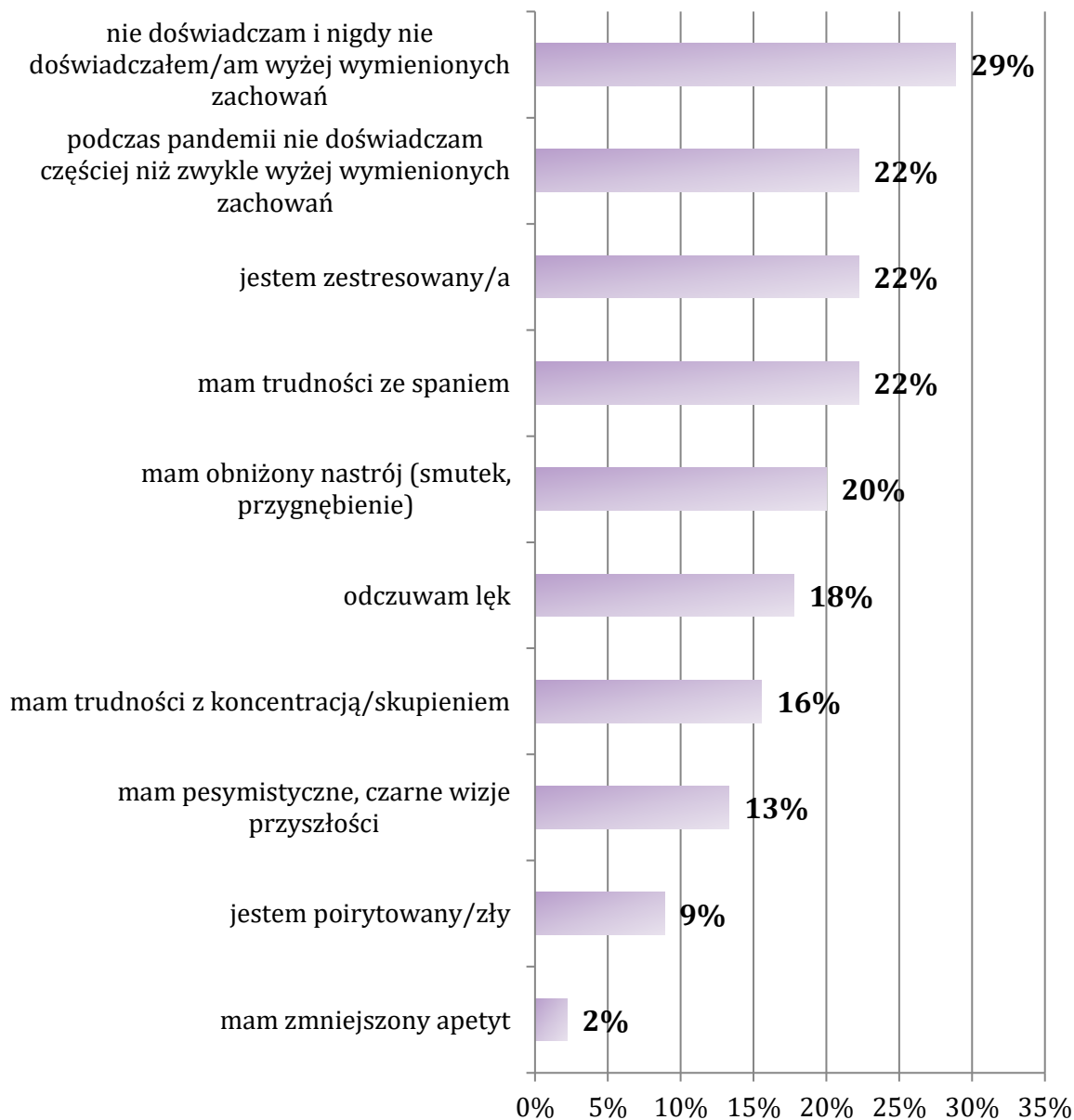
Tabela 18. Do jakiego stopnia poniższe stwierdzenia pasują do Pana/i obecnej sytuacji? N=45

	zdecydowanie nie	raczej nie	trudno powiedzieć	raczej tak	zdecydowanie tak
<i>Obecna sytuacja jest dla mnie źródłem nerwów</i>	29%	22%	20%	27%	2%
<i>Jestem spokojny/a, zrelaksowany/a</i>	4%	24%	31%	24%	16%
<i>Martwię się o swoje zdrowie</i>	11%	20%	27%	24%	18%
<i>Martwię się o zdrowie członków mojej rodziny</i>	11%	9%	20%	36%	24%

W dalszej kolejności badani zostali poproszeni o wskazanie zachowań/uczuć, które są przez nich częściej doświadczane podczas trwającej pandemii COVID-19. Odpowiedzi respondentów najczęściej padały na: bycie zestresowanym oraz posiadanie trudności ze spaniem (po 22%). Znaczna część ankietowanych wskazała także na posiadanie obniżonego nastroju (20%) oraz odczuwanie lęku (18%). Co piąty badany przyznał, że podczas pandemii nie doświadczają częściej niż zwykle wymienionych zachowań (22%).

Wykres 68. Czy podczas trwającej pandemii COVID-19 doświadczają Pan/i częściej niż zwykle, któryś z niżej wymienionych zachowań/uczuć? N=45

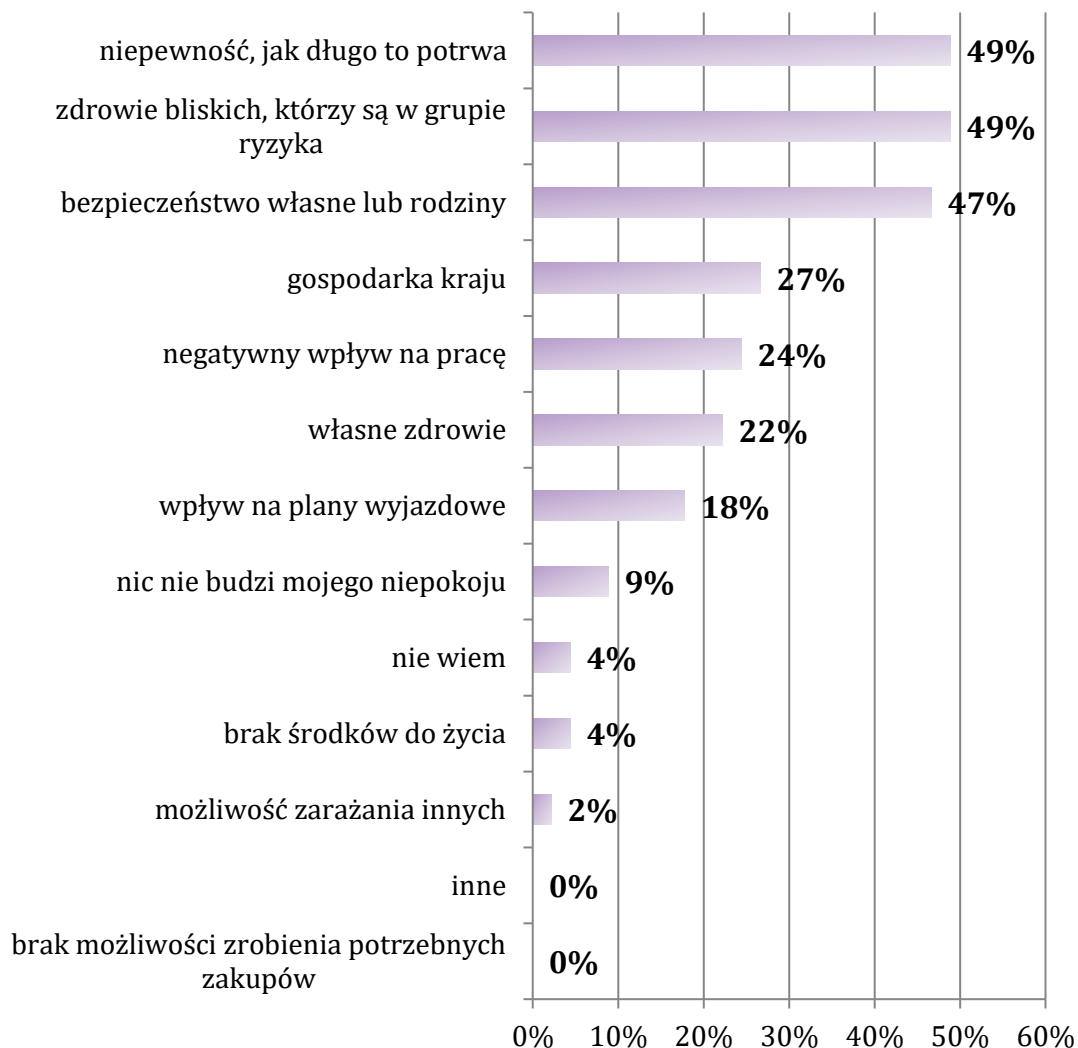
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W ostatnim pytaniu mieszkańcy Gminy zostali zapytani o to, co budzi w nich największy niepokój w związku z pandemią COVID-19. Największa część odpowiedzi ankietowanych padła kolejno na: niepewność, jak długo potrwa obecna sytuacja, zdrowie bliskich będących w grupie ryzyka (po 49%) oraz bezpieczeństwo własne lub rodziny (47%).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 69. Co budzi Pana/i największy niepokój w związku z pandemią COVID-19? N=45

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

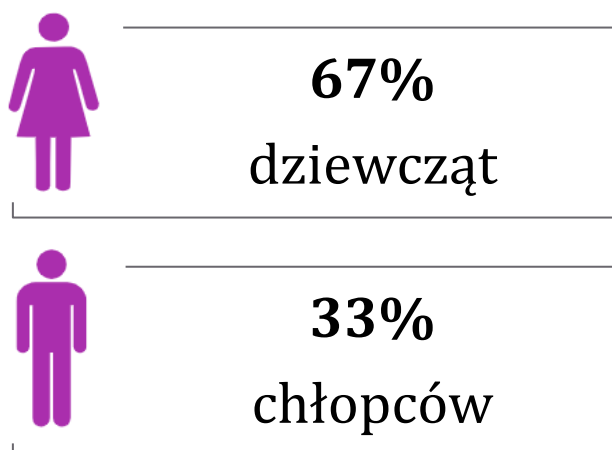

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży z Gminy Sławoborze. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy, e-papierosy, korzystaniem z Internetu, hazardem, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzecią, a także poznanie opinii młodych mieszkańców Gminy na temat realizowanych w szkole działań profilaktycznych, a także wpływu pandemii COVID-19 na ich kondycję psychiczną.

Struktura badanej próby

Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie Gminy Sławoborze wypełnili 55 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne przewagę miały dziewczynki. Stanowiły one 67% ogółu. Chłopcy wypełnili 33% kwestionariuszy.

Rysunek 3. Płeć. N=55

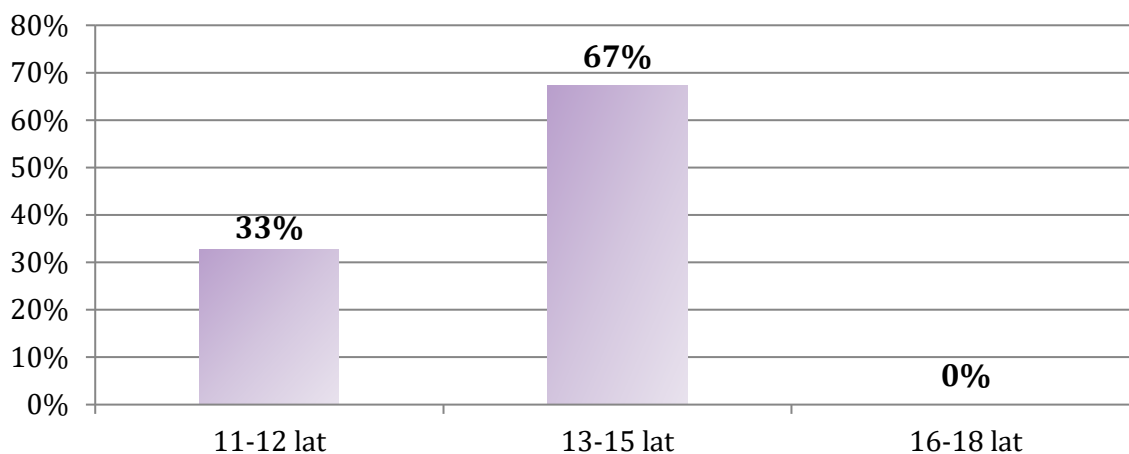

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

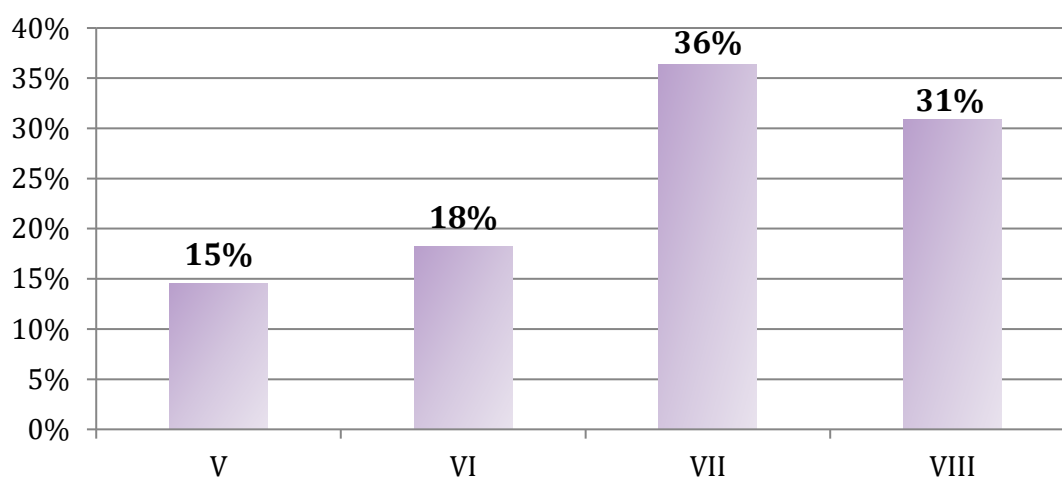
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, największą część kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 13-15 lat (67%). Uczniowie mający 11-12 lat stanowili 33% ogółu, natomiast żaden z respondentów nie wskazał na wiek między 16, a 18 lat.

Wykres 70. Wiek. N=55

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej ankietowanych uczęszczało do klasy VII (36%), 31% uczestników badania wskazało na klasę VIII, 18% na klasę VI, natomiast 15% uczęszczało do klasy V.

Wykres 71. Klasa. N=55

Problem alkoholowy

Realizowane na przestrzeni lat badania wśród dzieci i młodzieży wskazują na to, że alkohol jest jedną z najbardziej rozpowszechnionych substancji psychoaktywnych używanych przez młodych ludzi - sięgano po niego częściej niż po papierosy czy narkotyki. Niepokojące jest to, że picie alkoholu w młodym wieku jest szczególnie szkodliwe - może zaburzyć dalszy rozwój fizyczny i psychiczny nastolatków, osłabić funkcje poznawcze, takie jak pamięć czy koncentracja, a uszkodzenia mózgu spowodowane alkoholem bywają trwałe, utrudniając jego pracę także w dorosłości⁴². Powodów sięgania po alkohol przez dzieci i młodzież jest wiele, między innymi przyzwolenie ze strony rodziców, nieprawidłowe relacje rodzinne, łatwa dostępność, presja rówieśników, nieumiejętność radzenia sobie z problemami, czy też chęć ośmielenia się w kontaktach z rówieśnikami. Alkohol – zwłaszcza piwo – w wielu przypadkach stał się nieodłączną częścią zabaw, dyskotek, spotkań towarzyskich lub imprez sportowych⁴³. Spożywanie alkoholu przez dzieci i młodzież nie tylko zwiększa ryzyko wystąpienia problemów zdrowotnych, ale także podejmowania innych zachowań ryzykownych, czy też zagrożeń rozwoju osobistego (zaniebywanie obowiązków szkolnych, konflikty z prawem, rodzicami, utrata zainteresowań). Pomimo tendencji spadkowej wskaźników picia alkoholu, polska młodzież nadal jest silnie zagrożona przez legalne substancje psychoaktywne. Z przeprowadzonego w 2019 roku badania ESPAD wynika, że po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnęło aż 80,0% uczniów z III klas gimnazjum, natomiast w czasie ostatnich 30 dni poprzedzających badanie – 46,7%. Ponadto zdecydowana większość nastolatków z III klas gimnazjów uważa, że zdobycie alkoholu jest bardzo łatwe lub dosyć łatwe⁴⁴. Mając na uwadze dane statystyczne wskazujące na znaczne rozpowszechnienie spożywania alkoholu wśród młodzieży szkolnej oraz konsekwencje tego dla rozwoju młodych ludzi, konieczne jest realizowanie systematycznych i długoterminowych działań profilaktycznych.

⁴² Jak rozmawiać dzieckiem o alkoholu?, Przewodnik dla rodziców, Trzymaj Pion.

⁴³ Zachowania ryzykowne nastolatków, koncepcja: Jędrzejko Z. M, Sieroń B. R., Oficyna Wydawnicza ASPRA JR, Warszawa-Milanówek 2017.

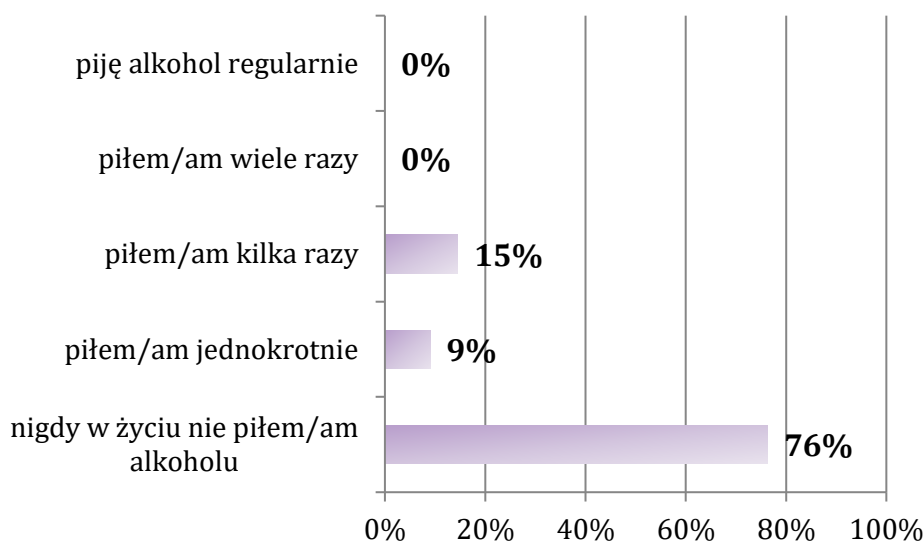
⁴⁴ Sierosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną, raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Warszawa 2020.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania przez młodych mieszkańców Gminy alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z nim miał średnio co czwarty uczeń, tj. 24%. W grupie osób, które zadeklarowały sięgnięcie po alkohol, 15% stanowią uczniowie, którzy spożywali go kilka razy, a 9% to ankietowani, którzy pili go tylko raz. Żaden z badanych nie pił alkoholu wiele razy, ani nie spożywa go regularnie.

Wykres 72. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=55

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie, w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 3 osoby wskazały na mniej niż 10 lat, kolejne 3 na 14-16 lat (po 23%). Z kolei 7 ankietowanych wskazało na przedział wiekowy 11-13 lat (54%).

Tabela 19. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>mniej niż 10 lat</i>	23%	3
<i>11-13 lat</i>	54%	7
<i>14-16 lat</i>	23%	3

Kolejne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie Gminy Sławoborze, odnosiło się do częstotliwości spożycia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. 6 osób zadeklarowało spożywanie alkoholu w tym okresie, z czego 5 wskazało, iż miało to miejsce 1-2 razy (38%), a 1 badany spożywał go od 3 do 4 razy (8%).

Tabela 20. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni</i>	54%	7
<i>1 – 2 razy</i>	38%	5
<i>3 – 4 razy</i>	8%	1
<i>5 – 7 razy</i>	0%	0
<i>więcej niż 7 razy</i>	0%	0

Poniższa tabela przedstawia rodzaje alkoholu, po które sięgnęli badani uczniowie. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że nastolatki ze szkół na terenie Gminy Sławoborze najczęściej sięgali po piwo (7 osób, tj. 54%). Część odpowiedzi padła również na szampana (6 osób, tj. 46%) i wino (5 osób, tj. 38%). Na wódkę i whisky wskazało po cztery osoby (31%), natomiast trzykrotne wskazania dotyczyły likieru i nalewki (23%).

Tabela 21. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>piwo</i>	54%	7
<i>szampan</i>	46%	6
<i>wino</i>	38%	5
<i>wódka</i>	31%	4
<i>whisky</i>	31%	4
<i>likier, nalewka</i>	23%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Badania wykazały, że wśród uczniów, którzy spożywali alkohol, większość nie doznała w związku z tym przykrych doświadczeń (9 osób, tj. 69%). Jednokrotne wskazania dotyczyły problemów w rodzinie oraz kłótni lub bójki (po 1 osobie, tj. 8%). Wśród innych odpowiedzi uczniowie wymienili tzw. *kaca* (2 osoby, tj. 15%).

Tabela 22. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>nie miałem/am przykrych doświadczeń</i>	69%	9
<i>inne</i>	15%	2
<i>problemy w rodzinie</i>	8%	1
<i>kłótnia lub bójka</i>	8%	1
<i>problemy w szkole</i>	0%	0
<i>problemy finansowe</i>	0%	0
<i>pogorszenie relacji koleżeńskich</i>	0%	0
<i>problemy z Policją</i>	0%	0
<i>wypadek lub uszkodzenie ciała</i>	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W ramach badań uzyskano również informację o sposobie otrzymania/zdobycia alkoholu przez uczniów. Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że ankietowani podkradli alkohol rodzicom (5 osób, tj. 38%), byli nim częstowani lub otrzymali do spróbowania od rodziców (po 4 osoby, tj. 31%), a także poprosili kogoś o kupno lub otrzymali od starszych kolegów (po 1 osobie, tj. 8%). Wśród innych odpowiedzi 3 ankietowanych podało, iż *spróbowali alkoholu podczas uroczystości rodzinnej* (3 osoby, tj. 23%).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Tabela 23. W jaki sposób otrzymałeś/zdobyłeś alkohol? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>podkradłem/am rodzicom</i>	38%	5
<i>ktoś mnie poczęstował</i>	31%	4
<i>rodzice dali mi spróbować</i>	31%	4
<i>inne</i>	23%	3
<i>poprosiłem/am kogoś o kupno</i>	8%	1
<i>dostałem/am od starszych kolegów</i>	8%	1
<i>kupiłem/am sobie sam</i>	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Przeprowadzone badania wykazały, że większość uczniów nie sięgała po alkohol częściej niż zwykle podczas trwającej pandemii COVID-19 (10 osób, tj. 77%). Częstotliwość sięgania po alkohol zwiększyła się w przypadku 1 młodego mieszkańca Gminy (8%), natomiast 2 uczniów miał trudność w określeniu tendencji w tym zakresie (15%).

Tabela 24. Czy w okresie trwającej pandemii COVID-19 (okres izolacji) sięgałeś/aś po alkohol częściej niż zwykle? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>tak</i>	8%	1
<i>nie</i>	77%	10
<i>trudno powiedzieć</i>	15%	2

Problem nikotynowy

Zrealizowane dotychczas badania wśród dzieci i młodzieży pokazują, że palenie papierosów jest nieco mniej powszechne niż sięganie po alkohol, jednak również stanowi poważny problem wymagający podejmowania stanowczych i systematycznych działań profilaktycznych. Dane dotyczące palenia papierosów przez młodych ludzi są niepokojące - połowa uczniów 15-16 letnich paliła papierosy (49,9%), a niemal co szósty uczeń sięgnął po nie 40 razy lub więcej⁴⁵. Palenie papierosów zaczyna się od eksperymentowania, najczęściej w grupie rówieśniczej, a prowadzi do fatalnych w skutkach zdrowotnych nałogu. Wyzwaniem w zakresie działań profilaktycznych stały się również zyskujące w ostatnim czasie na popularności papierosy elektroniczne. Są one postrzegane jako mniej szkodliwe, dlatego młodym ludziom wydają się bardziej atrakcyjne. Liczba użytkowników elektronicznych papierosów jest bardzo wysoka, szczególnie w grupie nastolatków i młodych dorosłych. Jak wynika z przeprowadzonych badań, odsetek respondentów deklarujących użycie ich kiedykolwiek w życiu kształtuje się na poziomie 38%, natomiast w ciągu ostatnich 30 dni używał ich niemal co piąty uczeń. Na uwagę zasługują również dane statystyczne pokazujące skalę częstego sięgania po e-papierosy przez 15-16 latków - do regularnego ich używania przyznało się 7% chłopców i 6% dziewcząt⁴⁶". Coraz nowsze badania wykazują, że palenie e-papierosów wbrew powszechnie panującej wśród nastolatków opinii, również jest szkodliwe. Aerozol do e-papierosów, który użytkownicy wdychają, może zawierać szkodliwe substancje, w tym: acetaldehyd, formaldehyd, akroleinę, propanal, nikotynę, aceton, o-metyl-benzaldehyd, karcinogenne nitrozaminy.

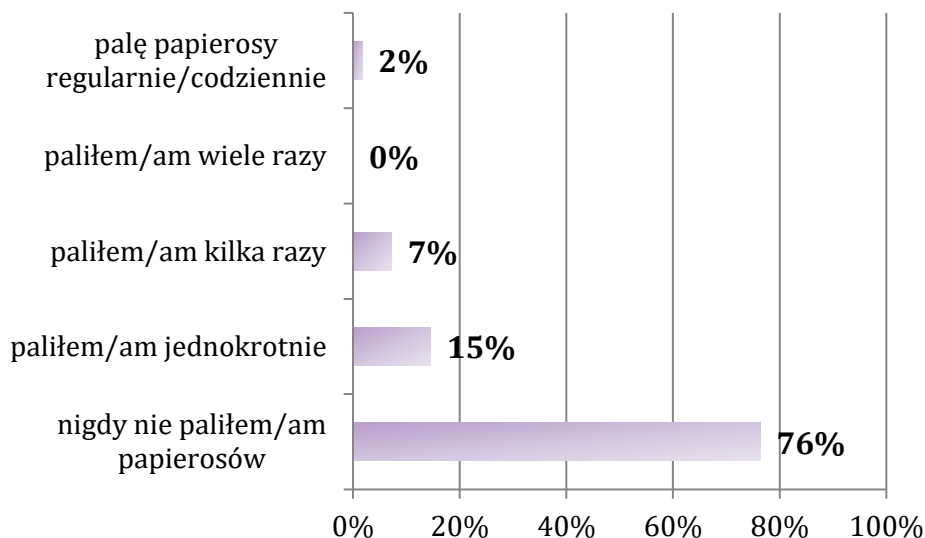
W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy. Z deklaracji respondentów wynika, że kontakt z nimi miało 24% ankietowanych, w tym 15% sięgnęło po nie jednokrotnie, 7% - kilka razy, natomiast 2% pali papierosy codziennie.

⁴⁵ Sierosławski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną*, raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Warszawa 2020.

⁴⁶ *Zachowania ryzykowne nastolatków*, koncepcja: Jędrzejko Z. M, Sieroń B. R., Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa-Milanówek 2017.

Wykres 73. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosa? N=55

W poniższej tabeli przedstawione zostały odpowiedzi uczniów na pytanie dotyczące wieku inicjacji nikotynowej. Możemy zauważyć, że 3 uczniów sięgnęło po papierosa przed 10 rokiem życia (23%). 9 osób miało wówczas 11-13 lat (69%).

Tabela 25. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś papierosa? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	23%	3
11-13 lat	69%	9
14-16 lat	0%	0

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W ramach badań uzyskano również informacje dotyczące częstotliwości palenia papierosów przez uczniów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. W tym okresie po papierosy sięgnęło 5 uczniów, z czego 3 osoby 1-2 razy (23%), a 2 ankietowanych 3-4 razy (15%).

Tabela 26. Jak często palił(a)ś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>nie paliłem/am papierosów w ciągu ostatnich 30 dni</i>	62%	8
<i>1 – 2 razy</i>	23%	3
<i>3 – 4 razy</i>	15%	2
<i>5 – 10 razy</i>	0%	0
<i>więcej niż 10 razy</i>	0%	0

Młodzi mieszkańcy Gminy zostali poproszeni o określenie czy w czasie izolacji spowodowanej pandemią COVID-19 sięgali po papierosy częściej niż zwykle. Do częstszego palenia papierosów przyznało się 3 uczniów (23%).

Tabela 27. Czy w okresie trwania pandemii COVID-19 (okres izolacji) sięgałeś/aś po papierosy częściej niż zwykle? N=13

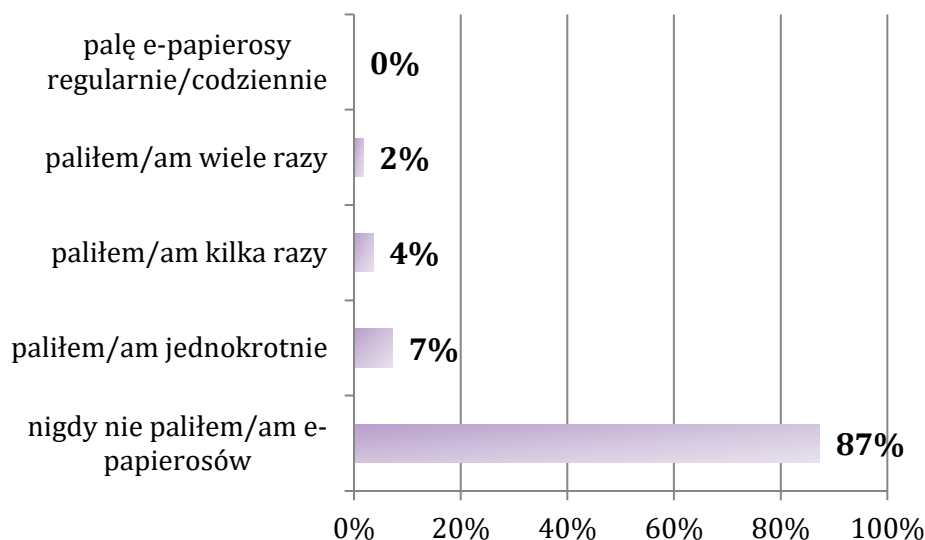
Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	23%	3
nie	77%	10
trudno powiedzieć	0%	0

Zbadaniu poddana została następnie częstotliwość palenia przez uczniów e-papierosów. Z deklaracji respondentów wynika, że po elektroniczne papierosy sięgnęło 13% ankietowanych, w tym 7% paliło je jednokrotnie, 4% – kilka razy, a 2% sięgnęło po nie wielokrotnie.

Wykres 74. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=55

W ramach badań uzyskano w następnym kolejności informacje na temat wieku, w którym badani uczniowie pierwszy raz zapalili e-papierosa. Zdecydowana większość sięgnęła po niego mając 11-13 lat (6 osób, tj. 86%). 1 ankieter miał wówczas 14-16 lat (14%).

Tabela 28. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś e-papierosa? N=7

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>mniej niż 10 lat</i>	0%	0
<i>11-13 lat</i>	86%	6
<i>14-16 lat</i>	14%	1
<i>17-18 lat</i>	0%	0

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Częstotliwość palenia e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem przedstawiona została w tabeli poniżej. Z zebranych danych wynika, że w tym okresie po elektroniczne papierosy sięgnęło 3 badanych – zrobił to więcej niż 10 razy.

Tabela 29. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=7

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>nie paliłem/am e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni</i>	57%	4
<i>1 – 2 razy</i>	14%	1
<i>3 – 4 razy</i>	0%	0
<i>5 – 10 razy</i>	14%	1
<i>więcej niż 10 razy</i>	14%	1

Problem narkotykowy

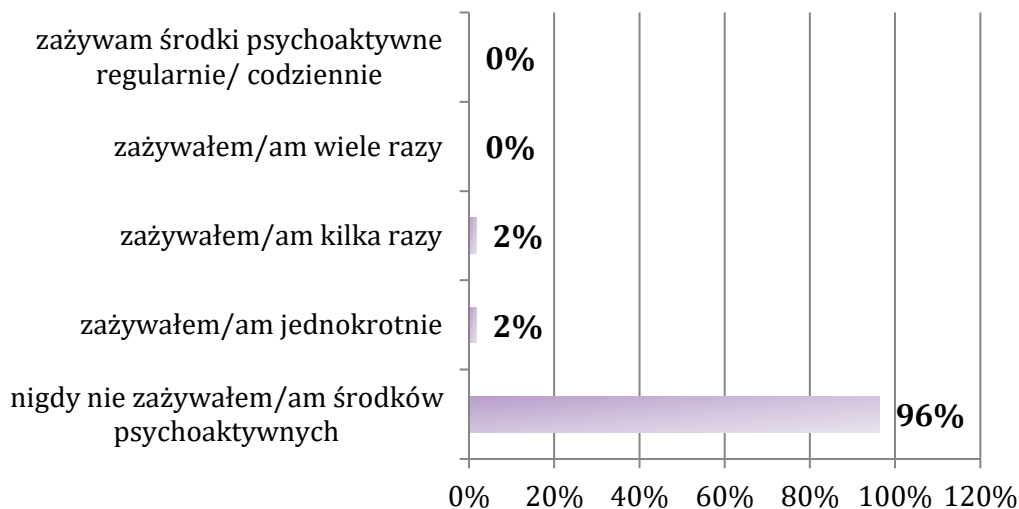
W dzisiejszych czasach nielegalne substancje psychoaktywne są dla nastolatków stosunkowo łatwo dostępne. Jak wynika z deklaracji uczniów, zdobycie marihuany lub haszyszu byłoby bardzo łatwe lub dosyć łatwe dla 35,3% uczniów 15-16 letnich. Na łatwość zdobycia amfetaminy wskazał prawie co szósty uczeń, a dopalaczy co piąty. Młodzi ludzie sięgają po środki psychoaktywne między innymi z ciekawości, nieumiejętności poradzenia sobie z problemami, chęci zaimponowania w towarzystwie, czy też ze względu na chęć lepszej zabawy. Powodów może być wiele, a motywy takiego zachowania często mają złożony charakter. Bazując na uzyskanych wynikach badań ogólnopolskich możemy stwierdzić, że bezpośredni kontakt z marihuaną lub haszyszem miał 1 na 5 uczniów, amfetaminą 4,2% badanej młodzieży, natomiast leki przeciwbólowe w celu odurzania się przyjmowało 6,6% ankietowanych⁴⁷. Chociaż skala używania narkotyków i dopalaczy jest nieporównywalnie mniejsza niż alkoholu i tytoniu, po substancje te sięga wiele młodych ludzi. Zjawisko to stanowi nie lada wyzwanie profilaktyczne ze względu na związane z nim wielopłaszczyznowe konsekwencje.

Następny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych przez uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Sławoborze. W celu dogłębnej analizy tego problemu respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Jak wynika z zebranych danych 4% ankietowanych sięgnęło po środki psychoaktywne, z czego 2% zażywało je jednokrotnie, a kolejne 2% – kilka razy.

⁴⁷ Sierosławski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną*, raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Warszawa 2020.

Wykres 75. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=55

Uczniowie, którzy zażywali substancje psychoaktywne zapytani o wiek inicjacji narkotykowej przyznali, że mieli wówczas *11-13 lat*. Respondenci *otrzymali omawiane substancje od kolegi/koleżanki oraz zakupili od znajomych* (po 1 odpowiedzi, tj. 50%). Jeżeli chodzi o rodzaj zażywanych środków psychoaktywnych, jednokrotne wskazania dotyczyły *marihuany i ekstazy*. W związku z zażywaniem substancji *żaden z badanych nie doznał przykrych konsekwencji*. Respondenci zaznaczyli także, że *nie sięgali po narkotyki i dopalacze w ciągu 30 dni poprzedzających badanie ankietowe, a pandemia COVID-19 nie wpłynęła na częstsze sięganie przez nich po omawiane substancje*.

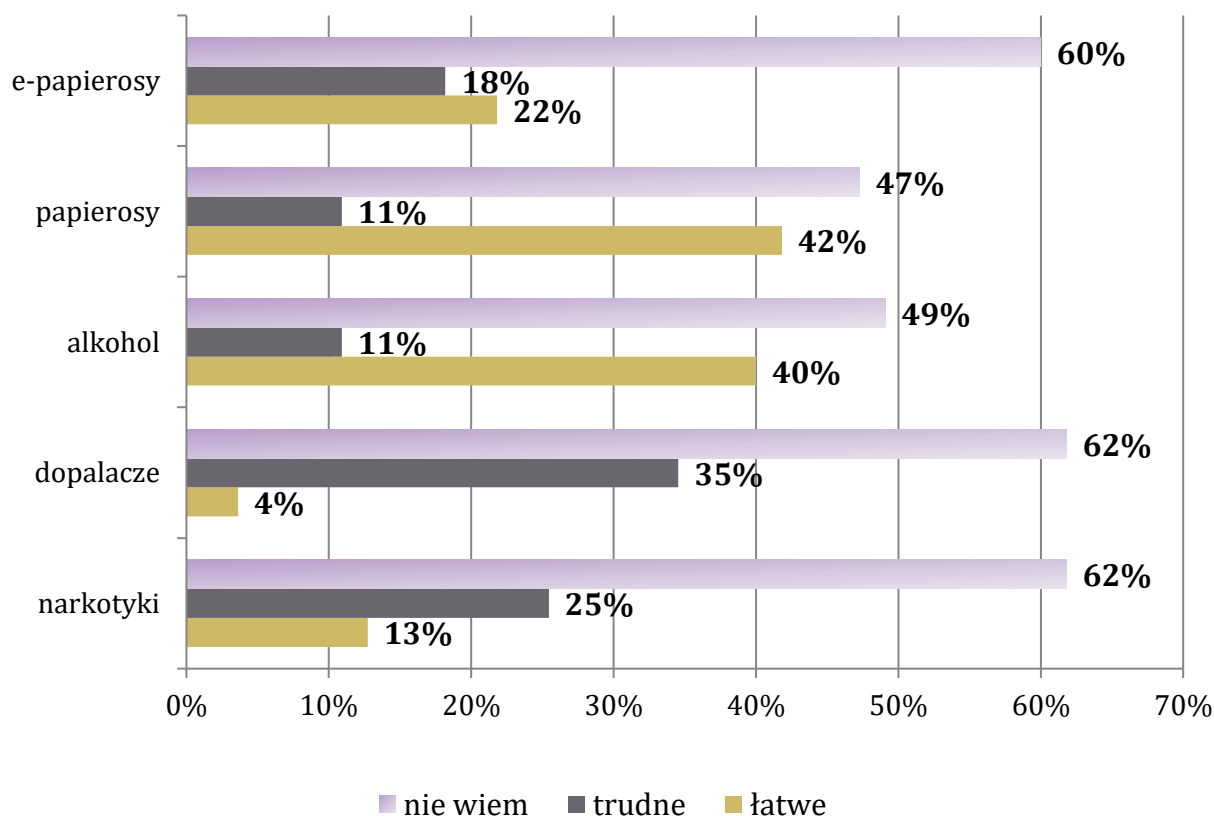
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że najłatwiejsze są do zdobycia dla uczniów papierosy i alkohol:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 13% ankietowanych, a trudne dla 25%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 4% ankietowanych, a trudne dla 35%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 40% ankietowanych, a trudny dla 11%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 42% ankietowanych, a trudne dla 11%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 22% ankietowanych, a trudne dla 18%.

Wykres 76. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=55

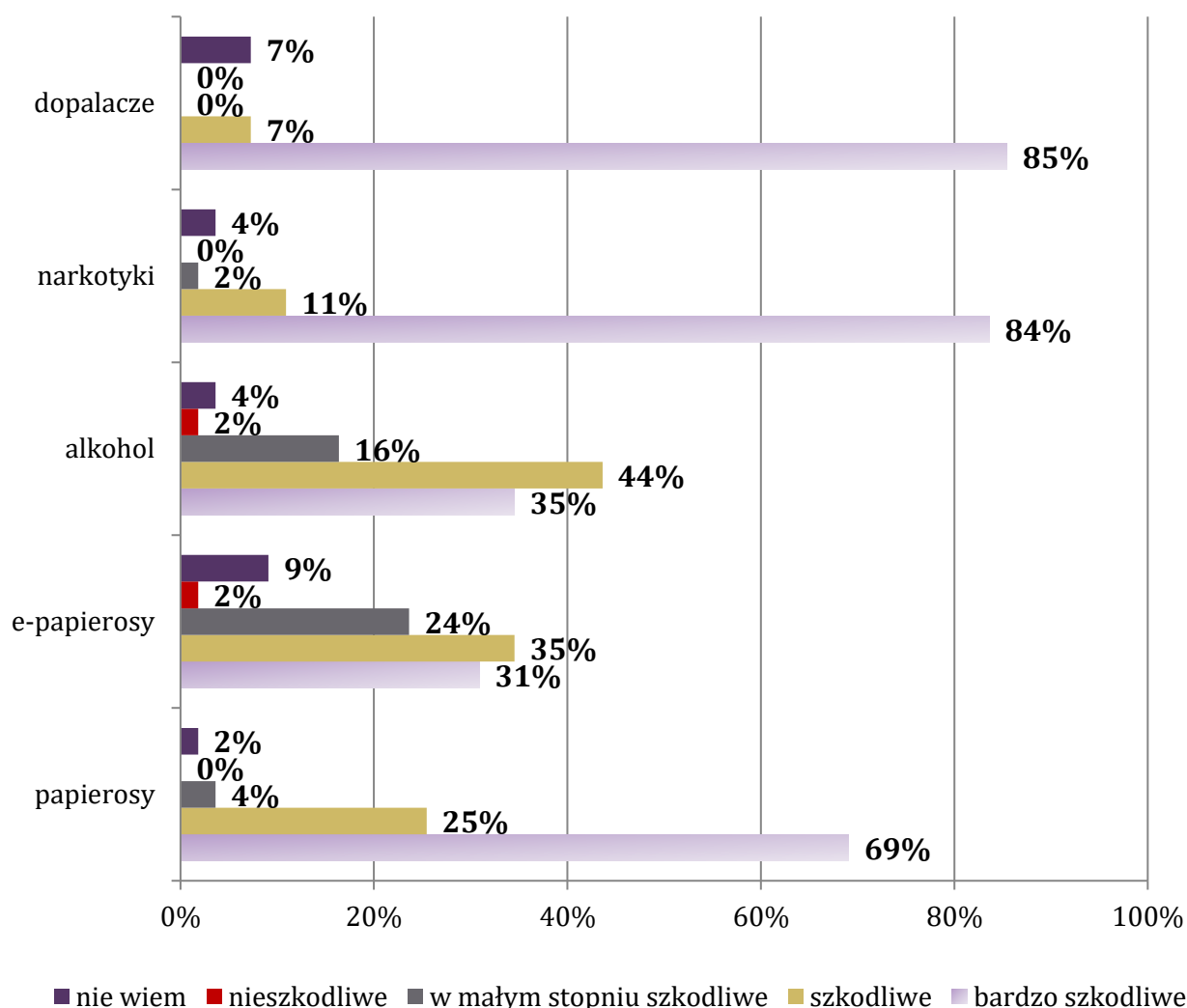

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Ocena szkodliwości dla zdrowia środków psychoaktywnych uczniów przedstawia się następująco:

- szkodliwość dopalaczy dostrzega łącznie 92% badanych, narkotyków – 97%, alkoholu – 95%, e-papierosów – 90%, natomiast papierosów – 98%;
- ze szkodliwości niżej wymienionych substancji nie zdaje sobie sprawy po 2% uczniów w przypadku alkoholu i e-papierosów;
- brak wiedzy na temat szkodliwości dopalaczy ma 7% respondentów, na temat narkotyków i alkoholu – po 4%, w przypadku e-papierosów – 9%, a odnośnie papierosów – 2%.

Wykres 77. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? N=55

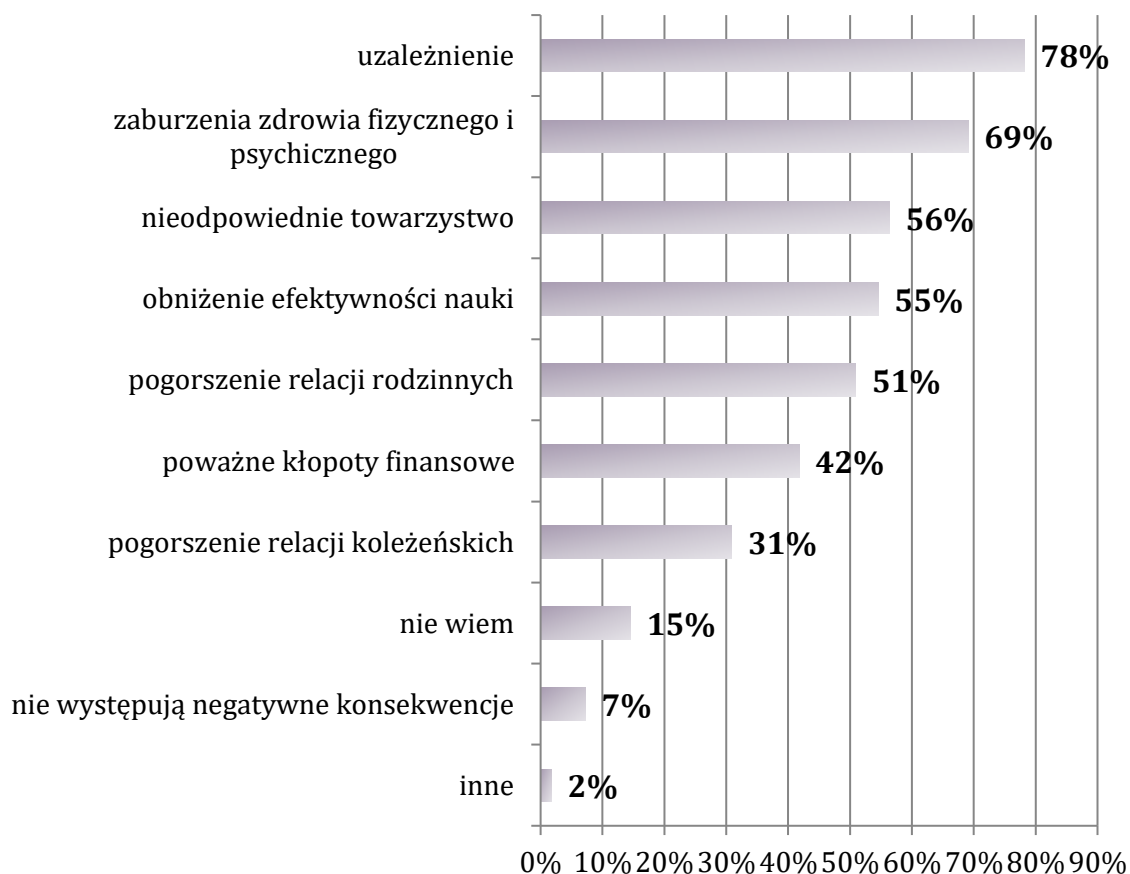

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Uczniów poproszono również o odpowiedź na pytanie, jakie według nich mogą być negatywne konsekwencje związane z piciem alkoholu, zażywaniem narkotyków, dopalaczy i papierosów. Respondenci najczęściej wskazywali na uzależnienie (78%) oraz zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (69%). Innymi konsekwencjami według badanych są kolejno według liczby wskazań: nieodpowiednie towarzystwo (56%), obniżenie efektywności nauki (55%), pogorszenie relacji rodzinnych (51%) oraz poważne kłopoty finansowe (42%). 7% uczniów stwierdziło, że nie występują negatywne konsekwencje związane z zażywaniem tych substancji, natomiast 15% nie potrafiło określić swojego stanowiska w tym zakresie ze względu na brak wiedzy.

Wykres 78. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z zażywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów? N=55

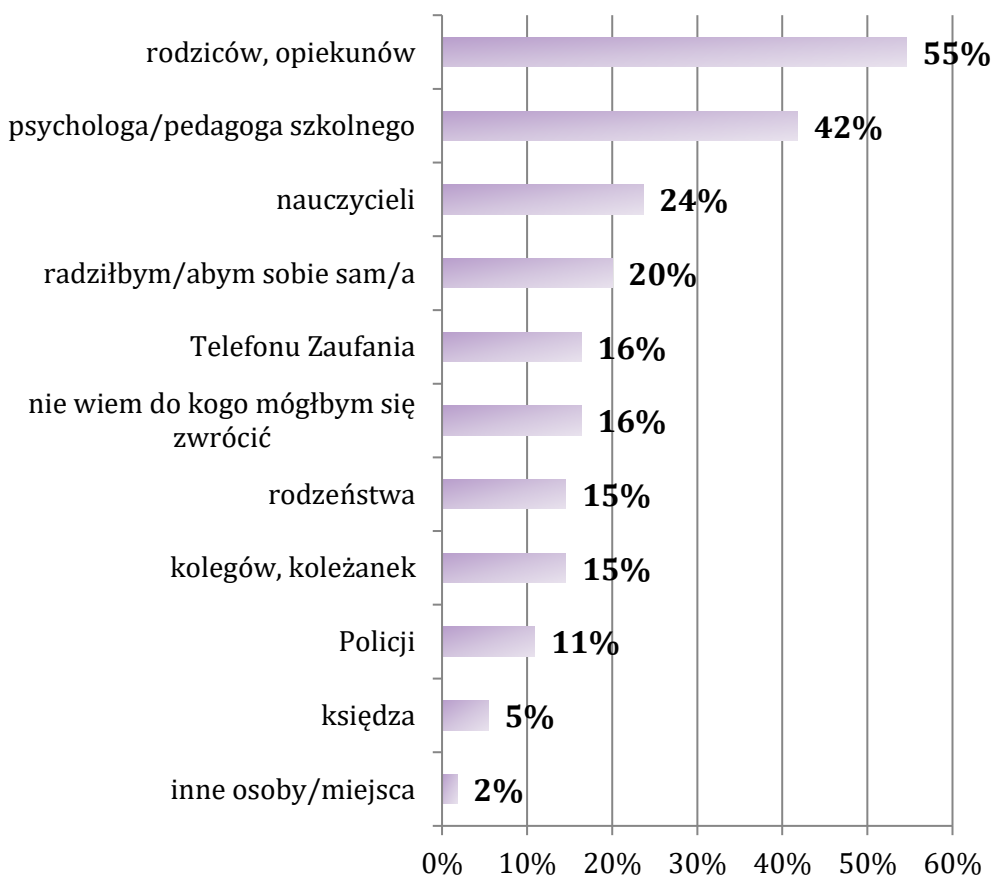
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W przypadku problemów związanych z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami, większość młodych mieszkańców Gminy zwróciłaby się o pomoc do rodziców/opiekunów (55%). Na drugim miejscu pod względem liczby wskazań znalazł się psycholog/pedagog szkolny (42%), natomiast na trzecim nauczyciele (24%). Co szósty ankietowany stwierdził, że nie wie, gdzie mogłoby uzyskać pomoc (16%), a co piąty ankietowany przyznał, że w razie tego typu problemów radziłby sobie sam (20%).

Wykres 79. Do kogo zwrócił(a)byś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami? N=55

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Problem przemocy

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia, przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów⁴⁸. Doświadczenie przemocy w rodzinie niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania jak i w dorosłym życiu. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal aprobejuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka z 2017 roku wynika, że połowa Polaków uważa (52%), iż są sytuacje kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie co piątą społeczeństwa (21%)⁴⁹. Liczne konsekwencje zarówno dla zdrowia fizycznego, jak i psychicznego niesie za sobą również przemoc rówieśnicza – najczęściej doświadczana przez dzieci i młodzież kategoria wiktylizacji. Skalę zjawiska przemocy rówieśniczej prezentuje „Ogólnopolska diagnoza skali i uwarunkowań krzywdzenia dzieci” zrealizowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę w 2018 roku. Skala zjawiska jest bardzo duża: ponad połowa uczniów (57%) padła ofiarą przynajmniej jednej formy przemocy rówieśniczej, najczęściej przemocy fizycznej, w dalszej kolejności przemocy psychicznej, napaści zbiorowej ze strony rówieśników, znęcania się i przemocy na randce⁵⁰. Konsekwencje doświadczania przemocy ze strony rówieśników mogą być tragiczne w skutkach. Do następstw tego należy nie tylko poczucie osamotnienia, czy też obniżenie samooceny, ale także depresja i myśli samobójcze. Biorąc pod uwagę powyższe informacje nie podlega wątpliwości, że diagnoza skali problemu przemocy wobec dzieci powinna być prowadzona systematycznie, aby wiedzieć, jak poważny jest to problem, czy wprowadzane rozwiązania profilaktyczne i pomocowe są skuteczne, i wreszcie aby zaplanować odpowiednie oraz skuteczne działania w zakresie przeciwdziałania przemocy.

⁴⁸ Ogólnopolska diagnoza skali i uwarunkowań krzywdzenia dzieci: raport z badań, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa 2018.

⁴⁹ Jarosz E., Przemoc w wychowaniu – czas z tym skończyć! Raport Rzecznika Praw Dziecka, Uniwersytet Śląski 2017.

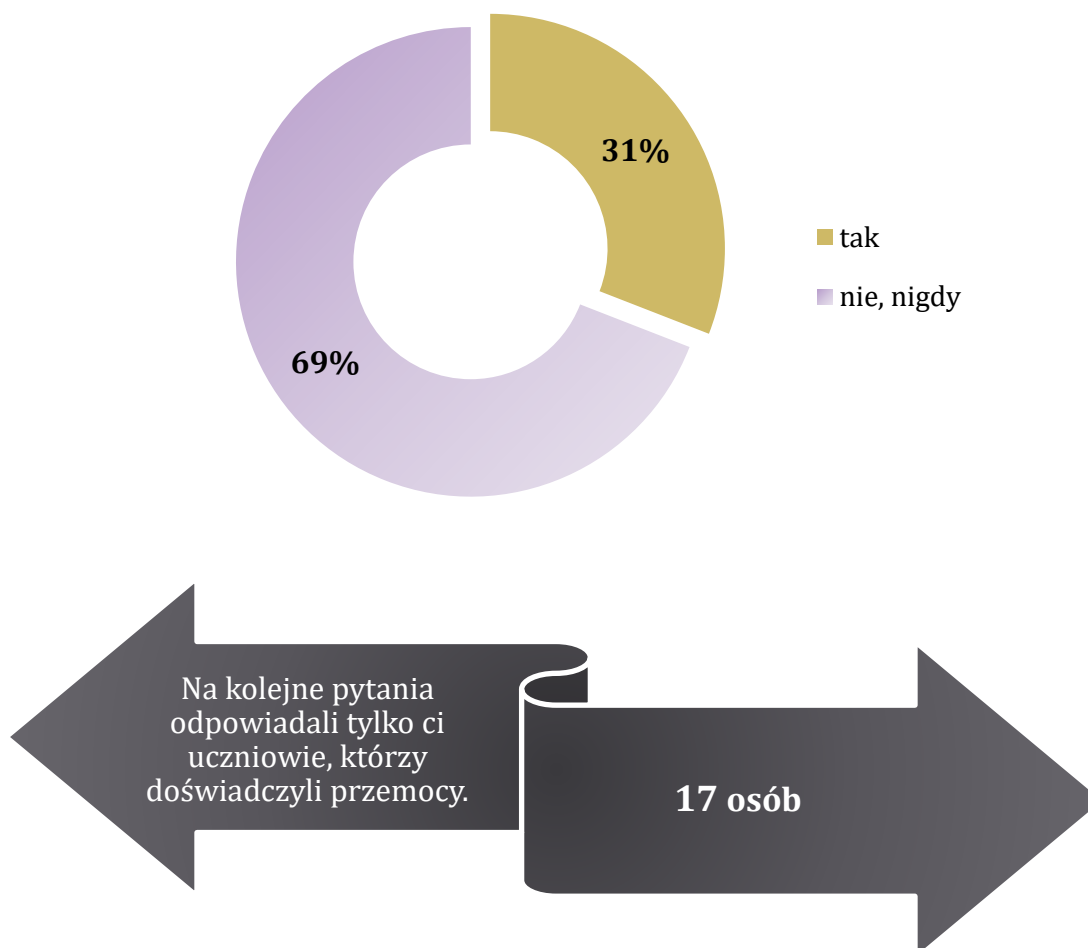
⁵⁰ Jarosz E., Przemoc w wychowaniu – czas z tym skończyć!

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Kolejna część raportu miała na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród uczniów z Gminy Sławoborze. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie pokazują, że kiedykolwiek w życiu przemocy doświadczył blisko co trzeci uczeń, tj. 31%.

Wykres 80. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=55

W celu pogłębionej analizy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi możemy stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony kolegów ze szkoły – na tę odpowiedź wskazało 6 osób, tj. 38%. 5 respondentów doświadczyło przemocy ze strony mamy (31%), a 4 ze strony rodzeństwa (25%). Dwukrotny wybór uczniów padł na tatę (13%), a jednokrotny na znajomych (6%). Wśród innych odpowiedzi badani wymienili *partnera mamy*.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Tabela 30. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=17

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>koledzy ze szkoły</i>	38%	6
<i>mama</i>	31%	5
<i>rodzeństwo</i>	25%	4
<i>tata</i>	13%	2
<i>inne osoby</i>	13%	2
<i>znajomi</i>	6%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów dotyczące rodzajów doznawanej przez nich przemocy. Przemocy psychicznej doświadczyło 9 badanych (56%), przemocy fizycznej 11 osób (69%), z kolei zaniedbania i przemocy seksualnej po 2 osoby (13%).

Tabela 31. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=17

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>ktoś cię przezywał, groził ci, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.</i>	56%	9
<i>ktoś cię bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.</i>	69%	11
<i>ktoś dotykał cię w miejsca, w które sobie tego nie życzyłeś/aś, ktoś mówił o twoim ciele w sposób który cię zawstydział itp.)</i>	13%	2
<i>nie miałeś/aś zapewnionej opieki kiedy byłeś/aś chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałeś/aś problemy, dostawałeś/aś zbyt mało jedzenia dlatego przez dłuższy czas byłeś/aś głodny/a itp.</i>	13%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W okresie pandemii COVID-19 24% uczniów (tj. 4 osoby) przyznało, że doświadczało przemocy lub było jej świadkiem częściej niż przedtem. Zaprzeczyło temu 59% respondentów (tj. 10 osób), natomiast co szósty uczeń miał trudność w odpowiedzi na to pytanie (3 osoby, tj. 18%).

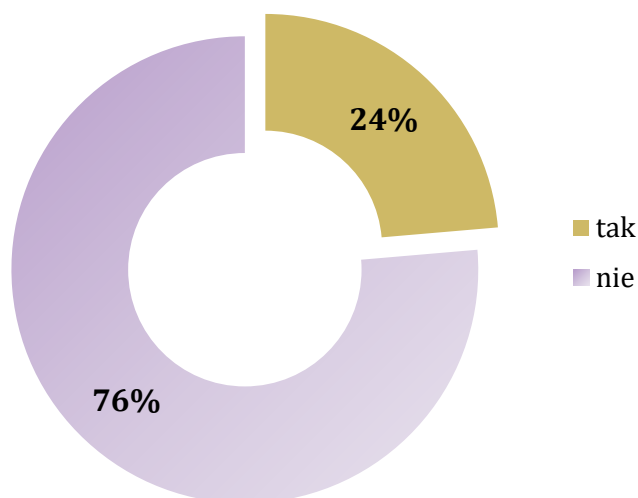
Tabela 32. Czy w okresie trwania pandemii COVID-19 (okres izolacji) częściej niż zwykle doświadczałeś/aś przemocy ze strony członków swojej rodziny lub częściej byłeś/aś jej świadkiem? N=55

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>tak</i>	24%	4
<i>nie</i>	59%	10
<i>trudno powiedzieć</i>	18%	3

W następnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy kiedykolwiek w życiu doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Twierdzącej odpowiedzi udzielił co czwarty ankietowany, tj. 24%.

Wykres 81. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=55

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali zapytani o rodzaj przemocy, jaką zastosowali. Możemy zauważyć, iż przemoc fizyczną zastosowało 11 uczniów (85%), a przemoc psychiczną – 7 ankietowanych (54%).

Tabela 33. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>biłeś/aś kogoś, kopnąłeś/aś, szarpnąłeś/aś, dusiłeś/aś, popychnąłeś/aś, spoliczkowałeś/aś itp.</i>	85%	11
<i>przeżywałeś/aś kogoś, groziłeś/aś komuś, upokarzałeś/aś kogoś, straszyłeś/aś, wyśmiewałeś/aś itp.</i>	54%	7
<i>dotykałeś/aś kogoś w miejsca, w które sobie ta osoba tego nie życzył/a, mówiłeś/aś o czymś ciele w sposób który ją zawstydział itp.</i>	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Analizie poddane zostały również odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Przeważająca część ankietowanych przyznała się do przemocy wobec rówieśników – wskazało na to 8 osób, tj. 62% oraz wobec rodziców – 3 osoby, tj. 23%. Odpowiedzi uczniów padły także na rodziców oraz inne, nieokreślone osoby (po 1 osobie, tj. 8%).

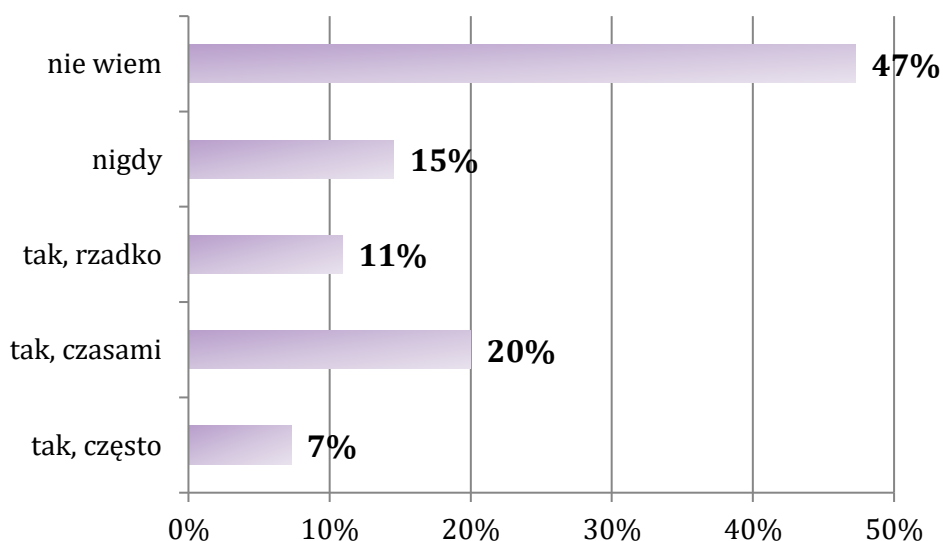
Tabela 34. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
wobec rówieśników	62%	8
wobec rodzeństwa	23%	3
wobec rodziców	8%	1
wobec innych osób	8%	1

Obraz jaki wyłania się z badania to znaczny odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy – przyznał to średnio co trzeci respondent (38%). Z udzielonych przez 11% uczniów odpowiedzi wynika, że zdarzenia takie w ich szkole mają miejsce rzadko, według 20% - czasami, a zdaniem 7% - często.

Wykres 82. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? N=55

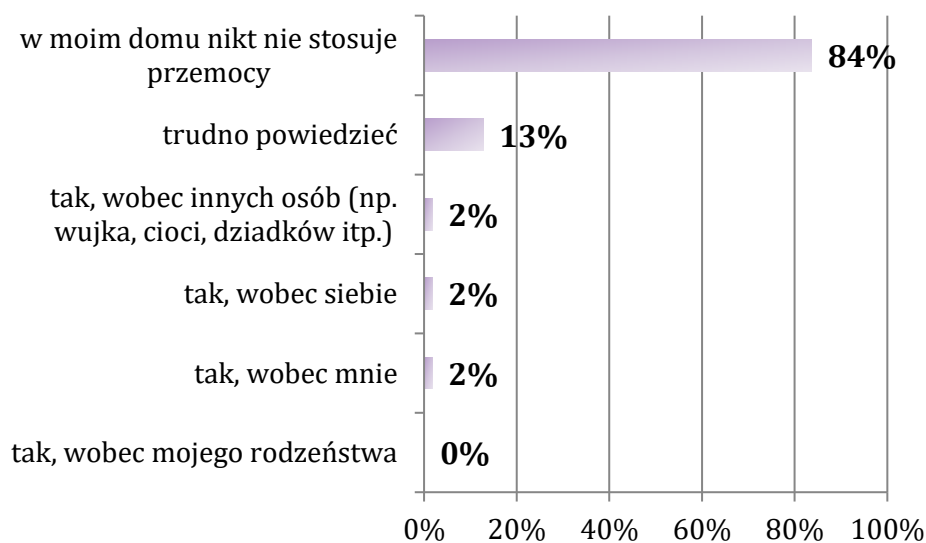

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Udzielone przez uczniów odpowiedzi dotyczące tego, czy w ich domu członkowie rodziny stosują przemoc są następujące: 2% wskazało na stosowanie przemocy wobec nich samych, kolejne 2% wskazało, że członkowie ich rodzin stosują przemoc wobec samych siebie, taki sam odsetek odpowiedzi wskazał, iż przemoc jest stosowana wobec dalszych członków rodziny. Jednocześnie możemy zauważyć, że aż 13% uczniów miało trudność w określeniu tego, czy w ich domu występuje przemoc.

Wykres 83. Czy w Twoim domu członkowie rodziny stosują przemoc? N=55

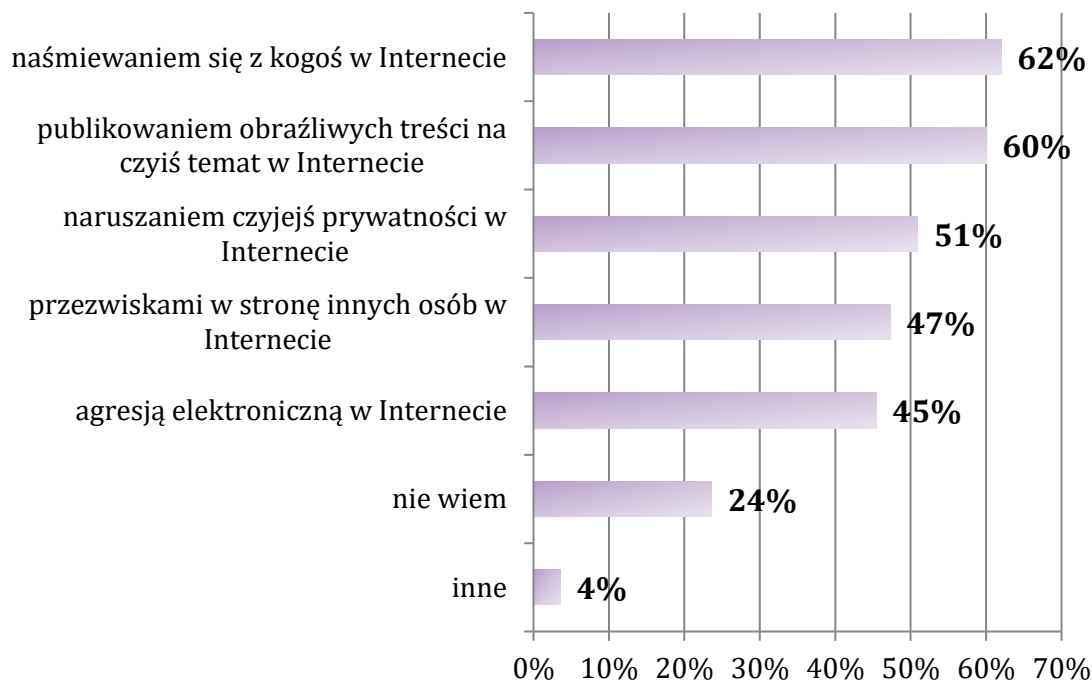

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejne pytanie zadane uczniom odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy uczniowie mają wiedzę, czym to zjawisko jest. Uzyskany w procesie badawczym materiał pokazał, że część młodych mieszkańców Gminy Sławoborze nie ma na ten temat świadomości. Na przewiska w stronę innych osób wskazało tylko 47%, a na agresję elektroniczną – 45%. Najczęściej zaznaczaną odpowiedzią okazało się naśmiewanie z kogoś w Internecie (62%). Co czwarty ankietowany wskazał na brak wiedzy w tym zakresie (24%).

Wykres 84. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? N=55

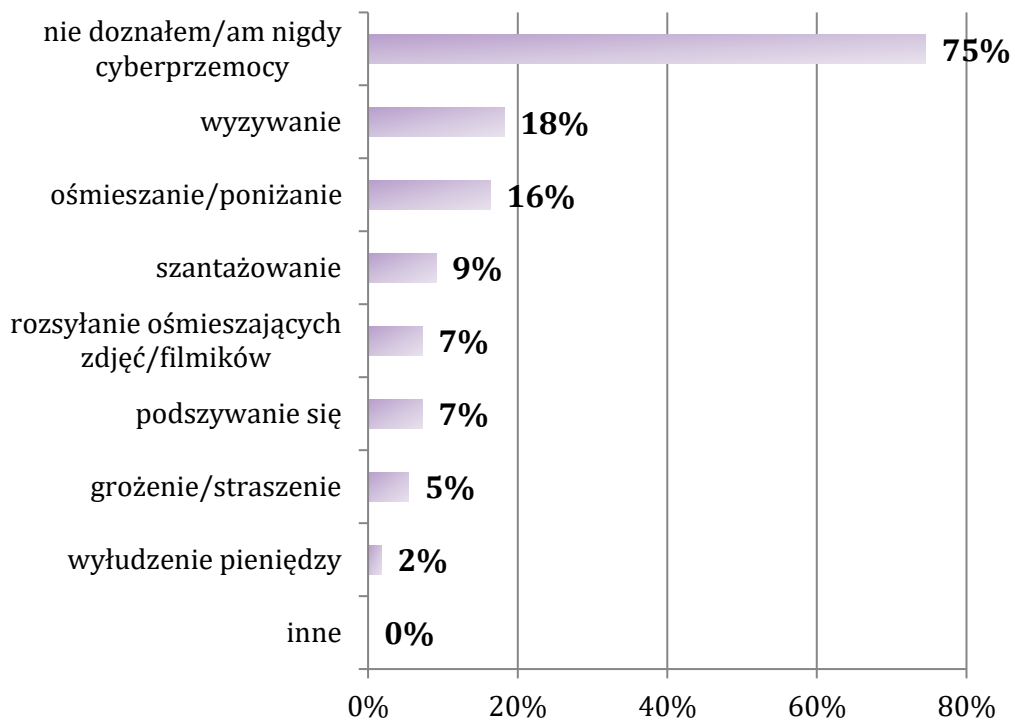

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Aby ocenić skalę zjawiska cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży z Gminy Sławoborze, poprosiliśmy ankietowane osoby o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się doświadczyć, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy. Z deklaracji uczniów wynika, że problemu tego doznało 25% badanych, w tym 18% – wyzywania, 16% – ośmieszania/poniżania, 9% – szantażowania, kolejno po 7% – rozsyłania ośmieszających materiałów graficznych i podszywania się, 5% – grożenia/straszenia, a 2% – wyłudzenia pieniędzy.

Wykres 85. Czy doznałeś/aś kiedykolwiek, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=55

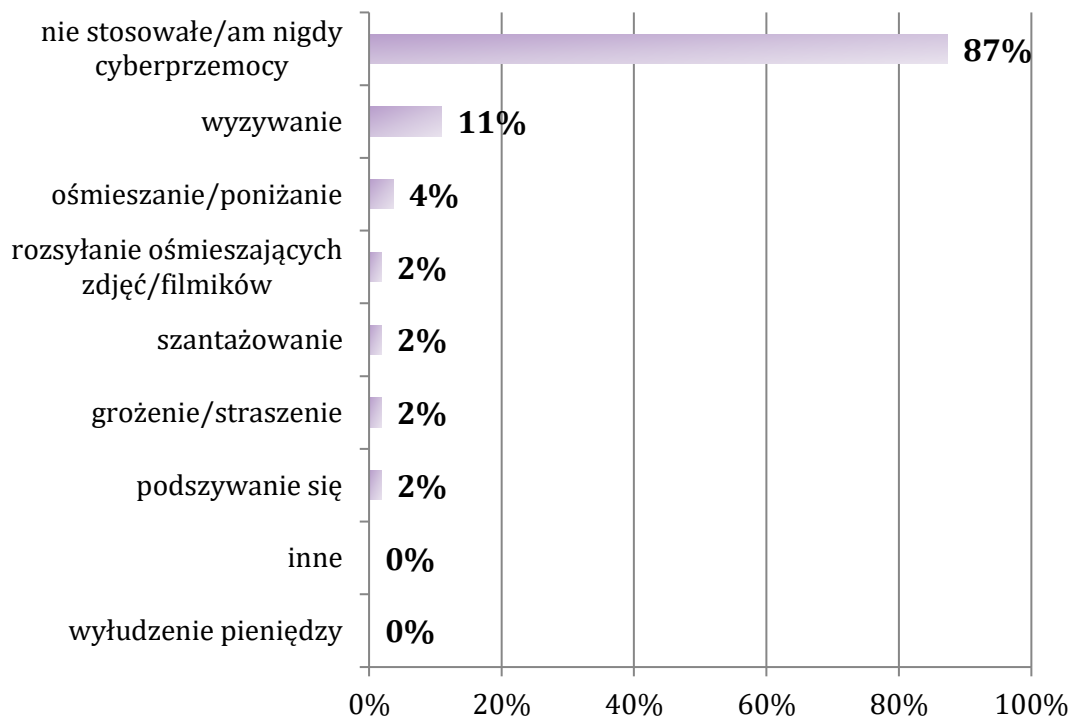
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniów spytano również o to, czy stosowali kiedykolwiek w życiu, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy. Do takiego zachowania przyznało się 13% badanych, wśród których najwięcej osób wskazało na wyzywanie (11%), znaczna część odpowiedzi padła także na ośmieszanie/poniżanie (4%). Kolejno po 2% wskazań dotyczyło rozsyłania ośmieszających materiałów graficznych, szantażowania, grożenia/straszenia oraz podszywania się.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 86. Czy stosowałeś/aś kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=55

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Korzystanie z Internetu

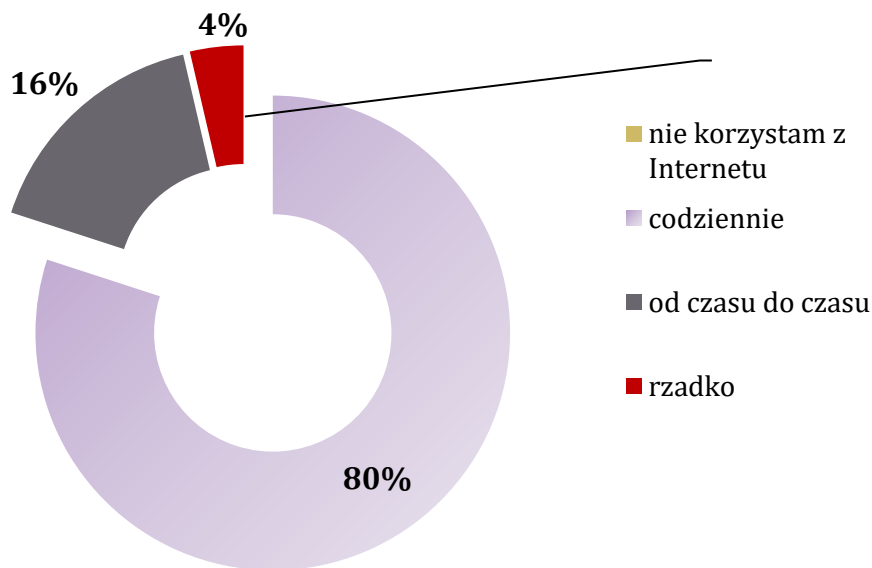
Internet stał się nieodłącznym elementem życia młodych ludzi, niezbędnym do nauki i komunikacji. Według opublikowanych przez GUS danych z 2017 roku 98.8% gospodarstw domowych z dziećmi wykorzystuje Internet co codziennych aktywności. Powszechne korzystanie przez dzieci i młodzież z tego medium nasuwa pytania o związane z tym zagrożenia. Chociaż dla większości użytkowników Internet faktycznie jest narzędziem pracy, rozrywki i komunikacji, tak w przypadku pewnej grupy młodych osób, korzystanie z sieci może wymykać się spod kontroli. W 2019 roku Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę przeprowadziła badania pn. „Problematyczne używanie Internetu przez młodzież”, które ukazały, iż problematyczne użytkowanie tego medium dotyka nawet 11,9% młodych osób. Uzyskane dane wykazały, iż to dziewczęta używają Internetu częściej niż chłopcy. Na podstawie przeprowadzonych analiz można stwierdzić, że do najbardziej znaczących czynników ryzyka w przypadku problematycznego użytkowania Internetu należą silne odczuwanie stresu szkolnego, doświadczenie przemocy rówieśniczej, a w szczególności wielu jej form, niższy poziom wsparcia ze strony rodziny, rówieśników i nauczycieli, negatywny stosunek do szkoły oraz wiek (starsze nastolatki)⁵¹. Należy pamiętać, iż trwająca pandemia COVID-19 w znaczący sposób może przyczynić się do wzrostu czasu poświęconego przez dzieci i młodzież na korzystanie z Internetu oraz urządzeń elektronicznych.

Następne pytania zadane respondentom miały na celu zweryfikowanie jak często uczniowie z Gminy Sławoborze korzystają z Internetu, z wyjątkiem czasu poświęconego na naukę zdalną. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wszyscy młodzi respondenci korzystają z Internetu, a zdecydowana większość z nich robi to codziennie (80%).

⁵¹ *Problematyczne używanie Internetu przez młodzież. Raport z badań z 2019 roku.* Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa 2019

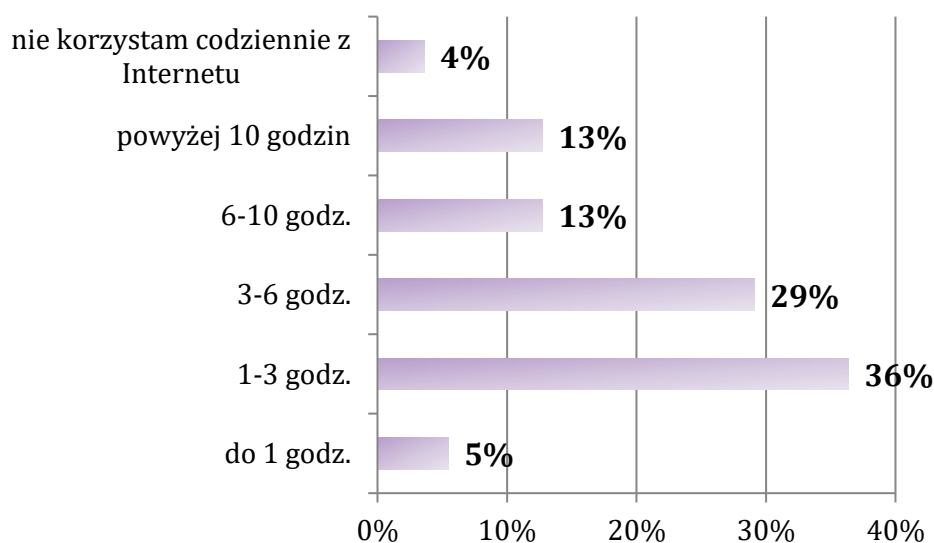

Wykres 87. Jak często korzystasz z Internetu (nie wliczając w to czasu lekcji online)? N=55

Większość młodych mieszkańców Gminy na korzystanie z Internetu poświęca 1-3 godzin dziennie (36%) oraz od 3 do 6 godzin (29%). Po 13% wskazań padło na 6-10 godzin oraz powyżej 10 godzin, natomiast 5% na maksymalnie 1 godzinę dziennie. Wśród respondentów byli także uczniowie, którzy nie korzystali codziennie z Internetu, stanowili oni 4% próby badawczej.

Wykres 88. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z Internetu (nie wliczając w to czasu lekcji online)? N=55

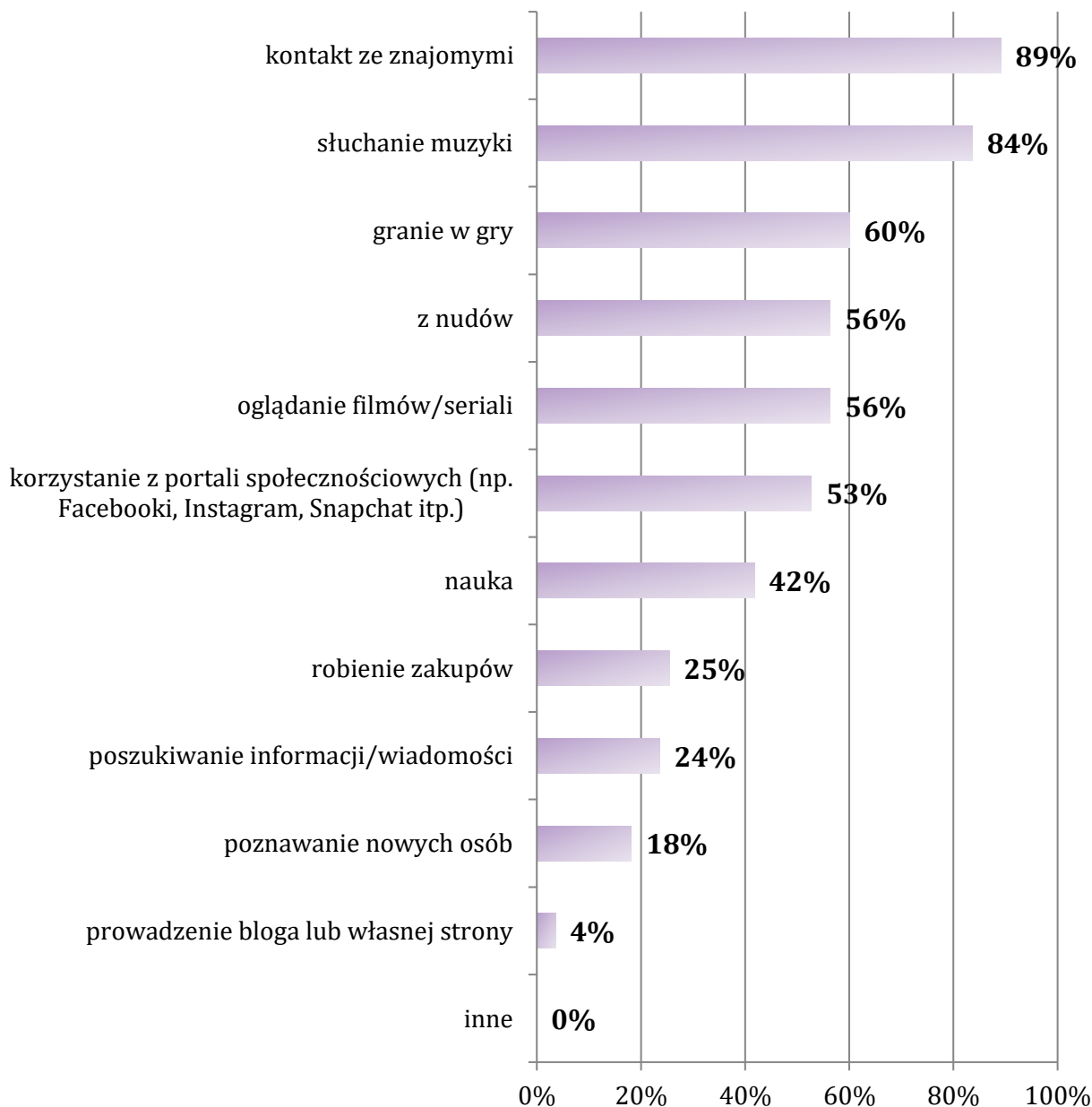

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Jak wynika z odpowiedzi uczniów, najczęstszym powodem korzystania przez nich z Internetu jest kontakt ze znajomymi (89%) oraz słuchanie muzyki (84%). Znaczna część ankietowanych wskazała także na granie w gry (60%), oglądanie filmów/ seriali oraz nudę (po 56%).

Wykres 89. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z Internetu? N=55

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W kolejnym pytaniu, respondenci zostali poproszeni o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń dotyczących korzystania z Internetu. Miało to na celu określenie liczby uczniów, którzy z związku z tym doświadczają problemów, czy też przejawiają niekorzystne zachowania. Wyniki respondentów przedstawiają się następująco:

- próbuje bezskutecznie ograniczyć czas spędzany na korzystaniu z Internetu bardzo często 7% badanych, a czasami – 26%;
- najbliższe osoby zarzucają zbyt częste spędzanie czasu na korzystaniu z Internetu bardzo często 13% badanym, a czasami – 31%;
- wskutek zbyt długiego korzystania z Internetu zapomnieć o swoich codziennych obowiązkach zdarza się bardzo często 11% badanym, a czasami – 30%;
- denerwuje się, gdy ktoś przeszkadza w korzystaniu z Internetu 11% badanych bardzo często, a kolejne 11% czasami;
- z powodu zbyt długiego korzystania z Internetu spada efektywność nauki lub pracy w przypadku 11% badanych bardzo często, a 13% czasami;
- późno w nocy nie śpi, bo korzysta z Internetu bardzo często 11% badanych, a czasami – 19%;
- coraz częściej korzystanie z Internetu zamiast spotkań z innymi wybiera bardzo często 11% badanych, a czasami – 6%;
- odczuwa negatywne skutki zdrowotne np. ból kręgosłupa, pogorszenie wzroku 9% bardzo często, a 7% - czasami.

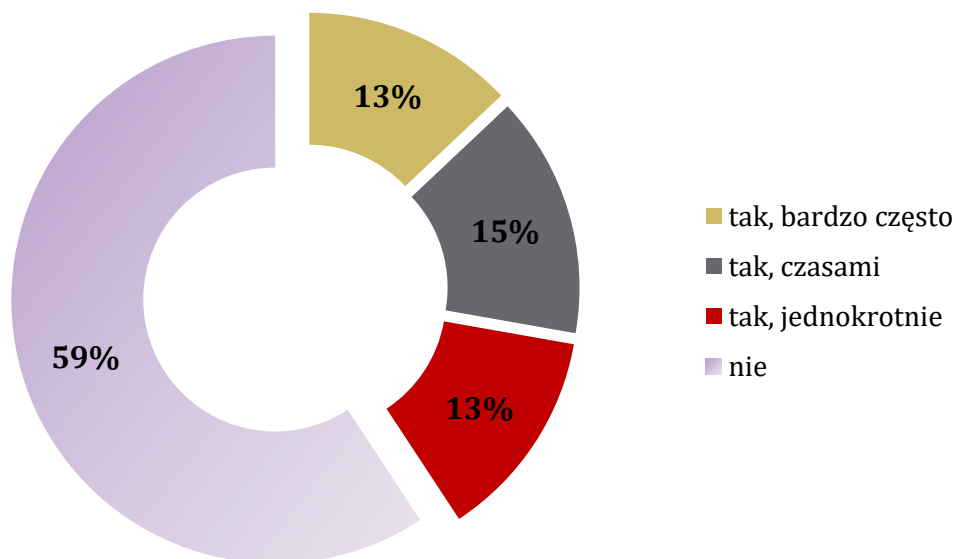
Tabela 35. Odnieś się proszę do poniższych stwierdzeń, korzystając z przedstawionej skali. N=55

	nigdy	rzadko	czasami	bardzo często
<i>Najbliższe mi osoby zarzucają mi, że zbyt dużo czasu spędzam korzystając z Internetu</i>	30%	26%	31%	13%
<i>Późno w nocy nie śpię, bo korzystam z Internetu</i>	31%	39%	19%	11%
<i>Próbuję bezskutecznie ograniczyć czas spędzany na korzystaniu z Internetu</i>	33%	33%	26%	7%
<i>Coraz częściej wybieram korzystanie z Internetu zamiast spotkań z innymi</i>	46%	37%	6%	11%
<i>Wskutek zbyt długiego korzystania z Internetu zdarza mi się zapomnieć o moich codziennych obowiązkach (np. sprzątnięcie, nauka)</i>	30%	30%	30%	11%
<i>Denerwuję się, gdy ktoś przeszkadza mi jak korzystam z Internetu</i>	55%	23%	11%	11%
<i>Z powodu zbyt długiego korzystania z Internetu spada efektywność mojej nauki lub pracy</i>	43%	33%	13%	11%
<i>Odczuwam negatywne skutki zdrowotne z powodu korzystania z Internetu np. pogorszenie wzroku, bóle głowy, bezsenność.</i>	65%	19%	7%	9%

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z Internetu, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z niego np. przed rodzicami. Tego typu zachowanie zadeklarowało 41% respondentów odpowiadających na to pytanie, w tym 13% uczniom zdarzyło się to jednokrotnie, 15% badanym czasami, a 13% – bardzo często.

Wykres 90. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzonego w Internecie, np. przed rodzicami? N=55

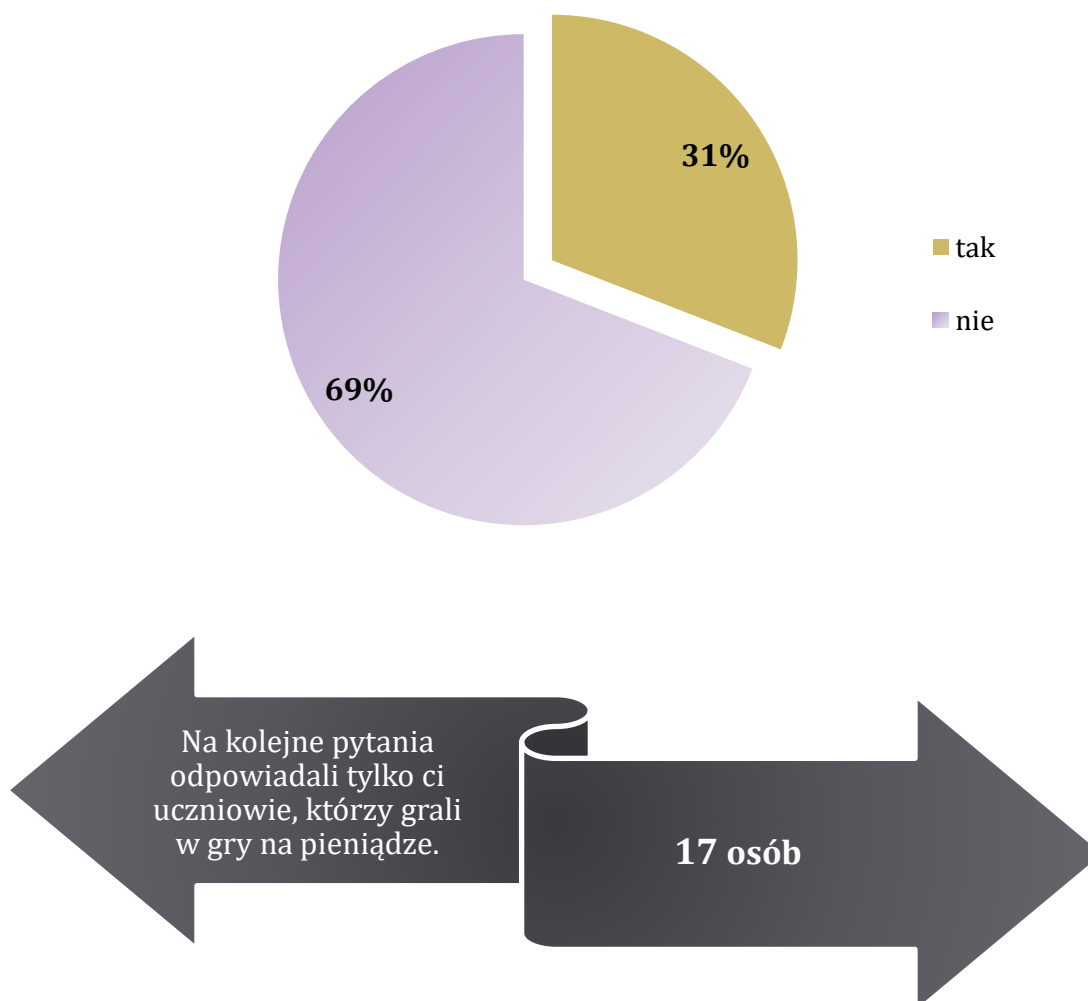
Uczestnictwo w grach hazardowych

Wraz z rozwojem technologicznym, w świecie on-line pojawiać zaczęły się różnego rodzaju gry na pieniądze. Znacznie zwiększyło to dostępność do gier hazardowych dla młodych ludzi. Hazard on-line, w przeciwieństwie do rzeczywistych kasyn zakazanych dla nieletnich, jest dla młodych ludzi dostępny i w dużej mierze anonimowy. Niestety rozprzestrzenianie się stron internetowych oferujących różnego rodzaju gry hazardowe, powoduje dla dzieci i młodzieży realne zagrożenie. Granie w gry na pieniądze może doprowadzić do uzależnienia i związanych z tym negatywnych konsekwencji, między innymi depresji, myśli i prób samobójczych, słabych wyników w nauce, problemów w relacjach w rodzinie i z rówieśnikami. Zrealizowane wśród dzieci i młodzieży badania pokazują, że w gry na pieniądze gra 56% respondentów, w tym 44% robi to sporadycznie, natomiast 7% regularnie (raz w tygodniu lub częściej). Pomimo spadku w ostatnich latach odsetka grających na pieniądze młodych ludzi, zainteresowanie hazardem w dalszym ciągu jest znaczne. Z badań wynika ponadto, że spadek grających na pieniądze nie skutkuje zmniejszeniem zagrożenia uzależnieniem od hazardu. Odsetek młodych ludzi w wysokim stopniu zagrożonych uzależnieniem utrzymuje się na poziomie 6%, a szczególnie narażeni na to są chłopcy. Mając na uwadze wyniki badań pokazujące skalę rozpowszechnienia grania w gry na pieniądze przez młodych ludzi, a także znaczną dostępność do hazardu on-line, istotne jest organizowanie badań pozwalających ocenić skalę zjawiska oraz dostosować odpowiednie działania profilaktyczne zapobiegające występowaniu problemów w tym zakresie.

W celu oszacowania skali problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się kiedykolwiek w życiu grać w takie gry. Zebrany materiał badawczy wykazał, że bezpośredni kontakt miał z nimi co trzeci uczeń, tj. 31%.

Wykres 91. Czy zdarzyło Ci się grać w gry za pieniądze? N=55

W poniższej tabeli przedstawione zostały odpowiedzi badanych na pytanie o częstotliwość grania w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Znaczna część respondentów podejmowała się tego 1-5 razy (12 osób, tj. 71%), wypowiedzi 3 respondentów padły na częstotliwość 6-10 (18%), natomiast jednokrotne odpowiedzi wskazały na 11-20 razy oraz częściej niż 20 razy (po 6%).

Tabela 36. Jak często grałeś/aś lub obstawiałeś/aś gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=17

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1-5 razy	71%	12
6-10 razy	18%	3
11-20 razy	6%	1
częściej niż 20 razy	6%	1

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Żaden z uczniów nie doświadczył przykrych konsekwencji związanych z graniem w gry na pieniądze.

Tabela 37. Czy miałeś/aś poważne problemy w związku z graniem w gry na pieniądze? N=17

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>miałem/am poważne problemy w szkole</i>	0%	0
<i>miałem/am problemy rodzinne</i>	0%	0
<i>miałem/am problemy finansowe</i>	0%	0
<i>nie miałem, żadnych powyższych problemów</i>	100%	17

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Działania profilaktyczne

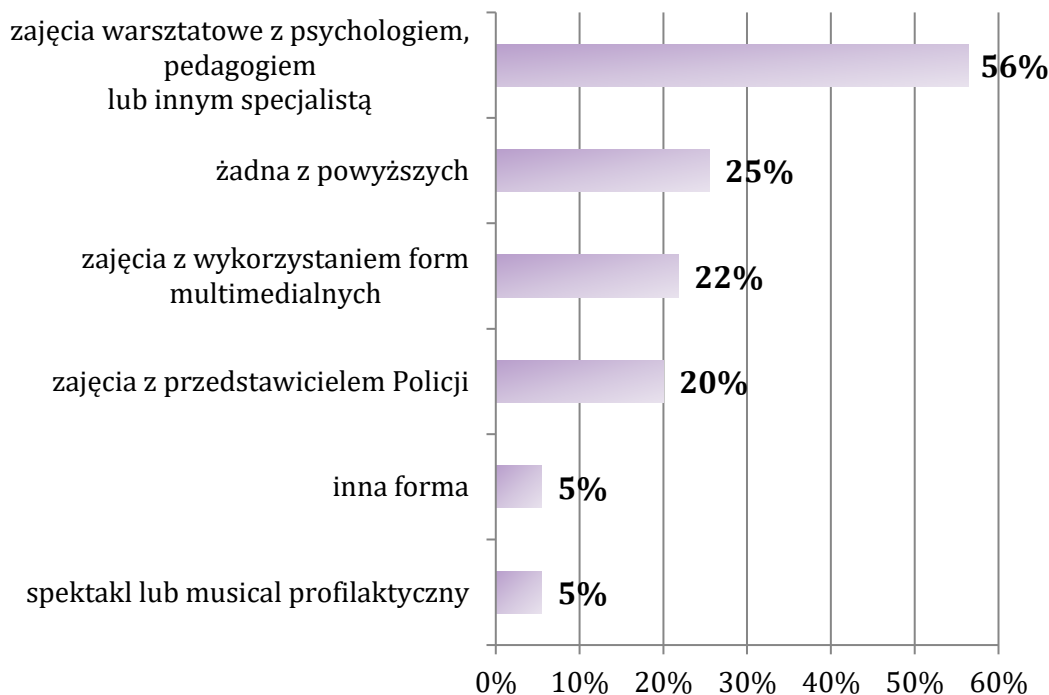
Występowanie wielowymiarowych konsekwencji zachowań ryzykownych podejmowanych przez młodych ludzi niesie za sobą konieczność realizowania systematycznych działań profilaktycznych. Wśród następstw używania przez dzieci i młodzież substancji psychoaktywnych, doświadczania, czy stosowania przemocy lub podejmowania innych zachowań ryzykownych wymienić można wzrost skali zaburzeń zachowania, straty ekonomiczne, wizerunkowe, konsekwencje prawne, zaburzenia relacji społecznych, uzależnienia, koszty ekonomiczne (np. leczenia, rehabilitacje), problemy edukacyjne, czy też zawodowe. Standardy skutecznej profilaktyki wskazują, że do zapewnienia trwałych rezultatów wskazane jest aby prowadzone działania profilaktyczne realizowane były z udziałem całej społeczności, a zwłaszcza rodziców i aby programy przeprowadzane były w trakcie wielu spotkań, przez wiele lat. Profilaktyka nie powinna opierać się na straszaniu, ale przekazywaniu rzeczywistej wiedzy, być dostosowana do wieku odbiorcy, a ich podstawą musi być rzetelnie przeprowadzona diagnoza. Co istotne, dla zwiększenia skuteczności, konieczne jest wykorzystanie w realizowanych działaniach profilaktycznych lokalnych mediów oraz technologii cyfrowych, a także podnoszenie dydaktycznych i profilaktycznych umiejętności nauczycieli, pedagogów oraz psychologów szkolnych⁵².

W dalszej części raportu zaprezentowane zostały odpowiedzi uczniów z Gminy Sławoborze na pytania dotyczące podejmowanych w szkole działań profilaktycznych. Interesowało nas, jaka forma zajęć profilaktycznych jest dla ankietowanych najciekawsza/najefektywniejsza. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco: 56% uznaje za najciekawsze/najefektywniejsze zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą, 22% zajęcia z wykorzystaniem form multimedialnych, 20% odpowiedzi padło na zajęcia z przedstawicielem Policji, a 5% na spektakl lub musical profilaktyczny. Średnio co czwarty respondent stwierdził, że żadna z wymienionych form nie byłaby dla niego ciekawa/efektywna (25%).

⁵² *Zachowania ryzykowne nastolatków*, koncepcja: Jędrzejko Z. M, Sieroń B. R., Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa-Milanówek 2017.

**Tabela 38. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/
najefektywniejsza? N=55**

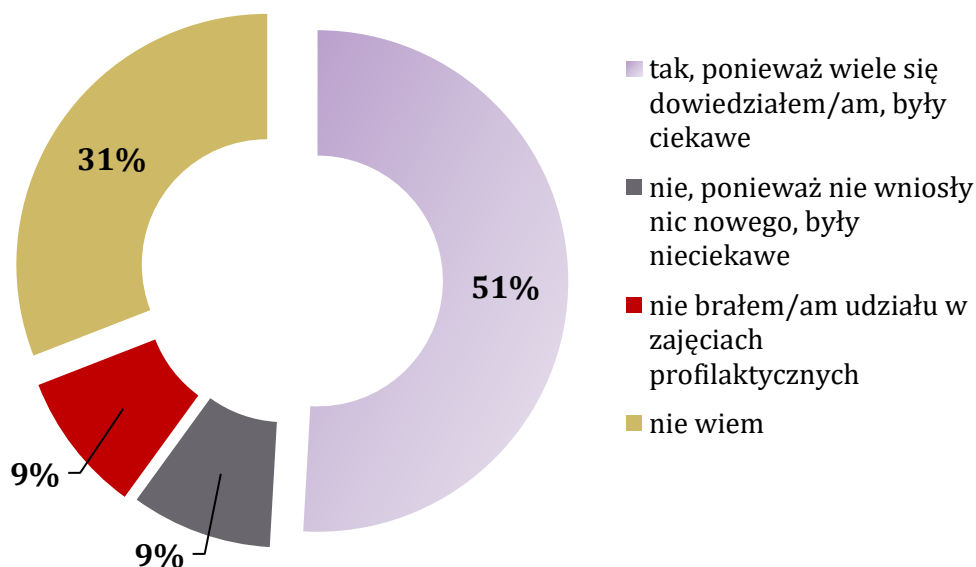
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ostatnie pytanie zadane respondentom, dotyczyło zajęć profilaktycznych organizowanych w szkołach i miało na celu zweryfikowanie opinii młodych ludzi na ich temat. Zdaniem co drugiego ucznia prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie, ponieważ badani wiele się dowiedzieli i były one ciekawe (51%). 9% respondentów nie brało udziału w takich zajęciach, a taki sam odsetek uczniów uważa, że nie wniosły one nic nowego i były nieciekawe. Co trzeci uczeń nie miał wiedzy w tym temacie (31%).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 92. Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie? N=55

Wpływ pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną

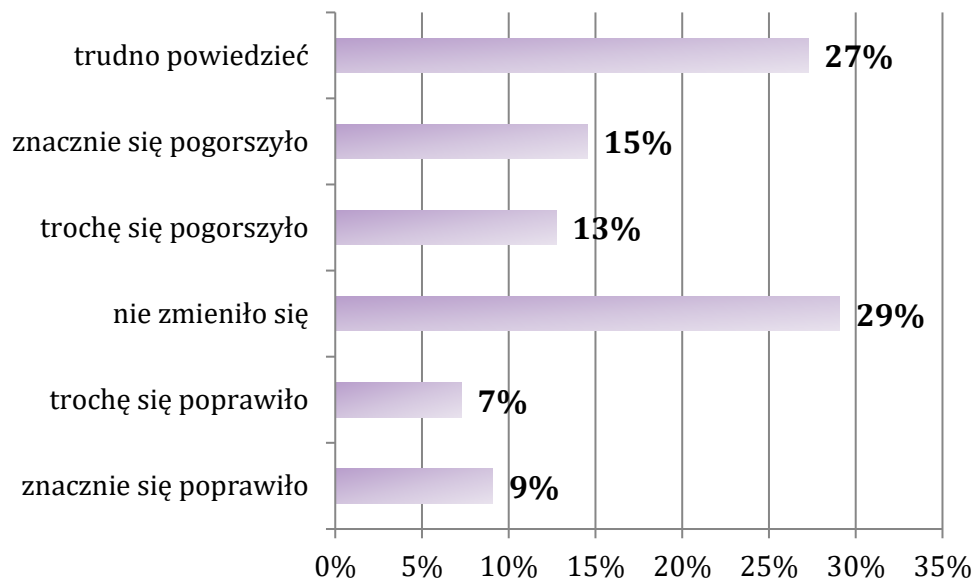
Sytuacja pandemii spowodowała narastanie problemów wśród nastolatków. Dotyczą one przede wszystkim zaburzeń nastroju, jego obniżenia, stanów depresyjnych, lękowych, samookaleczeń, myśli samobójczych, jak również sięgania po alkohol i inne substancje psychoaktywne. Wyniki badań opublikowane w listopadzie 2020 roku przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę przedstawiły czynniki, które były najbardziej doskwierające nastolatkom podczas kilkumiesięcznego lockdownu. Wśród nich najczęściej wskazywana była przymusowa izolacja rozumiana jako brak możliwości kontaktu ze znajomymi (63%) i konieczność pozostania w domu (51%), który był szczególnie trudny ze względu na atmosferę panującą wśród domowników oraz brak prywatności. Uczniowie wskazywali także na problemy związane ze zdalnym nauczaniem (43%) oraz na niepokój wynikający z troski o zdrowie swoje i swoich bliskich (16%). Ważnym wnioskiem z badania jest także skala doznawanej przemocy przez dzieci i młodzież, którzy doświadczyli jej ze strony rówieśników oraz bliskiej osoby dorosłej⁵³. Przytoczone wyniki badań pozwalają stwierdzić, że kondycja psychiczna dzieci i młodzieży w związku z pandemią COVID-19 uległa znacznemu pogorszeniu. Stawia to poważne wyzwania przed profilaktykami, psychologami, nauczycielami czy terapeutami jeśli chodzi o zmaganie się z natężeniem sytuacji zwiększonego ryzyka.

Kolejna część raportu stanowi próbę oszacowania skali wpływu pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną dzieci i młodzieży zamieszkujących Gminę Sławoborze. W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy i w jaki sposób ich samopoczucie uległo zmianie w okresie trwającej pandemii. W opinii 28% uczniów uległo ono pogorszeniu, z czego 15% zauważa jego znaczne pogorszenie się, a 13% wskazało na odpowiedź „trochę się pogorszyło”.

⁵³ <https://programyrekomendowane.pl/strony/zdrowie-psychiczne-mlodziezy-w-czasie-pandemii-covid-19,422>

Wykres 93. W jakim stopniu Twoje samopoczucie (ogólny nastrój) uległo zmianie w okresie pandemii COVID-19? N=55

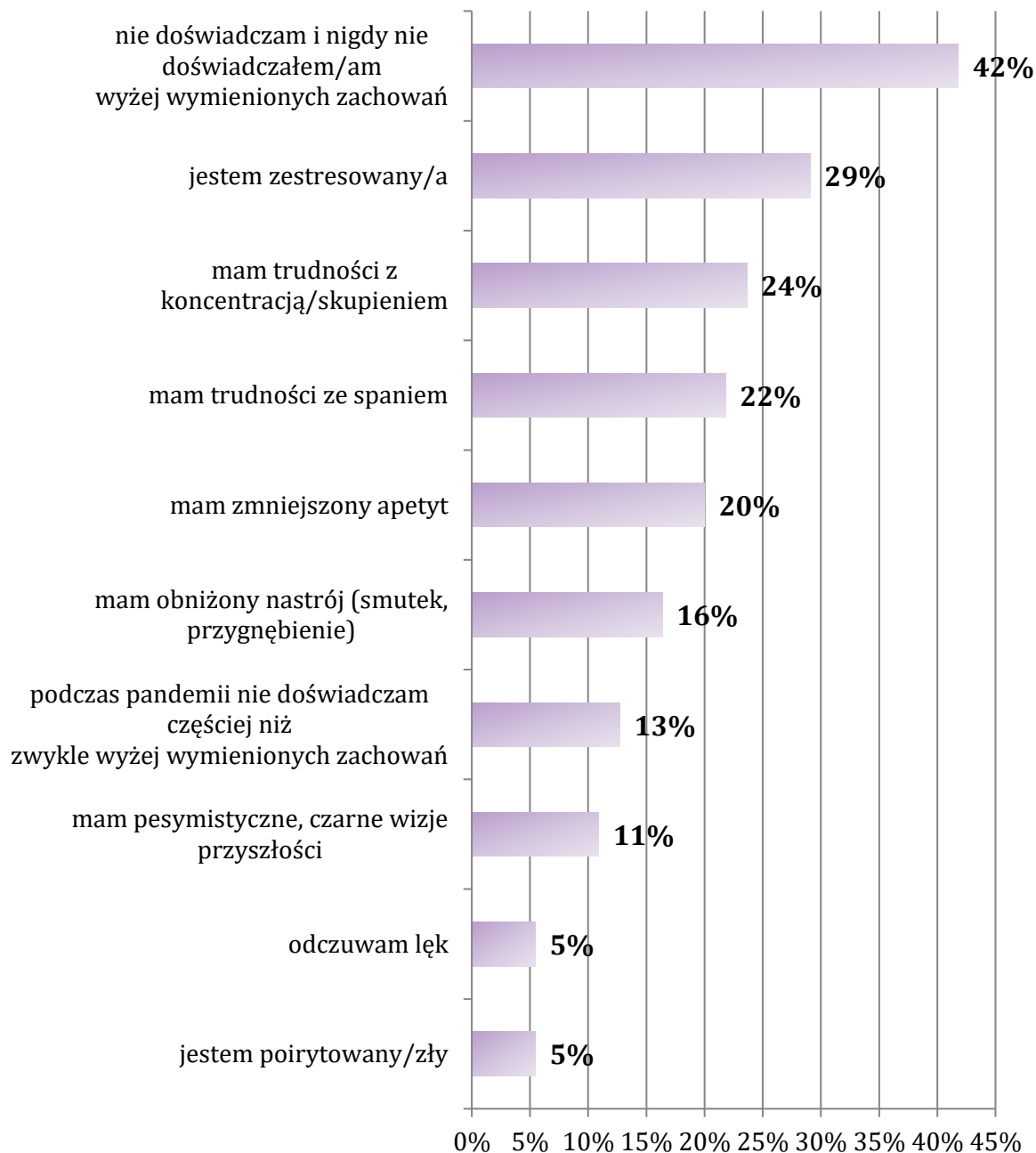

Następnie uczniowie zostali poproszeni o wskazanie zachowań/uczuć, które są przez nich częściej doświadczane podczas trwającej pandemii COVID-19. Z odpowiedzi badanych wynika, że najczęściej doznawali oni: bycia zestresowanym (29%), trudności z koncentracją/skupieniem (24%) oraz trudności ze spaniem (22%). Najmniej odpowiedzi padło na odczuwanie lęku oraz bycie poirytowanym (po 5%). 13% uczniów nie doświadczało podczas pandemii częściej niż zwykle wymienionych zachowań.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 94. Czy w okresie trwania pandemii COVID-19 (okres izolacji) częściej niż przedtem doznajesz, którejs z niżej wymienionych uczuć/zachowań? N=55

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD NAUCZYCIELI

Kolejną grupą badawczą, która wzięła udział w badaniu ankietowym byli nauczyciele uczący w szkołach na terenie Gminy Sławoborze. Zapytaliśmy ich głównie o istotność różnych problemów społecznych, zachowanie uczniów, wiedzę na temat papierosów, narkotyków, alkoholu, dopalaczy, przemocy i cyberprzemocy, a także o działania profilaktyczne, jakie podejmowane są w szkołach, w których są zatrudnieni.

Struktura badanej próby

Kwestionariusze ankiet wypełniło 10 nauczycieli – 9 kobiet i 1 mężczyzna. Jeżeli chodzi o wiek ankietowanych, 1 osoba miała od 26 do 40 lat, a kolejna od 56 do 65 lat. Po 4 nauczycieli wskazało na przedział wiekowy 36-45 lat oraz 46-55 lat. Respondenci zostali zapytani także o swój staż pracy. W przypadku 1 osoby wynosił on od 6 do 10 lat, 4 osoby wskazały na 11-20 lat, natomiast największa część nauczycieli biorących udział w badaniu pracowała w zawodzie powyżej 21 lat (5 osób).

PŁEĆ

- 9 kobiet,
- 1 mężczyzna.

WIEK

- 1 osoba w wieku 26-40 lat,
- 4 osoby w wieku 36-45 lat,
- 4 osoby w wieku 46-55 lat,
- 1 osoba w wieku 56-65 lat.

STAŻ PRACY

- 1 osoba od 6 do 10 lat,
- 4 osoby od 11 do 20 lat,
- 5 osób powyżej 21 lat.

Problemy społeczne wśród uczniów z perspektywy nauczycieli

W pierwszym pytaniu nauczyciele mieli ocenić, jak często w szkole, w której pracują dochodzi do przemocy, picia alkoholu, palenia papierosów, zażywania dopalaczy i narkotyków, wagarowania oraz braku przejawu kultury.

- W opinii wszystkich nauczycieli problem wagarowania oraz palenia papierosów przez uczniów występuje rzadko na terenie szkoły, w której pracują (100%);
- 50% badanych nauczycieli często zauważa zachowania wulgarne oraz przejawy braku kultury osobistej wśród uczniów;
- w opinii 20% respondentów problem przemocy i agresji między uczniami występuje często na terenie szkoły, w której pracują;
- aż 50% badanych dostrzega przemoc w stosunku do nauczycieli w swojej szkole;
- problem spożywania alkoholu przez uczniów dostrzega 50% respondentów, zażywanie dopalaczy – 40%, a zażywanie narkotyków – 30%.

Tabela 39. Jak często dochodzi do występowania poniższych zachowań w szkole, w której Pan/i pracuje? N=10

	Bardzo często	Często	Rzadko	Nigdy
<i>Wagarowanie</i>	0%	0%	100%	0%
<i>Zachowania wulgarne, brak kultury osobistej</i>	10%	50%	40%	0%
<i>Palenie papierosów przez uczniów</i>	0%	0%	100%	0%
<i>Przemoc i agresja pomiędzy uczniami</i>	0%	20%	80%	0%
<i>Przemoc i agresja w stosunku do nauczycieli</i>	0%	0%	50%	50%
<i>Picie alkoholu przez uczniów</i>	0%	0%	50%	50%
<i>Zażywanie dopalaczy przez uczniów</i>	0%	0%	40%	60%
<i>Zażywanie narkotyków przez uczniów</i>	0%	0%	30%	70%

Zażywanie substancji psychoaktywnych przez uczniów z perspektywy nauczycieli

W kolejnym podrozdziale poruszono takie kwestie jak opinia nauczycieli na temat przyczyn sięgania po substancje psychoaktywne, czy wiedza dotycząca źródeł pozyskiwania takich substancji jak papierosy, alkohol i narkotyki.

W większości przypadków, nauczyciele wskazali, że uczniowie ze szkoły, w której pracują mają dostęp do papierosów, ponieważ biorą je od rodziców bez ich wiedzy (100%). Jeżeli chodzi o alkohol, w opinii ankietowanych uczniów mają do niego dostęp ponieważ są częstowani przez kolegów (60%), podobnie w przypadku narkotyków – na taką odpowiedź wskazało 30% nauczycieli.

Tabela 40. Skąd Pana/i uczniowie ze szkoły, w której Pan/i pracuje biorą: N=10

	papierosy	alkohol	narkotyki
<i>Kupują sami</i>	80%	10%	10%
<i>Częstują ich koledzy</i>	90%	60%	30%
<i>Biorą od rodziców bez ich wiedzy</i>	100%	20%	0%
<i>Zdobywają w inny sposób</i>	70%	60%	20%
<i>Nie wiem</i>	60%	60%	80%
<i>Nie sięgają po takie substancje</i>	30%	20%	80%

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnym pytaniu nauczyciele odpowiadali dlaczego ich zdaniem uczniowie palą papierosy, piją alkohol oraz zażywają narkotyki. W przypadku papierosów najczęściej zaznaczaną odpowiedzią była namowa kolegów (80%) oraz chęć przypodobać się innym (60%). W opinii respondentów, uczniowie piją alkohol w wyniku namowy przez kolegów (60%), chęci lepszej zabawy oraz przypodobania się innym (po 50%). Narkotyki są zażywane głównie za sprawą namowy kolegów, a także chęci lepszej zabawy (po 30%).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

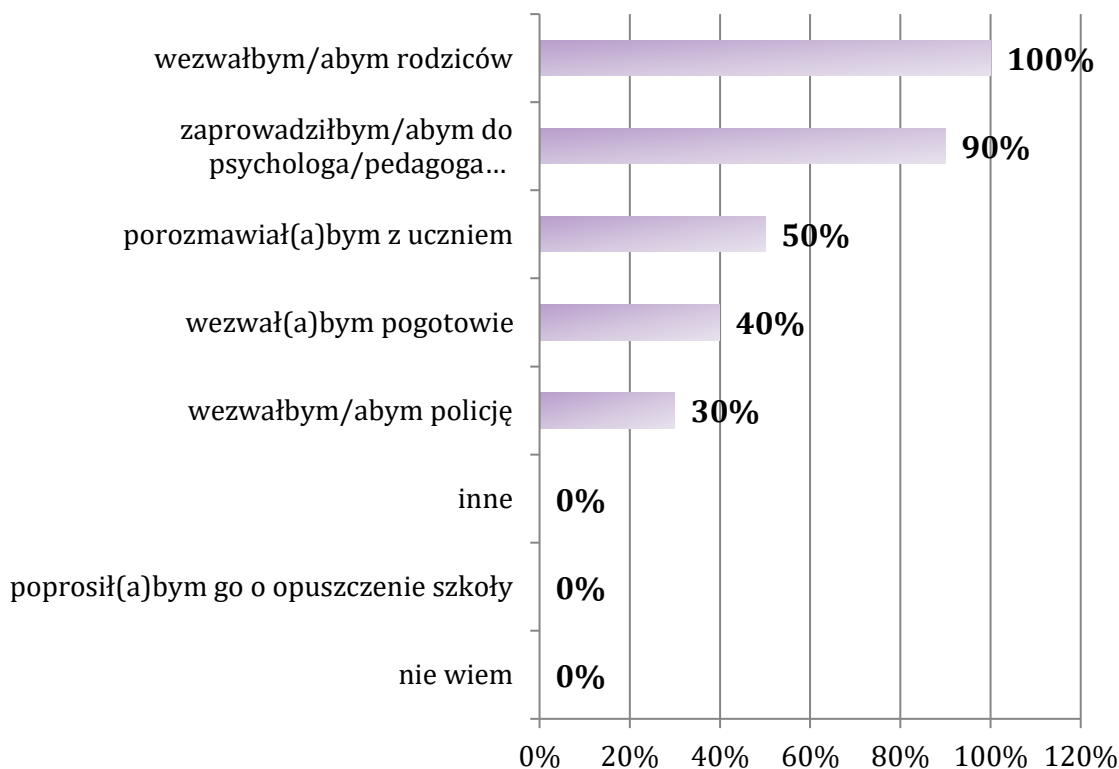
**Tabela 41. Dlaczego Pana/i zdaniem uczniowie szkoły, w której Pan/i pracuje:
N=10**

	Pałą papierosy	Piją alkohol	Biorą narkotyki
<i>Namawiają ich koledzy</i>	80%	60%	30%
<i>Nudzą się</i>	20%	10%	0%
<i>Chcą się lepiej bawić</i>	20%	50%	30%
<i>Chcą się przypodobać innym</i>	60%	50%	10%
<i>Są uzależnieni</i>	0%	0%	0%
<i>Naśladują zachowania rodziców</i>	30%	30%	0%
<i>Żadne z wymienionych</i>	0%	0%	10%
<i>Nie wiem</i>	30%	30%	60%

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W pytaniu dotyczącym tego, jak nauczyciel zareagowałby w sytuacji, kiedy uczeń byłby pod wpływem środków odurzających, ankietowani najczęściej odpowiadali, że wezwaliby rodziców (100%) oraz zaprowadziliby ucznia do pedagoga szkolnego/psychologa (90%). W dalszej kolejności respondenci wskazywali na rozmowę z uczniem (50%), a także wezwanie pogotowia (40%).

Wykres 95. Jak zareagował(a)by Pan/i w sytuacji, kiedy uczeń był pod wpływem środków odurzających, np. alkohol, narkotyki, dopalacze? N=10

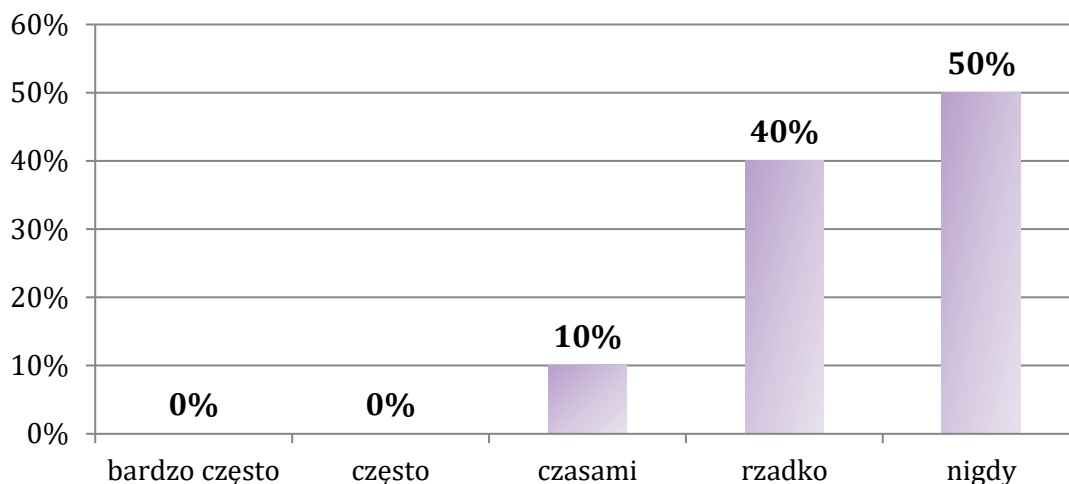
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

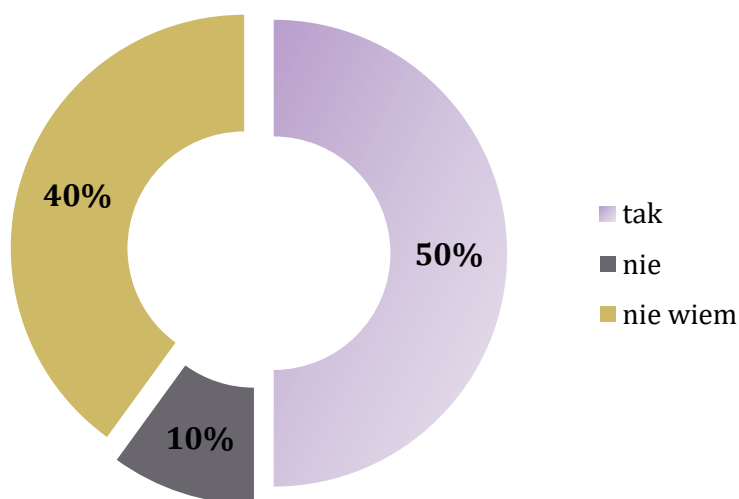
Jak wynika z zebranego materiału badawczego 50% nauczycieli przyznało, że uczniowie zgłaszają potrzebę rozmowy na temat uzależnień, z czego 40% wskazało, że takie sytuacje mają miejsce rzadko, natomiast 10%, że czasami.

Wykres 96. Jak często uczniowie zgłaszają Panu/i potrzebę rozmowy na temat uzależnień? N=10

Co drugi nauczyciel ma świadomość odnośnie co najmniej jednego rodzica swojego ucznia, który nadużywa alkoholu (50%). Z kolei 40% badanych nie ma na ten temat wiedzy (40%).

Wykres 97. Czy któryś z rodziców Pana/i ucznia nadużywa alkoholu? N=10

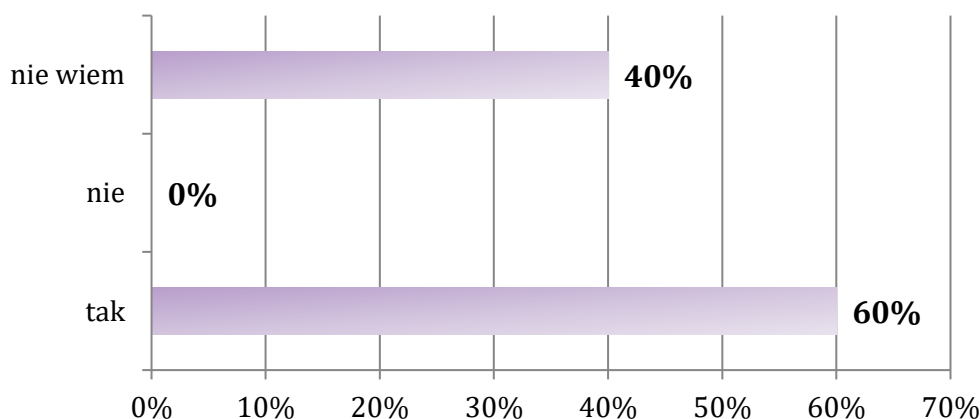

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W przypadku sytuacji nadużywania alkoholu przez rodziców, 3 badanych wskazało, że szkoła, w której są zatrudnieni podejmowała interwencję (60%), pozostali respondenci nie wiedzieli, czy w przypadku wystąpienia takiej sytuacji jednostka oświatowa podejmowała jakiegokolwiek kroki.

Wykres 98. Czy szkoła w związku z nadużywaniem alkoholu przez rodziców podejmowała interwencje? N=5

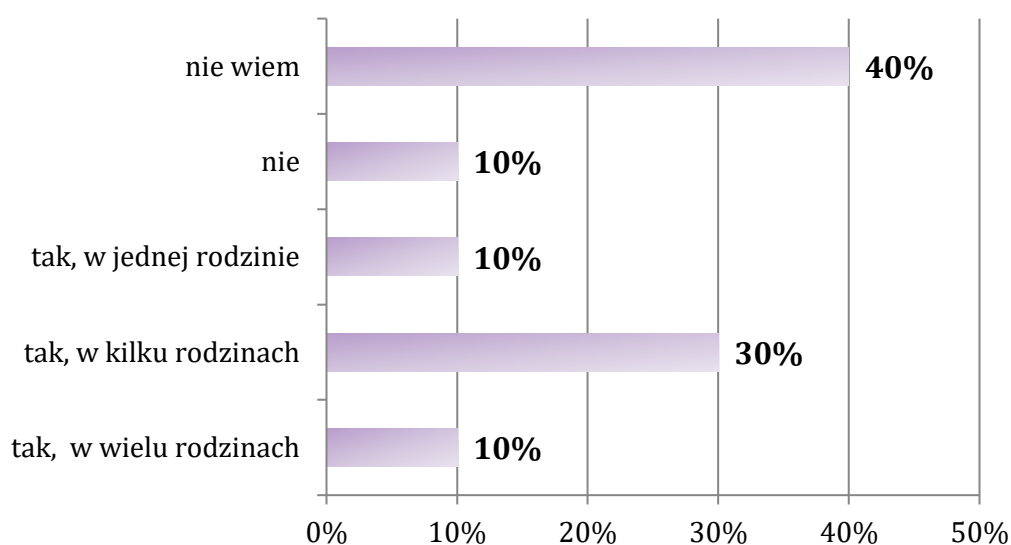

Problem przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy wśród uczniów w opinii nauczycieli

Kolejne pytania zadane nauczycielom dotyczyły problemu przemocy. W pierwszym z nich badani mieli ocenić, czy w rodzinach ich uczniów występuje przemoc. O przemocy w kilku rodzinach wie 30% badanych, w wielu rodzinach – 10%, natomiast w jednej rodzinie – kolejne 10%. Zdaniem 10% respondentów w rodzinach uczniów nie występuje problem przemocy, a znaczna część nauczycieli nie wie o takich sytuacjach (40%).

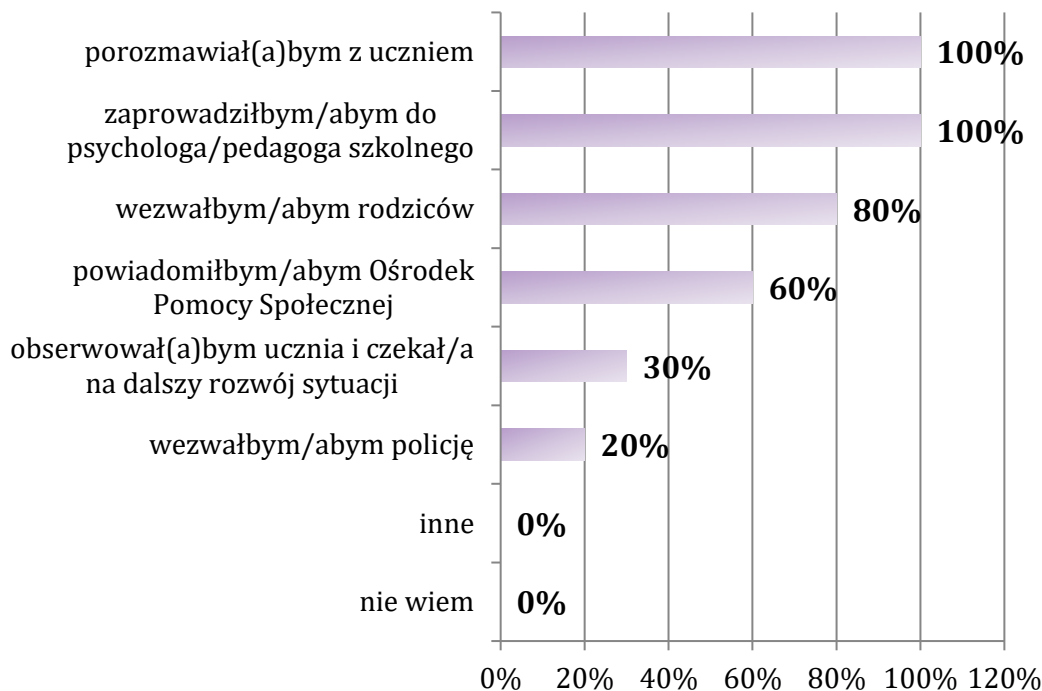
Wykres 99. Czy w rodzinach Pana/i uczniów występuje przemoc? N=10

W pytaniu dotyczącym tego, jak nauczyciel zareagowałby w sytuacji, kiedy dostrzegłby u ucznia ślady przemocy, wszyscy ankietowani wskazali, że w pierwszej kolejności porozmawialiby z uczniem oraz zaprowadziliby go do psychologa/ pedagoga szkolnego (po 100%). W dalszej kolejności nauczyciele wskazywali na wezwanie rodziców (80%) oraz powiadomienie Ośrodka Pomocy Społecznej (60%).

Wykres 100. Jak zareagował(a)by Pan/i w sytuacji, gdyby dostrzegł/a Pan/i ślady przemocy u ucznia? N=10

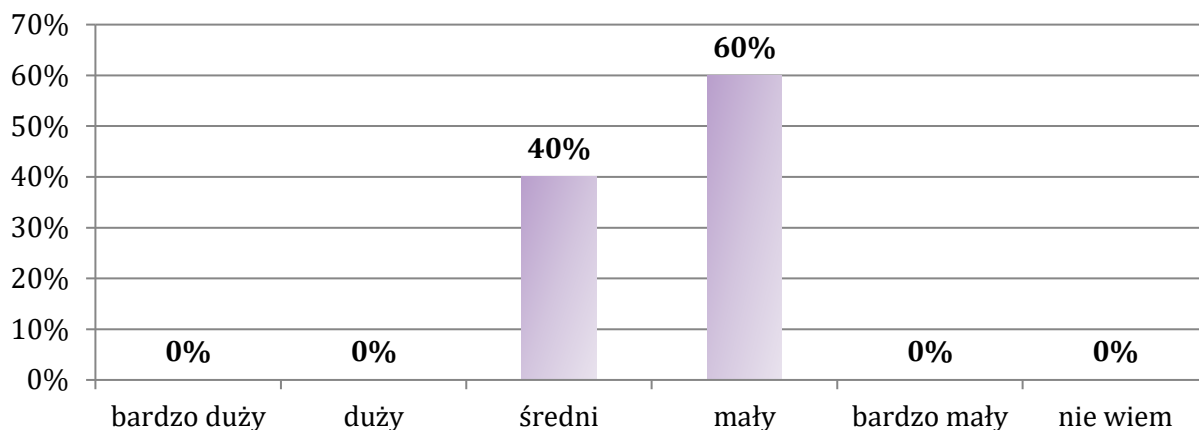
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Nauczyciele biorący udział w badaniu ankietowym zostali poproszeni o **wskazanie czynników mogących pomóc w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**. Odpowiedzi respondentów były następujące: *szkolenia dla nauczycieli, lepsza współpraca międzyinstytucjonalna, warsztaty dla rodziców oraz zajęcia z zakresu Treningu Umiejętności Społecznych dla dzieci*.

W opinii większości badanych nauczycieli natężenie problemu przemocy wśród uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy jest małe – na taką odpowiedź wskazało 60% z nich. Pozostali respondenci ocenili je jako średnie (40%).

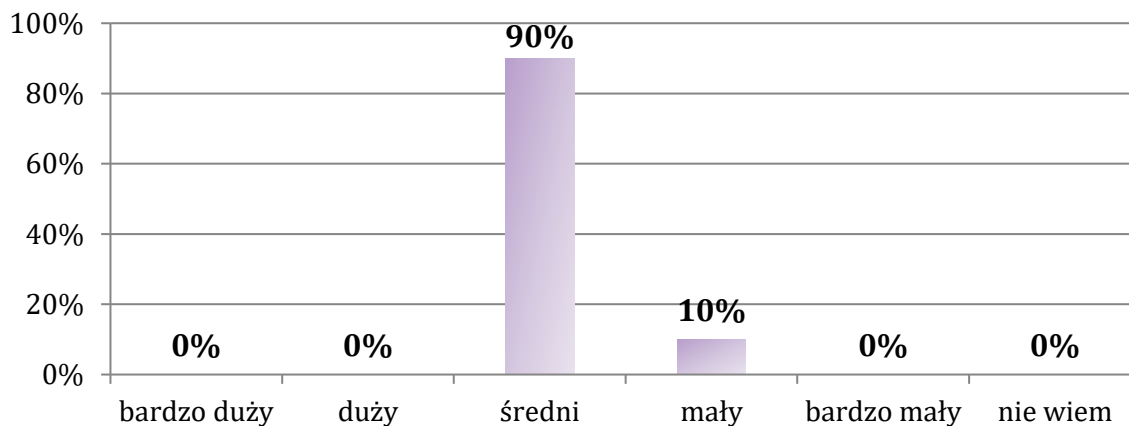

Wykres 101. Jak oceniliby/aby Pan/i poziom natężenia problemu przemocy rówieśniczej w szkołach na terenie Gminy? N=10

W kolejnym pytaniu spytano respondentów o poziom natężenia problemu cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy Sławoborze. Najwięcej badanych jest zdania, że występuje on na średnim poziomie (90%). W opinii co dziesiątego badanego wskazany problem występuje w małym natężeniu (10%).

Wykres 102. Jak oceniliby/aby Pan/i poziom natężenia problemu cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży na terenie Gminy? N=10

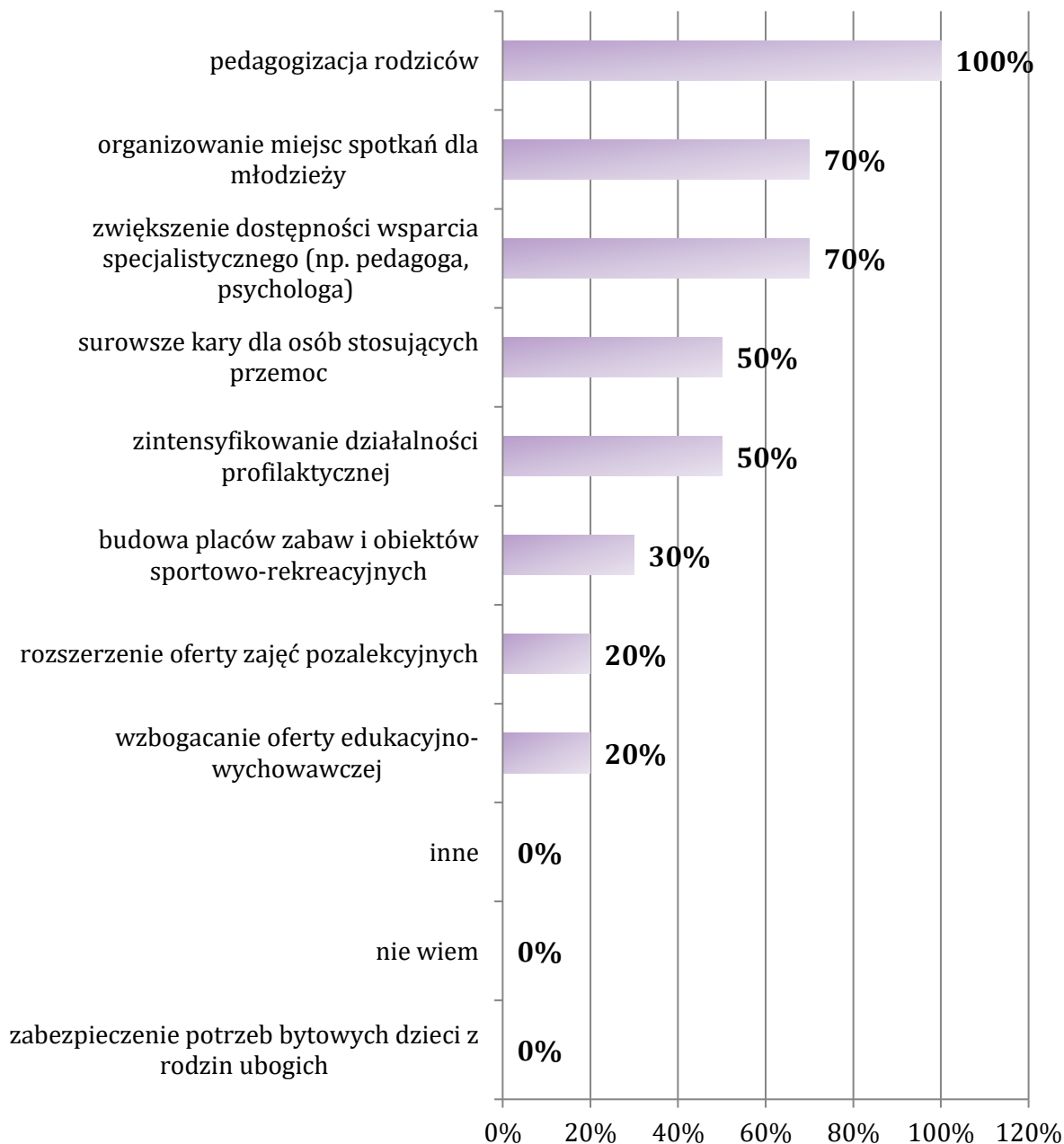

W kolejnym pytaniu zapytano badanych nauczycieli jakie ich zdaniem działania mogłyby być odpowiedzią na problem przemocy rówieśniczej występującej na terenie szkół w Gminie Sławoborze. Wszyscy badani wskazali na pedagogizację rodziców (100%). Znaczna część odpowiedzi dotyczyła także organizowania spotkań dla młodzieży i zwiększenia dostępności wsparcia specjalistycznego (po 70%), a także surowsze kary dla osób stosujących przemoc oraz zintensyfikowanie działalności profilaktycznej (po 50%). Szczegółowe dane z tego zakresu prezentuje kolejny wykres.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 103. Jakie działania w Pana/i opinii mogłyby być odpowiedzią na problem przemocy rówieśniczej w Gminie? N=10

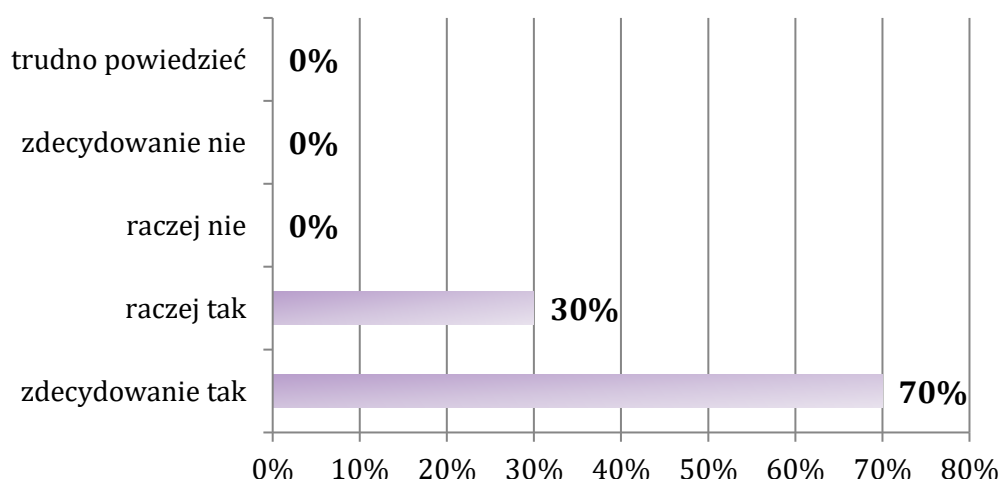
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Korzystanie z urządzeń elektronicznych przez uczniów z perspektywy nauczycieli

W opinii wszystkich badanych obecna sytuacja epidemiologiczna przyczyniła się do częstszego korzystania z urządzeń elektronicznych przez dzieci i młodzież.

Wykres 104. Czy Pana/i zdaniem sytuacja epidemiologiczna (pandemia COVID-19) przyczyniła się do tego, że dzieci i młodzież poświęcają więcej czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych (poza czasem nauczania zdalnego)? N=10

Wiedza i opinia nauczycieli w zakresie występujących wśród młodzieży problemów uzależnień oraz prowadzonych działań profilaktycznych

W pierwszej kolejności nauczyciele mieli ocenić swoją wiedzę na temat skali występowania problemów w zakresie sięgania po papierosy, narkotyki, alkohol, dopalacze i narkotyki, występowania zjawiska przemocy oraz cyberprzemocy, a także grania w gry hazardowe w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza, że się na czymś nie zna, a 5 – posiada bardzo dużą wiedzę. Wyniki badań wykazały, że jedynie w przypadku uczestnictwa przez uczniów w grach hazardowych, część nauczycieli deklaruje bardzo dużą wiedzę na ten temat (10%). Dużą wiedzę na temat skali palenia przez uczniów papierosów ma 30% badanych, a aż 60% nauczycieli nie jest pewnych, czy ich wiedza w tym temacie jest wystarczająca. Jeżeli chodzi o narkotyki i dopalacze 40% ankietowanych deklaruje dużą wiedzę, jednak taki sam odsetek badanych nie jest pewien jej wystarczającego zakresu, ponadto 10% badanych przyznało, że nie ma żadnej wiedzy w kwestii tych substancji. Dużą wiedzę na temat problemu przemocy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

występującej wśród uczniów zadeklarowało 40% nauczycieli, a w przypadku cyberprzemocy – 30%.

Tabela 42. Jak ocenia Pan/i swoją wiedzę na temat wpływu skali używania/występowania niżej wymienionych substancji i problemów, które doświadczają dzieci i młodzież? Legenda: 5 – posiadam, bardzo dużą wiedzę, 4 – posiadam dużą wiedzę, 3 - nie jestem pewien czy mam wystarczającą wiedzę, 2 – raczej nie mam wiedzy na ten temat, 1 - nie znam się. N=10

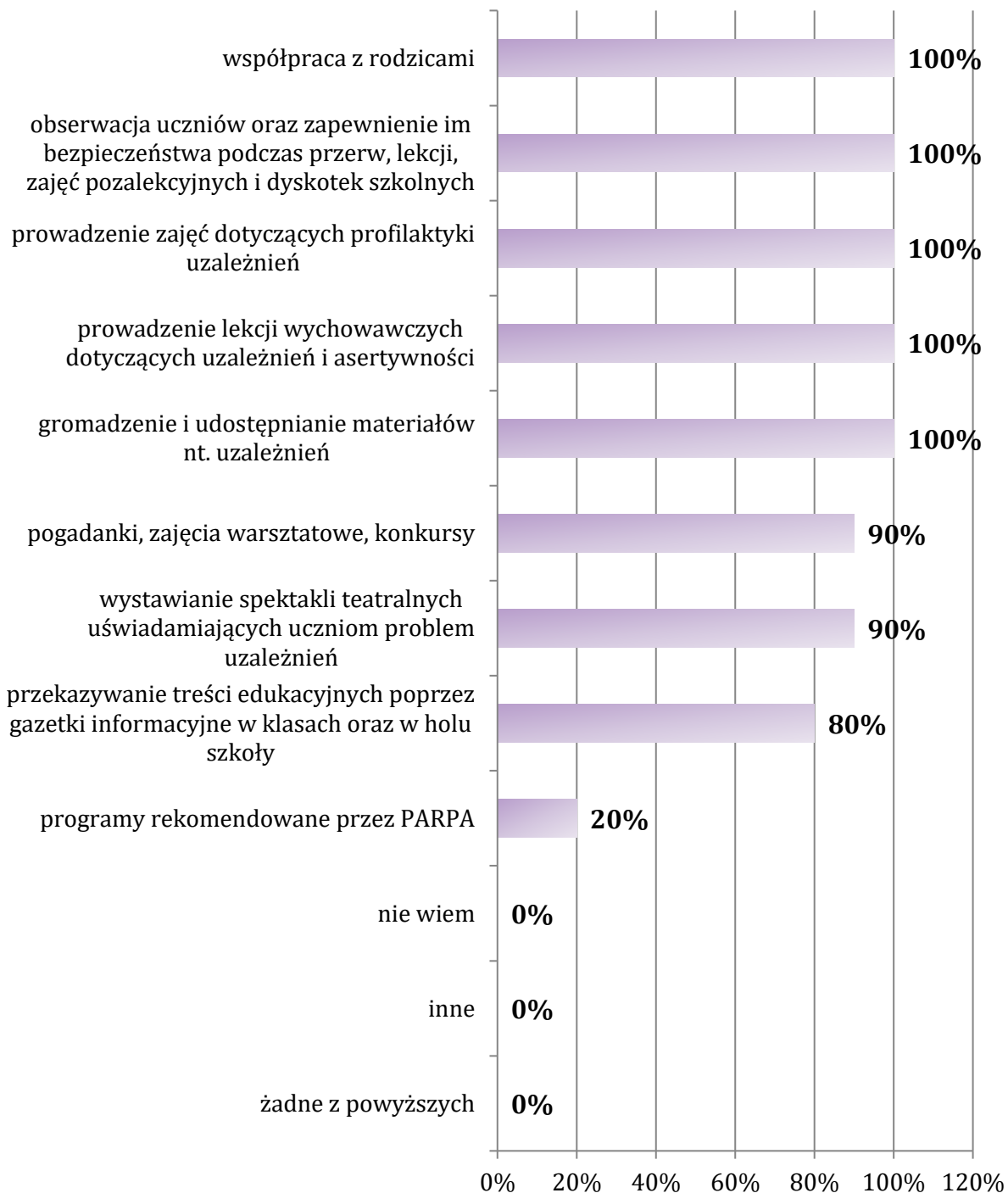
	1	2	3	4	5
<i>papierosy</i>	0%	10%	60%	30%	0%
<i>narkotyki</i>	10%	10%	40%	40%	0%
<i>alkohol</i>	0%	10%	50%	40%	0%
<i>dopalacze</i>	10%	10%	40%	40%	0%
<i>cyberprzemoc</i>	0%	20%	50%	30%	0%
<i>przemoc</i>	0%	30%	30%	40%	0%
<i>uczestnictwo w grach hazardowych</i>	0%	30%	40%	20%	10%

Kolejne pytanie dotyczyło działań profilaktycznych podejmowanych w szkole, w której zatrudnieni są badani nauczyciele. Wszyscy respondenci wskazali kolejno na współpracę z rodzicami, obserwację uczniów oraz zapewnienie im bezpieczeństwa podczas przerw, lekcji, zajęć pozalekcyjnych i dyskotek szkolnych, prowadzenie zajęć dotyczących profilaktyki uzależnień, prowadzenie lekcji wychowawczych dotyczących uzależnień i asertywności, a także gromadzenie i udostępnianie materiałów nt. uzależnień (100%). Należy podkreślić, że najmniej, bowiem tylko 20% wskazań dotyczyło realizacji programów rekomendowanych PARPA.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 105. Które z działań profilaktycznych podejmowane są w Pana/i miejscu pracy? N=10

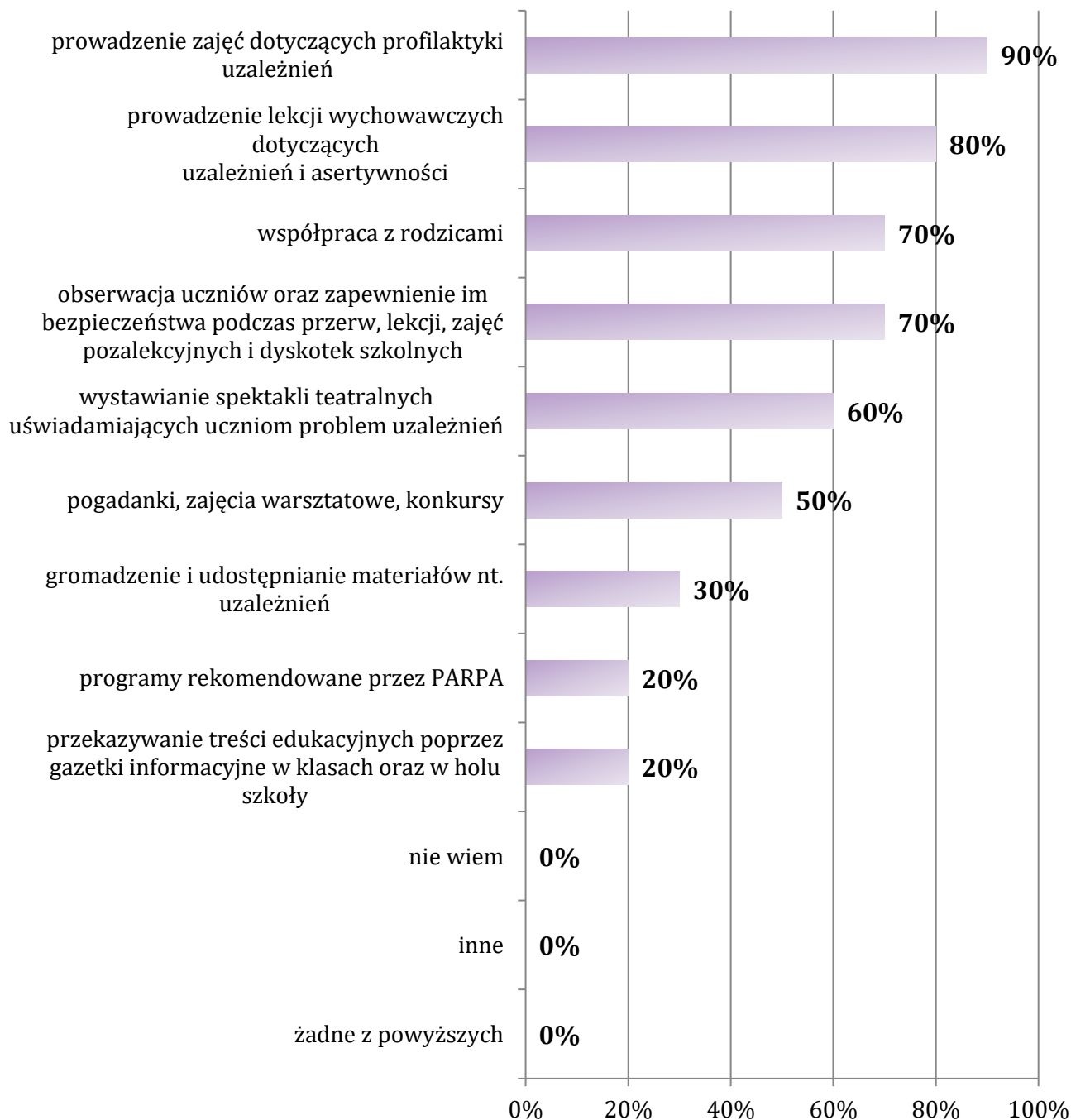
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Według nauczycieli najbardziej skutecznymi działaniami profilaktycznymi są: zajęcia dotyczące profilaktyki uzależnień (90%) oraz lekcje wychowawcze dotyczące uzależnień i asertywności (80%). Respondenci często wskazywali również na współpracę z rodzicami i obserwację uczniów oraz zapewnienie im bezpieczeństwa podczas przerw, lekcji, zajęć pozalekcyjne i dyskotek szkolnych (po 70%).

Wykres 106. Które z wyżej wymienionych działań profilaktycznych są najbardziej skuteczne w Pana/i miejscu pracy? N=10

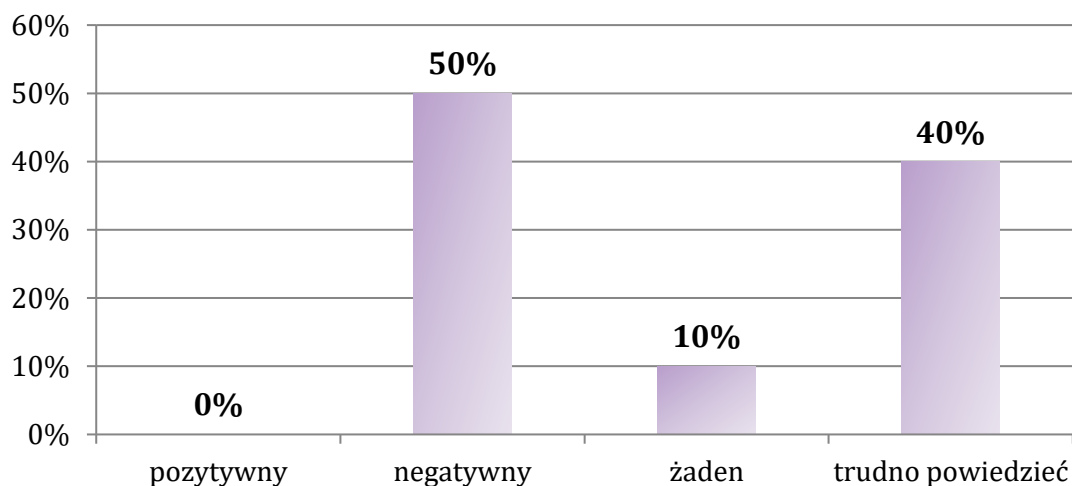
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Nauczyciele zostali zapytani także o to, jak ich zdaniem obecny stan epidemiologiczny wpłynął na jakość relacji szkolnych między uczniami i nauczycielami. Połowa ankietowanych przyznała, że pandemia COVID-19 miała negatywny wpływ (50%) przeciwnego zdania było 10% badanych, natomiast 40% respondentów miało problem z udzieleniem odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 107. W jaki sposób Pana/i zdaniem okres pandemii COVID-19 wpłynął na jakość relacji szkolnych (między uczniami i nauczycielami)? N=10

Zbadano również opinie nauczycieli na temat **największych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Sławoborze**. Odpowiedzi respondentów wskazywały m.in.: *niewydolność wychowawczą rodziców, rozpad więzi rodzinnych, duży poziom bezrobocia wśród rodziców powodujący trudną sytuację materialną rodziny, uzależnienie od alkoholu, a także brak wiedzy mieszkańców Gminy na temat zagrożeń współczesnego świata*.

Nauczyciele zostali poproszeni również o określenie jakie **negatywne zachowania obserwują u dzieci i młodzieży** w szkole, w której pracują. Wśród najczęstszych odpowiedzi badanych pojawiał się *brak kultury, negatywne wzorce, agresja werbalna i cyberprzemoc, brak dyscypliny, a także nadmierne korzystanie z Internetu i urządzeń elektronicznych*.

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W badaniu diagnozującym problemy społeczne wzięły udział również osoby pracujące w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Sławoborze. Ich udział w badaniu miał na celu sprawdzenie dostępności alkoholu dla mieszkańców niepełnoletnich oraz będących w stanie nietrzeźwości, a także zweryfikowanie wiedzy sprzedawców na temat ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Ich opinia była ważna również dla oceny skali uzależnienia od alkoholu w Gminie.

Struktura badanej próby

Kwestionariusze ankiet wypełniło 6 sprzedawców napojów alkoholowych – 3 kobiety i 3 mężczyzn. Jeżeli chodzi o wiek ankietowanych, 3 z nich miało od 41 do 60 lat, a kolejne 3 ankietowanych od 26 do 40 lat. Respondenci zostali zapytani także o to, od ilu lat pracują w punkcie, w którym prowadzona jest sprzedaż alkoholu. 2 osoby pracowały w nim od 1 do 5 lat, 1 sprzedawca od 6 do 10 lat, z kolei 3 ekspedientów powyżej 21 lat.

PŁEĆ

- 3 kobiety,
- 3 mężczyzn.

WIEK

- 3 osoby w wieku 26-40 lat,
- 3 osoby w wieku 41-60 lat.

STAŻ PRACY

- 2 osoby od 1 do 5 lat,
- 1 osoba od 6 do 10 lat,
- 3 osoby powyżej 21 lat.

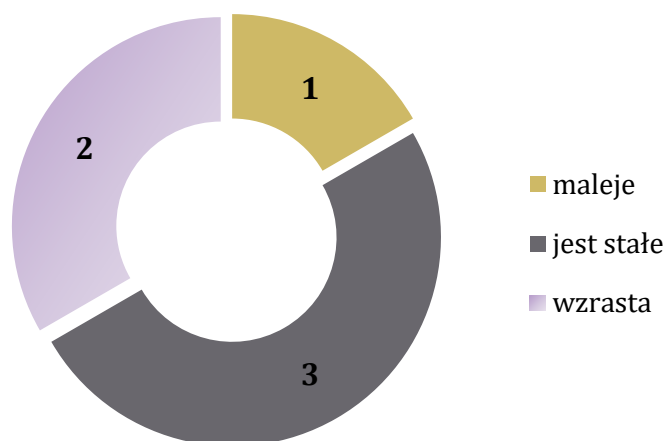

Problem uzależnień z perspektywy sprzedawców

Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie Gminy Sławoborze miały na celu sprawdzenie ich opinii względem skali spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców, dostępności alkoholu i papierosów dla osób niepełnoletnich oraz znajomości *Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*.

W pierwszej kolejności respondentów poproszono o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. Uzyskane wyniki badań ukazują brak spójności w opinii respondentów: 1 ankietowany uważał, że uległ on zmniejszeniu, odmienne zdanie posiadały 2 osoby twierdząc, że wzrasta, z kolei w opinii 3 respondentów jest ono stałe.

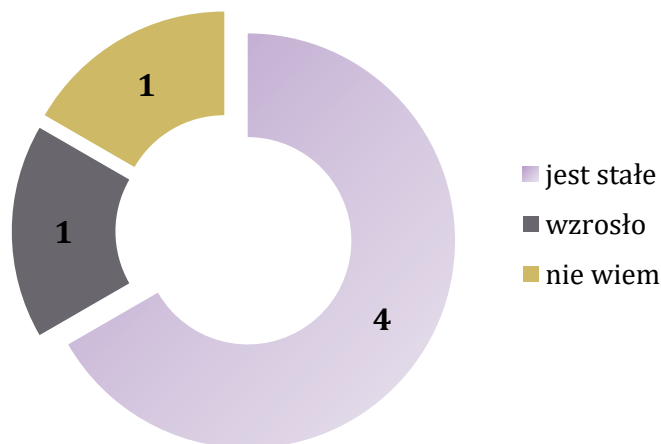
Wykres 108. Proszę ocenić, czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w miejscowości w której Pan/i pracuje/prowadzi działalność: N=6

Interesował nas także wpływ pandemii COVID-19 na ewentualną zmianę w natężeniu skali spożywania alkoholu przez mieszkańców. W opinii tylko 1 respondenta sytuacja epidemiologiczna przyczyniała się do wzrostu spożycia alkoholu na terenie Gminy.

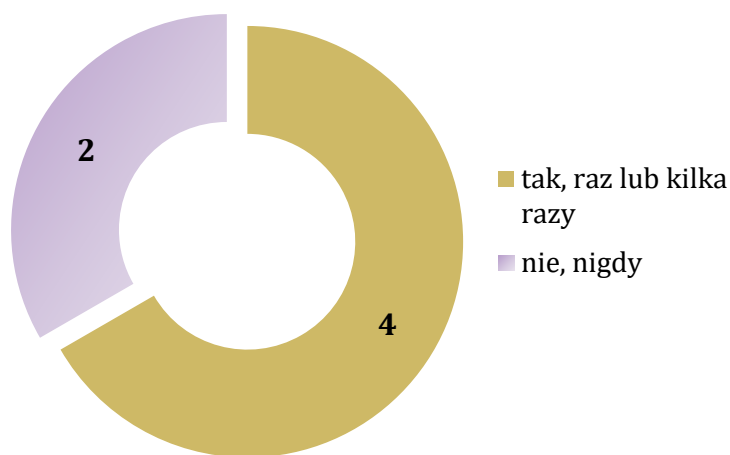

Wykres 109. Proszę ocenić, czy spożycie alkoholu podczas trwającej sytuacji epidemiologicznej (pandemia COVID-19) w Pana/i miejscowości: N=6

Następnie zapytaliśmy sprzedawców, jak często zdarzało się, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsłużanym przez badanych punkcie. Analizując odpowiedzi na to pytanie można zauważyć, że według 4 osób miało to miejsce raz lub kilka razy, a w opinii 2 nigdy się nie zdarzyło.

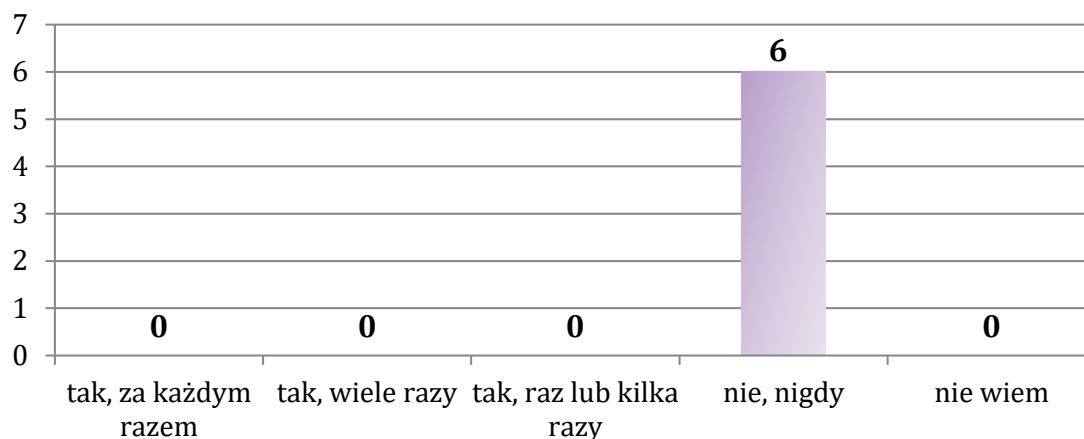
Wykres 110. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsłużanym przez Pana/ią punkcie? N=6

Przeprowadzone badanie wykazało, że żaden z respondentów nie dokonał sprzedaży alkoholu osobie niepełnoletniej w omawianym okresie

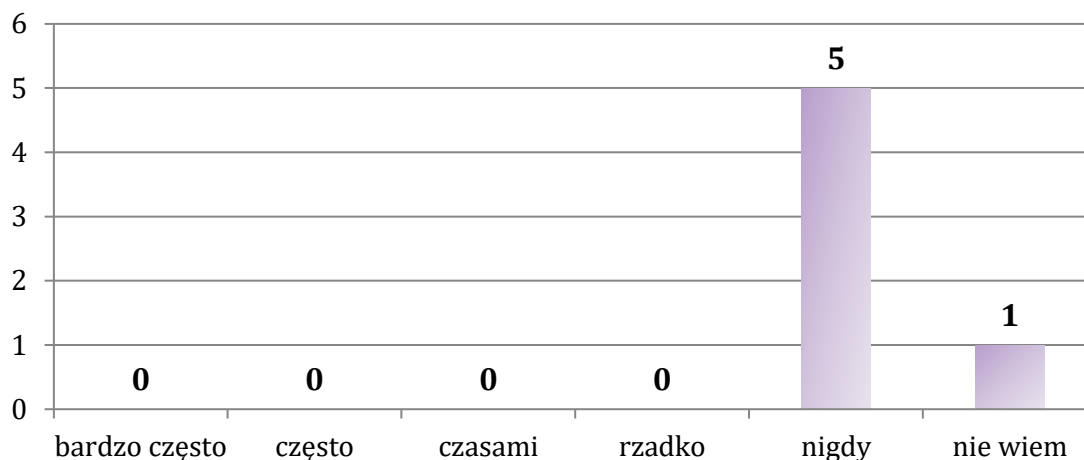

Wykres 111. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6

W sklepach, w których pracują ankietowani w większości przypadków nigdy nie zdarzyło się, że ktoś z dorosłych klientów podejmował interwencję w sprawie sprawdzenia wieku kupujących alkohol (5 osób). Jedna osoba wskazała, iż nie ma wiedzy w tym zakresie.

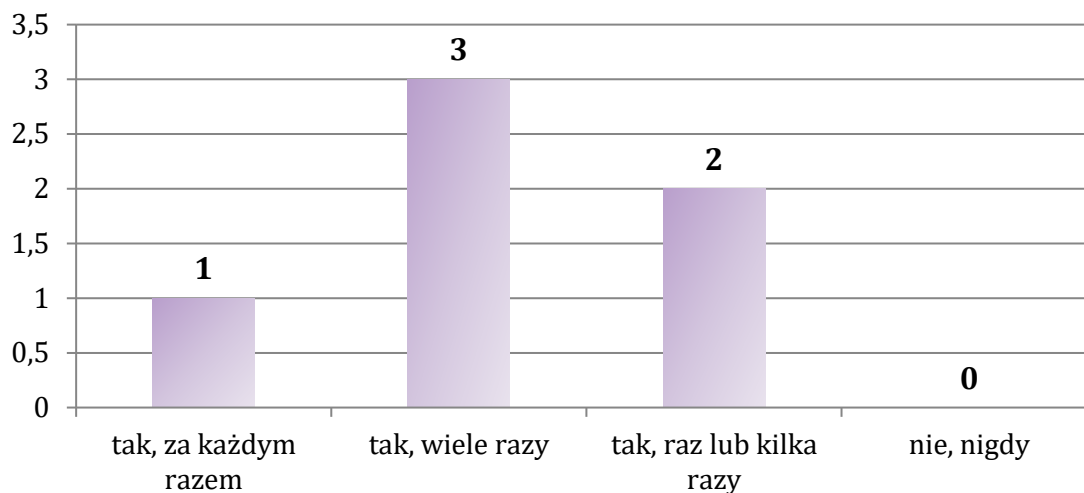
Wykres 112. Czy często zdarza się, że ktoś z dorosłych klientów podejmuje interwencję w sprawie sprawdzenia wieku kupujących alkohol? N=6

Zgodnie z *Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, sprzedawcy napojów alkoholowych, mają obowiązek kontrolować dokumenty tożsamości klientów, w celu weryfikacji ich pełnoletniości. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że 2 sprzedawców robiło to raz lub kilka razy, 3 – wiele razy, a tylko 1 osoba przyznała, iż robi to za każdym razem.

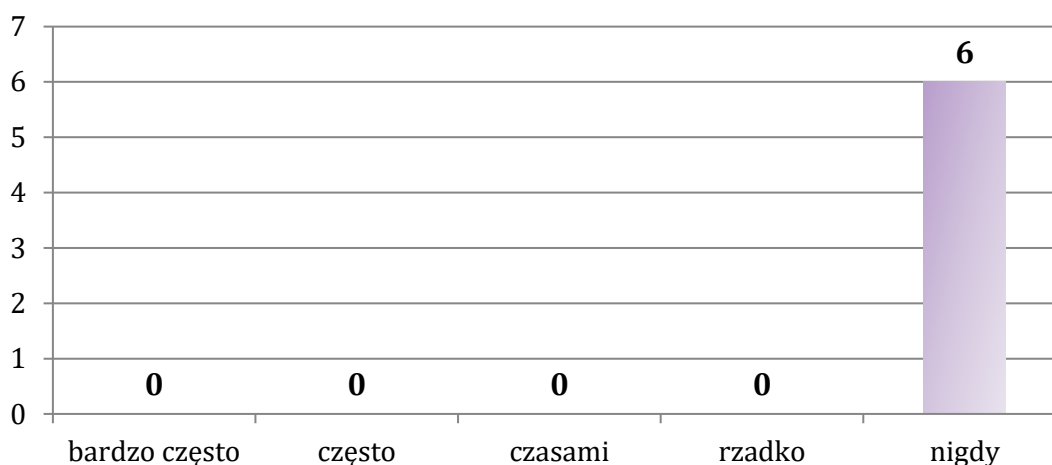

Wykres 113. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest on pełnoletni? N=6

Przeprowadzone badanie wykazało, że żadnemu z badanych sprzedawców napojów alkoholowych nie zdarzyło się sprzedać alkoholu osobom niepełnoletnim, które deklarowały, że chcą go kupić dla rodziców.

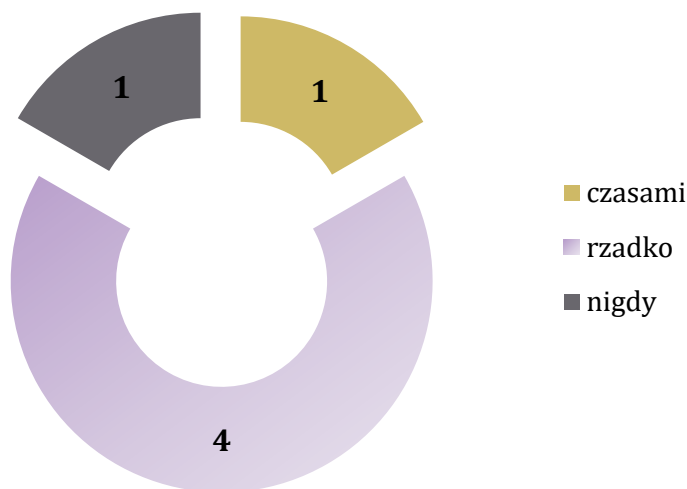
Wykres 114. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobom nieletnim, w sytuacji, gdy osoba ta chciała kupić alkohol dla rodziców? N=6

Spytaliśmy respondentów również o to, jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu na terenie Gminy. 4 osoby twierdziły, iż dochodzi do tego rzadko, natomiast pojedyncze wskazania padły kolejno na odpowiedź czasami oraz nigdy.

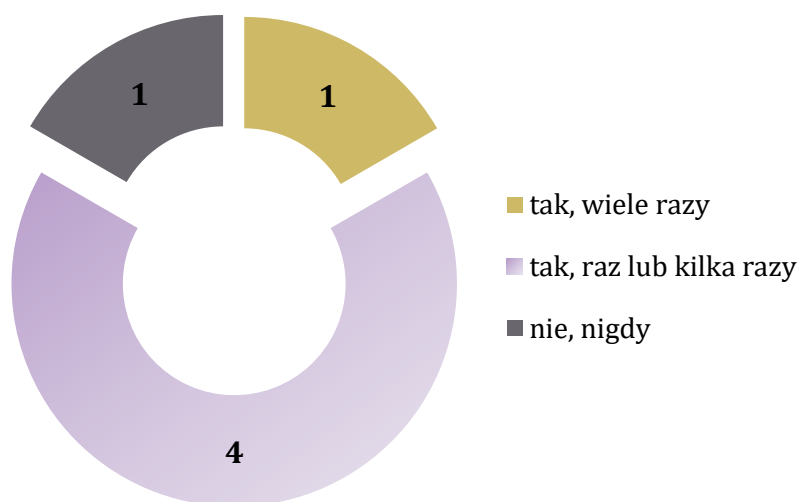

Wykres 115. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i miejscowości? N=6

Kolejną kwestią poddaną zbadaniu była częstotliwość prób zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe w punktach na terenie Gminy Sławoborze. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki. Większość badanych udzieliło na to pytanie twierdzącej odpowiedzi – 4 osoby przyznały, że miało to miejsce raz lub kilka razy, a 1 uznała, iż wiele razy. Jednemu ekspedientowi nigdy nie zdarzyła się taka sytuacja.

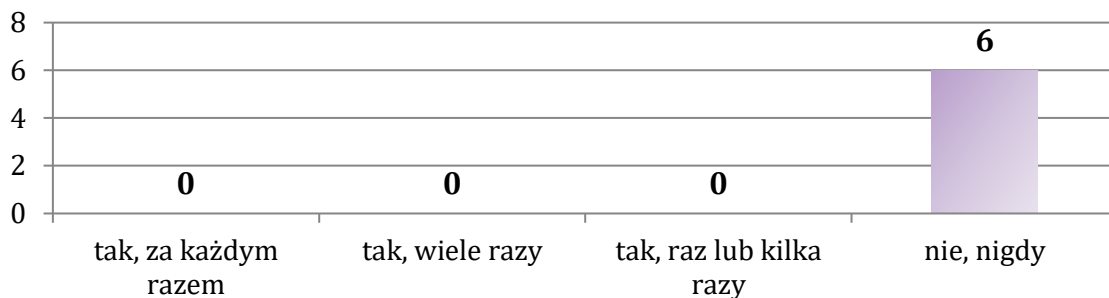
Wykres 116. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? N=6

W następnym pytaniu sprzedawcy mieli określić, czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy sprzedali alkohol osobie nietrzeźwej. Odpowiedzi ankietowanych świadczą o tym, że żaden z nich nie dokonał sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej.

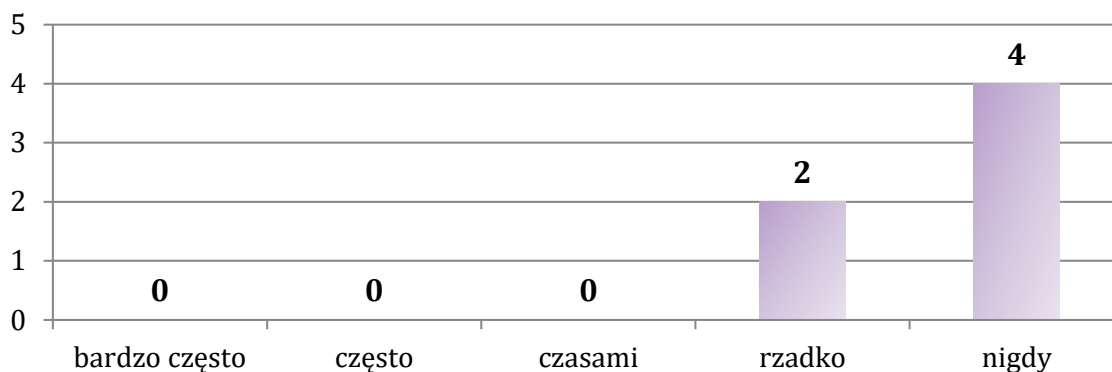

Wykres 117. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6

W dalszej kolejności respondentom zadaliśmy pytanie o to, jak często zdarza im się wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę znajdującą się pod wpływem napojów alkoholowych, na terenie punktów sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy. 2 respondentów stwierdziło, iż takie sytuacje mają miejsce rzadko, a pozostali sprzedawcy nie mieli potrzeby wzywania służb porządkowych (4 osoby).

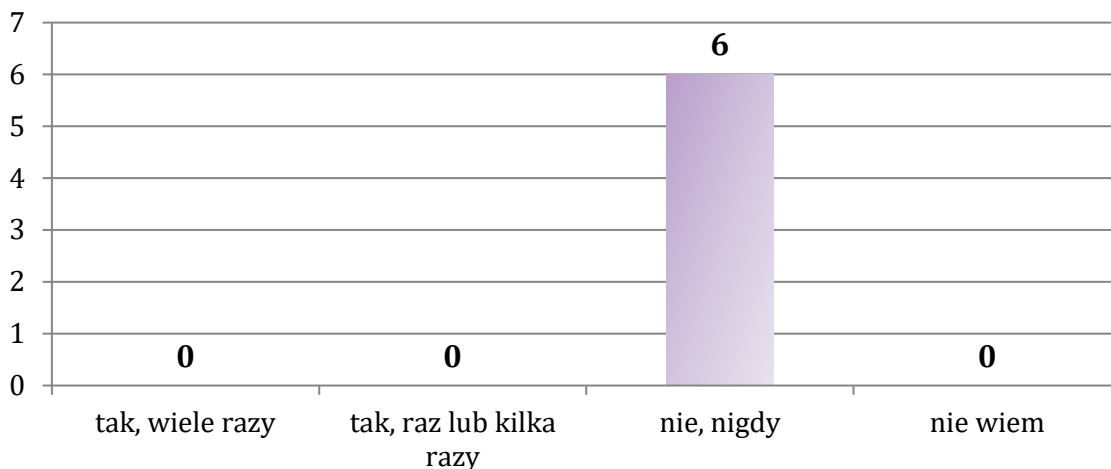
Wykres 118. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy? N=6

Wyroby nikotynowe podobnie jak alkohol, nie mogą być sprzedawane osobom nieletnim, spytaliśmy więc respondentów o to, jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło im się sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej. Żaden z respondentów nie dokonał omawianego czynu podczas ostatniego roku.

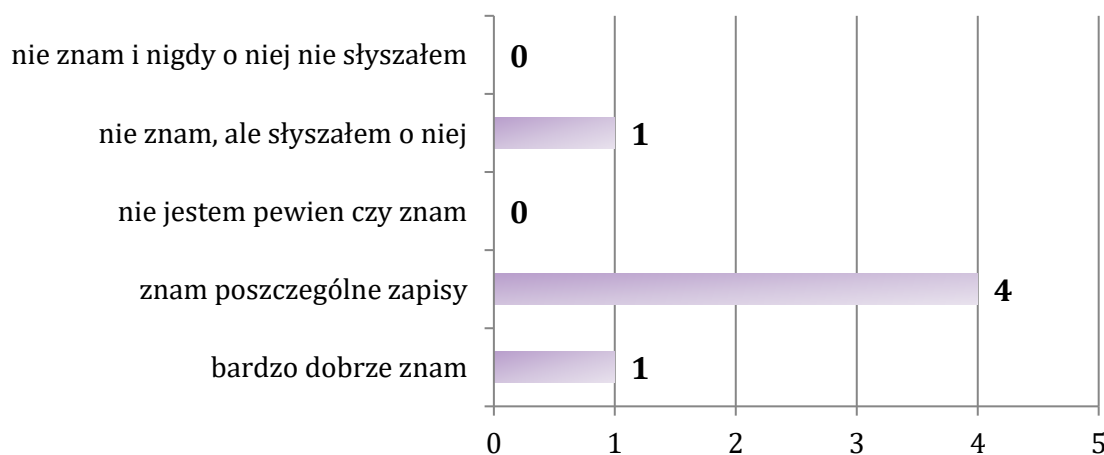

Wykres 119. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6

Analizując odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu możemy zauważyć, że większość badanych jednoznacznie stwierdziło, iż znają jedynie poszczególne zapisy ustawy (4 osoby), natomiast 1 ankietowany twierdził, iż zna dokument bardzo dobrze, a kolejny nie znał dokumentu, ale o nim słyszał.

Wykres 120. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=6

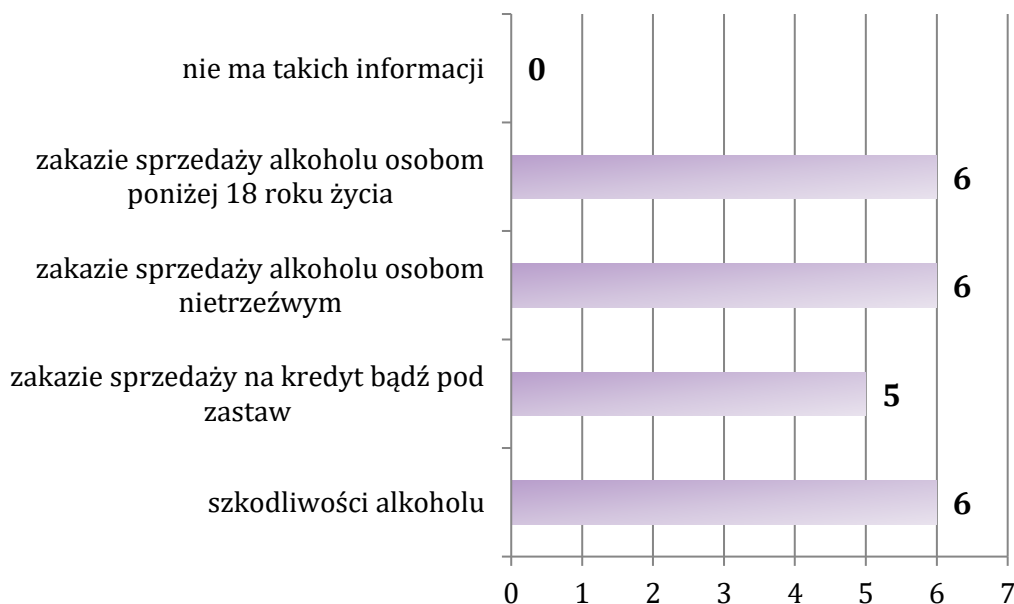
Właściciele punktów sprzedających napoje alkoholowe, mają obowiązek umieścić w widocznym miejscu w swoim sklepie informację o szkodliwości alkoholu. Badanie ankietowe pokazało, że taka wiadomość widnieje w każdym punkcie, podobnie jak o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia oraz o zakazie sprzedaży

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

osobom nietrzeźwym. Z kolei adnotacja dotycząca zakazu sprzedaży alkoholu na kredyt bądź pod zastaw umieszczona jest w 5 sklepach.

Wykres 121. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat: N=6

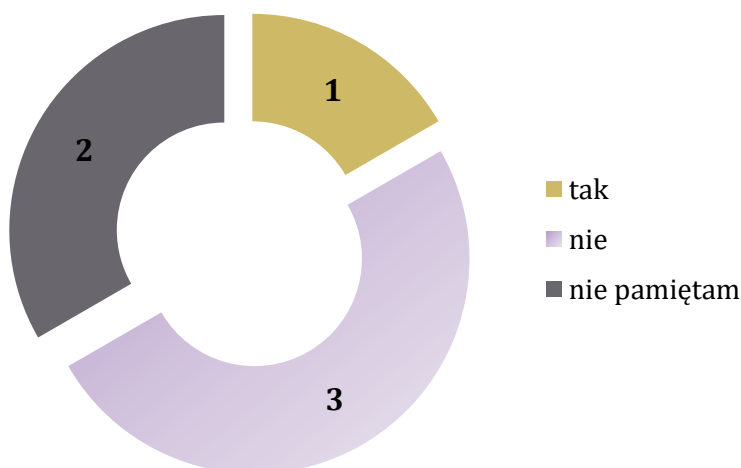

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 6

Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi respondentów na pytanie „czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?”. Możemy zauważyć, iż udział w takim szkoleniu zadeklarował tylko 1 ze wszystkich sprzedawców biorących udział w badaniu. 3 osoby udzieliły przeczącej odpowiedzi, a 2 badanych nie pamiętało takiego wydarzenia.

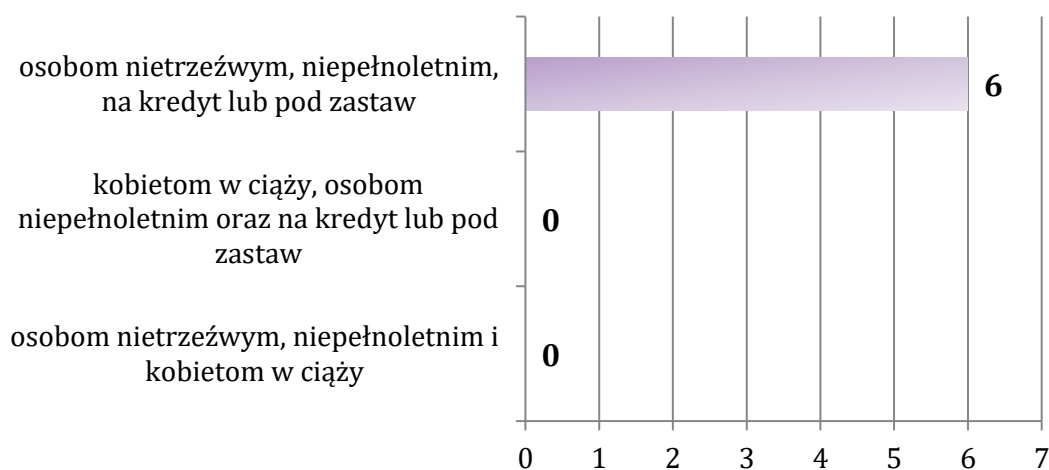

Wykres 122. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=6

Jedno z ostatnich pytań skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych miało na celu zbadanie wiedzy respondentów na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Na podstawie zebranych danych widzimy, że prawidłową wiedzę na ten temat mieli wszyscy respondenci – stwierdzili oni, że zabrania się sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw.

Wykres 123. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? N=6

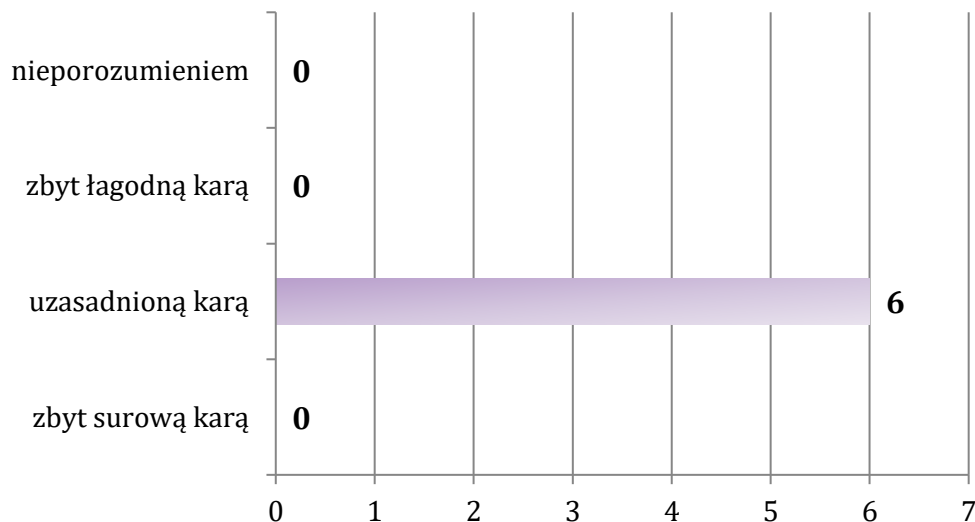

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zdaniem wszystkich ankietowanych sprzedawców utrata zezwolenia na sprzedaż alkoholu będąca konsekwencją sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim jest uzasadnioną karą.

Wykres 124. Czy utrata zezwolenia na sprzedaż alkoholu za sprzedaż alkoholu nieletnim jest: N=6

IV. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Sławoborze

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławoborzu, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Policji do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne. Wyznaczono także główne obszary problemowe i przedstawiono analizę SWOT⁵⁴.

1. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

||| Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

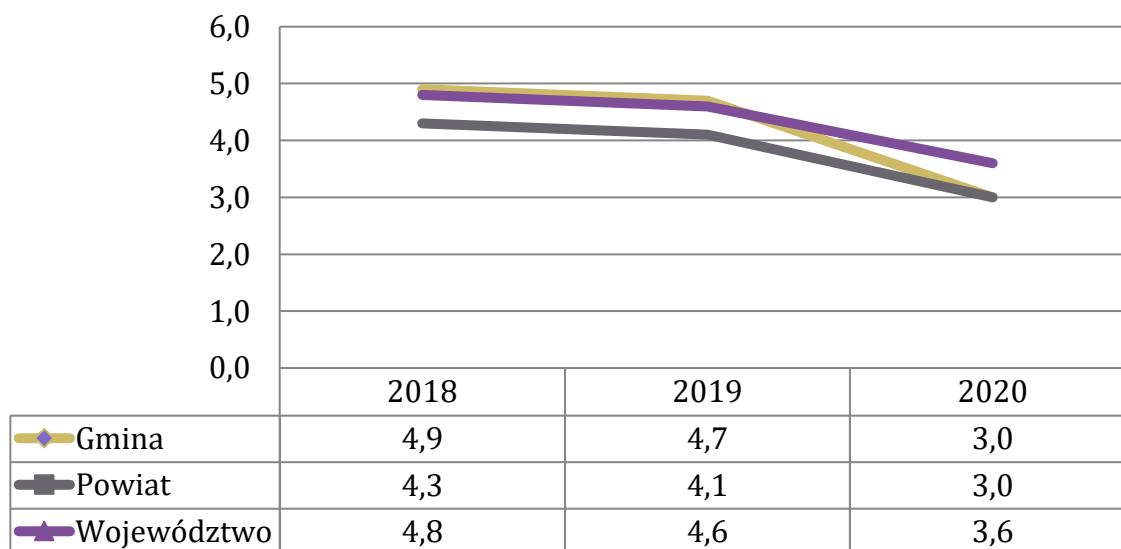
⁵⁴ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Analiza obszaru jakim jest wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej została rozpoczęta od przedstawienia wskaźnika dotyczącego małżeństw mieszkańców Gminy Sławoborze, w porównaniu do wartości w całym województwie zachodniopomorskim oraz powiecie świdwińskim. Na przestrzeni lat 2018-2020 odnotowano spadek *liczby małżeństw na 1000 ludności* zarówno na poziomie Gminy, powiatu, jak i całego województwa. W 2020 roku na terenie Gminy Sławoborze wskaźnik małżeństw kształtował się na takim samym jak na terenie powiatu świdwińskiego (3,0), przyjmując jednocześnie mniejszą wartość niż na obszarze całego województwa zachodniopomorskiego (3,6).

Wykres 125. Liczba małżeństw na 1000 ludności w Gminie Sławoborze w porównaniu do powiatu świdwińskiego i województwa zachodniopomorskiego w latach 2018-2020

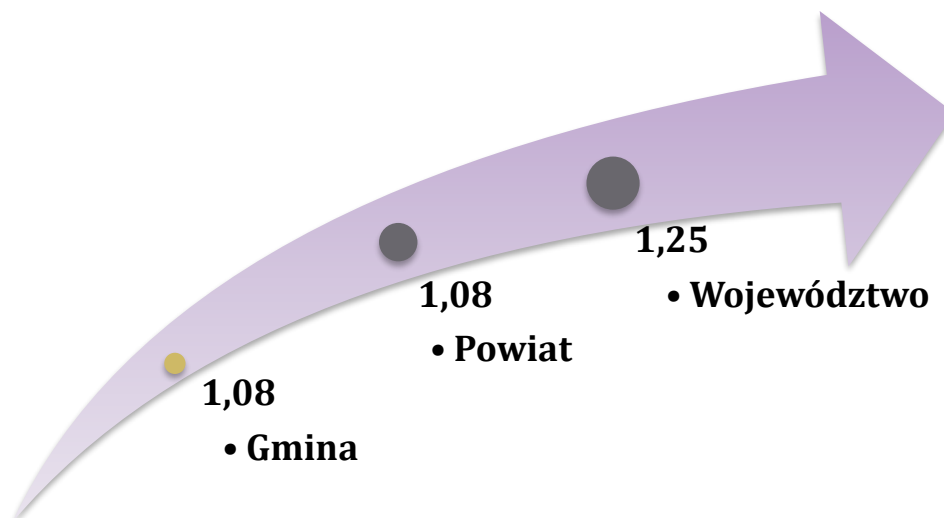

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Współczynnik dzietności określający przeciętną liczbę dzieci, które urodziłyby kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku, wyniósł w 2019 roku w Gminie Sławoborze **1,08**. Oznacza to, że współczynnik ten przyjął taką wartość jak w powiecie świdwińskim, a tym samym niższą niż w województwie zachodniopomorskim (1,25). Przyjmuje się, że aby zapewniona była prosta zastępowalność pokoleń, omawiany współczynnik powinien przyjmować wartość między 2,10, a 2,15.

Rysunek 4. Współczynnik dzietności w Gminie Sławoborze, powiecie świdwińskim oraz województwie zachodniopomorskim (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W 2020 roku przyznane zostało łącznie **494** świadczenia rodzinom posiadającym jedno dziecko, **1 185** świadczeń rodzinom z dwójką dzieci, **1 133** świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz **755** świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych przedstawia poniższa tabela.

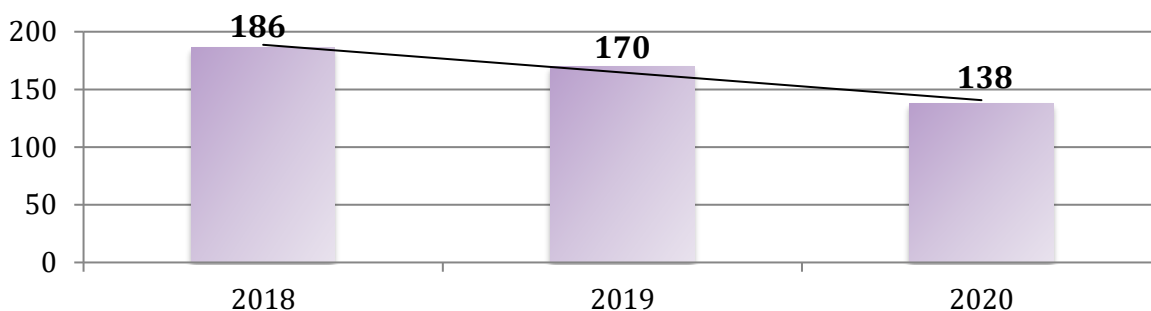
Tabela 43. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2020 roku

Lp.	liczba dzieci	ogółem	świadczenia pieniężne	świadczenia niepieniężne
1	jedno dziecko	494	181	313
2	dwoje dzieci	1 185	120	1 065
3	troje dzieci	1 133	72	1 061
4	czworo i więcej dzieci	755	27	728

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2020 roku skorzystało średnio **138** rodzin, czyli o 19% rodzin mniej niż w roku 2019 oraz o 26% mniej niż w roku 2018. W latach 2018-2020 dostrzegalny jest zatem spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 126. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”. Program Rodzina 500+ został wprowadzony ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i funkcjonuje od 1 kwietnia 2016 roku. Świadczenie wychowawcze przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18. roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W 2020 roku wypłacono **7 301 świadczeń**, które przysługiwało średnio **564 dzieciom**. Na ten cel wydatkowano kwotę w wysokości **3 627 320, 87 zł**.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Osoba mająca prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o dodatki z tego tytułu. W 2020 roku przyznano dodatki z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, kształcenia i rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnością, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej. Szczegółowe wydatki w związku z wypłacaniem określonych dodatków poniesione przez GOPS w Sławoborzu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 44. Rodzaje dodatków do zasiłków rodzinnych, liczba wydanych świadczeń oraz wydatki z tym związane w 2020 roku

rodzaj dodatku z tytułu:	wydatkowana kwota
urodzenia dziecka	14 030,76 zł
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	14 862,00 zł
samotnego wychowywania dziecka	31 820,94 zł
kształcenia i rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnością	18 857,62 zł
rozpoczęcia roku szkolnego	18 111,65 zł
podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	49 041,30 zł
wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	52 933,85 zł

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławoborzu za 2020 rok

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał do realizacji nowe zadanie z dniem 01.07.2018 roku. Było nim ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, które przysługują w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2020 roku w ramach programu „Dobry start” wypłacono **448 świadczeń** i wydatkowano na ten cel **134 400,00 zł**.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z *funduszu alimentacyjnego*. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego zmniejszyła się, podobnie jak kwota wypłacanych świadczeń.

Wykres 127. Liczba wydanych świadczeń alimentacyjnych na przestrzeni lat 2018-2020

	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	38	38	31
Kwota wypłaconych świadczeń alimentacyjnych	214 540,00 zł	214 490,00zł	179 580,00zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Zaliczka alimentacyjna przysługuje osobie uprawnionej, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 583,00 zł. W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił zaliczki alimentacyjne dla **89** osób uprawnionych od 40 dłużników alimentacyjnych. W roku przedmiotowym dochody z tytułu wpłat dłużników alimentacyjnych z tyt. zaliczki alimentacyjnej wyniosły **16 462,85 zł**.

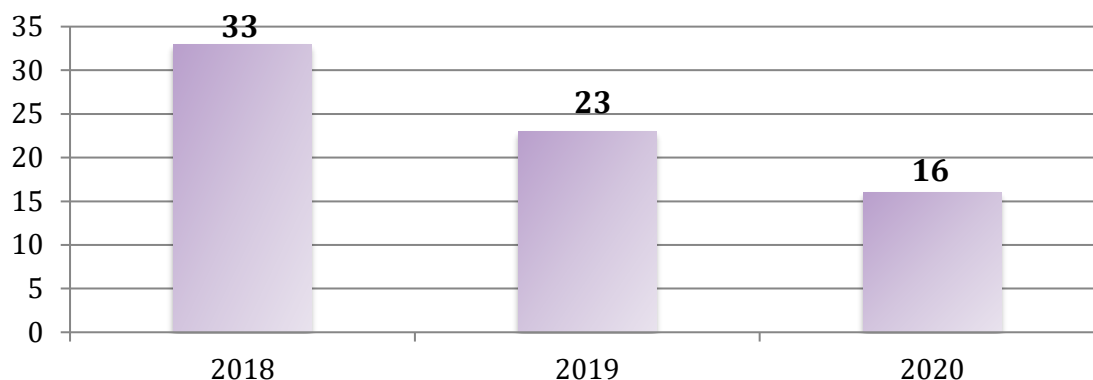
W 2020 roku bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na **szóstym** miejscu pod względem liczby rodzin je otrzymujących.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uległa zmniejszeniu. W 2020 roku z omawianego powodu pomoc otrzymało 16 rodzin.

Wykres 128. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020

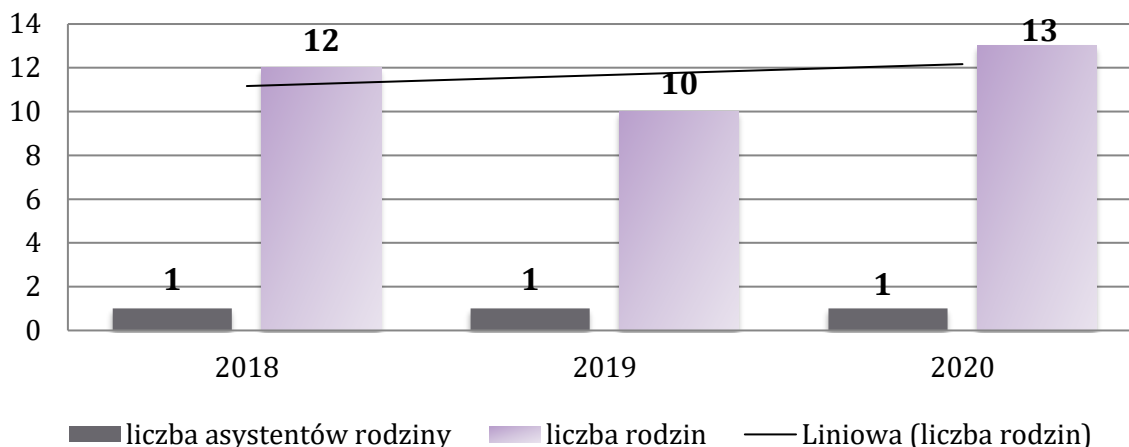
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2019 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławoborzu realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku. Kładzie ona nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja *asystenta rodziny*, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W GOPS w Sławoborzu zatrudniony jest **jeden** asystent rodziny. W 2020 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę w 13 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w których wychowywało się łącznie 23 dzieci. Na przestrzeni ostatnich lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny pozostawała na stałym poziomie, natomiast liczba rodzin objętych jego wsparciem ulegała wahaniom.

Wykres 129. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Rodziny z Gminy Sławoborze korzystają także z *Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny*, przysługującej rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej i transportowej na terenie całego kraju. W 2020 roku mieszkańcom Gminy wydano **46 Kart Dużej Rodziny**.

W omawianym roku w Gminie Sławoborze nie było *rodzin wspierających*, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego). Jednakże GOPS w Sławoborzu nieustannie prowadzi kampanię informacyjną w tym zakresie, zamieszczając m.in. na swojej stronie internetowej materiały informujące o zapotrzebowaniu na tego typu wsparcie.

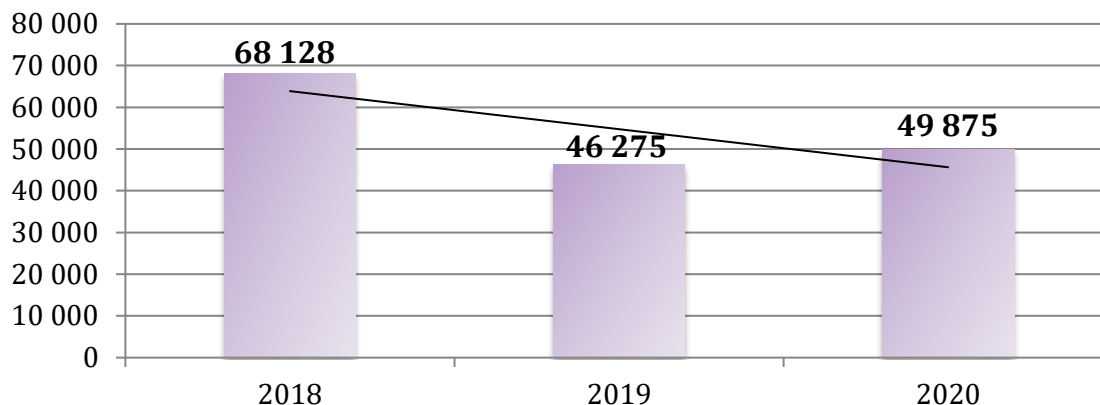
W 2020 roku do instytucjonalnej placówki *pieczy zastępczej* w wyniku postanowienia sądu zostały skierowane dzieci z 1 rodziny z terenu Gminy Sławoborze. W omawianym roku asystent rodziny oraz pracownik socjalny przygotowywali opinie dotyczące aktualnej sytuacji rodziny biologicznej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w ramach zespołu powołanego przez PCPR, w celu monitorowania i analizy sytuacji rodzin pod kątem możliwości powrotu dzieci do naturalnego środowiska.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w omawianym roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę **49 875 zł**. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 ulegała wahaniom.

Wykres 130. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Istotnym zasobem Gminy Sławoborze jest działający od 2016 roku **Klub Rodzica**, którego ideą jest integracja rodziców i dzieci, wspólne spędzanie czasu oraz doskonalenie kompetencji rodzicielskich. Klub w ramach swojej działalności realizuje także projekty adresowane do dzieci i młodzieży mające na celu zagospodarowanie ich czasu wolnego, wyrównywanie szans w nauce oraz rozwój kompetencji interpersonalnych.

Kierunki działań związane z organizowaniem lokalnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zawarte zostały w *Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Sławoborze na lata 2019-2021*, przyjętym przez Radę Gminy w Sławoborzu Uchwałą Nr III/11/18 z dnia 14 grudnia 2018 roku. Program realizowany był przez GOPS w Sławoborzu przy udziale placówek oświatowych, Policji, pracowników służby zdrowia, samorządu lokalnego, GKRPA, NGO, związków wyznaniowych i sądu.

W ramach wspierania rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi instytucjami takimi jak: jednostki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, Środowiskowy Dom Samopomocy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe oraz placówki ochrony zdrowia.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

OBSZARY PROBLEMOWE

- 1 Niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich, samotnego rodzicielstwa.**
- 2 Niski współczynnik dzietności.**
- 3 Zaniedbanie wychowawcze dzieci i młodzieży z powodu rozpadu więzi rodzinnych.**
- 4 Spadek liczby zawieranych małżeństw.**

2. WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

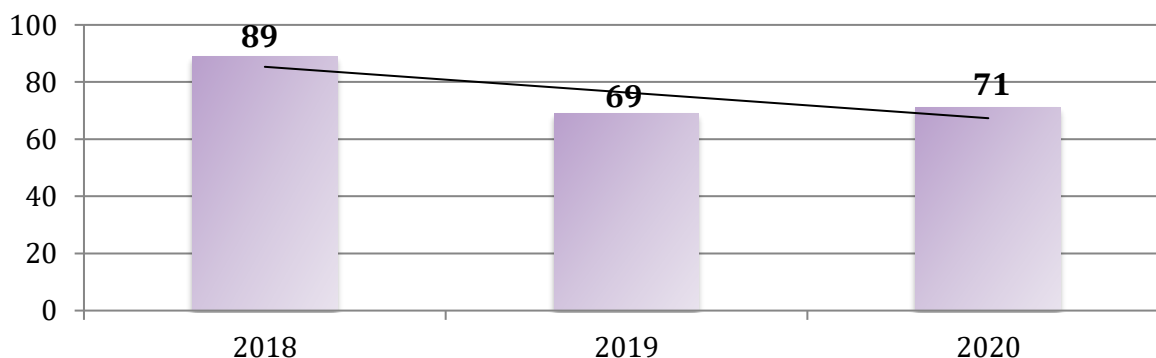
||| Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Niepełnosprawność można rozpatrywać według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2020 roku niepełnosprawność jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na **czwartym** miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia

W 2020 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie **71**. Z prezentowanych danych wynika, że w porównaniu do 2018 roku liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu uległa zmniejszeniu o 20%.

Wykres 131. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2018-2020. W 2018 roku przyznano 243 świadczenia na łączną kwotę 38 373,00 zł, w 2019 roku liczba świadczeń wyniosła 252 na kwotę 47 731,00 zł, z kolei w 2020 roku kształtowała się na poziomie 224 świadczeń na kwotę 48 348,00 zł. W odniesieniu do 2018 roku liczba przyznanych zasiłków uległa zmniejszeniu.

Tabela 45. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba świadczeń	243	252	224
2	kwota świadczeń (zł)	38 373,00	47 731,00	48 348,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Od 2018 roku liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności ulegała wahaniom. W 2018 roku przyznano 643 świadczenia, w 2019 roku – 577, natomiast w 2020 roku liczba omawianych świadczeń zwiększyła się do 580.

Tabela 46. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba świadczeń	643	577	580
2	kwota świadczeń (zł)	101 710,00	109 301,00	124 967,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2018 roku przyznano 1 056 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2019 roku – 1 019, natomiast w 2020 roku – 992. Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba wydawanych zasiłków uległa zmniejszeniu, natomiast wzrosła przeznaczana na ten cel kwota pieniężna.

Tabela 47. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba świadczeń	1 056	1 019	992
2	kwota świadczeń (zł)	166 972,00	193 265,00	214 113,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W 2020 roku w ramach tego zasiłku wypłacono 85 świadczeń na łączną kwotę 52 360,00 zł.

Tabela 48. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba świadczeń	141	118	85
2	kwota świadczeń (zł)	74 869,00	73 160,00	52 360,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

W poniższej tabeli przedstawione zostały wnioski z badania ankietowego, przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy w zakresie skali problemu niepełnosprawności na terenie Gminy oraz najczęstszych problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 49. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze w 2021 roku dotyczące osób z niepełnosprawnościami

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala niepełnosprawności	<ul style="list-style-type: none">Co piąty mieszkaniec często zauważa na terenie Gminy Sławoborze osoby z niepełnosprawnościami (20%).
Problemy osób z niepełnosprawnościami	<ul style="list-style-type: none">Do problemów, które najczęściej dotyczących osoby z niepełnosprawnościami w Gminie należą według większości ankietowanych: brak odpowiednich ofert pracy, długi okres oczekiwania na rehabilitację, izolacja społeczna oraz bariery architektoniczne.Co trzeci ankietowany uważa, iż infrastruktura techniczna na terenie Gminy jest w niewielkim stopniu dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

OBSZARY PROBLEMOWE

- 1** Wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.
- 2** Znaczne zapotrzebowanie na zasiłki opiekuńcze.
- 3** Trudności w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.
- 4** Brak odpowiednich ofert pracy, długi okres oczekiwania na rehabilitację, izolacja społeczna jako dominujące problemy osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Sławoborze.

3. ZDROWIE PSYCHICZNE

||| Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian⁵⁵.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

Problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiąże się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogą pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, począwszy od teraz, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę to, że już przed wybuchem pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były dramatyczne, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć, istnieje pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

Na terenie Gminy w 2020 roku mieszkańcy mogli uzyskać wsparcie psychologiczne w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, natomiast niepełnosprawni mieszkańcy Gminy Sławoborze kierowani byli do **Środowiskowego Domu Samopomocy w Sławoborzu**, w strukturach którego zatrudniony jest lekarz psychiatra

⁵⁵ www.psychiatriapolska.pl

oraz psycholog. W 2020 roku ze ŚDS korzystały średnio 33 osoby, które były objęte wieloaspektowymi działaniami terapeutycznymi, miały możliwość rozwoju swoich talentów, pasji i zainteresowań, a dzięki uczestnictwu w wydarzeniach kulturalnych i rekreacyjnych podopieczni rozwijali swoje kompetencje społeczne.

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w całości finansowana jest z dotacji zewnętrznej na zadania zlecone – w 2020 roku wydatkowano na ten cel 100% przyznanej dotacji, tj. kwotę w wysokości **619 158,62 zł**.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

W poniższej tabeli przedstawione zostały wnioski z badania ankietowego, przeprowadzonego wśród dorosłych respondentów, w zakresie wpływu pandemii COVID-19 na ich kondycję psychiczną.

Tabela 50. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące wpływu pandemii COVID-19 na ich kondycję psychiczną

Obszar tematyczny	Wnioski
Ocena kondycji psychicznej	<ul style="list-style-type: none">▪ Sytuacja trwającej pandemii COVID-19 jest źródłem nerwów dla 29% respondentów.▪ Największa część ankietowanych martwi się o zdrowie członków swojej rodziny (60%).▪ 22% dorosłych mieszkańców Gminy częściej niż zwykle odczuwa stres.▪ Największy niepokój odczuwany przez badanych w związku z pandemią związany jest ze zdrowiem bliskich będących w grupie ryzyka oraz niepewnością jak długo potrwa obecna sytuacja (po 49%).

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Najistotniejsze wnioski z badania przeprowadzonego wśród uczniów z Gminy Sławoborze dotyczące wpływu pandemii COVID-19 na ich kondycję psychiczną zostały zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 51. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z terenu Gminy Sławoborze o dotyczące kondycji psychicznej

Obszar tematyczny	Wnioski
Ocena kondycji psychicznej	<ul style="list-style-type: none">▪ W okresie pandemii ogólne samopoczucie uległo pogorszeniu w przypadku 28% uczniów.▪ 24% uczniów częściej niż zwykle odczuwa trudności z koncentracją, a 29% jest bardziej zestresowanych.

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

OBSZARY PROBLEMOWE

- 1 Zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 2 Nasilenie się problemów ze zdrowiem psychicznym osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży będące konsekwencją pandemii COVID-19.

4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

||| Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny⁵⁶. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z celów zawartych w *Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sławoborze na 2021 rok*, wśród których wyszczególniono:

- zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu;
- ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem alkoholu, ochrona przed przemocą i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne;
- zapobieganie spożywaniu alkoholu ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;

⁵⁶ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

- zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa w związku z alkoholem⁵⁷.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje także cele wyszczególnione w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sławoborze na 2021 rok*, wśród których wymienia się:

- zapobieganie używaniu środków psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży;
- zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych uzależnieniem lub szkodliwym używaniem środków psychoaktywnych;
- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem⁵⁸.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, w których na terenie Gminy Sławoborze mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu **uzależnienia**.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Gminna Komisja Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych

W 2020 roku alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdował się na **piątym** miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

⁵⁷ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sławoborze na 2021 rok (przyjętym przez Radę Gminy Sławoborze Uchwałą Nr XXVII/154/20 z dnia 22 grudnia 2020 r.)

⁵⁸ Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sławoborze (przyjętym przez Radę Gminy Sławoborze Uchwałą Nr XXVII/155/20 z dnia 22 grudnia 2020 r.)

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sławoborzu działania, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2020 roku Komisja liczyła 4 członków, którzy w omawianym roku spotkali się ośmiokrotnie. W 2020 roku przeprowadzili oni rozmowy z **11** osobami uzależnionymi od alkoholu, których objęto następującymi działaniami:

- przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywuujące, uświadomiono nt. szkodliwości napojów alkoholowych oraz wszelkich zagrożeń związanych z nadmiernym spożywaniem alkoholu;
- wyznaczono okresy próbne dla osób zgłoszonych;
- udzielono poradnictwa specjalistycznego przez terapeutę psychoterapii uzależnień, z którego skorzystało 6 z 11 osób objętych postępowaniem.

W omawianym roku nie podjęto czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia, nie wystąpiono także do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba osób uzależnionych, z którymi członkowie GKRPA przeprowadzali rozmowy ulegała wahaniom.

Zakres oddziaływań GKRPA na przestrzeni trzech omawianych lat obrazuje kolejna tabela.

Tabela 52. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	13	10	11
2	liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	6	1	0
3	liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	6	0	0

W 2020 roku mieszkańcy Gminy mogli skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sławoborzu. Poradnictwa udzielał specjalista psychoterapii uzależnień oraz psycholog.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na przestrzeni lat 2018-2020 w Gminie były przeprowadzone programy profilaktyczne z obszaru profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN wśród uczniów zamieszkujących Gminę, m.in.: „ARS, czyli jak dbać o miłość”.

W 2020 roku na terenie Gminy organizowana była także inna działalność z zakresu profilaktyki, m.in.:

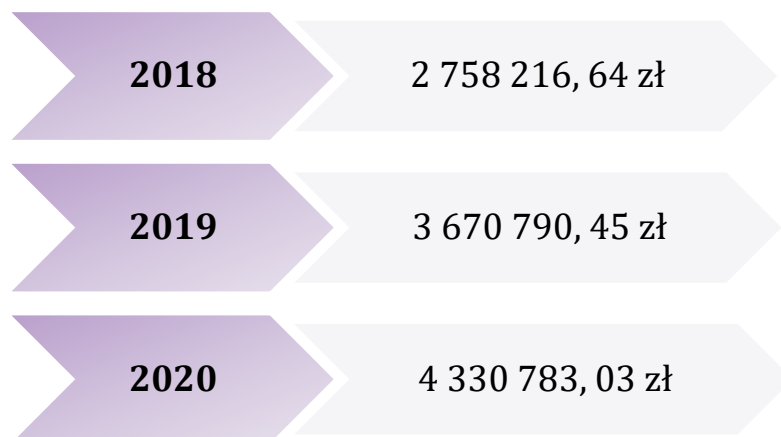
- w Zespole Placówek Specjalnych zrealizowano teatralno-dramowe warsztaty profilaktyczne z elementami treningu umiejętności społecznych, których celem było propagowanie życia bez używek, promocja zdrowia, twórczy rozwój indywidualny oraz propagowanie profilaktyki wśród młodzieży poprzez arteterapię;
- zrealizowano warsztaty profilaktyczne pn. „Bardzo się staramy i o swoje zdrowie dbamy”;
- przeprowadzono program profilaktyczny pn. „Wolny czas bez komputera i telefonu”, którego celem było propagowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz prowadzenie zajęć profilaktycznych przeciw narkomanii i alkoholizmowi;
- w odpowiedzi na pogłębiający się problem uzależnienia od Internetu oraz urządzeń elektronicznych wśród uczniów spowodowany pandemią COVID-19 przeprowadzono program profilaktyczny pn. „SMART – to znaczy mądrze”;
- przeprowadzono projekt socjalny pn. „Wolny wybór – lepsze życie, czyli jak żyć by być wolnym od przemocy, uzależnień i innych zagrożeń”;
- organizowano letni wypoczynek z programem profilaktycznym oraz liczne konkursy profilaktyczne.⁵⁹

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w Gminie Sławoborze. W 2020 roku wartość alkoholu sprzedanego wyniosła łącznie **4 330 783,03 zł** w tym 2 208 081,78 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 299 521,26 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 1 823 179,99 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Na przestrzeni lat 2018-2020 odnotowany został znaczny wzrost wartości sprzedanego alkoholu na terenie Gminy, w porównaniu do 2018 roku wartość ta zwiększyła się o 57%.

⁵⁹ Raport o stanie Gminy Sławoborze za 2020 rok

Rysunek 5. Łączna wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy Sławoborze w latach 2018-2020

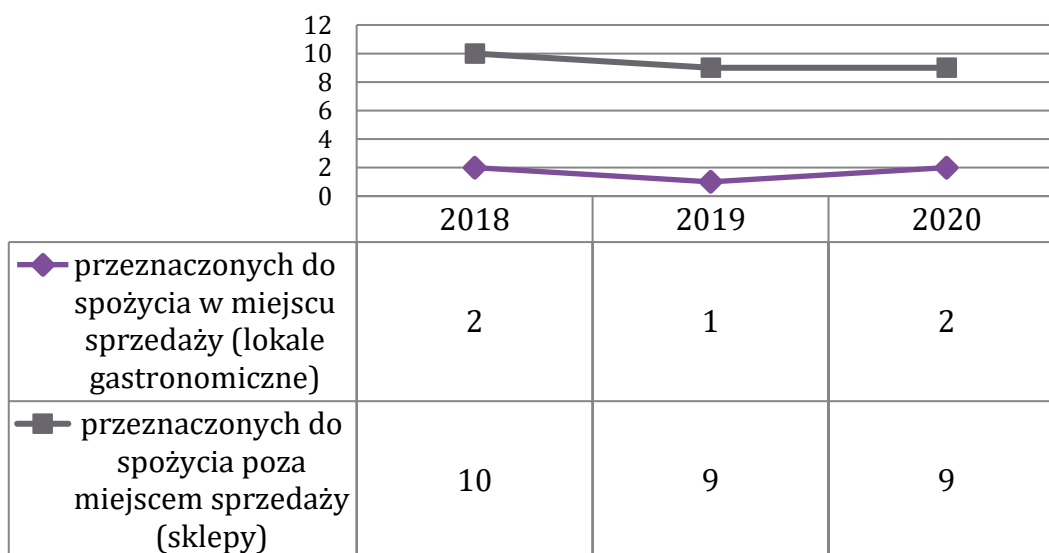

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku na terenie Gminy Sławoborze znajdowało się łącznie **11** punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 9 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 2 przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba sklepów prowadzących sprzedaż alkoholu uległa zmniejszeniu, natomiast liczba lokali gastronomicznych wahała się między 1, a 2.

Wykres 132. Wykres 24. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Sławoborze na przestrzeni lat 2018-2020

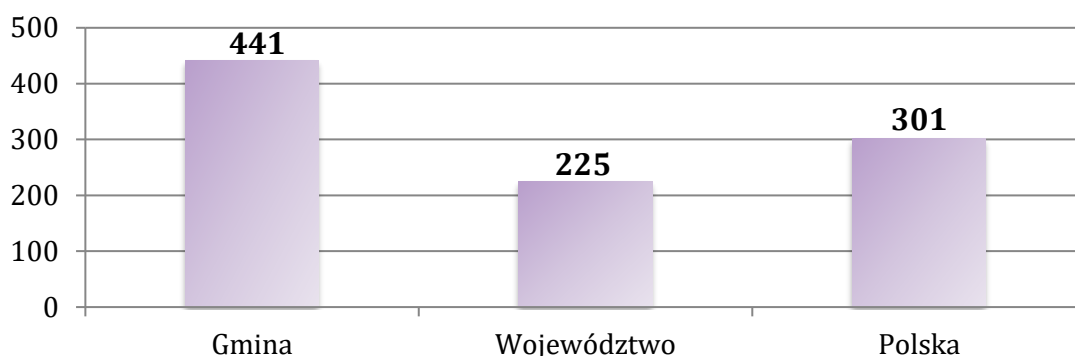

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Sławoborze, w porównaniu do województwa zachodniopomorskiego i całej Polski. Jak wynika z przedstawionych na poniższym wykresie danych, w Gminie (441) liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt jest znacznie większa niż ma to miejsce w województwie (225) i całej Polsce (301).

Wykres 133. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Sławoborze, województwie zachodniopomorskim i całej Polsce w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększy obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze, dotyczące uzależnień. Do obszarów tematycznych poddanych analizie zaliczyć można: spożywanie alkoholu, palenie papierosów i e-papierosów, używanie narkotyków lub dopalaczy, hazard oraz uzależnienie od korzystania z urządzeń elektronicznych/ Internetu. Badaniu został poddany także wpływ trwającej pandemii COVID-19 na

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

częstotliwość sięgania przez mieszkańców po substancje psychoaktywne, grania w gry hazardowe oraz korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu.

Tabela 53. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące uzależnień

Obszar tematyczny	Wnioski
Alkohol	<ul style="list-style-type: none">▪ Z częstotliwością wskazującą na picie ryzykowne, czy też szkodliwe (kilka razy w tygodniu lub codziennie) po alkohol sięga 4% mieszkańców Gminy, w tym 2% stanowią osoby pijące go codziennie.▪ Znaczna część badanych zadeklarowała abstynencję (18%) lub picie okazjonalnie (42%).▪ Zebrany materiał badawczy wykazał, że nieznaczna część mieszkańców Gminy wykonywała swoje obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu (<i>5% spośród pijących alkohol, tj. 37 osób</i>)▪ Niepokojące jest to, że znaczna część badanych była świadkiem sytuacji prowadzenia pojazdu przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu, co może wskazywać na występowanie na terenie Gminy problemów w tym zakresie (42%).▪ Badania wykazały, że 6% respondentów nie ma wiedzy na temat szkodliwości picia alkoholu w ciąży na rozwój dziecka.▪ Świadkiem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na terenie swojej miejscowości w ciągu ostatnich 12 miesięcy był co trzeci respondent (33%).▪ Do częstszego sięgania po alkohol podczas trwającej pandemii COVID-19 przyznało się 9% respondentów (<i>spośród całej próby badawczej, tj. 45 osób</i>).
Papierosy i e-papierosy	<ul style="list-style-type: none">▪ Zebrany materiał badawczy wykazał, że codziennie papierosy pali średnio co piąty dorosły mieszkaniec Gminy Sławoborze (20%).▪ Papierosy elektroniczne są wśród dorosłej części społeczności Gminy znacznie mniej popularne, niż te tradycyjne – codziennie sięga po nie 4% ankietowanych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Narkotyki i dopalacze	<ul style="list-style-type: none">▪ Do sięgnięcia po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne przyznało się 2% respondentów.▪ Znajomość miejsc na terenie Gminy, w których można uzyskać substancje psychoaktywne zadeklarowało 20% badanych.▪ Ważnym wnioskiem z badania jest fakt, że wszyscy mieszkańcy zdają sobie sprawę ze szkodliwości narkotyków i dopalaczy.
Hazard	<ul style="list-style-type: none">▪ Do grania w gry na pieniądze przyznało się 4% respondentów, spośród których 2% grało częściej niż 20 razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.▪ Żaden z ankietowanych nie doznał przykrych konsekwencji w związku z graniem w gry na pieniądze.
Korzystanie z Internetu (z wyłączeniem pracy)	<ul style="list-style-type: none">▪ Z Internetu korzystają wszyscy mieszkańcy Gminy, a większość robi to codziennie (84%).▪ Badania wykazały, że stosunkowo nieznaczny odsetek badanych poświęca na korzystanie z Internetu znaczne ilości czasu dziennie, tj. powyżej 6 godzin (4% spośród całej próby badawczej).▪ Do większej ilości czasu poświęcanego na korzystanie z Internetu podczas trwającej pandemii COVID-19 przyznało się 35% respondentów (spośród całej grupy badawczej).

Źródło: Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku

W dalszej kolejności analizie poddane zostały wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów z Gminy Sławoborze. Dotyczyły one spożywania alkoholu, palenia papierosów/e-papierosów, sięgania po narkotyki i dopalacze, hazardu i korzystania z Internetu. Najważniejsze wnioski z badania przedstawione zostały w kolejnej tabeli.

Tabela 54. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z Gminy Sławoborze dotyczące uzależnień

Obszar tematyczny	Wnioski
Alkohol	<ul style="list-style-type: none">▪ Po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnął znaczny odsetek badanych uczniów, tj. 24%.▪ Spośród uczniów, którzy pili alkohol, większość sięgnęła po niego kilkakrotnie (15% spośród tych, którzy spożywali alkohol).▪ W trakcie pandemii COVID-19 do częstszego sięgania po alkohol przyznał się tylko 1 respondent.▪ Większość badanych piła alkohol po raz pierwszy mając 11-13 lat (54% spośród tych, którzy sięgnęli po alkohol).▪ Większość młodych mieszkańców Gminy miało kontakt

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

	<p>z alkoholem, ponieważ podkraǳło go rodzicom (38% spośród tych, którzy spożywali alkohol).</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Analizując odpowiedzi uczniów można stwierdzić, że alkohol jest łatwo dostępny dla respondentów – aż 40% badanych przyznało, że nie miałyby trudności w zdobyciu go na terenie swojej miejscowości.▪ Na podstawie deklaracji badanych uczniów możemy stwierdzić, że co czwarty respondent nie ma świadomości na temat szkodliwości alkoholu – 22% ankietowanych uznaje go za mało szkodliwy, nieszkodliwy lub przyznaje, iż nie ma na ten temat żadnej wiedzy.
Papierosy i e-papierosy	<ul style="list-style-type: none">▪ Kontakt z papierosami miała stosunkowo znaczna część uczniów z Gminy Sławoborze (24%).▪ Spośród uczniów mających z nimi kontakt, 2% respondentów pali je regularnie.▪ Elektroniczne papierosy są wśród uczniów z Gminy Sławoborze rozpowszechnione w mniejszym stopniu, jak te tradycyjne. Po e-papierosy sięgnęło 13% uczniów, a do regularnego palenia ich nie przyznał się żaden z nich.▪ Z deklaracji badanych wynika, że tradycyjne papierosy są w opinii uczniów bardziej szkodliwe niż e-papierosy – ze szkodliwości e-papierosów zdaje sobie sprawę 90% ankietowanych, natomiast z negatywnego wpływu na zdrowie w przypadku tradycyjnych papierosów – 98% uczniów.
Narkotyki i dopalacze	<ul style="list-style-type: none">▪ Zebrany materiał badawczy wykazał, że bezpośredni kontakt z narkotykami i dopalaczami miało 4% respondentów.▪ Należy zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku części ankietowanych inicjacja narkotykowa miała miejsce między 11, a 13 rokiem życia.▪ W kwestii dostępności narkotyków i dopalaczy w środowisku lokalnym uczniów, wyniki kształtują się na niepokojącym poziomie – 13% uznaje narkotyki, za łatwo dostępne w swojej miejscowości, z kolei 4% uczniów wskazało na łatwą dostępność dopalaczy.▪ Zdecydowana większość respondentów ma świadomość na temat szkodliwości narkotyków i dopalaczy dla zdrowia. Jednak należy podkreślić, że brak wiedzy lub świadomości w tym zakresie przejawia w przypadku narkotyków – 4% ankietowanych, a jeśli chodzi o dopalacze – 7%.
Hazard	<ul style="list-style-type: none">▪ Kontakt z grami na pieniądze miało 31% uczniów, z których większość grała w nie od 1 do 5 razy.▪ Żaden z uczniów grających w gry hazardowe nie doznał w związku z tym przykrych konsekwencji.
Korzystanie z Internetu (z wyłączeniem nauki zdalnej)	<ul style="list-style-type: none">▪ Do codziennego korzystania z Internetu przyznało się 80% ankietowanych, z których znaczna część poświęca na to ponad 6 godzin dziennie.▪ Analizując odpowiedzi uczniów można stwierdzić, że znaczny odsetek uczniów okłamuje swoich rodziców w kwestii ilości

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

czasu poświęcanego na korzystanie z Internetu (41%).

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

W poniższej tabeli zostały zawarte wnioski z badań przeprowadzonych wśród nauczycieli z Gminy Sławoborze na temat problemu uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców (rodziców).

Tabela 55. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród nauczycieli z Gminy Sławoborze dotyczące uzależnień

Obszar tematyczny	Wnioski
Opinia na temat problemu uzależnień od używek, substancji psychoaktywnych, Internetu oraz grania w gry na pieniądze wśród dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none">▪ W opinii nauczycieli uczniowie najczęściej zdobywają używki i substancje psychoaktywne poprzez samodzielny zakup, podkradanie ich rodzicom oraz są częstowani przez kolegów.▪ Wśród przyczyn sięgania po używki i substancje psychoaktywne respondenci wymienili przede wszystkim chęć dobrej zabawy i przypodobania się innym, a także namawianie przez kolegów.▪ Nadmierne korzystanie z Internetu oraz urządzeń elektronicznych jest jednym z dominujących problemów wśród uczniów z Gminy.▪ Skala problemu grania w gry na pieniądze przez dzieci i młodzież nie jest alarmująca w opinii badanych nauczycieli.
Opinia na temat uzależnień od alkoholu wśród rodziców	<ul style="list-style-type: none">▪ 50% przebadanych nauczycieli ma wiedzę na temat tego, że rodzice ich uczniów nadużywają alkoholu.▪ Ponad połowa respondentów wskazała, że szkoła, w której są zatrudnieni podejmowała działania interwencyjne w przypadku rodziców nadużywających alkoholu.

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

OBSZARY PROBLEMOWE

- 1** Zagrożenie wzrostem liczby osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w związku z występowaniem pandemii COVID-19.
- 2** Występowanie problemu prowadzenia pojazdów, wykonywania obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w ciąży (wynik badania ankietowego).
- 3** Nadmierne korzystanie z Internetu stanowiące dominujący problem wśród dzieci i młodzieży (wynik badania ankietowego).

5. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

||| Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

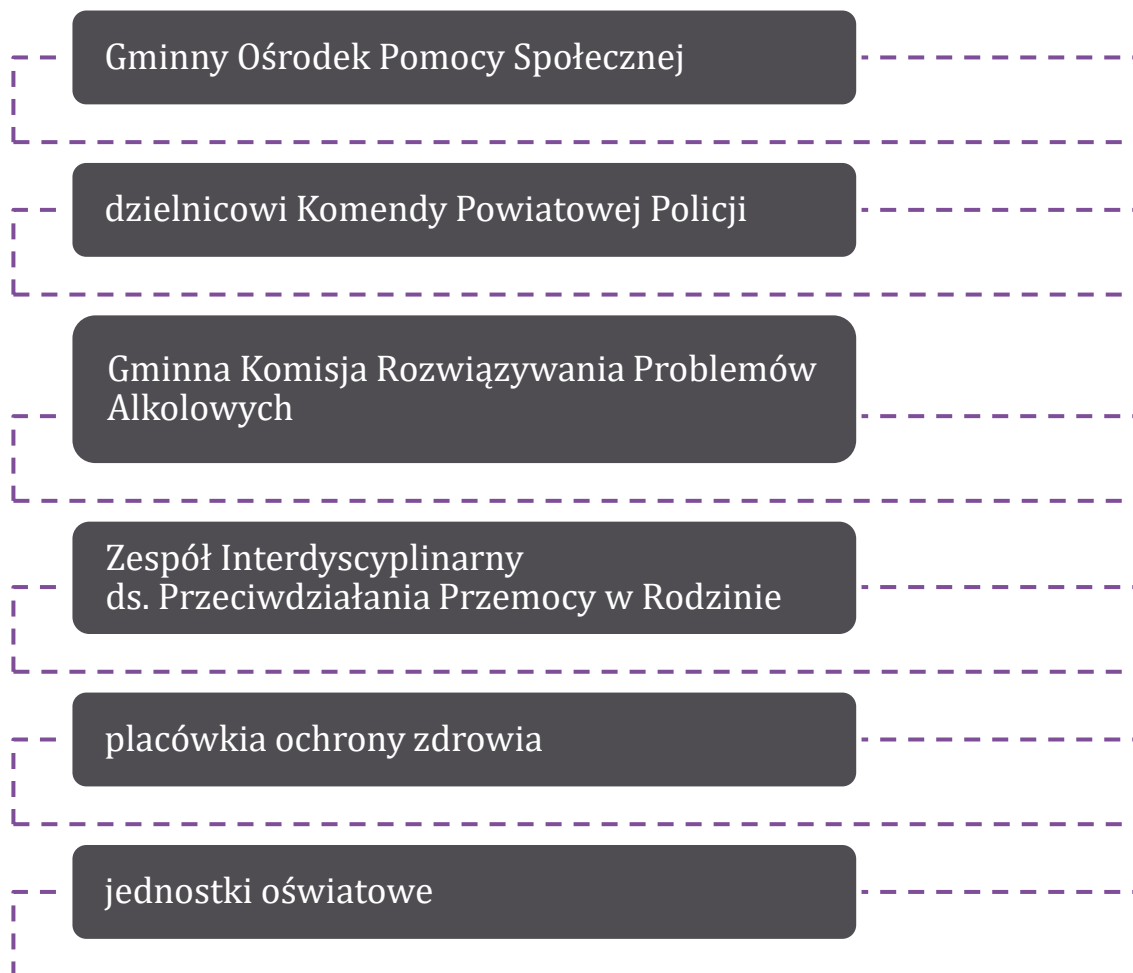
Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w Gminie Sławoborze zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi następujący przedstawiciele: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Powiatowej Policji, Sądu, placówki ochrony zdrowia, jednostki oświatowej i organizacji pozarządowych.

Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. W 2020 roku Zespół Interdyscyplinarny realizował działania określone w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sławoborze na lata 2016-2020*, przyjętym Uchwałą Nr XIV/91/16 Rady Gminy Sławoborze z dnia 18 marca 2016 roku.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie Gminy Sławoborze mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania **przemocy w rodzinie**.

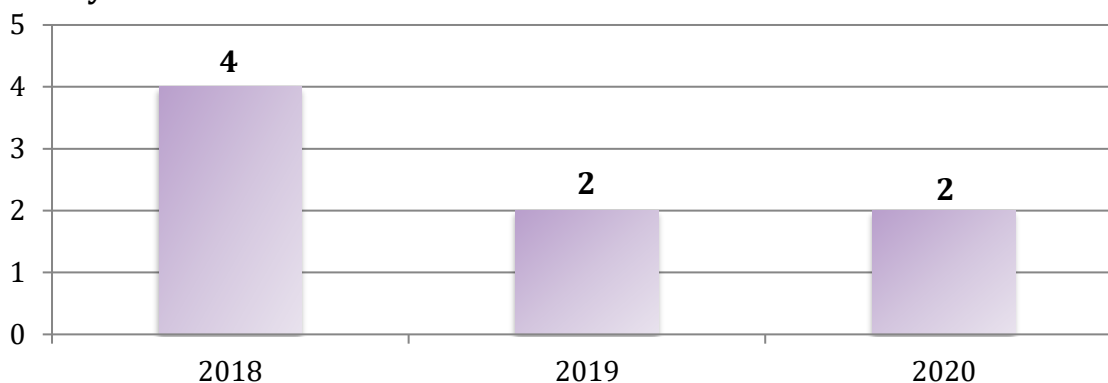

Na przestrzeni lat 2018–2020 z powodu przemocy w rodzinie pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławoborzu otrzymało 8 rodzin – w 2018 roku 4, natomiast w 2019 i 2020 roku – po 2 rodziny.

W 2020 roku przemoc w rodzinie jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na **jedenastym** miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

Wykres 134. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2018-2020. W 2020 roku członkowie ZI spotykali się czterokrotnie. Liczba powołanych grup roboczych w 2020 roku kształtowała się na poziomie 39. W omawianym roku odbyło się 39 posiedzeń grup – to o 116% więcej niż w 2019 roku, a jednocześnie o 17% mniej niż w 2017 roku.

Tabela 56. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2018-2020

L.P.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba utworzonych grup roboczych	47	18	39
2	liczba posiedzeń grup roboczych	47	18	39
3	liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Sławoborze za lata 2018-2020

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

W 2020 roku procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto w **20** rodzinach – 16 formularzy „Niebieskie Karty – A” zostały założone przez funkcjonariuszy Policji, natomiast 4 przez pracowników socjalnych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W omawianym roku realizowanych było łącznie **26** procedur „Niebieskie Karty”. Podjęto decyzję o zakończeniu **18** postępowań – 13 z nich zakończono w związku z ustaniem przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, a 5 procedur zakończono ze względu na brak zasadności podejmowanych działań.

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba realizowanych i zakończonych procedur, a także liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę ulegała wahaniom. Znaczący wpływ na ponowny wzrost natężenia zjawiska przemocy w rodzinie w 2020 roku miała pandemia COVID-19 i związany z nią lockdown – ograniczenia w poruszaniu się, kryzys gospodarczy oraz pogorszenie się stanu psychicznego znacznej części społeczeństwa mogło powodować nasilenie zachowań przemocowych wśród członków rodzin.

Tabela 57. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

L.P.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę	20	8	20
2	liczba realizowanych procedur	27	15	26
2	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	19	10	18

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Sławoborze za lata 2018-2020

W 2020 roku ZI trzykrotnie zawiadamiał prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie. W ramach działań opartych na procedurze „Niebieskie Karty” przeprowadzono 3 interwencje kryzysowe, których celem była ochrona osób doznających przemocy poprzez umieszczenie ich w specjalistycznych ośrodkach wsparcia – pomocy w tej formie udzielono w przedmiotowym roku 3 kobietom i 3 dzieciom w wieku od 4 do 11 lat.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego obejmują wieloaspektowym wsparciem rodziny doświadczające problemu przemocy. W 2020 roku osoby doświadczające tego problemu mogły skorzystać ze wsparcia psychologicznego, prawnego, pomocy socjalnej, a także z poradnictwa udzielanego przez terapeutę ds. uzależnień.

Wśród pozostałych działań, które zostały przeprowadzone na terenie Gminy w 2020 roku w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, należy wyszczególnić:

- obligowanie osób stosujących przemoc do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym prowadzonym przez Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Świdwinie;
- zakupienie materiałów kampanii „Reaguj na przemoc”, które rozpowszechniano w jednostkach oświatowych oraz wśród osób doświadczających i stosujących przemoc;
- zaopatrzenie osób doświadczających przemocy w rodzinie w *Plan Awaryjny dla osób doświadczających przemocy domowej w epidemii koronawirusa*;
- utworzono w mediach społecznościowych profil pn. *Kącik Pedagoga*, gdzie na bieżąco umieszczane były treści profilaktyczne dla rodziców i uczniów;
- przeprowadzono zajęcia profilaktyczne z zakresu cyberprzemocy.

W trakcie kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy domowej zostawały one informowane o możliwości skorzystania z bezpiecznego i bezpłatnego schronienia na terenie województwa zachodniopomorskiego – taką formę wsparcia zapewnia m.in. **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Białogardzie i Świnoujściu**, czy **Regionalne Centrum Kryzysowe w Świdwinie**. Rodzinom wymagającym oddziaływań interwencyjnych została udzielana informacja dot. możliwości skorzystania z **Ośrodka Interwencji Kryzysowej**, znajdującego się np. w Krzecku oraz Ośrodka Wsparcia – **Dom dla Matek w Karwowie**.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczącego przemocy w rodzinie oraz cyberprzemocy.

Tabela 58. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące przemocy

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala przemocy	<ul style="list-style-type: none">▪ Z przeprowadzonego badania wynika, iż problem przemocy domowej nie dotyczy bezpośrednio żadnego z dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze – żaden z nich nie stwierdził, że w jego domu występuje przemoc.▪ Znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu zadeklarował stosunkowo wysoki odsetek badanych, tj. 20%.▪ Do częstszego doznawania przemocy podczas trwającej pandemii COVID-19 nie przyznał się żaden dorosły mieszkaniec.▪ Do zastosowania przemocy wobec dziecka/dzieci w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie przyznał się jeden ankietowany.
Stosowanie kar fizycznych wobec dzieci	<ul style="list-style-type: none">▪ Analiza materiału badawczego pod kątem stosowania kar fizycznych wobec dzieci pozwala zauważyć, że 7% mieszkańców biorących udział w badaniu nie wie, czy jest to dobra metoda wychowawcza.
Cyberprzemoc	<ul style="list-style-type: none">▪ Do doświadczenia wirtualnej przemocy przyznało się 27% respondentów, natomiast do jej stosowania – 2%.

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Najważniejsze wnioski z badania przeprowadzonego wśród uczniów z Gminy Sławoborze dotyczące przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy przedstawione zostały w kolejnej tabeli.

Tabela 59. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z Gminy Sławoborze dotyczące przemocy

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none">▪ W kontekście przytoczonych danych można wysnuć wniosek, że przemocy kiedykolwiek w życiu doznał stosunkowo duży odsetek uczniów ze szkół znajdujących się na terenie Gminy – zadeklarował to co trzeci respondent (31%).▪ Znaczna część badanych doświadczyła przemocy ze strony mamy i taty (<i>kolejno 31% i 13% spośród uczniów deklarujących doświadczenie przemocy</i>).▪ 2% uczniów stwierdziło, że doznaje przemocy bezpośrednio w swoim domu, gdyż odpowiedzieli oni, że członkowie ich rodziny stosują wobec nich przemoc.▪ Respondenci najczęściej wskazywali na doświadczenie przemocy fizycznej.
Skala przemocy rówieśniczej	<ul style="list-style-type: none">▪ Obraz jaki wyłania się z badania to znaczny odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy – przyznał to średnio co trzeci respondent (38%).▪ Wśród uczniów, którzy zadeklarowali doświadczenie przemocy, co trzeci doznał jej ze strony kolegów ze szkoły (38%).▪ Ponad połowa badanych, którzy przyznali, iż zastosowali przemoc użyło jej wobec swoich rówieśników (62%).
Cyberprzemoc	<ul style="list-style-type: none">▪ Wyniki badań wskazują, iż 24% uczniów nie wie czym jest zjawisko cyberprzemocy.▪ Do doznania cyberprzemocy przyznało się 25% ankietowanych, natomiast do jej stosowania 13%.

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

Kolejna tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego wśród nauczycieli zatrudnionych w jednostkach oświatowych na terenie Gminy Sławoborze w zakresie problemu przemocy domowej, rówieśniczej, a także cyberprzemocy.

Tabela 60. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród nauczycieli z Gminy Sławoborze dotyczące uzależnień

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none">50% nauczycieli posiada wiedzę, świadcząca o występowaniu wśród rodzin swoich uczniów przemocy domowej.Wśród działań, które skutecznie mogłyby zmniejszyć skalę przemocy domowej badani wskazali na szkolenia nauczycieli, lepszą współpracę międzyinstytucjonalną, warsztaty dla rodziców, a także zajęcia Treningu Umiejętności Społecznych dla dzieci.
Skala przemocy rówieśniczej	<ul style="list-style-type: none">W opinii 60% nauczycieli przemoc rówieśnicza występuje na terenie ich szkoły w małym stopniu, a zdaniem 40% w średnim.Wszyscy badani zgodzili się, iż skuteczną odpowiedzią na przemoc wśród uczniów byłaby pedagogizacja rodziców.
Cyberprzemoc	<ul style="list-style-type: none">Zdaniem 90% ankietowanych skala cyberprzemocy wśród ich uczniów jest średnia.

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- 1 Wzrost natężenia problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy.
- 2 Nasilenie zjawiska cyberprzemocy.
- 3 Wzrost liczby realizowanych procedur „Niebieskie Karty” wśród rodzin.
- 4 Brak wiedzy odnośnie kar fizycznych jako metody wychowawczej wśród części respondentów (wynik badania ankietowego).
- 5 Znaczne natężenie problemu przemocy rówieśniczej wśród uczniów szkół na terenie Gminy (wynik badania ankietowego).

6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

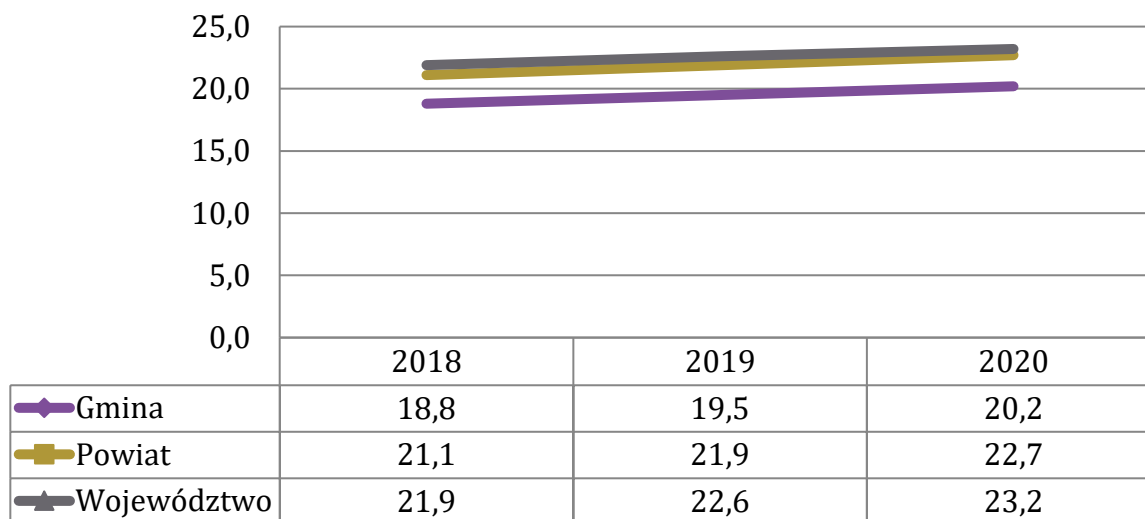
||| Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. Z danych GUS wynika, że w 2020 roku odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w Gminie Sławoborze (20,2%) był niższy zarówno w porównaniu do powiatu świdwińskiego (22,7%) oraz województwa zachodniopomorskiego (23,2%). Na przestrzeni ostatnich trzech lat udział osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie, powiecie i województwie systematycznie ulegał wzrostowi. Różnica między 2018, a 2020 rokiem w Gminie Sławoborze wynosi 1,4 pp., w powiecie świdwińskim wskaźnik ten wzrósł o 1,6 pp., natomiast w województwie zachodniopomorskim o 1,3 pp.

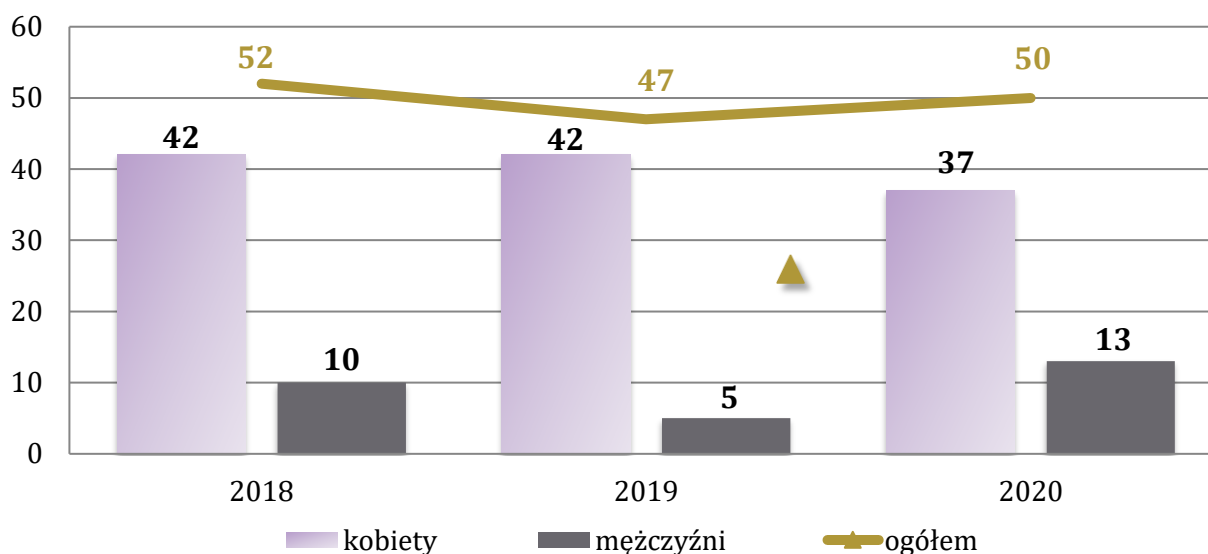
Wykres 135. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Gminie Sławoborze, powiecie świdwińskim oraz województwie zachodniopomorskim na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba mieszkańców Gminy w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2020 roku 50. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – było ich 37, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn – 13. W stosunku do 2018 roku liczba korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym ulegała wahaniom – w 2018 roku wynosiła 52, w 2019 roku zmalała do 47, natomiast w 2020 roku wzrosła do 50.

Wykres 136. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020

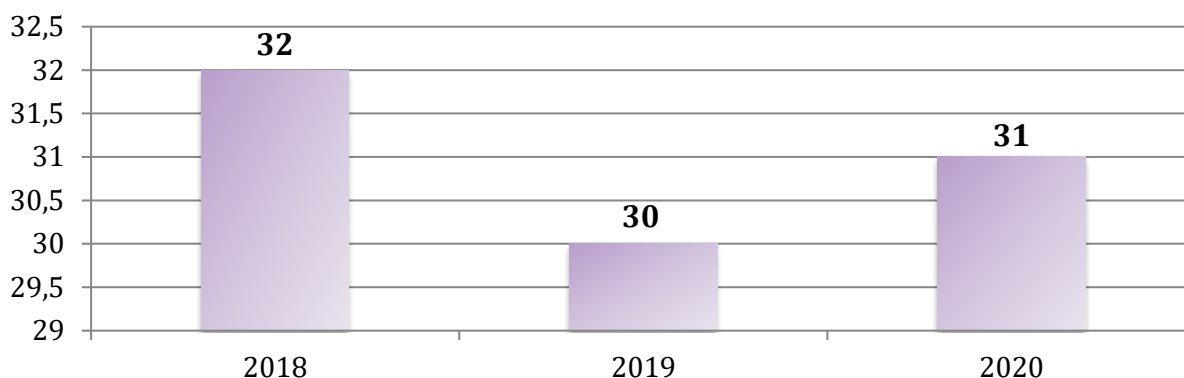
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławoborzu realizował usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W 2020 roku objętych tego typu usługami było **31 osób** w liczbie **2 150 świadczeń**, w roku 2019 – 30 osób, a w roku 2018 – 32 osoby. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba osób korzystających z usług nie ulegała znacznym wahaniom.

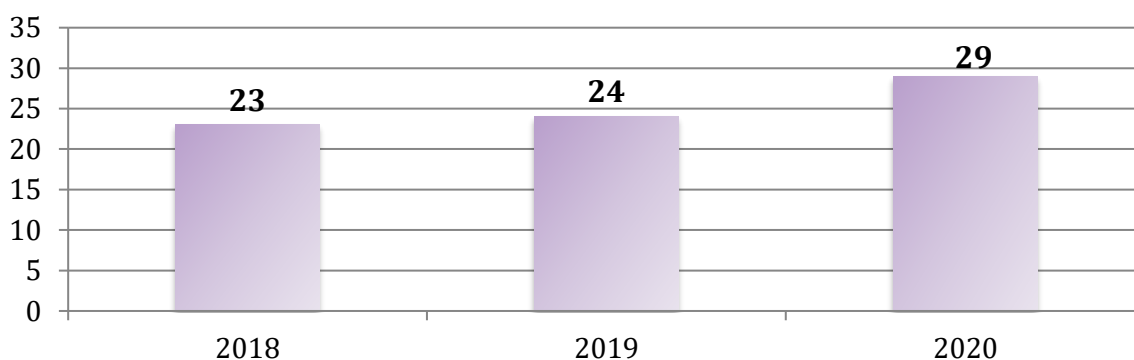
Wykres 137. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku wypłacono **29** świadczeń mieszkańcom Gminy powyżej 75 roku życia w postaci zasiłku pielęgnacyjnego, w 2019 roku – 24 świadczenia, a w 2018 roku – 23. Na przestrzeni omawianych lat liczba wypłaconych świadczeń uległa zwiększeniu.

Wykres 138. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Liczbę osób, którym opłacono pobyt w domach pomocy społecznej oraz przeznaczone na to środki prezentuje poniższa tabela. Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W 2020 roku, w porównaniu do poprzednich lat, liczba osób przebywających w DPS kształtowała się na wyższym poziomie.

Wykres 139. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba osób	10	9	11
2	kwota świadczeń (zł)	284 654,00	329 417,00	277 948,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławoborzu był realizatorem projektu socjalnego pn. „Aktywni Seniorzy w Gminie Sławoborze”, którego celem była społeczno-kulturalna aktywizacja osób starszych zamieszkujących Gminę. W ramach projektu seniorzy mogli uczestniczyć w wycieczkach rekreacyjnych, różnorodnych prelekcjach oraz zajęciach sportowych i kulturowych.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Wnioski z badania ankietowego w zakresie problemów i potrzeb osób starszych w Gminie w opinii jej dorosłych mieszkańców przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 61. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze w 2021 roku dotyczące osób starszych

Obszar tematyczny	Wnioski
Problemy i potrzeby osób starszych	<ul style="list-style-type: none">▪ W opinii większości dorosłych mieszkańców Gminy najczęstszymi problemami, z którymi borykają się osoby starsze jest samotność oraz niepełnosprawność i inne choroby wieku podeszłego. Znaczna część odpowiedzi ankietowanych padła również na brak wsparcia ze strony rodziny.▪ Wśród głównych potrzeb seniorów respondenci wyróżnili przede wszystkim usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne, wsparcie emocjonalne oraz doradztwo i załatwianie spraw urzędowych.
Oferta pomocy	<ul style="list-style-type: none">▪ Co drugi mieszkaniec Gminy uważa ofertę pomocy osobom starszym za niewystarczającą (51%).

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- 1 Zagrożenie izolacją społeczną osób starszych.
- 2 Stały wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności Gminy na przestrzeni ostatnich lat.
- 3 Wzrost zapotrzebowania na zasiłki pielęgnacyjne przyznawane osobom powyżej 75 lat.

7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

||| Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

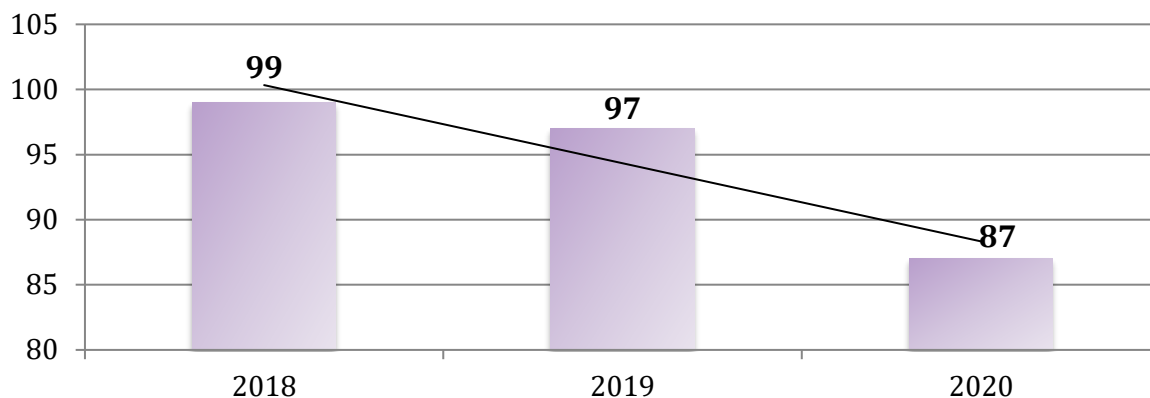
W 2020 roku bezrobocie jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na **trzecim** miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W 2020 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławoborzu z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie **87**. Na przestrzeni lat 2018-2020 można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. W porównaniu do 2018 roku liczba ta zmniejszyła o 12%.

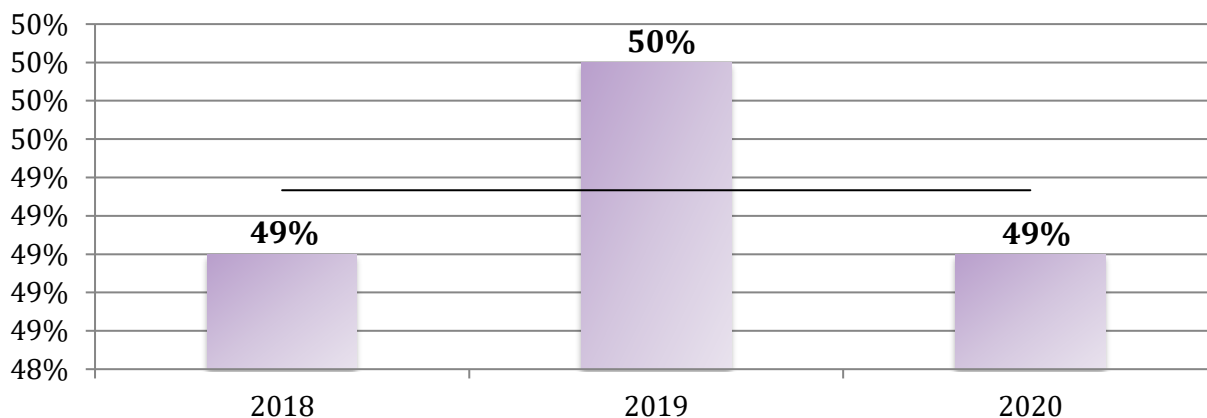
Wykres 140. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Dostrzegalna jest pozytywna tendencja jeśli chodzi o zmianę *wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej*. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W 2020 roku wynosił **49%**, a więc był o 1 pp. mniejszy niż w roku poprzednim.

Wykres 141. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020

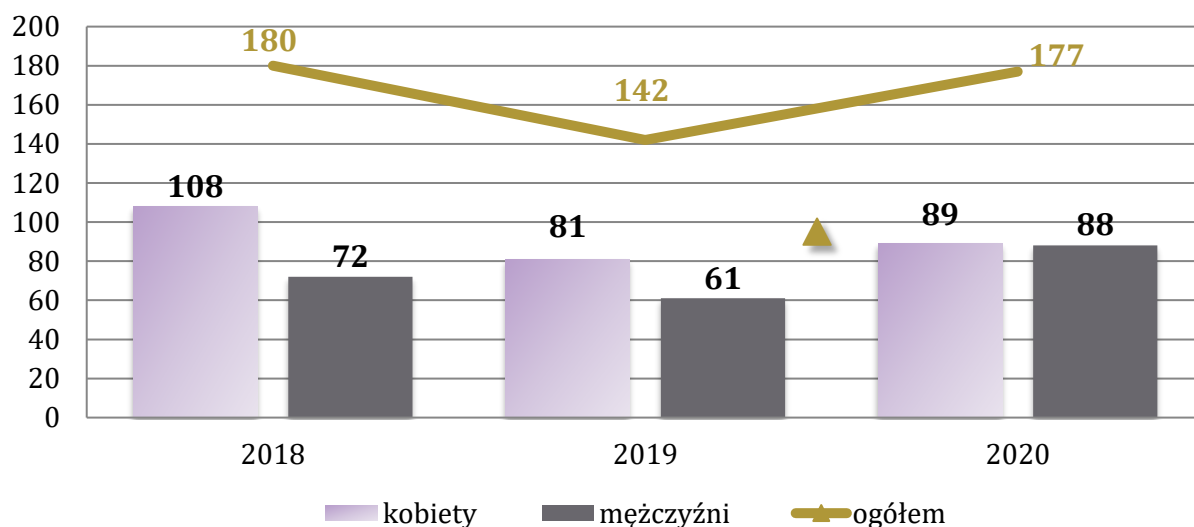
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na koniec 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było łącznie 177 mieszkańców Gminy Sławoborze. Oznacza to wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 25%, a w porównaniu do roku 2018 spadek o 2%. W omawianym roku pod względem płci nie była widoczna dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet było 89, a mężczyzn – 88.

Wykres 142. Mieszkańcy Gminy Sławoborze zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018–2020 (stan na koniec grudnia)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świdwinie zarejestrowanych było 7,2% mieszkańców Gminy Sławoborze, przy czym udział kobiet był większy od mężczyzn. Taki sam wskaźnik dotyczył powiatu świdwińskiego. Udział bezrobotnych mieszkańców Gminy w ogólnej liczbie mieszkańców będących w wieku produkcyjnym w stosunku do 2019 roku zwiększył się o 1,5 pp. W całym województwie osoby bezrobotne stanowiły w 2020 roku 5,2% wszystkich mieszkańców w wieku produkcyjnym, a więc sytuacja w Gminie i powiecie była pod tym względem mniej korzystna w odniesieniu do województwa zachodniopomorskiego.

Tabela 62. Udział bezrobotnych mieszkańców Gminy Sławoborze zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2018-2020 w porównaniu do powiatu świdwińskiego i województwa zachodniopomorskiego (w procentach, stan na koniec grudnia)

Lp.	wyszczególnienie		2018	2019	2020
1	Gmina	mężczyźni	5,2	4,4	6,5
		kobiety	9,3	7,2	8,0
		ogółem	7,1	5,7	7,2
2	Powiat	mężczyźni	5,4	4,6	5,7
		kobiety	9,1	4,6	5,7
		ogółem	7,1	6,0	7,2
3	Województwo	mężczyźni	3,4	3,2	4,4
		kobiety	5,7	5,1	6,1
		ogółem	4,4	4,1	5,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ze zjawiskiem *długotrwałego bezrobocia* mamy zatem do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwanie bezrobotnych mieszkańców Gminy Sławoborze oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców, w porównaniu do powiatu świdwińskiego oraz województwa zachodniopomorskiego. W latach 2018-2020 ich udział w Gminie ulegał wahaniom, przyjmując w 2020 wartość wynoszącą **47,4%** wszystkich zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy. Sytuacja w Gminie Sławoborze prezentowała się nieco korzystniej zarówno w odniesieniu do powiatu (50,1%), jak i całego województwa (48,1%).

Tabela 63. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy Sławoborze oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu świdwińskiego oraz województwa zachodniopomorskiego w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia)

Lp.	wyszczególnienie		2018	2019	2020
1	Gmina	liczba osób	88	54	84
		udział (%)	48,9	38,0	47,4
2	Powiat	liczba osób	1 061	808	1 011
		udział (%)	51,4	47,1	50,1
3	Województwo	liczba osób	23 750	20 506	25 022
		udział (%)	45,6	49,1	48,1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że w stosunku do 2018 roku nastąpił spadek udziału osób mających mniej niż 30 lat, natomiast odnotowano wzrost udziału bezrobotnych będących przed 25 rokiem życia oraz powyżej 50 lat. Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy w podziale na wiek i ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP ulegała wahaniom w wyniku negatywnych zmian na rynku pracy spowodowanych pandemią COVID-19.

Tabela 64. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy Sławoborze w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia)

Lp.	kategoria wiekowa	2018		2019		2020	
		liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
1	do 25 roku życia	19	10,5	18	12,6	24	13,5
2	do 30 roku życia	58	32,2	40	28,1	54	30,5
3	powyżej 50 roku życia	39	21,6	30	21,1	42	23,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030 WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Powiatowy Urząd Pracy w Świdwinie w omawianym roku realizował następujące programy aktywizujące i projekty, adresowane do mieszkańców powiatu. Wśród nich wymienić należy:

- Projekt „Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku 30 lat i więcej, w szczególności znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie świdwińskim (V)”;
- Projekt „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie świdwińskim (IV)”;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy oraz bezrobotnych opiekunów osób niepełnosprawnych;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych powracających z zagranicy.

W związku z pandemią COVID-19 oraz wprowadzonymi obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzaniem obostrzeń oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Kolejna tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące problemu bezrobocia.

Tabela 65. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące problemu bezrobocia

Obszar tematyczny	Wnioski
Dostępność rynku pracy	<ul style="list-style-type: none">▪ Zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców uważa, że znalezienie nowej pracy na terenie Gminy jest trudne (56%).▪ Co drugi respondent negatywnie ocenia swoje szanse na rynku pracy, uważając, iż byłoby mu trudno znaleźć nowe miejsce zatrudnienia (49%).
Powody bezrobocia	<ul style="list-style-type: none">▪ Wśród głównych powodów bezrobocia ankietowani wymienili przede wszystkim niskie wynagrodzenia, niewystarczającą liczbę ofert pracy oraz niechęć do podjęcia pracy spowodowaną np. korzystaniem ze świadczeń pomocy społecznej.
Aktywizacja zawodowa	<ul style="list-style-type: none">▪ Zdecydowana większość mieszkańców Gminy nie korzystała z żadnych form aktywizacji zawodowej proponowanej przez Urząd Pracy.▪ Najpopularniejszą formą aktywizacji zawodowej wśród mieszkańców Gminy Sławoborze były staże/praktyki (38%).

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

OBSZARY PROBLEMOWE

- 1** Znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy.
- 2** Bezrobocie jako jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy.
- 3** Ryzyko pogorszenia się sytuacji na rynku pracy spowodowane pandemią COVID-19.
- 4** Niewielka liczba mieszkańców biorąca udział w aktywizacji zawodowej.

8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

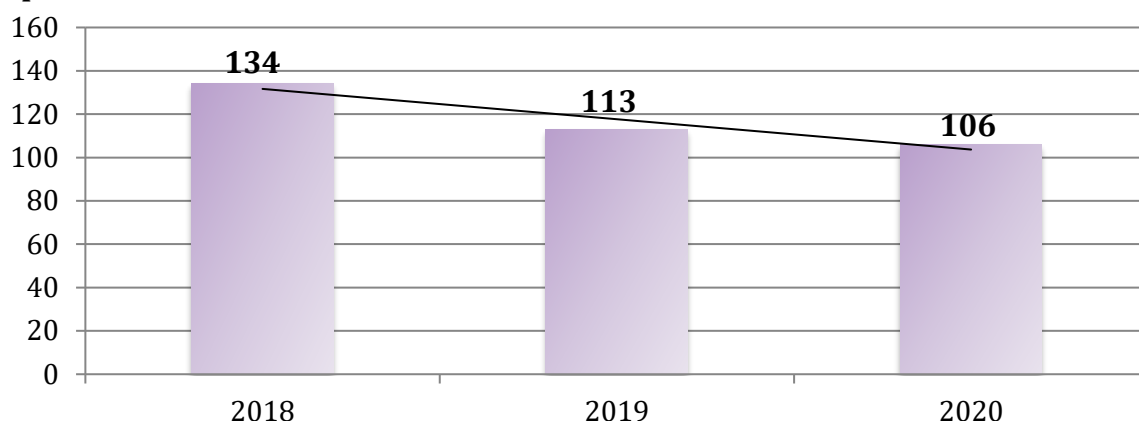
||| Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

2020 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na **pierwszym** miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2018-2020 spadkowi. W 2018 roku z tego powodu z pomocy skorzystały 134 rodziny, w 2019 roku – 113, natomiast w 2020 roku – 106.

Wykres 143. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W 2020 roku zasiłki stałe pobierały 23 osoby, tj. tyle co w roku ubiegłym i jednocześnie o 21% mniej w stosunku do 2018 roku. W przypadku zasiłków okresowych, w 2020 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 45 – co oznacza wzrost o 15% w stosunku do roku 2019, a spadek o 4% w odniesieniu do roku 2018. Zasiłek celowy z kolei, został przyznany w 2020 roku 160 osobom, czyli większej liczbie osób niż w 2019 roku (o 2%), a mniejszej niż w 2018 roku (o 7%).

Tabela 66. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020

Lp.	rodzaj zasiłku	2018		2019		2020	
		liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
1	zasiłek stały	29	129 199 zł	23	92 181 zł	23	97 411 zł
2	zasiłek okresowy	47	72 461 zł	39	74 336 zł	45	89 680 zł
3	zasiłek celowy	172	222 280 zł	157	253 238 zł	160	242 985 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławoborzu od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i niepełnosprawnych. W 2020 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 114 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 84 osobom. W ciągu ostatnich trzech lat liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne ulegała wahaniom, z kolei liczba otrzymujących świadczenie niepieniężne w porównaniu do 2018 roku zmniejszyła się o 41%.

Tabela 67. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	świadczenie pieniężne	116	97	114
2	świadczenie niepieniężne	142	113	84

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W ramach omawianego programu „Posiłek w szkole i domu” w 2020 roku wydano **4 756 posiłków**, a na ten cel wydatkowano 21 872,00 zł. Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba wydawanych posiłków uległa znacznemu zmniejszeniu, co obrazują dane przedstawione w tabeli nr 68.

Tabela 68. Liczba wydanych posiłków w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu” i ich koszt w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	Liczba wydanych posiłków	16 937	12 080	4 756
2	Liczba rodzin objętych pomocą	b.d	68	44
2	Koszt wydanych posiłków	83 364,00	57 187,00	21 872,00 zł

Źródło: Sprawozdanie z wykonania planu finansowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławoborzu za 2018, 2019 i 2020 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2020 roku przyznano **12** świadczeń pieniężnych w formie *dotatków mieszkaniowych*, a kwota wypłaconego świadczenia wyniosła 4 041,00 zł. W 2019 roku liczba wypłaconych dodatków wynosiła 6, natomiast w 2018 roku – 9.

Wykres 144. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2018-2020

Lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	Liczba dodatków mieszkaniowych	9	6	12
2	Kwota świadczeń (w zł)	10 607,00	7 806,00	4 041,00

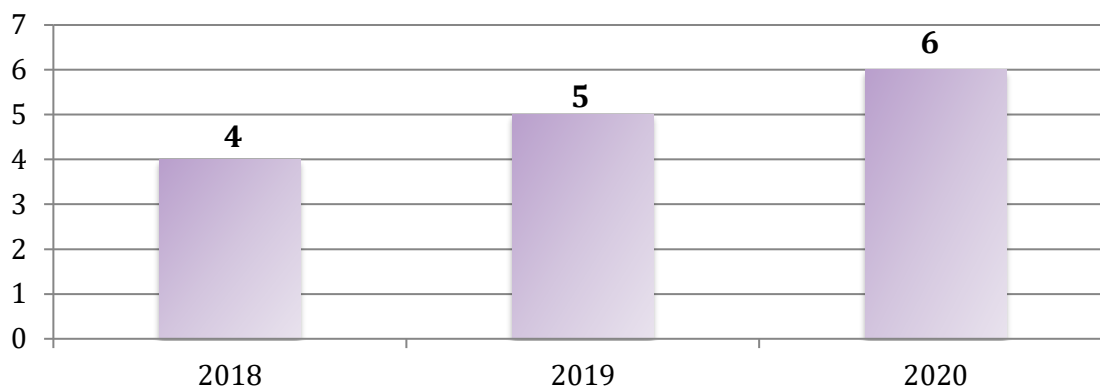
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Wartość wskaźnika ubóstwa w wymiarze finansowym w 2019 roku kształtowała się w Gminie Sławoborze na poziomie **-0,37**. Na wartość wskaźnika ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja Gminy jest korzystniejsza.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2020 roku z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymało 6 rodzin. Informacje w tym zakresie na przestrzeni lat 2018-2020 przedstawia poniższy wykres. Dane statystyczne dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z GOPS wskazują na to, że problem bezdomności na terenie Gminy w stosunku do 2018 roku uległ zwiększeniu.

Wykres 145. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W zakresie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w postaci zapewnienia schronienia osobom bezdomnym i ubogim, dla których gminą właściwą do udzielenia tego rodzaju wsparcia jest Gmina Sławoborze, GOPS w 2020 roku w ramach realizacji niniejszego zadania poniósł koszt w wysokości 270,00 zł.

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące problemu ubóstwa zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 69. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące problemu ubóstwa

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala ubóstwa	<ul style="list-style-type: none">▪ 9% ankietowanych mieszkańców doświadczyło odrzucenia społecznego z powodu ubóstwa.▪ Do doświadczenia kiedykolwiek w życiu problemu ubóstwa przyznało się aż 44% respondentów.▪ Większość badanych uważa, iż problem ubóstwa występuje na terenie Gminy Sławoborze.▪ Wśród osób najbardziej zagrożonych ubóstwem respondenci wskazali przede wszystkim osoby starsze (64%), osoby z niepełnosprawnościami (51%), a także osoby dotknięte problemem uzależnień (49%).

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

OBSZARY PROBLEMOWE

- 1** Ubóstwo jako główny powód udzielania pomocy społecznej rodzinom zamieszkującym Gminę.
- 2** Ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji.
- 3** Występowanie problemu bezdomności.
- 4** Ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych, przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego.

9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

||| Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

W 2020 roku w Gminie Sławoborze odnotowano szacunkowo 70 przestępstw⁶⁰. Analizując dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2018-2020 można zauważyć, iż liczba popełnionych przestępstw ulegała wahaniom, a w 2020 roku przyjęła najniższą wartość.

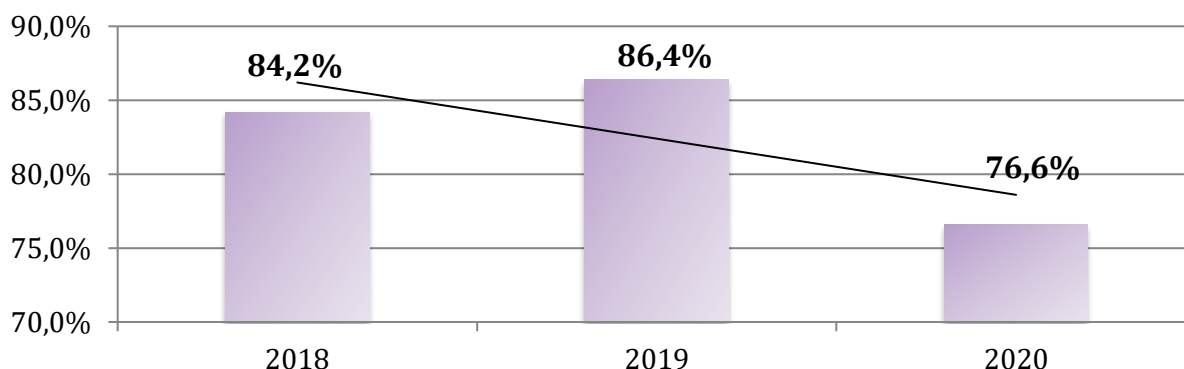
Tabela 70. Szacunkowa liczba przestępstw stwierdzonych w Gminie Sławoborze na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
kryminalne	49	62	47
przeciwko mieniu	24	20	26
drogowe	12	19	10
gospodarcze	12	6	9
przeciwko życiu i zdrowiu	2	2	1
OGÓŁEM	79	93	70

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

Rozpatrując kwestię wykrywalności przestępstw na terenie Gminy Sławoborze można zauważyć, że w 2020 roku wskaźnik przyjmował nieco wyższą wartość niż na terenie zarówno województwa zachodniopomorskiego (73%), jak i całej Polski (73%). Jednakże dane statystyczne pokazują, że na przestrzeni trzech ostatnich lat uległ on zmniejszeniu.

Wykres 146. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w Gminie Sławoborze w latach 2018-2020

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

⁶⁰ W oparciu o dane powiatowe

Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

W poniższej tabeli przedstawione zostały wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy w zakresie poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania.

Tabela 71. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania

Obszar tematyczny	Wnioski
Poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania	<ul style="list-style-type: none">Swoją okolicę jako bezpieczną ocenia 53% respondentów.Spacerując po swojej okolicy po zmroku niebezpiecznie czuje się co szósty mieszkaniec Gminy Sławoborze.

Źródło: Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

OBSZARY PROBLEMOWE

- 1 Zmniejszający się wskaźnik wykrywalności przestępstw w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020.
- 2 Znacząca liczba popełnionych przestępstw kryminalnych i przeciwko mieniu.

V. ANALIZA SWOT

Jedną z powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

ANALIZA SWOT

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

MOCNE STRONY

- Korzystna lokalizacja.
- Atrakcyjne położenie geograficzne.
- Dodatnie saldo migracji wewnętrznych.
- Rozwinięta sieć dróg pozwalająca na dobrą komunikację.
- Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych.
- Funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
- Realizacja programów rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdSPN, IPiN wśród uczniów.
- Zmniejszający się wskaźnik deprywacji lokalnej.
- Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.
- Funkcjonowanie „Karty Dużej Rodziny”.
- Spadek wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.
- Spadek wypłacanych zasiłków stałych, okresowych i celowych.
- Szkoły podstawowe – prowadzone zajęcia dodatkowe, programy profilaktyczne i wychowawcze, realizacja zajęć w ramach indywidualnych potrzeb edukacyjnych.
- Baza instytucji prowadzących działalność w zakresie polityki społecznej oraz innych działań wspierających mieszkańców: GOPS, GKRPA, GOK, ŚDS, Klub Rodzica.
- Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.

- Utrzymujący się na przestrzeni ostatnich lat ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego.
- Spadek liczby mieszkańców.
- Niski współczynnik dzietności.
- Spadek liczby zawieranych małżeństw.
- Znaczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni ostatnich lat.
- Wzrost liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.
- Wysoki odsetek rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, ubóstwa i długotrwałej lub ciężkiej choroby.
- Występowanie problemu bezdomności.
- Stosunkowo niski wskaźnik wykrywalności przestępstw.
- Samotność i izolacja osób starszych.
- Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP w Świdwinie.
- Brak rodzin wspierających.
- Utrzymujący się na przestrzeni ostatnich lat wysoki udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy.
- Znaczny wzrost łącznej wartości sprzedanego alkoholu na terenie Gminy.

SŁABE STRONY

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

S Z A N S E

<ul style="list-style-type: none">• Rozwój gospodarczy Gminy.• Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.• Promocja Gminy w całej Polsce.• Utworzenie nowych miejsc pracy.• Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.• Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.• Zewnętrzne źródła finansowania, między innymi z Unii Europejskiej.• Rozwój cywilizacyjny, nowe technologie informatyczne.• Polityka senioralna oraz prorodzinna państwa.• Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.• Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.• Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.• Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.• Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.	<ul style="list-style-type: none">• Starzejące się społeczeństwo.• Konsekwencje gospodarcze i zdrowotne spowodowane pandemią COVID-19.• Przepisy prawne utrudniające wprowadzania nowych rozwiązań.• Wykluczenie cyfrowe części mieszkańców, przede wszystkim osób starszych.• Odpływ ludzi młodych z terenu Gminy.• Niedostosowanie oferty kształcenia do zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy.• Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i niepełnosprawnych.• Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.• Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.• Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.• Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.• Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.• Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.• Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.• Rozwój problemów uzależnień behawioralnych wynikających z długotrwałej izolacji i ograniczeń spowodowanych pandemią COVID-19.
--	---

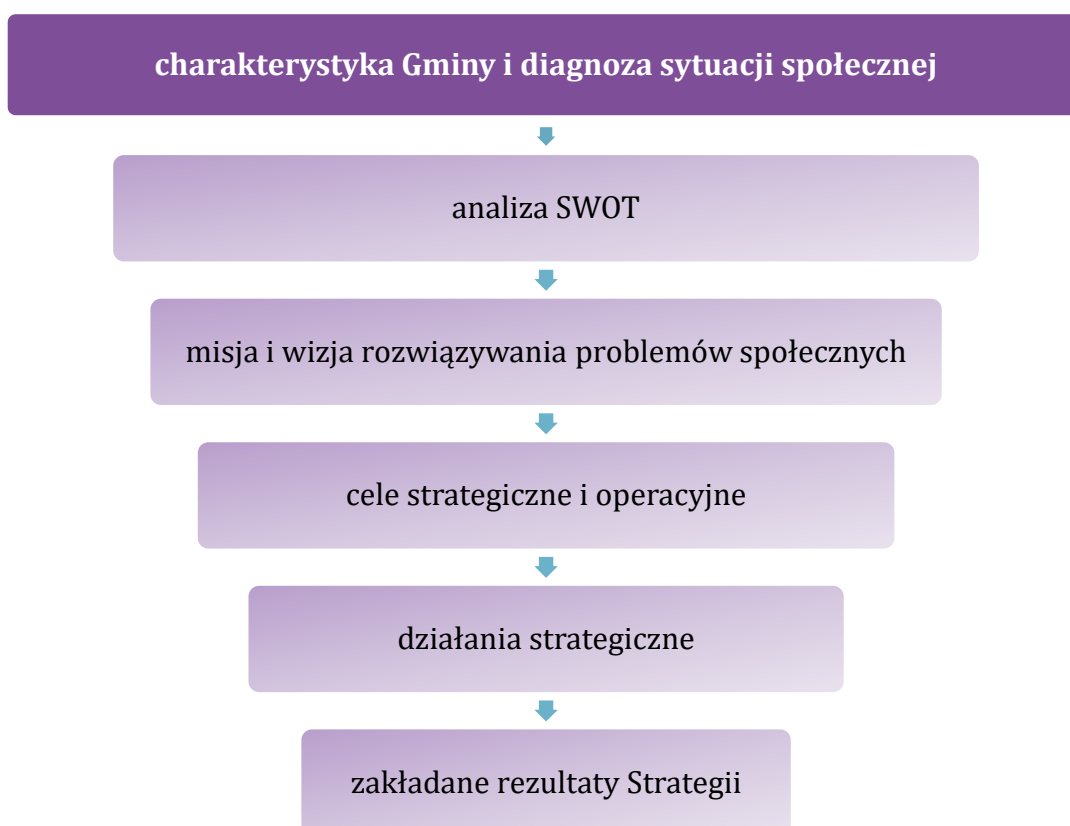
Z A G R O Ż E N I A

VI. Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji (w tym wskaźników monitoringowych), ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza diagnostyczna przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Sławoborze została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej.

Brzmi ona następująco:

Gmina Sławoborze to przykład jednostki terytorialnej dążącej do inkluzji i aktywizacji społeczno-kulturalno-zawodowej wszystkich mieszkańców, poprzez zapewnienie adekwatnego wsparcia i zaspokajanie ich potrzeb dzięki odpowiednio wykorzystywanym potencjałom społecznym, gospodarczym, kulturalnym i przyrodniczym.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

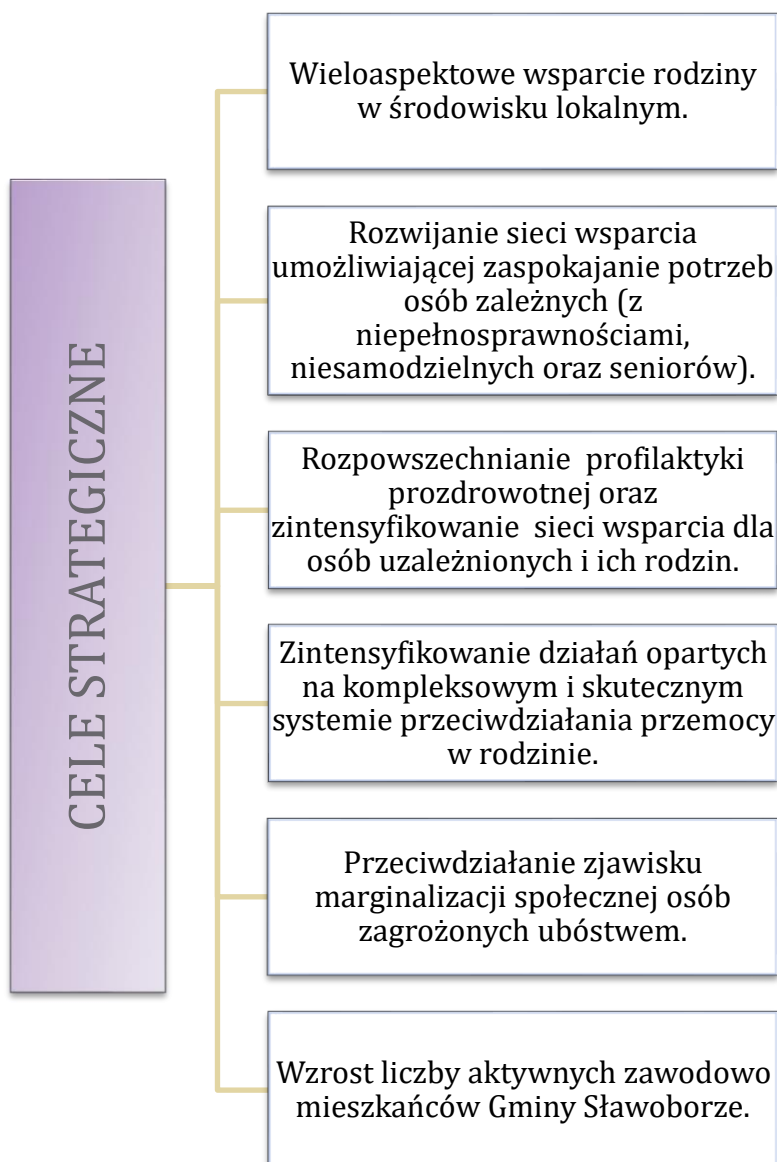
Brzmi ona:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławoborze jest realizowanie założeń lokalnej polityki społecznej opartej na kooperacji poszczególnych instytucji, której celem jest poprawa jakości życia mieszkańców dzięki wspieraniu i zaspokajaniu ich potrzeb w celu integralnego rozwoju Gminy, poprzez wykorzystywanie zasobów społeczności lokalnej, uwzględniających istotne uwarunkowania środowiskowe.

2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania. Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

CEL STRATEGICZNY NR 1

WIELOASPEKTOWE WSPARCIE RODZINY W ŚRODOWISKU LOKALNYM.

Cel operacyjny nr 1				
Udzielanie efektywnego wsparcia rodzinom w zakresie prawidłowego sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.				
Zadania przewidziane do realizacji	Zakładane rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	2022- 2030	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodziny wspierającej na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	2022- 2030	GOPS	Budżet Gminy
Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego, psychologicznego i pedagogicznego.	Poprawa funkcjonowania rodzin.	2022- 2030	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy.	Rok: 2022 2024 2026 2028 2030	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci, które nie mogą mieć zapewnionej opieki w rodzinie naturalnej.	2022- 2030	GOPS, PCPR, Sąd	Budżet Gminy Budżet Państwa

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zapewnienie potrzeb bytowych rodziny – wsparcie materialne i niematerialne.	Poprawa warunków bytowych rodzin.	2022- 2030	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
---	-----------------------------------	------------	------	--------------------------------

Cel operacyjny nr 2

Wspomaganie prawidłowej socjalizacji dzieci i młodzieży oraz prowadzenie działalności na rzecz integracji rodzin oraz rozwoju i wzmacniania więzi rodzinnych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z jednostkami oświatowymi.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez pomoc ze strony placówek oświatowych.	2022-2030	GOPS, jednostki oświatowe	Bez kosztów
Prowadzenie wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w formie pracy podwórkowej.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży, rodzin.	2022-2030	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Współpracowanie z jednostkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	2022-2030	GOPS, jednostki oświatowe	Bez kosztów
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Wzrost poziomu edukacji w szkołach.	2022-2030	UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Organizowanie, wspieranie i promocja imprez/wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi oraz dzieci i młodzieży.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	2022-2030	UG, GOPS, GOKiB, Klub Rodzica, jednostki oświatowe, świetlice wiejskie	Budżet Gminy Budżet Państwa Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych rozwijających zainteresowania.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, rozwój ich zainteresowań.	2022-2030	UG, GOPS, GOKiB, jednostki oświatowe, NGO.	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa bytu dzieci z rodzin o ograniczonych finansach.	2022-2030	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 2

ROZWIJANIE SIECI WSPARCIA UMOŻLIWIAJĄCEJ ZASPOKAJANIE POTRZEB OSÓB ZALEŻNYCH (Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, NIESAMODZIELNYCH ORAZ SENIORÓW).

Cel operacyjny nr 1				
Rozwój systemu wsparcia, aktywizacji i inkluzji społecznej osób z niepełnosprawnościami i niesamodzielnych poprzez wykorzystanie zasobów w postaci dostępnych form pomocy instytucjonalnej, opiekuńczo-wychowawczej i materialno-finansowej.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Podejmowanie działań na rzecz skutecznej integracji osób z niepełnosprawnościami poprzez organizację imprez sportowych/turystycznych/rekreacyjnych.	Zwiększenie poziomu integracji społecznej osób zależnych. Zagospodarowanie czasu wolnego.	2022-2030	UG, GOKiB, GOPS, ŚDS	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających	2022-2030	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	Rok: 2022 2024 2026 2028 2030 2030	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Udzielanie pomocy materialno-finansowej osobom z niepełnosprawnościami	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnościami.	2022-2030	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Rozwój procesu wczesnej interwencji, rozpoznania i leczenia dzieci z niepełnosprawnościami	Zapewnienie wsparcia w optymalnym rozwoju dzieci z niepełnosprawnościami.	2022-2030	PPP, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowych.	Zapewnienie odpowiednich warunków kształcenia uczniów z niepełnosprawnościami	2022-2030	UG, PPP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Cel operacyjny nr 2				
Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.	Rozwój kompetencji zawodowych osób z niepełnosprawnościami.	2022-2030	GOPS, UG, PUP, PCPR, NGO	Budżet Gminy Budżet Powiatu
Poradzenie poradnictwa zawodowego dla młodzieży i dorosłych, niepełnosprawnych mieszkańców Gminy.	Zwiększenie wiedzy na temat możliwości podjęcia zatrudnienia.	2022-2030	PUP, placówki oświatowe, UG, PCPR, PPP	Budżet Gminy PFRON
Działania mające na celu zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy poprzez wspieranie realizacji zawodowej w miejscach pracy chronionej oraz na otwartym rynku pracy.	Zwiększenie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.	2022-2030	PCPR, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do przedsiębiorców na temat możliwości zawodowych osób z poszczególnymi rodzajami niepełnosprawności.	Zwiększenie świadomości pracodawców na temat warunków zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.	2022-2030	UG, PUP, PCPR, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Prowadzenie międzysektorowej współpracy na rzecz osób z niepełnosprawnościami pozostających bez zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami.	2022-2030	UG, GOPS, PCPR, PUP, NGO, ŚDS, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Środki Europejskie

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Cel operacyjny nr 3

Aktywizacja obywatelska i społeczno-kulturalna seniorów zamieszkujących Gminę.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć: rekreacyjno-sportowych, kulturalnych, promujących zdrowy i aktywny tryb życia oraz edukacyjnych, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów.	Wzrost aktywności fizycznej oraz poziomu integracji wśród osób starszych.	2022-2030	GOPS, UG, GOKiB, NGO	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów.	2022-2030	GOPS, UG, GOKiB, placówki ochrony zdrowia, NGO	Budżet Gminy
Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Zaplanowanie działań w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby seniorów.	2022-2030	GOPS	Bez kosztów
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych w odpowiedzi na potrzeby seniorów.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich rozpowszechnienia.	2022-2030	GOPS, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa seniorów.	2022-2030	GOPS, UG, GOKiB, KPP	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 3

ROZPOWSZECHNIANIE PROFILAKTYKI PROZDROWOTNEJ ORAZ ZINTENSYFIKOWANIE SIECI WSPARCIA DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ICH RODZIN.

Cel operacyjny nr 1				
Rozwój międzyinstytucjonalnego systemu wsparcia na rzecz rodzin i osób uzależnionych.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	2022-2030	GOPS	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	2022-2030	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	2022-2030	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość społeczną na temat uzależnień poprzez upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych	Zwiększenie świadomości społecznej na temat uzależnień.	2022-2030	GOPS, UG, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Zwiększenie poziomu wiedzy i rozwój kompetencji członków GKRPA.	2022-2030	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Cel operacyjny nr 2

Wdrażanie efektywnego systemu profilaktyki i wczesnej interwencji dla dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz dążenie do podwyższenia wieku inicjacji alkoholowej i nikotynowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	2022-2030	GOPS, GKRPA, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja w szkołach oraz świetlicach wiejskich warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	2022-2030	GKRPA, jednostki oświatowe, świetlice wiejskie	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wycieczek z programem i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	2022-2030	GOPS, GKRPA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat uzależnień.	2022-2030	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Zmniejszenie dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży poniżej 18 r.ż.	2022-2030	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.	Zmniejszenie dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży poniżej 18 r.ż.	2022-2030	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 3

Wzmacnianie pożądanych postaw prozdrowotnych wśród mieszkańców oraz stworzenie bazy informacji na temat dostępnych form pomocy w przypadku problemu uzależnień wśród mieszkańców Gminy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Zmniejszenie skali prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.	2022-2030	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	2022-2030	GOPS, GKRPA, UG, KPP, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.				alkoholowych
Utrwalanie postaw abstyntenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	2022-2030	GOPS, GKRPA, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia uzależnienia.	Zwiększenie poziomu wiedzy mieszkańców na temat dostępnych form pomocy.	2022-2030	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 4

ZINTENSYFIKOWANIE DZIAŁAŃ OPARTYCH NA KOMPLEKSOWYM I SKUTECZNYM SYSTEMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Cel operacyjny nr 1				
Wzmocnienie współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy osobom doznającym przemocy oraz rozwój istniejącego systemu wsparcia.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Czynności podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	2022- 2030	GOPS, GKRPA, KPP, ZI, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Sąd	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022-2030	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	2022-2030	GOPS, GKRPA, ZI, jednostki oświatowe, placówki służby zdrowia, Sąd	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji doświadczenia przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Udzielenie wsparcia osobom doznającym przemocy.	2022-2030	GOPS, GKRPA, ZI, KPP, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	2022-2030	GOPS, GKRPA, ZI	Bez kosztów
Udzielanie poradnictwa w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej osobom stosującym i doznającym przemocy.	Poprawa dostępności do wsparcia dla osób doznających i stosujących przemoc.	2022-2030	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2

Rozwój świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie przejawów przemocy w rodzinie, zwiększenie wiedzy rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania oraz zwiększenie skuteczności działań prewencyjnych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz możliwości pomocy, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	2022-2030	GOPS, UG, GKRPA, ZI, KPP, PCPR, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie działań edukacyjnych dla rodziców podnoszących ich kompetencje wychowawcze	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez	Rok: 2022 2024 2026 2028 2030	GOPS, UG, GKRPA, ZI, KPP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

i promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.	przemocy.			sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	2022-2030	GKRPA, ZI, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	2022-2030	GOPS, GKRPA, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 5

PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM.

Cel operacyjny nr 1				
Rozwój systemu wsparcia i inkluzji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	2022- 2030	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	2022-2030	GOPS, NGO, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	2022- 2030	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc.	Udzielenie schronienia i wsparcia osobom znajdującym się w kryzysie bezdomności.	2022- 2030	GOPS, KPP, NGO	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 6

WZROST LICZBY AKTYWNYCH ZAWODOWO MIESZKAŃCÓW GMINY SŁAWOBORZE.

Cel operacyjny nr 1				
Wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych, a szczególnie zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy.	2022- 2030	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby pozostających bez zatrudnienia mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	2022-2030	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	2022- 2030	GOPS, PUP	Budżet Gminy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Zwiększenie wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	2022-2030	GOPS, UG, PUP	Budżet Gminy
Pobudzanie i wzmacnianie systemu motywacji oraz przekazywanie praktycznych umiejętności w celu aktywnego poruszania się na rynku pracy.	Zwiększenie umiejętności poszukiwania zatrudnienia oraz mobilności na rynku pracy.	2022-2030	GOPS, PUP	Budżet Gminy

3. Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 794 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie. Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Gminy Sławoborze. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy Sławoborze. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Zawarte w dokumencie Strategii wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą musiały być w trakcie jej realizacji potwierdzone zapisami w uchwałach budżetowych na kolejne lata i wieloletnich prognozach finansowych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych w niniejszym dokumencie przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2019-2020, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe, tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację. W prognozie na lata 2022-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną. Należy nadmienić, iż w latach 2021-2022 znacznemu spadkowi ulegnie dział 855, w związku z przejęciem realizacji zadania 500+ przez ZUS, które stanowiło dotychczas przeważającą część wydatków Ośrodków Pomocy Społecznej w dziale rodzina.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

**Tabela 72. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Sławoborze na lata 2022-2030**

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2019	51 778	2 053 642	98 617	5 128 907	7 332 944
2020	44 260	2 010 381	89 344	5 841 635	7 985 650
PROGNOZA					
2021	45 367	2 060 641	91 578	5 987 676	8 185 291
2022	46 501	2 112 157	93 867	6 137 368	8 389 923
2023	47 664	2 164 961	96 214	6 290 802	8 599 671
2024	48 856	2 219 085	98 618	6 448 072	8 814 663
2025	50 077	2 274 562	101 083	6 609 274	9 035 030
2026	51 329	2 331 426	103 610	6 774 505	9 260 906
2027	52 612	2 389 712	108 855	6 943 868	9 492 429
2028	53 927	2 449 455	111 576	7 117 465	9 729 740
2029	55 275	2 510 691	114 365	7 295 402	9 972 984
2030	56 659	2 573 458	117 224	7 477 787	10 222 308

Źródło: opracowanie własne

4. System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławoborze to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławoborze zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławoborzu.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030 obejmować będzie pięć etapów, przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 73. Harmonogram wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Sławoborze o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030”.	I kwartał 2022 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	II kwartał 2022 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring Strategii.	Do maja następnego roku za rok poprzedni począwszy od 2023 r. do 2030 r.
Etap IV	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy.	Sukcesywnie w okresie wdrażania Strategii czyli od I kwartału 2022 r. do IV kwartału 2030 r.
Etap V	Podsumowanie i ocena Strategii (ewaluacja ex-post).	I kwartał 2031 r.

5. System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem dynamicznym i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Konsekwencje pojawienia się koronawirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez nią choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym mogą pojawić się nowe wyzwania dla polityki lokalnej. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii kierownik GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławoborze, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławoborzu. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych. Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu Gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne,) lecz także technologie i zasoby organizacji. Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa. Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopństwowe. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

7. Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i przedstawiana do maja następnego roku za rok poprzedni począwszy od 2023 r. do 2030 r.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi Gminy Sławoborze do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii (2020 rok) natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 74. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2020 roku)	Wartość docelowa (w 2030 roku)
1	Wieloaspektowe wsparcie rodziny w środowisku lokalnym.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	13	maksymalnie 15
		Wartość współczynnika dzietności.	1,08	do 2,10
		Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w Gminie (w %).	7,4	do 5,5
		Liczba rodzin wspierających.	0	do 3
		Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny.	46	do 90
		Liczba placówek wsparcia dziennego.	0	1
		Liczba zorganizowanych warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	4	do 4
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (w %).	40,0	do 35,5
2	Rozwijanie sieci wsparcia dostosowanej do potrzeb osób zależnych (z niepełnosprawnościami, niesamodzielnymi oraz seniorów).	Liczba funkcjonujących WTZ/ŚDS na terenie Gminy.	1	do 1
		Liczba miejsc użyteczności publicznej, która dostosowana została do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	b.d	do 10
		Liczba zorganizowanych imprez na rzecz osób z niepełnosprawnością/starszych.	b.d	do 4
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	20,2	do 20,2

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych skierowanych do przedsiębiorców nt. możliwości zawodowych osób z poszczególnymi niepełnosprawnościami.	3	do 3
Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych o dostępnych formach aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.	b.d	do 3
Liczba przeprowadzonych warsztatów dla rodziców z zakresu profilaktyki uzależnień.	2	do 4
Średnia liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.	250	do 300
Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	441	do 500
Liczba osób, wobec których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu przez członków GKRPA.	0	do 3

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

3	Zintensyfikowanie działań opartych na kompleksowym i skutecznym systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba przeprowadzonych interwencji związanych z występowaniem przemocy w rodzinie.	bd.	do 10
		Liczba osób motywowanych do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc.	3	do 10
		Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	26	do 10
		Liczba przeprowadzonych programów rekomendowanych nt. zjawiska przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	0	do 2
		Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych dotyczących przemocy w rodzinie.	b.d	do 2
4	Przeciwdziałania zjawisku marginalizacji społecznej osób zagrożonych ubóstwem.	Liczba wydanych posiłków w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.	4 756	Do 5 500
		Liczba lokali socjalnych w Gminie.	7	do 10
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy w GOPS (w %).	50,9	do 40,5
5	Wzrost liczby aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Sławoborze.	Liczba osób, z którymi zawarto kontrakty socjalne.	4	do 15
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców (w %).	47,4	do 40
		Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w aktywizacji zawodowej.	b.d	do 50
		Liczba przeprowadzonych warsztatów w zakresie mobilności na rynku pracy.	0	do 5

Źródło: opracowanie własne

VII. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławoborze jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, profilaktyki uzależnień, problemu przemocy w rodzinie, sytuacji seniorów i osób niepełnosprawnych, systemu ochrony zdrowia psychicznego, problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz problemu bezrobocia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Gminy Sławoborze i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców Gminy Sławoborze, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

VIII. Bibliografia

1. B. Szatur- Jaworska, Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej
2. Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. <https://bdl.stat.gov.pl>
4. <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>
5. <https://poradnik.ngo.pl/>
6. <https://www.polskawliczbach.pl/>
7. *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sławoborze na 2021 rok (przyjętym przez Radę Gminy Sławoborze Uchwałą Nr XXVII/154/20 z dn. 22 grudnia 2020 r.)*
8. *Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sławoborze (przyjętym przez Radę Gminy Sławoborze Uchwałą Nr XXVII/155/20 z dn. 22 grudnia 2020 r.)*
1. J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
2. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
3. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
4. M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje.
5. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok.
6. Przemoc i agresja w szkołach w Europie – sposoby przeciwdziałania, Polskie Biuro Eurydice, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2007.
7. Raport o stanie Gminy Sławoborze 2020 rok.
8. *Roczny Program Rocznym Programie Współpracy Gminy Sławoborze z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2020 rok*
9. R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN.
10. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 rok.
11. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
12. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 794 z późn. zm.).

IX. Spis rysunków, tabel i wykresów

1. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Sławoborze na tle powiatu świdwińskiego i województwa zachodniopomorskiego	33
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy Sławoborze według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku)	41
Rysunek 3. Płeć. N=55	120
Rysunek 4. Współczynnik dzietności w Gminie Sławoborze, powiecie świdwińskim oraz województwie zachodniopomorskim (stan na koniec 2019 roku).....	191
Rysunek 5. Łączna wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy Sławoborze w latach 2018-2020.....	210
Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego	247

2. Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	9
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w porównaniu do powiatu świdwińskiego i województwa zachodniopomorskiego na przestrzeni lat 2018-2020	35
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach).....	36
Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych na 1000 ludności w Gminie Sławoborze w porównaniu do powiatu świdwińskiego oraz województwa zachodniopomorskiego w latach 2018-2020	36
Tabela 5. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w Gminie Sławoborze (stan na koniec 2020 roku).....	40
Tabela 6. Liczba uczniów uczęszczających do poszczególnych oddziałów Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 w Sławoborzu.....	43
Tabela 7. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2020	57

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Tabela 8. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020.....	57
Tabela 9. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej? N=37.....	66
Tabela 10. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml). N=37.....	66
Tabela 11. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu? N=37.....	67
Tabela 12. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu? N=37.....	67
Tabela 13. Czy podczas obecnej sytuacji epidemiologicznej (pandemia COVID-19) spożywa Pan/i większe ilości alkoholu niż przedtem? N=37.....	67
Tabela 14. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala? N=14.....	72
Tabela 15. Czy próbował/a Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie? N=14.....	73
Tabela 16. Czy podczas obecnej sytuacji epidemiologicznej (pandemia COVID-19) pali Pan/i większe ilości papierosów niż przedtem? N=14.....	73
Tabela 17. Do jakiego stopnia poniższe stwierdzenia pasują do Pana/i obecnej sytuacji? N=45.....	117
Tabela 18. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? N=13.....	124
Tabela 19. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=13.....	124
Tabela 20. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś? N=13.....	125
Tabela 21. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu? N=13.....	125
Tabela 22. W jaki sposób otrzymałeś/zdobyłeś alkohol? N=13.....	126
Tabela 23. Czy w okresie trwającej pandemii COVID-19 (okres izolacji) sięgałeś/aś po alkohol częściej niż zwykle? N=13.....	126
Tabela 24. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś papierosy? N=13.....	128
Tabela 25. Jak często palił(a)ś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=13.....	129
Tabela 26. Czy w okresie trwania pandemii COVID-19 (okres izolacji) sięgałeś/aś po papierosy częściej niż zwykle? N=13.....	129
Tabela 27. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś e-papierosa? N=7.....	130
Tabela 28. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=7.....	131
Tabela 29. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=17.....	140
Tabela 30. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=17.....	140

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Tabela 31. Czy w okresie trwania pandemii COVID-19 (okres izolacji) częściej niż zwykle doświadczałeś/aś przemocy ze strony członków swojej rodziny lub częściej byłeś/aś jej świadkiem? N=55	141
Tabela 32. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=13	142
Tabela 33. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=13	143
Tabela 34. Odnieś się proszę do poniższych stwierdzeń, korzystając z przedstawionej skali.....	152
Tabela 35. Jak często grałeś/aś lub obstawiałeś/aś gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=17	155
Tabela 36. Czy miałeś/aś poważne problemy w związku z graniem w gry na pieniądze? N=17.....	156
Tabela 37. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza? N=55	158
Tabela 38. Jak często dochodzi do występowania poniższych zachowań w szkole, w której Pan/i pracuje? N=10.....	164
Tabela 39. Skąd Pana/i uczniowie ze szkoły, w której Pan/i pracuje biorą: N=10.....	165
Tabela 40. Dlaczego Pana/i zdaniem uczniowie szkoły, w której Pan/i pracuje: N=10.	166
Tabela 41. Jak ocenia Pan/i swoją wiedzę na temat wpływu skali używania/występowania niżej wymienionych substancji i problemów, które doświadczają dzieci i młodzież? Legenda: 5 – posiadam, bardzo dużą wiedzę, 4 – posiadam dużą wiedzę, 3 - nie jestem pewien czy mam wystarczającą wiedzę, 2 – raczej nie mam wiedzy na ten temat, 1 – nie znam się. N=10	174
Tabela 42. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2020 roku	192
Tabela 43. Rodzaje dodatków do zasiłków rodzinnych, liczba wydanych świadczeń oraz wydatki z tym związane w 2020 roku	193
Tabela 44. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020.....	200
Tabela 45. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020	200
Tabela 46. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020.....	200

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Tabela 47. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2018-2020	201
Tabela 48. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze w 2021 roku dotyczące osób z niepełnosprawnościami	201
Tabela 49. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze o dotyczące kondycji psychicznej.....	204
Tabela 50. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z terenu Gminy Sławoborze o dotyczące kondycji psychicznej.....	205
Tabela 51. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020	208
Tabela 52. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące uzależnień.....	212
Tabela 53. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z Gminy Sławoborze dotyczące uzależnień.....	213
Tabela 54. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród nauczycieli z Gminy Sławoborze dotyczące uzależnień	215
Tabela 55. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2018-2020.....	219
Tabela 56. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020	220
Tabela 57. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące przemocy	222
Tabela 58. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z Gminy Sławoborze dotyczące przemocy	223
Tabela 59. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród nauczycieli z Gminy Sławoborze dotyczące uzależnień	224
Tabela 60. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze w 2021 roku dotyczące osób starszych.....	229
Tabela 61. Udział bezrobotnych mieszkańców Gminy Sławoborze zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2018-2020 w porównaniu do powiatu świdwińskiego i województwa zachodniopomorskiego (w procentach, stan na koniec grudnia)	233

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Tabela 62. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy Sławoborze oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu świdwińskiego oraz województwa zachodniopomorskiego w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia)	234
Tabela 63. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy Sławoborze w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia)	234
Tabela 64. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące problemu bezrobocia	236
Tabela 65. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020	238
Tabela 66. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020	238
Tabela 67. Liczba wydanych posiłków w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu” i ich koszt w latach 2018-2020	239
Tabela 68. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące problemu ubóstwa.....	241
Tabela 69. Szacunkowa liczba przestępstw stwierdzonych w Gminie Sławoborze na przestrzeni lat 2018-2020	242
Tabela 70. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sławoborze dotyczące poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania.....	243
Tabela 71. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławoborze na lata 2022-2030.....	269
Tabela 72. Harmonogram wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sławoborze na lata 2022-2030	270
Tabela 73. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	274

3. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Sławoborze w latach 2018-2020.....	34
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Gminę Sławoborze na przestrzeni lat 2018-2020.....	35
Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie świdwińskim na przestrzeni lat 2018-2020 w porównaniu do województwa zachodniopomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	37
Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Gminie Sławoborze w porównaniu do powiatu świdwińskiego oraz całej Polski na przestrzeni lat 2018-2020.....	38
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w Gminie Sławoborze w porównaniu do powiatu świdwińskiego i całej Polski w latach 2018-2020.....	39
Wykres 6. Ludność Gminy Sławoborze według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku.....	42
Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie Gminy Sławoborze w latach 2018-2019 (w procentach).....	44
Wykres 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu Gminy Sławoborze, powiatu świdwińskiego i województwa zachodniopomorskiego.....	44
Wykres 9. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w Gminie Sławoborze, powiecie świdwińskim oraz województwie zachodniopomorskim w latach 2018-2020.....	46
Wykres 10. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w Gminie Sławoborze, powiecie świdwińskim i województwie zachodniopomorskim na przestrzeni lat 2018-2020.....	50
Wykres 11. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławoborzu na przestrzeni lat 2018-2020.....	54
Wykres 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Sławoborze w latach 2018-2020.....	55
Wykres 13. Powody udzielania świadczeń w 2020 roku (liczba rodzin).....	56
Wykres 14. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2018-2020.....	57
Wykres 15. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020.....	58
Wykres 16. Wiek: N=45.....	61
Wykres 17. Wykształcenie: N=45.....	61
Wykres 18. Miejsce zatrudnienia: N=45.....	62
Wykres 19. Stan cywilny: N=45.....	62
Wykres 20. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną? N=45.....	63
Wykres 21. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=45.....	65

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 22. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? N=45.....	68
Wykres 23. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka? N=45.....	69
Wykres 24. Jak często w ostatnich 12 miesięcy widział/a Pan/i na terenie gminy kobiety w ciąży spożywające alkohol? N=45	69
Wykres 25. Czy według Pana/i na terenie Gminy należy ograniczyć ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych? N=45	70
Wykres 26. Jak często pali Pan/i papierosy? N=45	72
Wykres 27. Jak często pali Pan/i e-papierosy? N=45	74
Wykres 28. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=45	76
Wykres 29. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=45.....	77
Wykres 30. Jak ocenia Pan/i szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? N=45	78
Wykres 31. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu? N=45	80
Wykres 32. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=45	81
Wykres 33. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=45.....	82
Wykres 34. Czy w Pana/i domu występuje problem przemocy? N=45	83
Wykres 35. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=45	84
Wykres 36. Czym według Pana/i jest cyberprzemoc? N=45	85
Wykres 37. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek, którejś z niżej wymienionych form cyberprzemocy? N=45	86
Wykres 38. Czy stosował/a Pan/i kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy? N=45.....	86
Wykres 39. Jak często grał/a Pan/i lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=45.....	88
Wykres 40. Jak często korzysta Pan/i z Internetu (nie wliczając w to godzin pracy)? N=45.....	90
Wykres 41. Ile czasu w ciągu dnia poświęca Pan/i na korzystanie z Internetu (nie wliczając w to godzin pracy) N=45	90
Wykres 42. Czy w związku z korzystaniem z Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i: N=45	91
Wykres 43. Czy podczas obecnej sytuacji epidemiologicznej (pandemia COVID-19) poświęca Pan/i na korzystanie z Internetu więcej czasu niż przedtem (z wyłączeniem pracy zdalnej)? N=45	91
Wykres 44. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców? N=45	93

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 45. Wykres 25. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów? N=45	94
Wykres 46. Do kogo zwrócił(a)by się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie? N=45	95
Wykres 47. Jakie działania według Pana/i podejmuje gmina, aby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków lub dopalaczy? N=45	96
Wykres 48. Czy wie Pan/i gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia lub przemocy? N=45	97
Wykres 49. Jakie są Pana/i zdaniem najważniejsze problemy społeczne Gminy? N=45	98
Wykres 50. Czy Pana/i zdaniem znalezienie nowej pracy na terenie Gminy jest: N=45	100
Wykres 51. Jaki według Pana/i jest główny powód bezrobocia w Gminie? N=45.....	100
Wykres 52. Jak ocenia Pan/i swoje szanse na rynku pracy? N=45	101
Wykres 53. Z jakich form aktywizacji zawodowej proponowanej przez Urząd Pracy korzystał/a Pan/i do tej pory? N=45	102
Wykres 54. Czy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na: N=45	104
Wykres 55. Czy w Pana/i środowisku, któreś z niżej wymienionych osób, doznały z powodu swojej sytuacji życiowej wykluczenia/odrzucenia ze społeczności lokalnej? N=45.....	105
Wykres 56. Czy problem ubóstwa jest obecny w Pana/i Gminie? N=45	105
Wykres 57. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa kiedykolwiek w życiu? N=45	106
Wykres 58. Kto według Pana/i jest najbardziej zagrożony ubóstwem w Gminie? N=45	106
Wykres 59. Jak często spotyka Pan/i na terenie Gminy osoby niepełnosprawne? N=45	108
Wykres 60. Jakie problemy najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne w Pani/a Gminie? N=45.....	108
Wykres 61. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób niepełnosprawnych tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=45	109
Wykres 62. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym? N=45	111
Wykres 63. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w Gminie? N=45.....	111
Wykres 64. Jakie problemy według Pana/i dotyczą najczęściej osoby starsze? N=45	112
Wykres 65. Czy w Pana/i opinii osoby starsze w Państwa Gminie są marginalizowane? N=45.....	113
Wykres 66. Czy ocenia Pan/i swoją okolicę jako bezpieczną? N=45	114
Wykres 67. Czy czuje się Pan/i bezpiecznie spacerując w swojej okolicy po zmroku? N=45.....	115
Wykres 68. Czy podczas trwającej pandemii COVID-19 doświadczą Pan/i częściej niż zwykle, któryś z niżej wymienionych zachowań/uczuć? N=45.....	118
Wykres 69. Co budzi Pana/i największy niepokój w związku z pandemią COVID-19? N=45.....	119

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 70. Wiek. N=55	121
Wykres 71. Klasa. N=55	121
Wykres 72. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=55	123
Wykres 73. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy? N=55	128
Wykres 74. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=55	130
Wykres 75. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=55	133
Wykres 76. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=55	134
Wykres 77. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? N=55	135
Wykres 78. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z zażywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów? N=55	136
Wykres 79. Do kogo zwrócił(a)byś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami? N=55	137
Wykres 80. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=55	139
Wykres 81. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=55	141
Wykres 82. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? N=55	143
Wykres 83. Czy w Twoim domu członkowie rodziny stosują przemoc? N=55	144
Wykres 84. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? N=55	145
Wykres 85. Czy doznałeś/aś kiedykolwiek, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=55	146
Wykres 86. Czy stosowałeś/aś kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=55	147
Wykres 87. Jak często korzystasz z Internetu (nie wliczając w to czasu lekcji online)? N=55	149
Wykres 88. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z Internetu (nie wliczając w to czasu lekcji online)? N=55	149
Wykres 89. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z Internetu? N=55	150
Wykres 90. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzonego w Internecie, np. przed rodzicami? N=55	153
Wykres 91. Czy zdarzyło Ci się grać w gry za pieniądze? N=55	155
Wykres 92. Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie? N=55	159
Wykres 93. W jakim stopniu Twoje samopoczucie (ogólny nastrój) uległo zmianie w okresie pandemii COVID-19? N=55	161
Wykres 94. Czy w okresie trwania pandemii COVID-19 (okres izolacji) częściej niż przedtem doznajesz, którejs z niżej wymienionych uczuć/zachowań? N=55	162
Wykres 95. Jak zareagował(a)by Pan/ w sytuacji, kiedy uczeń był pod wpływem środków odurzających, np. alkohol, narkotyki, dopalacze? N=10	166

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 96. Jak często uczniowie zgłaszają Panu/i potrzebę rozmowy na temat uzależnień? N=10.....	167
Wykres 97. Czy któryś z rodziców Pana/i ucznia nadużywa alkoholu? N=10.....	167
Wykres 98. Czy szkoła w związku z nadużywaniem alkoholu przez rodziców podejmowała interwencje? N=10.....	168
Wykres 99. Czy w rodzinach Pana/i uczniów występuje przemoc? N=10.....	169
Wykres 100. Jak zareagował(a)by Pan/i w sytuacji, gdyby dostrzegł/a Pan/i ślady przemocy u ucznia? N=10.....	170
Wykres 101. Jak oceniłby/aby Pan/i poziom natężenia problemu przemocy rówieśniczej w szkołach na terenie Gminy? N=10.....	171
Wykres 102. Jak oceniłby/aby Pan/i poziom natężenia problemu cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży na terenie Gminy?.....	171
Wykres 103. Jakie działania w Pana/i opinii mogłyby być odpowiedzią na problem przemocy rówieśniczej w Gminie? N=10.....	172
Wykres 104. Czy Pana/i zdaniem sytuacja epidemiologiczna (pandemia COVID-19) przyczyniła się do tego, że dzieci i młodzież poświęcają więcej czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych (poza czasem nauczania zdalnego)? N=10.....	173
Wykres 105. Które z działań profilaktycznych podejmowane są w Pana/i miejscu pracy? N=10.....	175
Wykres 106. Które z wyżej wymienionych działań profilaktycznych są najbardziej skuteczne w Pana/i miejscu pracy? N=10.....	176
Wykres 107. W jaki sposób Pana/i zdaniem okres pandemii COVID-19 wpłynął na jakość relacji szkolnych (między uczniami i nauczycielami)? N=10.....	177
Wykres 108. Proszę ocenić, czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w miejscowości w której Pan/i pracuje/prowadzi działalność: N=6.....	179
Wykres 109. Proszę ocenić, czy spożycie alkoholu podczas trwającej sytuacji epidemiologicznej (pandemia COVID-19) w Pana/i miejscowości: N=6.....	180
Wykres 110. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? N=6.....	180
Wykres 111. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6.....	181
Wykres 112. Czy często zdarza się, że ktoś z dorosłych klientów podejmuje interwencję w sprawie sprawdzenia wieku kupujących alkohol? N=6.....	181
Wykres 113. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest on pełnoletni? N=6.....	182
Wykres 114. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobom nieletnim, w sytuacji, gdy osoba ta chciała kupić alkohol dla rodziców? N=6.....	182
Wykres 115. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i miejscowości? N=6.....	183
Wykres 116. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? N=6.....	183
Wykres 117. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6.....	184

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 118. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy? N=6	184
Wykres 119. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6	185
Wykres 120. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=6	185
Wykres 121. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat: N=6.....	186
Wykres 122. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=6.....	187
Wykres 123. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? N=6.....	187
Wykres 124. Czy utrata zezwolenia na sprzedaż alkoholu za sprzedaż alkoholu nieletnim jest: N=6.....	188
Wykres 125. Liczba małżeństw na 1000 ludności w Gminie Sławoborze w porównaniu do powiatu świdwińskiego i województwa zachodniopomorskiego w latach 2018-2020.....	190
Wykres 126. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020	192
Wykres 127. Liczba wydanych świadczeń alimentacyjnych na przestrzeni lat 2018-2020	194
Wykres 128. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020.....	195
Wykres 129. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020.....	196
Wykres 130. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 (w złotych).....	197
Wykres 131. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020	199
Wykres 132. Wykres 24. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Sławoborze na przestrzeni lat 2018-2020	210
Wykres 133. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Sławoborze, województwie zachodniopomorskim i całej Polsce w 2020 roku	211
Wykres 134. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2018-2020.....	219
Wykres 135. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Gminie Sławoborze, powiecie świdwińskim oraz województwie zachodniopomorskim na przestrzeni lat 2018-2020	226

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY SŁAWOBORZE NA LATA 2022-2030
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wykres 136. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020	226
Wykres 137. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020	227
Wykres 138. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020 (liczba świadczeń).....	227
Wykres 139. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020	228
Wykres 140. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020	231
Wykres 141. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020.....	231
Wykres 142. Mieszkańcy Gminy Sławoborze zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018–2020 (stan na koniec grudnia).....	232
Wykres 143. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020	237
Wykres 144. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2018-2020.....	239
Wykres 145. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020	240
Wykres 146. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w Gminie Sławoborze w latach 2018-2020	242

Przewodnicząca Zespół ds. opracowania Strategii i Diagnozy:

mgr Maria Betlej-Gnojek

O ś r o d e k P s y c h o p r o f i l a k t y k i

„ N o w a P e r s p e k t y w a ”

t e l . + 4 8 1 2 4 2 2 8 2 3 0

t e l . k o m . 5 3 4 3 0 3 2 4 0

e - m a i l : b i u r o @ n o w a - p e r s p e k t y w a . p l

Uzasadnienie

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.